

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**MUDANYA'DA 1923 MÜBADELESİ İLE YAŞANAN ve GÜNÜMÜZE KADAR
OLAN FİZİKSEL ve MEKANSAL DEĞİŞİMİN İRDELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gkiouler SAKIR

Mimarlık Anabilim Dalı

Mimari Tasarım Programı

EKİM 2014

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**MUDANYA’DA 1923 MÜBADELESİ İLE YAŞANAN ve GÜNÜMÜZE KADAR
OLAN FİZİKSEL ve MEKANSAL DEĞİŞİMİN İRDELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Gkiouler SAKIR
(502111191)**

Mimarlık Anabilim Dalı

Mimari Tasarım Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Gülçin Pulat GÖKMEN

EKİM 2014

İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 502111191 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi **Gkiouler SAKIR**, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı “**MUDANYA’DA 1923 MÜBADELESİ İLE YAŞANAN ve GÜNÜMÜZE KADAR OLAN FİZİKSEL ve MEKANSAL DEĞİŞİMİN İRDELENMESİ**” başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı : **Prof. Dr. Gülçin Pulat GÖKMEN**
İstanbul Teknik Üniversitesi

Jüri Üyeleri : **Prof. Dr. Ahsen ÖZSOY**
İstanbul Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Neslihan DOSTOĞLU
İstanbul Kültür Üniversitesi

Teslim Tarihi : **26 Mayıs 2014**
Savunma Tarihi : **10 Ekim 2014**

Yol Arkadaşlarım Anneme, Babama ve Ablama

ÖNSÖZ

İnsanlığın varoluşundan günümüze, ve geleceğe de uzanan çeşitli sebeplerden dolayı bir hareket, yer değiştirme söz konusudur. Sadece insanlar değil aslında dünya üzerindeki tüm varlıklar bir yerden başka bir yere gitmektedir. Bu hareket hali, kitleler ve bireyler skalasında göç olarak tanımlanmaktadır. Göç kavramı ise kendi içinde çeşitli dallara ayrılmaktadır. Devlet politikaları, savaş, iş hayatı, evlilik vb. göç tipleri mevcuttur. Kültürel olarak insanlar üzerinde ve ülkeler arası ilişkileri en çok etkileyen göç tipleri ise savaşlar sonucunda meydana gelen zorunlu ve bireylerin bağımsız olarak gerçekleştirdiği kitlesel göçlerdir.

Türkiye tarihinde Kurtuluş Savaşı ile bağımsızlığın kazanılması sonucunda; 11 Ekim 1922 yılında imzalanan Mütareke Anlaşması ile uzun süren savaş ve işgal yılları sonra ermiştir. Bununla birlikte Türk ve Rum ulusları arasında zorlu bir dönem başlayacaktır. 1923 Büyük Nüfus Mübadelesiyle gelen zorunlu göç ve büyük ölçekli sosyo-kültürel değişim özellikle mübadeleye tabii tutulan insanları ve iskan bölgelerini önemli ölçüde etkilemiştir.

1920’li yıllardan günümüze tarihsel değerini önemli ölçüde elinde tutmaya devam eden Bursa’nın liman kenti olarak anılan Mudanya, mübadele döneminde bölgesel olarak göç alan yerlerden biri olmuştur. Yapılan bu büyük değişim fiziksel olarak büyük bir coğrafyayı etkilerken, sosyo-kültürel anlamda da geniş çaplı bir araştırma alanı meydana getirmiştir. Mudanya’da 1989 yılında kentsel sit alanı olarak tanımlanan ve bu alan içinde özel proje alanı olarak belirtilen bölgede, aynı zamanda mübadillerin yerleştirildiği alan olarak da tanımlanan, yoğunlaşan konut kullanıcılarının sosyo-kültürel değişimin izlerinin hala yaşandığı Mütareke ve Halitpaşa Mahallesi çalışma alanını oluşturmaktadır.

Tüm yüksek lisans dönemi boyunca keyifli bir şekilde çalışmalarımıza devam ettiğimiz, bana her konuda yardımcı olan, her zaman olumlu ve anlayışlı tavrı ile en iyi yola yönlendiren sevgili tez danışmanım Prof. Dr. Gülçin Pulat Gökmen’e teşekkür ederim.

Tez çalışmam sırasında yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarıma, dostlarıma çok teşekkür ederim. Çalışma alanında ikamet eden yardımsever konut kullanıcılarına, Mütareke Mahallesi Muhtarı Ali Baytekin’e, Halitpaşa Mahallesi Muhtarı Selma Yarar’a, İstanbul, Mudanya ve Görükle’deki Mübadele derneği başkanlarına ve yardımcılarına, zengin kütüphanesinden yararlandığım Bayram Akıncı’ya teşekkür ederim.

Hayatım boyunca beni her zaman destekleyen; sabrı, anlayışı ve tüm sıcaklığıyla yanımda olan, yol arkadaşlarım annem Nermin ŞAKİR’e, babam Muzaffer ŞAKİR’e, ablam Şenay ŞAKİR’e ve ALP’e tüm kalbimle minnettarım.

Nisan 2014

Gkiouler Sakir (Güler Şakir)
Mimar

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xi
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xivv
ŞEKİL LİSTESİ.....	xvii
ÖZET.....	xx
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı	2
1.2 Çalışmanın Yöntemi	3
2. KAVRAMLAR ve TANIMLAR.....	5
2.1 Göç Kavramı ve Türleri	5
2.2 Kültür, Değişim, Bellek ve Kimlik Kavramları	11
2.3 Konut Kavramı	18
2.4 Koruma	27
3. BURSA'DA MÜBADELE ve KONUT	31
3.1 Bursa'nın Tarihi	31
3.2 1923 Nüfus Mübadelesi	33
3.2.1 Mübadelenin başlama süreci	34
3.2.2 Mübadelede iskan bölgeleri ve Bursa	36
3.2.3 Mübadillerin Türkiye'ye getirilişi.....	37
3.3 Mudanya.....	42
3.3.1 Mudanya'nın mübadele için önemi.....	45
3.3.2 Mudanya ölçeğinde mübadillerin yerleşim alanı	45
3.3.3 Mübadillerin hayatı ve kentle ilişkileri	47
4. ALAN ÇALIŞMASI: MUDANYA	51
4.1 Mütareke ve Halitpaşa Mahalleleri	52
4.2 Mütareke ve Halitpaşa Mahallelerinin Mimari ve Sosyo-Kültürel Dokusu	54
4.3 Mütareke ve Halitpaşa Mahallelerinde Bulunan Konutların Özellikleri	59
4.4 Alan Çalışmasında Mahalle ve Konut Ölçeğindeki Tespitler	63
4.4.1 Kullanıcısı ile görüşülen evler	66
4.4.1.1 İçine girilen ve krokisi çıkarılan evler	66
4.4.1.2 İç mekanlara girilemeyen evler	122
4.4.1.3 Anket yapılan ancak iç mekana girilemeyen evler	144
4.4.2 Kullanıcısına ulaşamayan, projesi Belediye'den arşivinden alınan evler...	148
4.4.3 Mahallede yapılan röportajlar	170
4.5 Genel Değerlendirme	178
5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	197
KAYNAKLAR	201
EKLER.....	207
ÖZGEÇMİŞ.....	217

KISALTMALAR

vb	: ve benzeri
etc	: et cetera
IOM	: International Organization for Migration
TDK	: Türk Dil Kurumu
km²	: kilometrekare
M.Ö.	: Milattan Önce
yy	: yüzyıl
Dr.	: Doktor
m²	: metrekare
cm	: santimetre
m	: metre
ÇEKÜL	: Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
MSÜ	: Mimar Sinan Üniversitesi
AEGEE	: Association des États Généraux des Étudiants de l'Europe

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 4.1 : Görüşmecilerin Cinsiyeti.....	179
Çizelge 4.2 : Görüşmecilerin Yaşı.....	179
Çizelge 4.3 : Görüşmecilerin Eğitim Durumu	179
Çizelge 4.4 : Görüşmecilerin Mesleği	179
Çizelge 4.5 : Görüşmecilerin Medeni Durumu.....	180
Çizelge 4.6 : Mahallede Oturulan Süre.....	180
Çizelge 4.7 : Görüşmecilerin Mübadele Göçü ile İlişkisi.....	180
Çizelge 4.8 : Mahalleden Göç Eden Aileler Hakkında Bilgi.....	180
Çizelge 4.9 : Mahalleden Göç Eden Aileler ile İlişki	181
Çizelge 4.10 : Daha Önce Oturulan Evden Taşınma Nedeni	181
Çizelge 4.11 : Daha Önce Oturulan Evin Türü.....	181
Çizelge 4.12 : Bu Konut Bölgesine Taşınma Nedeni	181
Çizelge 4.13 : Kullanılan Evden Başka Sahip Olunan Ev	182
Çizelge 4.14 : Oturulan Yapının Mülkiyet Durumu	182
Çizelge 4.15 : Evin Elde Ediliş Yolu	182
Çizelge 4.16 : Evin İlk Sahip Bilgisi	183
Çizelge 4.17 : Kullanıcıların Evin Kaçınıcı Sahibi Olduğu.....	183
Çizelge 4.18 : Kullanılan Evin Büyüklüğü	183
Çizelge 4.19 : Evde Oturulan Süre	183
Çizelge 4.20 : Evdeki Oda Sayısı	184
Çizelge 4.21 : Odaların Yeterliliği.....	184
Çizelge 4.22 : Evde Bahçenin Bulunması	184
Çizelge 4.23 : Bahçe-Teras Kullanımı.....	184
Çizelge 4.24 : Odaların Yerleştirilme Şekillerinden Memnuniyet	185
Çizelge 4.25 : Evde Yapılan Değişiklik.....	185
Çizelge 4.26 : Oturulan Evin Ne Şekilde Isıtıldığı	185
Çizelge 4.27 : Mahallenin Tarihi Geçmişi İle İlgili Bilgi.....	185
Çizelge 4.28 : Mahalle Memnuniyeti	185
Çizelge 4.29 : Mahalle Memnuniyeti Nedenleri.....	186
Çizelge 4.30 : Komşularla Görüşme.....	186
Çizelge 4.31 : Komşularla Görüşme Sıklığı	186
Çizelge 4.32 : Bu Mahallede Ev Sahibi Olmak Konusunda Düşünceler.....	186
Çizelge 4.33 : Evin mi, Yoksa Çevrenin mi Nitelikli Olması Gerektiği Konusunda Tercih	187
Çizelge 4.34 : Mahalle İçinde Evin Konumunun Değerlendirilmesi.....	187
Çizelge 4.35 : Evden Memnuniyet	188
Çizelge 4.36 : Kullanıcı İçin Evinin Anlamı	188
Çizelge 4.37 : Kullanıcının Mahallenin Geleceği İle İlgili Görüşü	188
Çizelge 4.38 : Kullanıcının Mahallenin Kimliği İle İlgili Düşüncesi.....	188
Çizelge 4.39 : Mahallenin Bu Haliyle Korunması.....	189
Çizelge 4.40 : Mahalledeki Evlerin Korunmaya Değer Olup Olmadığı.....	189

Çizelge 4.41 : Kullanıcının Tarihi Evlerde Yapılacak Olan Restorasyon vb. İşler için Devletin Kredi Verdiği Hakkında Bilgi	190
Çizelge 4.42 : Kullanıcının Evinde Restorasyon Yaptırmayı İstemesi	190
Çizelge 4.43 : Kullanıcının Evinde restorasyon Ne Şekilde Yaptırmayı İstemesi ..	190
Çizelge 4.44 : Kullanıcıya Göre Mahalledeki Evler Nasıl İyileştirilmeli	190
Çizelge 4.45 : Kullanıcının Mahalledeki İyileştirme Kararı Hakkındaki Düşüncesi	190
Çizelge 4.46 : Kullanıcının Mahalledeki İyileştirme Kararına Ne Şekilde Katılacağı	190
Çizelge 4.47 : Çalışılan Alanın Tadilat Tipi. (Şakir, 2014)	192
Çizelge 4.48 : İncelenen Yapılarda Gerçekleşen Tadilatlar. (Şakir, 2014)	193

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1 : Bir Mudanya Sevdası (Ceyhan, 2013).....	0
Şekil 2.1 : Dolma Evlere Örnek (Tomsu, 1941)	20
Şekil 2.2 : Ahşap Evlere Örnek (Tomsu, 1941).....	20
Şekil 2.3 : Kargir Evlere Örnek (Tomsu, 1941)	21
Şekil 2.4 : Ev Arsa İlişkileri (Tomsu, 1941).....	22
Şekil 2.5 : Bursa Evi Kesit Örneği (Kırayoğlu, 2012).....	22
Şekil 2.6 : Bursa Evi Plan ve Görünüş Örneği (Kırayoğlu, 2012).....	23
Şekil 2.7 : Bursa Evi Oda Plan Örneği (Kırayoğlu, 2012)	24
Şekil 2.8 : Bursa Evi Mimarisi (Tomsu, 1941).....	24
Şekil 2.9 : Bursa Evi Plan Tipi (Tomsu, 1941).....	25
Şekil 2.10 : Bursa Evi İç Mekanı (Tomsu, 1941)	26
Şekil 2.11 : Bursa Evi Oda Düzeni (Tomsu, 1941)	26
Şekil 3.1 : Bursa'nın Uydu Görüntüsü (Uydu Görüntüsü 1)	31
Şekil 3.2 : Bursa'nın Konumu ve İlçeleri (Uydu Görüntüsü 2).....	32
Şekil 3.3 : 1923 ile 1927 Yılları Arasında İllere Göre Yerleştirilmiş Göçmen Sayıları (Behar, 1996)	36
Şekil 3.4 : Bursa'daki Rumların Mudanya'ya Gelişi (Yurdagül, 2013).....	38
Şekil 3.5 : Göç Edecek Rum Ailelerin ve Askerlerin Mudanya'da Vapuru Bekleyişi (Ceyhan, 2013).....	38
Şekil 3.6 : Rumların Mudanya Limanı'ndan Ayrılışı (Yurdagül, 2013)	39
Şekil 3.7 : Mudanya'da Ayrılan Rumlar (Yurdagül, 2013).....	40
Şekil 3.8 : Selanik'ten Bursa'ya Gönderilen Mübadiller (Tunçdöken, 2013)	41
Şekil 3.9 : Mudanya İlçesi Hava Fotoğrafı (Uydu Görüntüsü 3).....	42
Şekil 3.10 : Mudanya Evleri (Şakir, 2013)	43
Şekil 3.11 : Mudanya İlçesi Hava Fotoğrafı (Uydu Görüntüsü 4).....	44
Şekil 3.12 : Mudanya'nın Havadan Görünüşü (Url, 2).....	45
Şekil 3.13 : Mudanya Kısmi Mahalle Haritası (Baytekin, 2013)	46
Şekil 3.14 : Günümüzdeki Nea Moudania (Kırayoğlu, 2013)	47
Şekil 3.15 : 1925 yılında Yunanistan'a Giden Mübadillerin Yerleştikleri Halkidiki Yarımadası'ndaki Nea Moudania (Michailidis, 2013).....	47
Şekil 3.16 : 1925'te Kalamarya'daki Tahta Barakalarda Kalan Mudanya Mübadilleri (Michalidis, 2013)	48
Şekil 3.17 : Bugünkü Nea Mudanya, Fotoğraf: John Starnes (Michalidis, 2013).....	50
Şekil 4.1 : Çalışma Alanı (Uydu Görüntüsü 5).....	51
Şekil 4.2 : Çalışma Alanı Analizi (Şakir, 2013)	52
Şekil 4.3 : Mütareke ve Halitpaşa Mahalleleri Genel Görünüm (Uydu Görüntüsü 6)	53
Şekil 4.4 : Mütareke Mahallesi Sınırı (Baytekin, 2013)	53
Şekil 4.5 : Denize Dik İnən Sokaklar (Şakir, 2013)	55
Şekil 4.6 : Mütareke Meydanı ve Tarihi Evler (Şakir, 2013)	56
Şekil 4.7 : Deniz Etkisinin İç Kesime Ulaşması (Şakir, 2013).....	57
Şekil 4.8 : Tarihi Yalının Önceki (Erhan, 2013) ve Günümüzdeki Hali (Şakir, 2013)	58
Şekil 4.9 : En İyi Korunan Ev ve Figürü (Şakir, 2013)	58

Şekil 4.10 : Mütareke Evi (Şakir, 2013).....	60
Şekil 4.11 : Halil Ağa Evi (Erhan, 2013).....	61
Şekil 4.12 : Kenan Doğruöz Evi (Erhan, 2013).....	62
Şekil 4.13 : Tahir Paşa Konağı (Kırayoğlu, 2013)	62
Şekil 4.14 : Çalışma Alanının Mudanya'daki Konumu (Şakir, 2013)	63
Şekil 4.15 : Çalışma Alanı Sınırı (Şakir, 2013).....	64
Şekil 4.16 : 1. Ada, 1. Parsel'de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).....	66
Şekil 4.17 : 1. Ada, 1. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	68
Şekil 4.18 : 1. Ada, 2. Parsel' de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).....	70
Şekil 4.19 : 1. Ada, 2. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	72
Şekil 4.20 : 2. Ada, 1. ve 2. Parsel' de Bulunan Yapı (Şakir, 2013)	74
Şekil 4.21 : 2. Ada, 1.- 2. Parsel Çizimi (Şakir, 2014)	76
Şekil 4.22 : 2. Ada, 6. Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2013)	79
Şekil 4.23 : 2. Ada, 6. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	81
Şekil 4.24 : 2. Ada, 9. Parsel' de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).....	83
Şekil 4.25 : 2. Ada, 9. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	85
Şekil 4.26 : 3. Ada, 5. Parsel' de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).....	87
Şekil 4.27 : 3. Ada, 5. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	90
Şekil 4.28 : 3. Ada, 8. Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2013)	91
Şekil 4.29 : 3. Ada, 8. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	93
Şekil 4.30 : 4. Ada, 4. Parsel' de Bulunan Yapının Günümüzdeki (Şakir, 2013) ve Eski Hali (Anon)	95
Şekil 4.31 : 4. Ada, 4. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	98
Şekil 4.32 : 4. Ada, 7. ve 9. Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2013).....	100
Şekil 4.33 : 4. Ada, 7. - 9. Parsel Çizimi (Şakir, 2014)	102
Şekil 4.34 : 6. Ada, 3. Parsel'de Bulunan Ev (Şakir, 2013)	104
Şekil 4.35 : 6. Ada, 3. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	107
Şekil 4.36 : Fonksiyonu Değişen Yapı (Şakir, 2013)	109
Şekil 4.37 : Alan Dışı Ev 2 Çizimi (Şakir, 2014)	111
Şekil 4.38 : Alan Dışı Ev 4 (Şakir, 2014)	113
Şekil 4.39 : Alan Dışı Ev 4 Çizimi (Şakir, 2014)	114
Şekil 4.40 : Alan Dışı Ev 5 (Şakir, 2013).....	117
Şekil 4.41 : Alan Dışı Ev 5 - Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	119
Şekil 4.42 : 3. Ada, 6. Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2013)	122
Şekil 4.43 : 4. Ada, 11. Parsel' de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).....	125
Şekil 4.44 : 6. Ada, 2. Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2013)	127
Şekil 4.45 : 6. Ada, 18. Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2013)	130
Şekil 4.46 : 6. Ada, 18.-19. Parsel Çizimi (Şakir, 2014)	132
Şekil 4.47 : 8. Ada, 1. Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2013)	133
Şekil 4.48 : 8. Ada, 10. Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2013)	135
Şekil 4.49 : Alay Sokak, 4 Numaralı Ev (Şakir, 2014).....	139
Şekil 4.50 : Alaybey Kiraathanesi (Anon).....	141
Şekil 4.51 : 3. Ada, 9. Parsel' de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).....	144
Şekil 4.52 : 3. Ada, 9. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	146
Şekil 4.53 : 2. Ada, 7. Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2014)	148
Şekil 4.54 : 2. Ada, 7. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	150
Şekil 4.55 : 2. Ada, . Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2014)	151
Şekil 4.56 : 2. Ada, 8. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	152
Şekil 4.57 : 3. Ada, 7. Parsel'de Bulunan Yapının Restorasyon Öncesi ve Sonrası Durumu (Şakir, 2014)	153

Şekil 4.58 : 3. Ada, 7. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	154
Şekil 4.59 : 5. Ada, 6. Parsel’de Bulunan Ev (Şakir, 2014)	155
Şekil 4.60 : 5. Ada, 6. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	157
Şekil 4.61 : 6. Ada, 14. Parsel’de Bulunan Ev (Şakir, 2014)	158
Şekil 4.62 : 6. Ada, 14. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	159
Şekil 4.63 : 8. Ada, 3. Parsel’ de Bulunan Ev (Şakir, 2014)	160
Şekil 4.64 : 8. Ada, 3. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	162
Şekil 4.65 : 9. Ada, 3. Parsel’de Bulunan Yapı (Şakir, 2014)	163
Şekil 4.66 : 9. Ada, 3. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).....	164
Şekil 4.67 : Alan Dışı Ev 1 (Şakir, 2014)	165
Şekil 4.68 : Alan Dışı Ev 1 Çizimi (Şakir, 2014)	167
Şekil 4.69 : Alan Dışı Ev 3 (Şakir, 2014)	168
Şekil 4.70 : Alan Dışı Ev 3 Çizimi (Şakir, 2014)	169

MUDANYA'DA 1923 MÜBADELESİ İLE YAŞANAN ve GÜNÜMÜZE KADAR OLAN FİZİKSEL ve MEKANSAL DEĞİŞİMİN İRDELENMESİ

ÖZET

Günümüzdeki insan; mekan içinde veya bir yerde kendini ait hissetme ihtiyacı duyar. Kendi yaşam alanını, çalışma hayatını veya yaşam rutinini isteğine göre şekillendirip kendine bir dünya yaratır ve orada güvende, huzurlu olduğunu hisseder. Gerek kültürleri, gerekse coğrafi koşullar vb. özelliklerden dolayı göçebe hayatı benimseyen insanlar için hareket halinde olmak daimi bir durumdur.

Günümüzde 'göç' kavramı insanların savaş, politik, doğal afetler gibi zorunlu nedenler dışında iş tercihi, ekonomik, ailevi, eğitim vb. sebeplerle gerçekleşmektedir. Tarihsellik içinde ülkemize bakıldığında Osmanlı Devleti'nin çöküşü ve Cumhuriyet'in kurulması ile savaş döneminde ve sonrasında devlet politikaları gereği ülkede büyük göç dalgaları yaşanmıştır.

Savaş ve antlaşma gibi siyasi durumlarda uygulanan göç politikası, uzun süren savaş sonucu savaşa katılan devletlerin nüfusunun düşmesi, iş gücünün de kesintiye uğraması ile maddi-manevi kayıplar gibi olumsuz sorunlara çözüm niteliği taşımaktadır. Türkiye'de göç politikası, Kurtuluş Savaşı sonunda, ilk olarak Lozan Antlaşması'nda konuşulan ve kabul edilen maddeler gereğince de gerçekleştiren sosyal ve fiziksel açıdan köklü bir değişim olan zorunlu göç olarak uygulanmıştır. Yunanistan ile yapılan bir anlaşma sonucu uygulanan ve her iki ülke için de farklı bir dönemin başlangıcı sayılan mübadele için Türkiye'de iskan yerleri oluşturulmuş ve bu iskan yerlerinden biri Bursa kenti olmuştur. Hem coğrafi hem de yaşayan gayri müslim nüfusun yoğunluğu itibari ile önemli noktada bulunmasının yanında; dönemin liman kenti olarak anılan Bursa'nın Mudanya limanına göçmenler gemilerle getirilmiş, buradan ülkenin farklı bölgelerine aktarılmıştır. Bu arada bu ilçeye de birçok mübadil yerleştirilmiştir.

Yapılan bu büyük nüfus değişiminin etkileri her iki ülkede de sosyo-kültürel alanda köklü bir değişime sebep olduğu gibi, bu değişim fiziksel yapıyı çevreyi büyük ölçüde etkilemiş, insanların gündelik yaşamlarını geçirdikleri konutlara da yansımıştır.

Tezde amaçlanan Mudanya kentsel sit alanı içinde yer alan mübadil mahallesi olarak da anılan Mütareke ve Halitpaşa Mahalleleri'nde 1923 Mübadelesi sonrasında bugüne kadar yaşanan sosyo-kültürel ve mekansal değişimi incelemektir.

Tezin giriş bölümünde çalışmanın amacı, kapsamı ve yöntemi anlatılmaktadır.

İkinci bölümde; tezin kavramsal strüktürü oluşturularak göç, konut, kültür, kimlik, bellek ve koruma kavramları tanımlanıp, birbirleri ile ilgili ilişkileri üzerine değerlendirme yapılmaktadır.

Üçüncü bölümde; tarihi Bursa kentinin tarihçesi incelenerek; Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemleri ve Türkiye'nin ilk yılları arasındaki mübadele konusu, süreci, etkileri incelenip, iskan yerlerinden biri olan Bursa kentinin Mudanya ilçesinin o dönemdeki önemi ve mübadillerin yerleştiği, ve günümüze kadar en sağlıklı şekilde hayatta kalan mahallelerden olan Mütareke ve Halitpaşa Mahalleleri irdelenmektedir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde ise belirlenen yöntem dahilinde çalışma alanı ele alınarak Mütareke ve Mahalleleri'nin demografik, mimari ve sosyo-kültürel özellikleri irdelenerek, yapılacak tespitlerle konut, kullanıcı ve mahalle ilişkisi konunun özüne yönelik değerlendirilmekte; yapılan alan çalışmalarından elde edilen veriler grafikler haline getirilip anlatım kolaylığı sağlanarak, anket ve plan krokilerinin değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Son bölüm olan sonuç ve öneriler kısmında çalışmanın kısa bir özeti ile birlikte Mudanya konutlarında tarihten günümüze taşınan özellikler ve zaman içinde yaşanan değişiklikler kısaca özetlenerek değerlendirilmekte, mevcuttaki durumların tespitleri ile alana ve geleceğe ilişkin öngörüler yer almaktadır.

THE EXAMINATION OF THE PHYSICAL and SPATIAL CHANGES IN MUDANYA FROM THE POPULATION EXCHANGE TO THE PRESENT

SUMMARY

Today's human beings need to feel the sense of belonging to an environment or a specific place. They create a world for themselves by shaping their living area, business life and daily routine according to their will, and then feel safe and peaceful in that world. This sense of belonging would be opposite to the life style of our ancestors, which can be called as primitive man. For people who followed nomadism based on their culture, geographic conditions etc. in ancient times, it was a permanent situation to be on the move all the time.

At the present time, "migration", which rises when being on the move and the sense of belonging comes together, occurs due to reasons such as job opportunities, economical issues, family issues, education etc. as well as war, political issues, natural disasters. Considering the historical aspects, during the dissolution of the Ottoman Empire and foundation of the Republic of Turkey, which can be called as recent history, many migration waves have occurred due to the war and after war government policies in the history of our country.

Ottoman Empire was occupied and partitioned by Allies after being defeated in World War I. The Turkish War of Independence, which was started in order to protect unity and territorial integrity of the country considering the clauses of the National Pact of 1920, virtually ended on 11th of October, 1922; by the Armistice of Mudanya (Moudania) signed in Mudanya, which is a town of Bursa, Turkey and officially ended on 24th of July, 1923 by the Treaty of Lausanne signed in Lausanne, Switzerland.

Migration policy is applied in diplomatic situations such as war and treaty as a solution to pecuniary loss and intangible damages such as population decline, decrease in the labor force etc. that occur as a result of long-lasting wars. In the end of the Turkish War of Independence, migration policy was applied as a forced migration based on the statements and clauses of the Treaty of Lausanne which has caused dramatical social and spatial changes in time. During the population exchange, which was sort of beginning of a new era for both Turkey and Greece, many resettlement areas were formed in Turkey. One of these resettlement areas was Bursa and its coastal town Mudanya, due to being important locations based on their geographical situation and higher non-Muslim population density.

This important population exchange has had serious impacts on dwellings in the sense of causing spatial changes of the physical environment as well as the socio-cultural changes. The purpose of this thesis is to examine the socio - cultural and spatial changes in Mütareke and Halitpaşa districts, also known as "exchange district", of Mudanya protected area after population exchange in 1923.

The first chapter of this thesis is the introductory part which explains how this study proceeds including the objective of the study, its content and methods.

In the second chapter, conceptual structure of the thesis is formed by defining the important concepts such as migration, dwelling, culture, identity, memory and protection; and also the relations of these concepts are evaluated.

In the third chapter, the history of Bursa is investigated; taking the last years of the Ottoman Empire and the early years of Republic of Turkey into consideration in the context of population exchange process and its long - term effects. Moreover, the importance of Mudanya town of Bursa containing Mütareke and Halitpaşa districts as resettlement areas which survived till present day, is examined.

Fourth chapter of the study examines the demographical, architectural and socio-cultural properties of Mütareke and Halitpaşa districts, and based on these properties evaluates the relations of the dwellings, dwellers and districts by entering into spirit of the subject. The data obtained from fieldwork are represented as schematic drawings and tables in order to easily evaluate the general assessments, surveys and sketches.

The last chapter contains the conclusions and recommendations based on the overall evaluation of the study. Considering the objective of the study, this chapter discusses the historical and spatial importance of the resettlement area by evaluating the situation from past to present including all advantages and disadvantages and making recommendations on the issue.

“Mudanya’ya ordumuzla girdikten sonra terk edilmiş Rum evleri ve sessiz kalmış sokaklarda yürüdüm. Tüm pencereler kapalı, kapılar kilitliydi.”

Şekil 1.1 : Bir Mudanya Sevdası (Ceyhan, 2013).

1. GİRİŞ

Dünya tarihinde göç kavramı farklı kültürel, dini, etnik özelliklere sahip insanları ortak noktada birleştiren önemli bir kavram olarak yer almıştır. Göç kavramı ile kişiye veya topluma ilişkin bir ilerleme gözüyle bakılabildiği gibi, herhangi bir yere ait olmama veya olamama durumu ve köklülük - köksüzlük konuları üzerinde de durulmaktadır. Grup veya bireysel göçlerde insanlar kendilerini köksüz hissedebilir; fakat bir üst ölçekten bakıldığında onların aynı yeryüzünde oldukları söylenebilir.

Göç evrensel bir kavramdır. Bu kavramın oluşum nedenine, süresine, mesafesine ve göçün yapıldığı yerin özelliği vb. birçok çeşidi bulunmaktadır. Göçün alt türlerinde yer alan zorunlu göç konusu; içlerinde en trajik olanı olarak yorumlanmaktadır. Zorunlu göç, insanların yaşadığı yerden siyasi, politik sebeplerle başka bir yere gönderilmesi olarak tanımlanmaktadır. İki ülke arasındaki anlaşma sonucu meydana gelen zorunlu göç, karşılıklı değişim anlamlarına gelen 'mübadele' adını almaktadır.

Çalışma konusu; Mudanya'nın ilçe merkezini de içine alan ve 1/1000 ölçekli Mudanya kentsel sit alanı koruma amaçlı imar planı içinde bulunan Mütareke ve Halitpaşa Mahalleleri'nin mübadele öncesinde Türk uyruklu Rum asıllı kişilerin oturması sebebiyle Rum Mahallesi adıyla anılan, daha sonra yoğunlukla Girit'ten ve Yunanistan'ın çeşitli bölgelerinden göç eden Yunan uyruklu Türklerin yerleşmesiyle değişen mahallelerdeki yaşamı tespit etmek, zaman içinde yaşanan sosyo-kültürel değişimin mahallelerde yer alan konutlardaki mekana ve sosyal yaşama nasıl ve ne şekilde yansıdığını irdelemektir.

1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

1923 Nüfus Mübadelesi tarihte, hem Cumhuriyet'in ilk yıllarında gerçekleşmesi ve bir devletin yıkılıp başka bir devletin doğumuna şahit olması, hem de çok sayıda ailenin yerlerinden edilmesi nedeniyle önemli bir zorunlu göç hareketi olmuştur. Bu kitlesel göç ile birçok bireyin ve ailenin yaşamı tamamen değişmiştir. Bu değişim; sosyal, kültürel, kimlik, psikolojik, demografik vb. açılardan meydana geldiği gibi konut mekanında da değişimi tetiklemiştir.

Çalışmada amaçlanan göç kenti olarak da anılan Bursa'nın Mudanya ilçesinde 1923 Nüfus Mübadelesi'nin ardından mahalleye yeni yerleşen göçmen ailelerle birlikte mahallelerdeki geleneksel konut dokusunda meydana gelen değişimleri ve günümüze kadar farklı bir biçimde ulaşan bu mahallelerdeki fiziksel, mekansal ve sosyo-kültürel durumu saptamaktır.

Çalışma Mudanya ilçesinin bir alt ölçeği ve en eski mahallelerinden olan Mütareke ve Halitpaşa Mahalleleri'nde gerçekleştirilmiştir. Çalışma alanını oluşturan bu mahalleler kent yönetimi tarafından kentsel sit alanı ilan edilmiştir. Mahallelerde yer alan konutların büyük bir bölümü koruma altındadır.

1923 Nüfus Mübadelesi daha önceki Balkan göçlerinden sonra en köklü etkiyi yaratan göç hareketinden biri olmuştur. Günümüzde mübadele konusu mübadiller, mübadil çocukları ve torunları tarafından kurulan İstanbul Lozan Mübadilleri Vakfı önderliğinde araştırılmakta, gerçekleşen sempozyumlar, etkinlikler, mübadil buluşmaları ile gündemde yerini almaktadır. Bursa'nın Görükle ilçesinde bulunan Bursa Lozan Mübadilleri Kültür ve Dayanışma Derneği ve Mudanya Lozan Mübadilleri Derneği de göç sırasında ve sonrasında yaşanan olaylar ve göç edenlerin haklarının korunmasının yanı sıra, günümüzde göç eden her iki yakadaki insanların çocukları ve torunlarının yaşanan bu olayı unutmamaları için çeşitli toplantılar, geziler, göç konusunda basılan kitaplar gibi çalışmalar düzenlemektedirler. Mübadele konusu ile ilgili gerçekleştirilen çalışmalara bakıldığında; daha çok sosyolojik ve tarih alanlarında mübadele ve konut üzerine çeşitli akademik çalışmalar olduğu görülmekte, mimari açıdan olaya bakan akademik çalışmalar az sayıda kalmaktadır.

1.2 Çalışmanın Yöntemi

Tezin çalışma alanı belirlenirken 1923 mübadele göçünün en yoğun şekilde yaşandığı yerlerden biri olan Mudanya limanı, günümüzde de aynı önemi ticari, turistik, ulaşım gibi alanlarda da devam ettirmektedir. Bu veriler de dikkate alınarak çalışmada Bursa kentinin Mudanya ilçesinde mübadelenin mahallelere, evin fiziksel ve mekansal yapısına etkisi ile birlikte konut kullanıcısının yaşamında meydana gelen değişimi fotoğraf ile tespit, ve gözlem yapılarak, belediye arşivinde yer alan tescilli yapı projelerinin de plan eskiz şemalarının çıkarılmasının yanısıra ulaşılabilen ve görüşme yapılan evlerin plan rölövelerinin çıkarılması ile birlikte her ev için bir kimlik kartı oluşturulmuştur. Bir taraftan mahallelerde görüşme yapılarak göç ile değişen yaşamlar, değişen ve bugün evlerde yaşayan kullanıcıların demografik bilgileri, mahalleleri ve kendi evleri hakkındaki görüşleri, evlerde yaşanan fiziksel ve mekansal değişim ve göç ile ilgili görüşlerini saptamak amacıyla anket oluşturulmuştur. Bunun yanısıra Göç dernekleri başkanları ve bazı üyeleri ile mahalle muhtarları, göç etmiş mübadiller ile görüşülmüş, göçün toplumsal etkisi ve yaşananlar, mahalleye ilişkin bilgiler sözlü tarih yöntemi ile elde edilmeye çalışılmıştır. Tüm bunların yanısıra alan kentsel sit alanı ilan edildiği için Bursa Koruma Kurulu Başkanı ve bir Kurul çalışanı ile görüşülmüş, yerleşmeye ilişkin son durum tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bugün Mudanya’da geleneksel konutlarda yapılan değişikliklerde çalışan mimar ve mühendisler ile görüşülmüş, bölgeye ve evlere ilişkin görüşleri alınmıştır.

Konutların plan krokisi çıkartılırken, bazı kullanıcıların bilgisine dayanarak, konutlarda önceki durum ve mevcut durum çizilebilmiş, bazı konutlarda kullanıcıların yapının önceki durumu hakkında bilgi sahibi olmadığından ya da evde herhangi bir değişiklik yapılmadığından tek aşamalı plan krokisi çıkartılabilmektedir. Seçilen alanda doksan iki adet parsel bulunmaktadır. Parsellerde toplam yetmiş altı yapı vardır ve Mütareke ve Halitpaşa Mahallesi’nde çalışma alanı içinde kalan otuz iki adet tescilli yapı bulunmaktadır, ancak çalışma sırasında bu tescilli yapılardan yirmi bir tanesinin ev sahibine ulaşılamamıştır. Belediye arşivinden alınan projeler ile araştırmacı tarafından bireysel olarak yapılan çalışmalarla yirmi üç evde plan kroki ve anket çalışması yapılmıştır. Çalışma alanı içinde mübadele konusunda bilgi alınabilecek kişilerin azlığı nedeniyle çalışma alanının kapsamı genişletilmiş, mahallerde uzun süredir oturan, evlerin ve mahallenin eski yaşamını bilen, mübadele ile bir şekilde

(mübadele ile gelen ailenin sonraki kuşakları) bağlantısı olan kişiler Dernek ve Muhtarlar yardımıyla tespit edilmiş ve bu kişilerle görüşme yapılmıştır.

Alanda on dört kullanıcı ile hem görüşme yapılmış, hem de evin plan krokisi çıkarılmıştır. Beş ev kullanıcısı ile sadece anket yapılmış, bir evde sadece plan krokisi çalışması yapılmıştır. On beş adet evin proje bilgisi ise Belediye arşivinden elde edilmiştir. Toplamda 32 konut ile ilgili çalışma yapılmıştır.

Alanda uygulanan anket dört bölüm ve elli dokuz sorudan oluşmaktadır; ilk bölümdeki sorularla kullanıcının sosyo-demografik özellikleri ile mübadele göçüne ilişkin durum saptanmaya çalışılmakta, ikinci bölümde kullanıcıya mahallenin genel niteliklerine yönelik sorular sorulmakta, üçüncü bölümde kullanıcıların konut ve mahalleye ilişkin görüşleri tespit edilirken son bölümde de mahallenin geleceğine ilişkin düşünceleri öğrenilmeye çalışılmaktadır. Anket soruları genellikle kapalı uçlu sorulardan oluşmaktadır.

2. KAVRAMLAR VE TANIMLAR

2.1 Göç Kavramı ve Türleri

Göç Dünya üzerinde, insanlığın varoluşundan itibaren yaşanan ve yaşanmaya devam eden güçlü bir insan hareketidir. İlk tanımlı göçleri köle ticareti, insan kaçakçılığı, etnik temizlik, sömürge hareketleri, mültecilik olarak tanımlanabilmektedir. Bu kavram ile ilgili birçok alanda çalışmalar yapılmış ve her alan kendi çalışma prensibince tanımlamalar yapılmıştır.

Uluslararası Göç Örgütü'nün 2010 Dünya Göç Raporu'na göre; uluslararası göçmenlerin sayısı 2013 yılı için 220 milyon olarak tahmin edilmiştir. Bu göç dalgası aynı şekilde devam ederse 2050 yılı için tahmin edilen göçmen sayısı ise 405 milyona ulaşabileceği tahmin edilmiştir (IOM, 2010).

Türk Dil Kurumu'na göre (Ayverdi, 2006) göç; “Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret” olarak tanımlanmıştır.

Longman sözlüğüne göre (1995); “kendi ülkeni bırakıp farklı bir ülkede yaşamak, toplu bir insan grubunun farklı bir yere veya ülkeye özellikle iş bulmak için gitmesi” dir.

Yalçın'a göre (2004); “İnsanlık tarihi ile özdeş olan göç olgusu demografik, ekonomik, siyasi, psikolojik, antropolojik ve sosyolojik içeriklere sahip olması nedeniyle çok yönlüdür. Göçün bu özelliği, ona evrensel bir yaklaşımdan ziyade yerel yaklaşım ve incelemeleri gerekli kılmıştır”.

Göç kavramı, bir yerden bir yere göç ederken, evini, yurdunu, anılarını geride bırakmayı, bir anlamda insanın kökleriyle bağının kopmasını da içinde barındırmaktadır. İnsanın istediği yerde yaşama hakkını elinden alan ve çoğunlukla otorite tarafından gerçekleştirilen göç türü olan “zorunlu göç” genellikle siyasi veya savaş gibi nedenlerle, bazen insanların can güvenliğini sağlamak amacıyla, farklı ülkelerde, farklı zamanlarda uygulanmıştır (Ağanoğlu, 2001). Mübadele göçü de zorunlu bir göç olarak nitelendirilebilir.

Akkayan (1979) göçün, “kişilerin hayatlarının gelecekteki kısmının tamamını veya bir kısmını geçirmek üzere bir iskan ünitesinden (köy, kasaba, kent gibi) diğerine yerleşmek kaydıyla yaptıkları coğrafik bir yer değiştirme olayı” olduğunu söylemektedir.

Bu tanımlar ile birlikte göçün toplumsal değişimde tetiklediği ve tetiklendiği durumlar vardır, bunlar göçün çeşitlerini oluşturmaktadır. Genel olarak bu göç çeşitleri de kendi içinde nüfus hareketini sağlayan faktörlere göre, nüfus hareketinin yöneldiği siyasal alana göre ve zaman faktörüne göre olmak üzere üçe ayrılmaktadır:

- Nüfus hareketini sağlayan faktörlere göre göç

Ağanoğlu'nun (2001) tanımından da anlaşılacağı gibi göç, bireylerin kendi istekleriyle gerçekleştirdikleri, serbestçe oluşan bir hareket olabileceği gibi, kişilerin arzuları dışında çeşitli güçlerin etkisiyle de gerçekleşebilir. Bu nedenle literatürde, nüfus hareketini sağlayan faktörlere göre göç türleri serbest göç, güdümlü göç olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Serbest Göç

İnsanların daha iyi yaşam ve iş koşulları, mali olanaklar, güvenlik, istikrar ve çeşitli sosyal olanaklar elde etmek amacıyla olumlu yer değiştirme olarak da görülen serbest göç hareketini oluştururlar.

“Bireylerin yeni yerler görmek, maddi durumlarını düzeltmek ya da refah düzeyini arttırmak, ailelerinin ve çocuklarının geleceğini garanti altına almak gibi bir takım kişisel isteklerini tatmin amacıyla gerçekleştirdikleri göçler serbest göçlerdir” (Akgür, 1997).

Güdümlü Göç

Güdümlü göç kendi içinde zorunlu göç ve zorlama göç olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Zorunlu göç; terör, asayişsizlik ve kan davası türünde toplumsal rahatsızlıklar, cezalandırılma korkusu ve baskı gibi kişisel özgürlüklerin sınırlandırılmasıyla bireyleri kendilerine daha güvenli bir yer aramaya iten göçlerdir (Akgür, 1997). Bu tür zorunlu göçler, insanların içinde bulundukları şartların zorlaması nedeni ile yaşanan göçlerdir.

Zorlama göç ise, insanların kendi arzuları dışında çeşitli savaş, siyasi politikalar, devletler arası antlaşmalar gereği otoritenin etkisi ile yer değiştirmeye zorlandıkları nüfus hareketidir. Bu nüfus hareketinde toplumların gelecek nesillere aktarmak üzere anılarını biriktirip yaşatmaya devam ettikleri görülmektedir. 1923 büyük nüfus mübadelesi zorlama göç kavramına en güçlü örnektir.

- Nüfus hareketinin yöneldiği siyasal alana göre göç

Göçler, kendilerini meydana getiren nüfus hareketlerinin mesafe ve ülke sınırlarını aşıp aşmalarına göre, genel olarak iç göç ve dış göç şeklinde sınıflandırılmaktadır. “İç göç; bir ülkenin milli sınırları içerisinde yaşanan ve genel göç özellikleri gösteren nüfus hareketleri olarak tanımlanmaktadır. İç göçlerde gidilen mesafe önemli değildir, önemli olan göç hareketinin aynı devlet sınırları içerisinde başlayıp son bulmasıdır” (Demir, 2008).

Dış göç ise bir ülke sınırlarını her iki yönde de aşan, çalışmak, yerleşmek, ekonomik, siyasi ve savaş gibi nedenlerle gerçekleştirilen nüfus hareketleri olarak tanımlanmaktadır (Demir, 2008).

- Zaman faktörüne göre göç

Zaman faktörüne göre göç tipleri mevsimlik ve daimi göç olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Akkayan’a göre (1979) mevsimlik göçte, göç edilen yörenin ekonomik faaliyetinin yoğun olduğu süre dışındaki zamanlarda, kişilerin yerlerini gelecek döneme kadar terk edip, diğer bölgelerde çalışmaya gittikleri görülmektedir. Bu göçte önemli olan konu, göçe katılanların gittikleri yerde ne kadar kalacaklarının baştan belirli olmasıdır.

Daimî göçte ise göçe katılanların belirli bir süre için yeni yerde yerleşmeleri söz konusu değildir. Bu göç türünde bir başka yere kalıcı olarak yerleşme arzusu ağır basmaktadır (Akkayan,1979).

Tarihsel teorilere bakıldığında; insan göçünün sosyal bilimlerin genel kuralları ile tarif edildiğinde bazı özellikler ön plana çıkmaktadır. Ravensteine (1880)’in tespitlerine göre;

1. Her göç bir geri dönüş ve göç sayımı üretmektedir.
2. Göçmenlerin çoğu kısa mesafede hareket etmektedir.

3. Uzun mesafe göçenler yaşamak için daha çok büyük şehirleri seçmektedirler.
4. Kırsal kesimde kent sakinlerinden daha az göçmen bulunmaktadır.
5. Aileler genç üyelerine göre uluslararası göçü daha az tercih etmektedirler.
6. Göçmenlerin çoğu yetişkindir.
7. Büyük kasaba veya şehirler doğal artıştan ziyade göç ile büyümektedirler.
8. Göç aşama aşama gerçekleşmektedir.
9. Göçte kentsel alan ile kırsal alan farkı oluşmaktadır. Genellikle kırdan kente göç söz konusu olmaktadır.
10. Göçün teknoloji ile doğrudan ilişkisi vardır. Teknoloji geliştikçe göç artmaktadır.
11. Ekonomik durum göçün en önemli etkenlerinden biri olmaktadır.

Lee'nin (1966) çalışmalarına göre göçe neden olan faktörler iten faktörler ve çeken faktörler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İten faktörler bireylerin yaşadığı yer veya yaşam tarzı ile ilgili olumsuz durumlara neden olan konular olurken, çeken faktörler ise başka bir alanın kişiye çekici hale gelmesi ile oluşan faktörlerdir.

-İten faktörler

Göç konusunda etkili olan iten faktörlere bakıldığında yaşanan yere ilişkin bazı konular öne çıkmaktadır. Bunlar şöyle sıralanmaktadır:

. Yetersiz İş Sahası	. Daha Politik veya Dini Özgürlük
. Fırsatlar, Yetersiz Şartlar	için arzu
. Çölleşme, Kıtık veya Kuraklık	. Çevre Kirliliği
. Siyasi Korku veya Zulüm	. Konut Sayısının Yetersizliği
. Kölelik veya Zorla Çalıştırma	. Ev Sahibi/Kiracı Sorunları
. Kötü Tıbbi Bakım	. Zorbalık
. Servet Kaybı	. Ayırt Etme
. Doğal Afetler	. Zayıf Evlilik Şansı
. Ölüm Tehditleri	. Savaş

- Çeken Faktörler

Göç edenlerin çoğunluğu çeken faktörlerin etkisi ile yer değiştirmektedirler. Bunları şöyle sıralamak mümkün olmaktadır:

. İş Bulma Faktörleri	. Daha İyi Tıbbi Koşullar
. Daha İyi Yaşam Standartları	. Cazip İklim
. Dini ve Politik Açıdan Daha Özgür Hissetme	. Güvenlik
. Eğlence	. Aile Bağlantıları
. Eğitim	. Sanayi
	. Daha İyi Evlilik Şansı (Lee, 1966)

- Osmanlı dönemi ve göç

Tarihçiler Osmanlı İmparatorluğu'nun, 1699 Karlofça Antlaşması'yla ilerlemesinin durdurulup, geri çekilme sürecinin başlamasıyla göç konularının buna bağlı olarak ortaya çıktığını ileri sürmektedirler. Daha çok Balkanlar'dan ve Kafkaslar'dan gerçekleşen göç hareketleri Osmanlı Devleti'ni meşgul etmiş ve büyük bir sosyal problem olarak varlığını yeni kurulan Türkiye Cumhuriyet'i döneminde de sürdürmüştür.

Osmanlı döneminde büyüyen ve gelişen bir devlet olarak Balkanlar'ın fethedilmesi ardından devletin gücünü yitirmesi ile başlayan geri çekilme, göç problemini de beraberinde getirmiştir. Bu dönemde göçün ana kaynağı Balkan Yarımadası olmuş, geçmişten günümüze, çok sayıda insanı kapsayan, büyük boyutlu göçler zorunlu göç olarak nitelendirilen Mübadele göçleri farklı zamanlarda tekrarlanmış ve bu göçlerle ülkeye kitlesel insan hareketleri gerçekleştirilmiştir (Ağanoğlu, 2001).

1923'den günümüze özellikle Türk soyu ve Türk kültüründen gelen, Arnavut, Boşnak, Çerkez, Pomak, Yunanistan, Bulgaristan, Yugoslav Türkleri farklı zamanlarda ülkeye göç etmişler, devlet tarafından belli bölgelere yerleştirilmişler ve vatandaşlık haklarını almışlardır.

Ağırlıklı olarak komşu Balkan ülkelerinden gerçekleşen kitlesel göçler aralarla devam etmiş, önceki yıllarda göç edenler yeni gelenlere yardımcı olmaya çalışmışlardır. Özellikle Rumeli göçmenleri kendilerinden önce gelmiş büyük göçmen gruplarından önemli bir destek bulmuşlardır (Ağanoğlu, 2001).

Cumhuriyet döneminin başında gerçekleşen mübadele göçü 1922 yılında imzalanan Lozan Antlaşması hükümleri uyarınca Türk-Yunan halkları değişimi şeklinde gerçekleşmiştir. Bu değişim ile Türkiye’de yaşayan 100 bin Rum Yunanistan’a gitmiş, Yunanistan’da yaşayan yaklaşık 400 bin Türk de Anadolu’ya göç etmiştir. Bunların bir kısmı Bursa’ya yerleştirilmiştir (Oğuzoğlu, 2009).

2.2 Kùltür, Değişim, Bellek ve Kimlik Kavramları

Kùltür kavramı Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde (2010) "tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü", "bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü", "muhakeme, zevk ve eleştirme yeteneklerinin öğrenim ve yaşantılar yoluyla geliştirilmiş olan biçimi" olarak açıklanmaktadır.

Longman Sözlüğü'nde (1995) kùltür; "belirli bir toplumda paylaşılan inanç, kabul edilen hayat tarzı ve sanat", "bir grup tarafından veya belirli bir organizasyonda paylaşılan bir şey hakkında tutum ve inançlar" olarak tanımlanmaktadır.

Marx'a göre (Güvenç, 1994) kùltür; doğanın yarattıklarına karşılık, insanoğlunun yarattığı herşeydir.

İdealler olarak bakıldığında kùltür; sosyal - kùltürel evrendeki eylemlerin ve araçların ortaya koyduğu ve nesnelleştirdiği anlamlar, değerler ve kurallar, bunların etkileşim ve ilişkileri, bütünleşmiş ve bütünleşmemiş gruplarıdır (Sorokin, 1947).

Summer ve Keller ise kùltürü "insanların içinde bulunduğu yaşam koşullarına uyumlarının toplamı" olarak tanımlamaktadırlar (Güvenç, 1994).

Tozzer'ın kùltür tanımı ise "toplumsal olarak öğrenilen ve aynı yoldan yeni kuşaklara aşıl原因 davranış örüntüleri ve kalıpları" olarak literatürde yer almaktadır (Güvenç, 1994).

Kùltürün tarihsellik içinde süreklilik, toplumsallık sağlayan, bütünleştirici olan çok yönlü bir sistem olduğu anlaşılmaktadır.

Kùltür konusunu ele alan tüm çalışmalarda kùltürel süreçler ele alınmaktadır (Güvenç, 1994). Bu süreçler şöyle sıralanmaktadır:

Kùltürlenme: Doğumdan başlayarak, bireyin, toplumun istek ve beklentilerine uyacak şekilde etkilenmesi ve değiştirilmesidir.

Kùltürel Yayılma: Toplumda, dıştan içe doğru ya da içten dışa doğru bir biçimde maddi ve manevi öğelerin sürekli olarak yayılması, yaygınlaşmasıdır.

Kültürleşme: Kültürel yayılma süreciyle gelen kültürel öğelerle, başka kültürden birey ve grupların, karşılıklı kültürel etkileşime girmesi ve bu etkileşim sonunda her ikisinin de değişmesine verilen addır.

Kültürlenme: Toplumun alt-kültürlerinden, ya da farklı toplumlardan gelen birey ve grupların, buluşması ve karşılıklı bir etkileşime girerek, kendi özgün kültürlerinde ve alt-kültürlerde bulunmayan yepyeni bir birleşime ulaşılmasıdır.

Kültür Şoku: Bir ülkeden yabancı bir ülkeye giden bireylerin, yeni yeni ülkenin kültürüne uyum sağlamada yaşadıkları sorunları ve bireylerin bu sorunlara karşı oluşturdukları tavırlar şeklinde tanımlanmaktadır.

Zorla-Kültürlenme: Bir kültüre ait birey ve grupların, başka bir kültür tarafından zorla değiştirilmesi durumudur.

Kültürel Özümseme: Bir kültürel grubun başka bir kültürel grubu zaman içinde, kendine benzetmesi, kültürel açıdan egemenliği altına almasına verilen addır.

Kültürel Değişme veya Kültür Değişmesi: Toplumun tamamen ya da bazı kültürel açılardan değişmesi olarak tanımlanır (Güvenç, 1994).

Değişim

Değişim kavramının sözlük anlamına bakıldığında; “bir şeyin, bir durumun herhangi diğer şeyden etkilenecek veya zaman içinde kendiliğinden farklılaşması” olarak tanımlandığı görülmektedir. Bu değişim meydana gelirken birçok sistemi de etkiler, kısacası tanımlanmaya çalışılan değişim çok katmanlıdır.

Tezcan (1984) değişimi “önceki durum ya da davranıştan farklılaşma” biçiminde açıklamaktadır. Bu tanıma göre değişim, herhangi bir doğrultuyu ifade etmeyen bir kavram olarak görülmektedir. Değişim esnasında bir sistem, başlangıçtaki biçiminden farklı bir biçime dönüşmektedir. Toplumda ve insanda gözlenen farklı tutum ve davranışlar değişim olarak adlandırılmaktadır.

Toplumda yaşanan sosyo-kültürel değişim konusunda farklı kuramlar öne sürülmüştür. Bu kuramlar üç ana grupta incelenmektedir: i) büyük boy kuramlar: organizmacı, evrimci ve diyalektik modellerden oluşur; ii) orta boy kuramlar: yapısal-fonksiyonel ve çatışma modellerinden oluşur; iii) küçük boy kuramlar: grupsal, bireyci, modernleşme, haberleşme ve değişme modellerinden oluşurlar (Kongar, 1985).

Büyük boy kuramlar toplumda meydana gelen değişmeyi sosyo-kültürel değişme olarak ele alırlar. Bu modeller tüm insanlığı içine alan modeller olup; tüm birimlerin farklı zamanlarda ve hızda değiştiğini ileri sürerler. Bu kuramlara göre, toplumlar, aralarında zaman ve nicelik farkına rağmen, kendi kurdukları modellere göre değişirler.

Büyük boy değişme şu alanları kapsamaktadır:

- 1) Toplumsal yapı ve insan ilişkileri,
- 2) Kültürel yapı; gelenekler, kurallar, değer ve anlamlar
- 3) Siyasi yapı

Bu yaklaşımlar, tüm dünyada insanların aynı modele göre değiştiğini ileri sürerler, bu yüzden sosyo-kültürel değişme evrensel kabul edilmektedir. (Kongar, 1985)

Kültürel değişim kavramı serbest ve güdümlü değişme olarak ikiye ayrılmaktadır. Serbest değişme toplumun içten veya dıştan bir zorlama olmaksızın, ilişkili olduğu kültür veya kültür öğelerini veya kalıplarını benimsemesi sonucu meydana gelen değişimleri içeren bir süreç olarak görülmektedir (Gürkan, 1969).

Zorunlu değişimler ise iç ya da dış baskılar ile alınan kültür öğeleri ile oluşan değişimler olarak tanımlanmaktadır (Örnek, 1970). Bu değişimde zorlamalara askeri işgaller, sömürgecilik vb. gibi durumlar ılımlı müdahalelere ise planlı kalkınma çabaları örnek olarak verilebilir. İlimli müdahalelerde mevcut değer sistemiyle çatışmadan, huzursuzluk yaratmadan arzulanan hedefe ulaşmaya çalışılır. Zorunlu değişimlerde ise bir cezalandırma söz konusu olmaktadır (Akkayan, 1979).

Sosyal değişme ve kültürel değişme bazı araştırmacılar tarafından farklı ele alınmaktadır. Sosyal değişme sosyal yapıda, kurumlarda ve bu kurumlar arası ilişkilerdeki değişimler olarak tanımlanırken; kültürel değişme maddi ve manevi kültür öğelerindeki değişme olarak ele alınmaktadır (Akkayan, 1979).

“Sosyo-kültürel yapı içerisinde bireyler, kültürel ve sosyal çevreye bağlıdır. Bu nedenle sosyo-kültürel yapı içerisinde belirli kurumlara ihtiyaç vardır. Kurum ise, kişilerin sosyal gereksinimlerini karşılamak amacıyla belirli, onaylanmış tarzda kurgulanmış, süreklilik gösteren bir sosyal örüntü, rol ve ilişki yapısıdır” (Fichter,1994).

Bellek ve Kültürel Bellek

Bellek sadece benzerlik ve sürekliliği temel alırken, tarih farklılık ve düzensizlikleri önemsemektedir (Halbwachs, 1925).

Tarihsel bir mekana ilişkin kavramlar ele alınırken kültür ve bellek kavramlarının yanında tanımları ve çalışma alanı bu kavramlara çok yakın bir yerde konumlanan kimlik kavramı da ön plana çıkmaktadır. Kimlik kavramının tanımlarına bakıldığında; kimlik Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde (2010) "Toplumsal bir varlık olarak insanın nasıl bir kimse olduğunu gösteren belirti, nitelik ve özelliklerin bütünü", "herhangi bir nesneyi belirlemeye yarayan özelliklerin bütünü" olarak karşımıza çıkmaktadır.

Longman sözlüğünde (1995) ise "Bir kişiyi veya grubu nitelikleri ve tutumları ile diğerlerinden ayıran özellik" olarak tanımlanmıştır. Her bireyin kendine ait kendisini dışarıya çevresine tanıttığı ve toplum tarafından tanındığı bir şahsiyeti, kimliği bulunmaktadır. Kendi kimliği doğrultusunda hareket eden birey, diğer insanlardan bu özellikleri ile ayrılmakta, bireyler de onu bu kimliği ile değerlendirmektedirler.

"Kültürel Bellek" toplumun yaşamında kültürel olarak yer alan ve süre gelen herşey olarak tanımlanmaktadır. Belleğin neleri içerdiği, bu içeriklerin nasıl organize edildiği ve ne kadar süre ile saklanacağı, bireyin kapasitesi ve yöneliminden çok, dış koşullar ile, yani toplumsal ve kültürel çerçevenin koşulları ile belirlenmektedir

(Assman, 2001).

Kültürel belleğin oluşumunda etkili olan faktörler şöyle sıralanmaktadır:

1) Mimetik Bellek: Alan davranışı, davranışların taklit sonucu edinildiği olarak tanımlanmaktadır. Kullanma kılavuzu, yemek kitapları, inşa planları vb. gibi yazılı davranış kılavuzları gibi günlük yaşamın farklı alanlarında ortaya konulan davranışlar, alışkanlık ve kurallara dayanmaktadır.

2) Nesneler Belleği: İnsanlar günlük yaşamda yatak, masa, yemek, yıkanma, giysi gibi özel eşyalardan, evler, sokaklar, araçlara kadar; ihtiyaçlarına uygun, rahatlık sağlayan güzel hayaller ile bir anlamda kendini bulduğu nesneler ile çevrilidir. İnsanı çevreleyen eşyalar kendisinin yansımasıdır ve ona geçmişini, ailesini hatırlatmaktadır.

3) Dil ve İletişim: İnsan dil ile kendini ifade eder ve başkaları ile iletişim içine girer, diğer insanlar ile anlaşma yeteneğini de, bir iç dinamik olarak kendiliğinden değil etkileşim içinde geliştirir. Bellek bireyin sadece fiziksel ve psikolojik durumunda değil diğer bireylerle etkileşiminde de önemli olmaktadır.

4) Anlam Aktarımı; Kültürel bellek olarak da tanımlanan anlam aktarımı; toplumdaki geleneklerin kültürel anlamın devredilmesi veya canlandırılması şeklinde tanımlanmaktadır. Anlam aktarımı nesneler belleğinin sınırlarını aşan herşey için geçerli olmaktadır (Halbwachs, 1985).

İletişimsel Bellek; İçerik, biçim, araç, zaman ve taşıyıcılar gibi unsurlarla oluşan ve bireyin tüm hayatını kapsayan bir kavramdır. Kendi içinde özelleşen kavramlarıyla bakıldığında; tarihsel deneyimler içeren; gayri resmi, doğal, karşılıklı bir iletişimsel alışveriş içinde gelişen, gündelik taze anılar, deneyler ve aktarımların anlatımı şeklinde oluşan, 80-100 yıl gibi birkaç kuşaklık bir zamanı işaret eden belirsiz, bir hatırlama grubunun canlı tanıkları olarak tanımlanmaktadır (Halbwachs, 1925).

Gelenekler, kültürel anlamın devredilme ve canlandırılma biçimi olarak kültürel belleğin alanına girer. Buna göre, anıtlar, mezar taşları, tapınaklar, idoller gibi sadece amaca yönelik olmayan aynı zamanda bir anlam içeren, semboller, ikonlar gibi temsiliyetler içe dönük zaman ve kimlik dizinini dışa çevirmesiyle ortaya çıkan her şey kültürel bellek olarak ele alınmaktadır (Assman, 2001).

Geçmiş ilişkisinde bellek için mekan neyse, hatırlama kültürü için de zaman aynı şeyi ifade etmektedir. Belleğin öğrenmedeki işlevi ile hatırlama kültürünün planlama ve umut etme, yani sosyal ve zamansal ufkun geliştirilmesindeki işlevi aynı olmaktadır.

Geçmişle ilişki içinde olmak için, geçmişin “geçmiş” olarak bilincimize yerleşmesi gerekmektedir. Bunun için iki koşulun yerine gelmesi zorunludur:

- 1) Geçmiş tamamen kaybolmamalı ve geride kalmış bazı deliller olmalıdır.
- 2) Bu deliller “bugün”e göre karakteristik bir farklılık göstermelidir.

Yeni başlangıçlar ve restorasyonlar hep geçmişe dönüş, ondan destek alma biçiminde ortaya çıkmaktadırlar (Warburg, 2001).

Kimlik

Kimlik, toplumu ya da bireyi, kendi dışındaki herkese karşı öteki yapan, öznel ve nesnel değerler sınıflandırması olup; temel mekanizması tanımladığına karşı ötekini; ikinciye üreten bir oluşumdur. Özünde, çokluk ifade eden bir kavramdır; ve çokluğun içinde özel kılınanı; tekili tanımlama yöntemidir. Birey ya da toplumun kendini tanımlamasının özünde, kimi zaman hayali biçimde üretilen, kendi dışındakileri dışlamayı içeren melez bir fantezi bulunmaktadır (Sennett, 1999).

Kimlik türleri

Kimlik kavramının pekçok türü vardır. Doğal-yapay mimari, kentsel-kırsal, yerel-evrensel kimlikten söz etmek mümkündür.

Doğal kimlik doğada yerin topoğrafyası, jeolojik yapısıyla oluşan bir kimlik türüdür, yerin jeolojik yapısı nedeniyle özelleşmesidir, buna Grand Canyon, Kapadokya gibi tüm dünyada tanınan ve farklılaşan yerler örnek verilebilir. Bazen de bina ve çevresi insan eliyle oluşturulmakta ve “Mimari kimlik” adını almaktadır. Mimari kimlik; bina ve çevresi için tasarımcı ve kullanıcı tarafından oluşturulan belirleyici özellikler ile tanımlanmaktadır. Buna göre; mimari üsluplar, yapı ve çevre oluşturma politikaları, malzeme ve teknoloji, çevreye karşı davranış ve tutumlar ile etkileşim içinde olması ile birlikte sosyal yaşam, tarih, etnik köken gibi özellikler de yaşantıya yansımaları sonucu ile mimariyi kimliği etkileyen unsurlar içinde yer almaktadır (Hacıhasanoğlu, 1995).

Mimari kimliğin oluşması için; toplum tarafından kabul edilebilir, dikkat çekici kültürel etkiye sahip, odak niteliği taşıyan, çevresi ile uyum içerisinde olan değerlere sahip öğelere ihtiyaç duyulmaktadır (Binle, Ertan, 1992).

Kentsel kimlik; çevreyi oluşturan doğal ve yapay elemanlar ile sosyo-kültürel özellikler olarak tanımlanmaktadır (İlgin, 2006).

Rapoport (1969), geleneksel mimarinin biçimsel ve mekansal oluşumunda belli bir kültürün geliştirdiği kavramsal yaşama modelini, iklim, malzeme, yapım yöntemleri ve teknoloji gibi fiziksel etmenlerin yanı sıra toplumsal ve kültürel etmenlerin belirleyicisi olmanın önemi üzerinden anlatmaktadır. Bir yapının işitsel, kokusal, dokunsal özelliklerini standart ölçüm yöntemleriyle belirlemek ve bu konuda objektif yargılara dayalı bir model önerisi geliştirmenin oldukça zor olduğunu belirten

araştırmacı yapı biçimi, yapı yüzü rengine baēlı öznele yargılara dayanan çeşitli belirlemelerin malzeme özelliklerine baēlı olarak yapılabileceēini belirtmiştir. Bu özellikler sert-kaba, hafif-hareketli, gizleyici, katmanlı, şeffaf-yarı şeffaf, açık-kapalı vb. olarak sıralanmakla birlikte, bir yapının cephesinin algılanmasında; malzemenin yapısından kaynaklanan dokusal özelliklerin yanı sıra, saçak, çıkma, cumba, kabartma ve benzeri yapı hareketliliēinin oluřturduēu ışık-gölge oyunlarının da etkili olduēunu belirtmektedir (Rapoport, 1969).

2.3 Konut Kavramı

Tezin içerdığı kavramların başında konut gelmektedir. Bu nedenle konut kavramının tezde nasıl ele alındığı bu aşamada tartışılmaktadır. Konut, ev, yuva, barınak gibi kavramlar kullanıcı için önemli olmakta, insanın yani kullanıcının yaşadığı yeri veya mekanı nasıl gördüğü, nasıl tanımladığı, nasıl ele aldığı, kendi isteğine, kullanıma göre değiştirip nasıl kendini o mekana ait hissettiği ve mekana nasıl bir kimlik kazandırdığı önemli olmaktadır. Konut kavramının sözlük anlamına bakıldığında; Türk Dil Kurumu Sözlüğü'ne (2010) göre konut; “insanların içinde yaşadıkları ev, apartman vb. yer, mesken, ikametgah”; Longman Sözlüğü'ne (1995) göre; “özellikle ailenin yaşaması için tasarlanan, bir ya da çok katlı olarak kullanılabilen yapı” olarak tanımlandığı görülmektedir.

Konut mekanı kullanıcısının kendini ait hissettiği, hayatının büyük bir bölümünü geçirdiği, anılarını biriktirdiği, birçok farklı tanım ile birlikte yuva olarak da tanımlanan bir mekandır. Konutlar, kültür ve sosyal değişkenlerin oluşmasına dayanak olan maddesel ifadelerdir (Anon).

Konutlar kullanıcısının kendini sembolize ettiği bir yer olmakla birlikte aynı zamanda toplumsaldır ve kültürel, sosyal değişimin etkisi de mevcuttur.

Konut, "Evimiz, yuvamız bizim ilk evrenimizdir, kelimenin tam anlamıyla gerçek mikro kosmosumuzdur" olarak tanımlanırken, aynı zamanda "bireysel ve sosyal işlevleri olan; toplumdan kaçıp sığınılacak bir yer, bireyin toplum içindeki konum ve saygınlığının bir göstergesi" olarak da tanımlanmaktadır (Anon).

Belleğe gönderilip anıların oluşturulduğu geçmiş yaşam, gelenekler, alışkanlıklar ve bu alışkanlıkların devamlılığı ile geleceğe yönelik düşünceler veya planlar ev denen yapıda başlamaktadır. Evler sosyo-kültürel birer kurum olmakla birlikte, manevi olarak insanı yetiştiren fiziksel bir yapı olarak görülmektedir. Bu nedenle; insanlarla bağ kurmanın, sosyo-kültürel düzeni kavramanın, bireysel bir kimlik geliştirmenin ve bu kimliği sağlıklı bir şekilde temsil etmenin evlerde şekillendiği söylenebilir. Ev geçmiş ile geleceği birleştiren; fiziki çevre, sosyal, kültürel ve duygusal dünya arasında bir bağ kurmaya yardımcı olan, kişiye yol gösteren, bütünleştirici bir araçtır.

Göç aidiyet ilişkisinin belirlenmesi sürecinde anlam, egemenlik alanı, mahremiyet kavramları irdelenmektedir. Özellikle bu üç kavram kimliğe ve yer aidiyetine en çok etki eden kavramlar oldukları için incelenmektedir. Anlam, çevreden, insana gelen

sözlü olmayan iletişim aracıdır (Rapoport, 1982). Anlam genellikle, işaretler, malzeme, renk, biçim, büyüklük, nesne ve peyzaj vb. ile ifade edilmektedir (İlgin, 2006).

Konut ve ev kavramı arasında fiziksel olarak çeşitli farklılıklar olduğu düşünülmektedir. Konutun daha çok yoğun ölçekli alanlarda inşa edilen ve birçok kullanıcı için toplu konut veya blok şeklinde tasarlanan yapı alanları olarak düşünülürken; ev kişinin kendisine ait olduğunu hissettiği, ailesi ile anılarını barındıran, daha bireysel, kişisel kimliği ve alan hakimiyeti olan bir yer olmaktadır.

Geleneksel Türk Evleri ve Bursa Evi

Türk Evi; Osmanlı Devleti'nin işgal ettiği sınırlar içinde, Rumeli ve Anadolu'da yerleşmiş, yaklaşık 500 yıl kadar bir süre zarfında yetkinliğini sürdürmüş ve kendi özelliklerine sahip bir ev tipidir. Geleneksel Türk evinde temel unsurlar oda ve sofa kavramları ile tanımlanmaktadır. Sofa günlük yaşamın geçtiği bir yer olarak şekillenirken, oda ailenin yaşamının geçtiği, farklı işlevleri içinde barındıran, esnek kullanımı olan ve kapısı kapandığında birey ya da aileye ait olan, mahremiyeti güçlü bir mekan olarak karşımıza çıkmaktadır (Eldem, 1954).

Türk tarihindeki özgün konumu, coğrafyası ve renkli nüfus yapısıyla Bursa, zengin kültürel mirası ile öne çıkmaktadır. Bu kültürün yerel ve sivil mimaride karşılığı Bursa Evi olmakta ve Bursa evinde doğan yaşam kültürü sokağa, mahalleye taşmaktadır (Kırayoğlu, 2012).

Bursa geleneksel evlerine bakıldığında bir kaç tür ev ile karşılaşilmektedir. Bunlar şöyle sıralanabilir:

- Dolma Evler

Dolma evler deprem bölgesinde bulunan, genellikle kerestesi bol olan bölgelerde inşa edilmekte; ahşap bir iskelet halinde oluşturulan yapı aralarına kerpiç veya tuğla ile doldurularak yapılmaktadır. Bu evler içeriden ve dışarıdan kireçli bir sıva ile sıvandığı gibi bazı bölgelerde ise dış sıva yapılmayıp ahşap iskelet kahverengi boyanarak, tuğlalar ve harçlar doğal halinde bırakılarak kullanılmaktadır. Çatılar ise kiremit ile kaplanmaktadır (Şekil 2.1) (Tomsu, 1941).

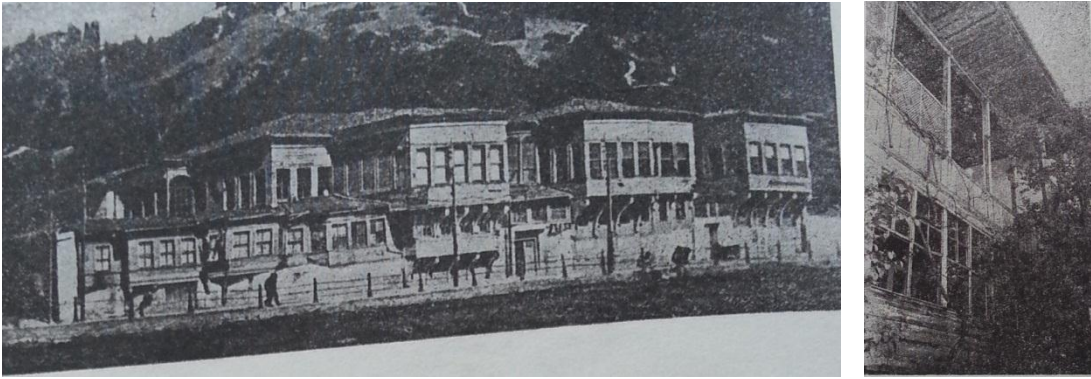
Dolma diye tabir edilen bu ahşap inşaat Avrupa'nın birçok bölgesinde de uygulanmış fakat Türk evlerinde bariz Türk karakterinin varlığı kolaylıkla anlaşılmaktadır.

Şekil 2.1 : Dolma Evlere Örnek (Tomsu, 1941).

- Ahşap Evler

Ahşap evlerde dolma evlerdeki gibi kerpiç ve tuğla sistemi kullanılmayıp ahşap iskeletin dış kısmı bir tahta kaplama ve iç kısmı ise bağdadi üstüne vurulan sıva ile yapılmakta ve çatı ise kiremitle kaplanmaktadır (Şekil 2.2).

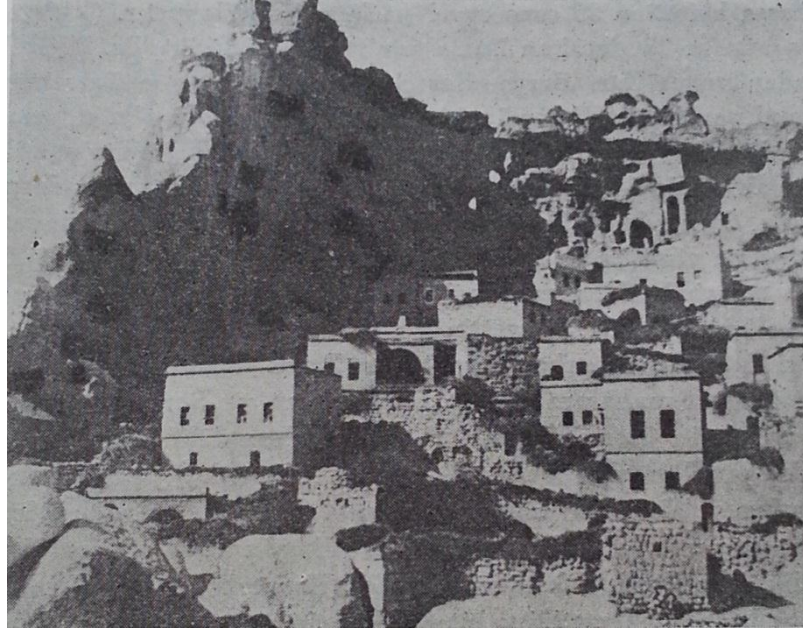

Şekil 2.2 : Ahşap Evlere Örnek (Tomsu, 1941).

- Kargir Evler

Kargir evler taştan, tuğladan veya her iki malzemenin de karışık olarak kullanılması ile birlikte; düz çatı veya çatının kiremitle örtülerek yapıldığı evlerdir.

Türk evlerinde kiremitli çatılar az eğimli olup Osmanlı kiremitleri ile kaplanmaktadır. Güneş ve yağmurdan koruyacak şekilde geniş yapılan saçaklar çatılara farklı bir karakter yansıtmaktadır (Şekil 2.3).

Şekil 2.3 : Kargir Evlere Örnek (Tomsu, 1941).

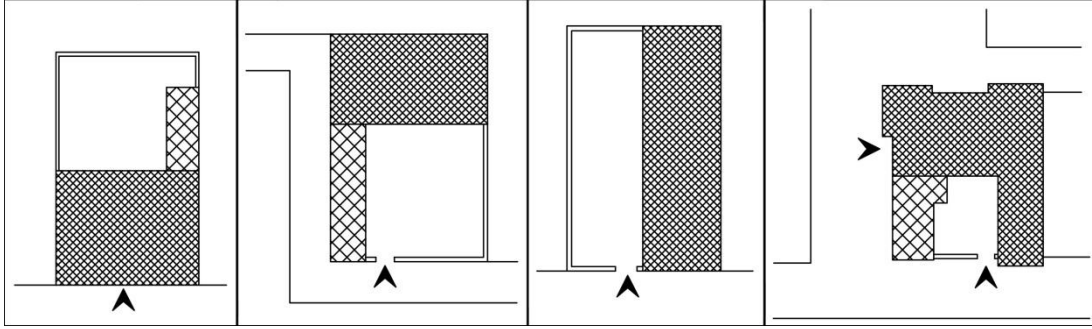
Evin planlanmasında arsanın genellikle küçük olmasından dolayı, arsadan azami ölçüde yararlanılmakta olduğu görülmektedir.

Bursa evlerinin çoğunda bahçe bulunmakta ve bu bahçelere meyve ağaçları dikildiğinden dolayı bu durum Bursa kentini her taraftan yeşil göstermektedir. Evler içten ve dıştan kireç ile badalanarak, dış cephe renkleri ise çivit mavisi, beyaz, açık pembe, sarı ve yeşil gibi çeşitli renklerde (Tomsu, 1941).

Arsanın ev dışında kalan bölümü sokaktan yüksek duvarla çevrilmiş ve ev ile bahçenin ilişkisi düzenlenmiştir. Bu duvarların üzeri çatı şeklinde mertekler ve kaplama tahtaları ile örtülerek kiremitle döşenmiştir. Ev arsa ilişkisi ise üç şekilde düzenlenmiştir:

- 1- Binanın arsanın sokak kısmına oturtulduğu, bahçenin arka plana alındığı düzen:** Bu modelde binaya sokaktan girilir. Evin servis bölümleri tek katlı bir biçimde bahçenin yan duvarına dizilmiştir.
- 2- Bahçenin önde olup, evin arka plana alındığı düzen:** Bu düzende servis bölümü yine bahçenin bir duvarında tek katlı olarak yerleştirilmiştir.
- 3- Bahçenin yan plana alındığı düzen:** Bu modelde arsanın yola göre uzunluğu ve derinliğine göre çeşitli çözümler üretilmiştir (Şekil 2.4) (Tomsu, 1941).

İlk tipte bahçe arka plana alındığından sokak kapısı doğrudan doğruya binanın giriş katındadır. İkinci ve üçüncü tiplerde ise sokak kapısının hem evde hem de bahçe duvarında yapılmasına olanak yaratılırken Bursa evlerinde genellikle bahçeden giriş tercih edilmektedir. Bu tiplerde ilk olarak bahçeye girilmekte, daha sonra üst katın strüktürünü taşıyan yarı açık bir alana geçilerek binanın içine geçilmektedir. Bu modelde sokak kapıları hem mimari bakımdan hem de dış etkilerden korunmak üzere sundurmalı olarak yapılmaktadır (Tomsu, 1941).

Şekil 2.4 : Ev Arsa İlişkileri (Tomsu, 1941).

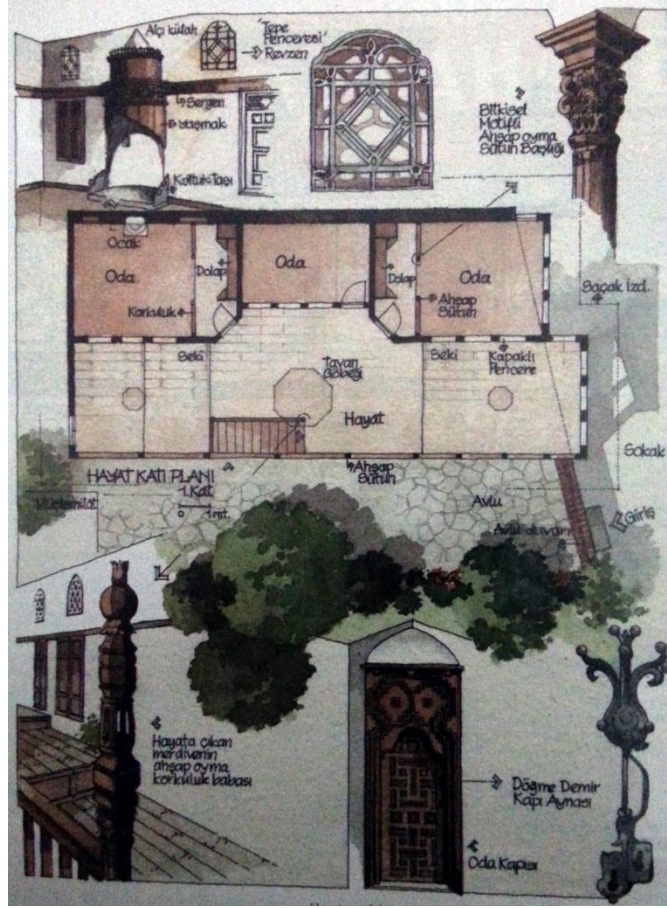
Bursa evi tipik, özgün ve özel bir ev tipini oluşturmaktadır. Bu ev tipi tarih boyunca gelişimini sürdürmüş, tek katlı, kerpiç, beşik çatılı çeşitten, katlı, hayatlı ve sofalı, cumbalı ve kafesli, haremli ve selamlıklı, çift merdivenli ve daha zengin programlı yaşam mekanlarına dönüşmüştür (Şekil 2.5).

Şekil 2.5 : Bursa Evi Kesit Örneği (Kırayoğlu, 2012).

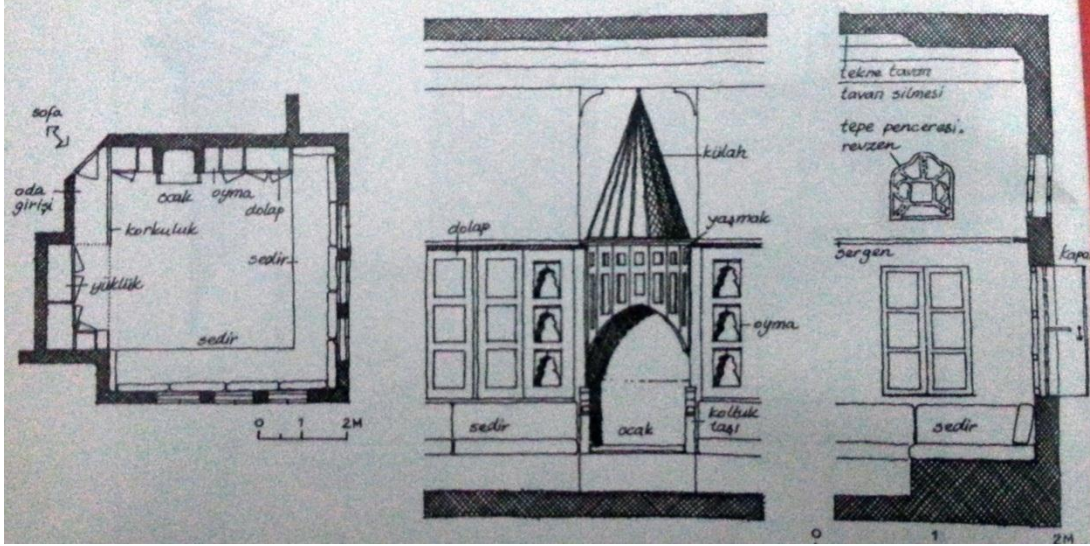
Bursa evinde işlevine uygun olarak zemin katlar kapalı taş duvarlıdır. Üst katlarda ev çıkımlarla ve cumbalarla genişlemektedir. Parsel yamuksa üçgen çıkımlar hem odanın geometrisini düzeltmekte, hem de odayı sokağa yönlendirmektedir. Evin dış yüzeyi renkli boyanmakta, bahçede meyve ağaçları yer almaktadır (Şekil 2.6)

(Kırayoğlu, 2012).

Şekil 2.6 : Bursa Evi Plan ve Görünüş Örneği (Kırayoğlu, 2012).

Bursa evinde, geleneksel Türk evinde olduğu gibi, her oda bir ev durumundadır. Evlenen oğula bir oda verilmektedir. Odalarda oturmak için duvarlar boyunca sabit sedirler ve duvarlarda gömme dolaplar, yüklükler bulunmaktadır. Odalar çok işlevlidir, içinde misafir ağırlanır, yemek yenir, yatılır. Yatmak için yüklükten indirilen yatak yere serilir ve yer yatağında yatılır, odada ayrıca yıkanmak için yüklük içinde bulunan banyolar, ısınmak için ocak veya mangal bulunmaktadır (Şekil 2.7) (Kırayoğlu, 2012).

Şekil 2.7 : Bursa Evi Oda Plan Örneği (Kırayoğlu, 2012).

Bu özellikleri sayesinde Bursa evinde odalarda özgür ve özel yaşam sürerken, sofalarda, avlularda ailenin diğer bireyleriyle, sokakta komşularla buluşulmaktadır. Komşunun bahçesine bakan pencere açılmamaktadır (Şekil 2.8) (Kırayoğlu, 2012).

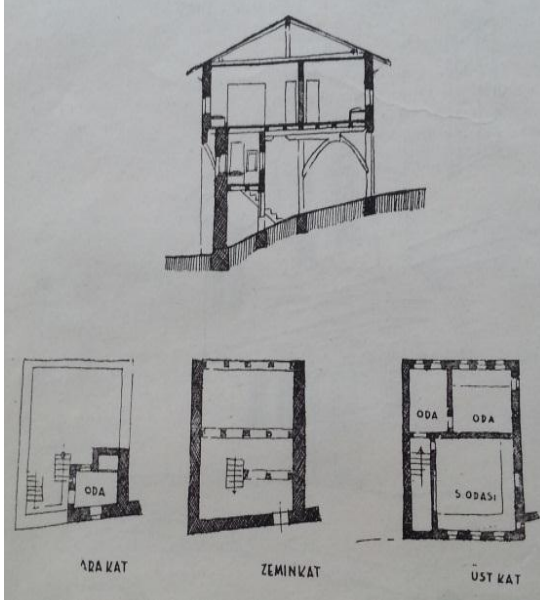

Şekil 2.8 : Bursa Evi Mimarisi (Tomsu, 1941).

Bursa'daki Evlerin Plan Özellikleri

Evin dışı ile içi tamamen farklıdır. Odaların düzenlenişi zengin oymalı ve boyalı bir tavanla, grup halinde dolaplarla ve hücrelerle canlandırılmış duvarlarla ve zengin renklerle büyük bir titizlikle yapılmış halı, örtü ve yastıklarla uyumlu bir düzen yapılmıştır.

Zemin kat, servis katı olarak, mutfak, ambarlar ve taşlık gibi tali alanlar olarak kurgulanmış; bu katın dışı penceresi olmadığından ışığı bahçeden almaktadır. Basit evlerde zemin toprak, diğer evlerde ise çeşitli renklerde veya halı deseninde yapılmış döşemeler taşlarla oluşturulmuştur. Bu kat, evde zamanının çoğunu geçiren evin hanımı için manzara veya ferah yaşam alanı oluşturmadığından oturma katı olarak kurgulanmamıştır. Fakat zemin katın oturma katı olarak kullanıldığı durumlarda ise dışardan görünmeyen ve bahçe tarafına açılan pencereler açılmaktadır (Şekil 2.9).

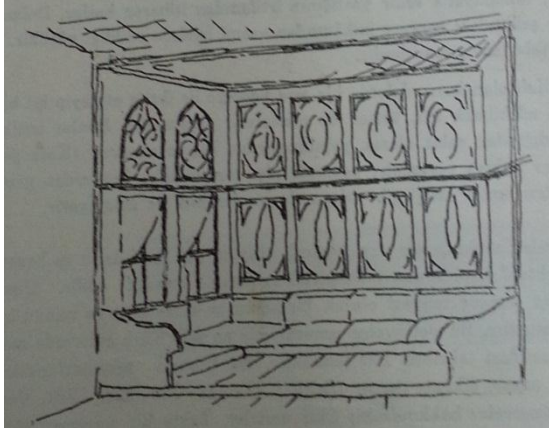
Zemin katta yapılan odalar ise ara kat olarak kurgulanarak, taşlıktan yükseltilerek sokağa açılan pencereler yapılmıştır. Bu ara kata taşlıktan ulaşmakta, veya merdivenin sahanlığından geçilmektedir. Bu odalar genellikle harem odaları olarak kullanılan ve evin hanımının alt katı kontrol ettiği oda olarak kullanılmaktadır.

Şekil 2.9 : Bursa Evi Plan Tipi (Tomsu, 1941).

Evin en önemli odaları birinci katta yer almakta, buraya bahçeden veya taşlıktaki merdivenden ulaşılmaktadır.

Üst kata çıkıldığında kişiyi hayat veya sofa karşılamaktadır. Sofa ailenin yazın oturduğu, hayatını geçirdiği alan olmaktadır. Sofanın ucunda veya önünde sekilik, bir tarafında da odalar yer almaktadır. Bu mekanlar pencereleriyle, kapılarıyla sofaya bağlıdır. Odaların bazılarında bir köşeden girilmektedir. Üst katta yer alan odalar yazlık mekanlar olduklarından bol pencerelidirler. Pencereler her yöne bakmakta, pencereler insan boyuna kadar açılan, şeffaf, üst kısımları sabit ve renkli camlı olarak yapılmaktadır (Tomsu, 1941).

Evlerin iç mekanı incelendiğinde, ahşap tavan ve dolapların süslendiği görülmektedir. Özellikle tavan göbekleri çok zengin şekillerde işlenmiş ve nakışlarla süslenmiştir. Bunlar dört köşe, altı köşe, bir veya daha fazla yıldızlı olmaktadır. Hatta kubbe şeklinde yapılmış olan da mevcuttur. Dolap yüzleri ve bunların üstündeki kitabeler süslenirken kapılar sade bırakılmıştır (Eldem, 1954).

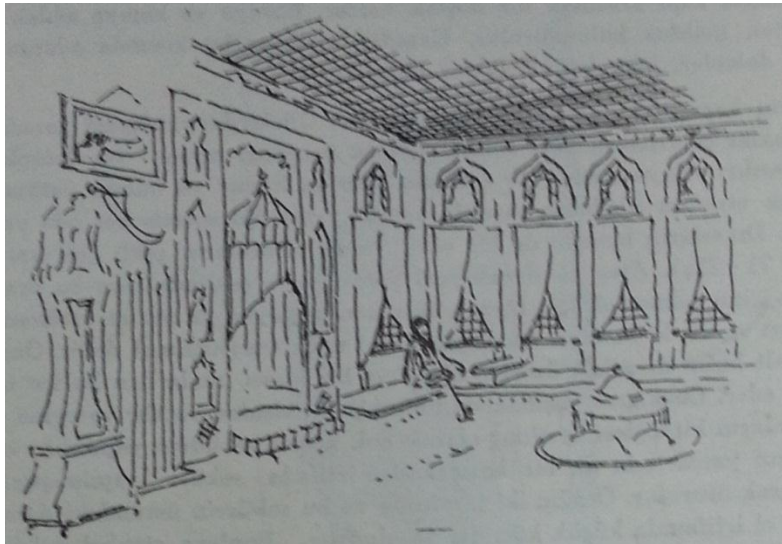
Evlerde pencereler, tavan, evin dış kapıları, iç kapıları, kapı tokmakları genellikle süslüdür. Pencerelerde hem güneşten, soğuktan ve tozdan koruyucu hem de mahremiyet için ahşap panjurlar bulunmaktadır. Tavan ise motiflerle, çeşitli resimlerle süslenmiştir

(Şekil 2.10).

Şekil 2.10 : Bursa Evi İç Mekanı (Tomsu, 1941).

Odaların Düzenlenmesi

Odaların bahçeye veya sokağa bakan taraflarında pencereler bulunur. Bu pencerelerin önünde sedir yapılarak hem sokağın seyri gerçekleştirilir. Odalar yemek, oturma, sohbet, misafir ağırlama ve yatma vb. farklı kullanımlara olanak verir şekilde düzenlenmiştir (Şekil 2.11).

Şekil 2.11 : Bursa Evi Oda Düzeni (Tomsu, 1941).

Tomsu tarafından 1941 yılında yapılan analiz çalışmasında Bursa evleri tespit edilmiş ve özellikleri ayrıntılı incelenmiştir. Bursa kentinin yeşili, bahçeleri bol evleri odaları ve bahçeleri ile rahat, ferah, sessiz ve sakin bir şekilde kurgulanmıştır, yüksek duvarları ile kentte yer almaktadırlar. Bahçe evin alt kısmını oluşturmakta, iç mekana girilirken taşlık ve direkler üzerinde oturtulmuş bir üst mekan algılanmakta, bu alanda çeşme veya fıskiye'nin bulunduğu anlatılmaktadır.

2.4 Koruma

Tarihi çevre ve koruma alanları, taşınabilir, taşınmaz kültür varlıkları ve doğa varlıkları olmak üzere üçe ayrılmıştır. Taşınır kültür varlıklarını resim, heykel, çini, dokuma, mücevher, belgeler vb. gibi öğeler oluştururken; taşınmaz kültür varlıklarını yapı veya yapılar grubu, külliyeler, tarihi kent-köy yerleşimleri gibi belirlenmiş bir coğrafyada bu gruba girmektedir (Ahunbay, 2010).

Taşınmaz kültür varlıkları dendiğinde tek yapı ya da yapılar grubunun oluşturduğu büyük külliyeler tanımlanırken, tek yapıdan daha geniş sınırlara doğru geliştirilen anıt kavramında ise anıt-kent, anıt-ülke, giderek anıt-kıta boyutlarına ulaşan bir kapsam söz konusu olmaktadır. Korunması düşünülen birçok alan anıt kavramının boyutu birçok anıt ve kentsel dokuyu içerecek biçimde genişletildiğinde, kavram olarak anıt yerine “sit” deyişi kullanılmaktadır (Ahunbay, 2010).

Doğal anıtlar dendiğinde; peri bacaları, kanyonlar, mağaralar gibi jeolojik oluşumlarla; şelale, krater gölü gibi su öğelerinin çevreye kattığı biçim ve mekan zenginlikleri ile ender bulunan veya tarihi peyzaj öğeleri anlatılmaktadır (Ahunbay, 2010).

- Sit Alanı

Korunacak özellikleri olan doğal, ya da insan yapısı, ya da ikisinin ortak ürünü olan alanlar sit olarak adlandırılmış; özelliklerine göre doğal, tarihi, arkeolojik, kentsel, kırsal ve karmaşık olarak sınıflandırılmıştır.

Tarihi Sit; önemli bir tarihi olayla ilgili olan, ya da önemli tarihi olayların geçtiği yerler iken; *arkeolojik sit*; tarih öncesinden Endüstri Devrimi sonrasına kadar ki döneme ait kalıntıların bulunduğu alanlar olarak tanımlanmaktadır.

Kentsel Sit dendiğinde; eski kentlerin uyumlu düzenini, mimari bütünlüğünü, donatılarını koruyabilmiş sokaklar, mahalleler, alanlar anlatılmaktadır. *Kırsal Sit* ise yerleşme düzeni ve boyutları, dokuların oluşturan yapıların türü ve yapım tekniği, malzemesiyle köy, bağ, yazlık niteliği taşıyan yerler olarak tanımlanmaktadır. *Karmaşık Sit*; en az iki sit özelliğine sahip olan alanlar olarak ele alınmaktadır (Ahunbay, 2010).

Mudanya'nın tarihi oluşumu ise çok eski zamanlara dayandığından dolayı ve Osmanlı döneminde savaş, anlaşma yıllarında Mütareke anlaşmasına da ev sahipliği yapması sebebiyle kent merkezinin büyük bir kısmı kentsel sit alanı ilan edilmiştir. Seçilen çalışma alanının bir kısmı kentsel sit alanı içinde kalıyorken, bir kısmında da tescilli yapılar bulunmaktadır (Ek A).

- Koruma Ölçütleri

Dünya üzerinde ve Türkiye'de korunması gereken birçok yapı, yapılar veya alanlar bulunmaktadır; fakat ülkelerin ekonomik kaynakları, kentleşme sorunları, bakımsızlık, malzemenin yıpranması, doğal afetler, yeni yapılanma baskıları sonucu tarihi yapıların sayısı sürekli olarak azalmaktadır. Bu nedenle, uygulamada öncelikle korunması gerekli, ya da korunması rastlantılara bırakılamayacak anıtların seçimine yardımcı olabilecek ölçütler belirlenmiştir. Koruma kararı bir yapının veya yapı kümelerinin; tarihi belge niteliği, eskilik özelliği, estetik değer yönlerinden sahip olduğu öneme bağlı olarak alınmaktadır. Bir yapı, ya da yerleşme bu özelliklerden bir veya daha fazlasına sahip olduğunda, korunması için ilk adım olan tescil kararı alınabilmektedir (Ahunbay, 2010).

Günümüzde Türkiye'de geçerli olan kültür ve doğa varlıkları ile ilgili değerlendirmenin bilimsel ilkeleri "Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu" nun 28.02.1995'te aldığı kararla belirlenmiştir. Bu karara göre, taşınmaz kültür varlıkları iki bölümde incelenmektedir:

1. Grup yapılar: Evrensel, ulusal ya da yöresel düzeyde mimari değere sahip; "tarihi, anı ve estetik nitelikleriyle korunması zorunlu" yapılardır. Bu kapsama giren yapılarda restorasyon özgün biçim ve yapı karakteri aynen korunur.

2. Grup yapılar: Kentsel çevreyi oluşturan, yöreye karakter veren, geleneksel yapım tekniğiyle yapılmış binalar bu gruba girmektedir. Ufak iç değişikliklerle yeni bir kullanıma uyarlanacak binalar, eski fabrikalar, depolar, çağdaş isteklere göre yeniden düzenlenecek 19. yüzyıl konut, han ve apartmanları bu kapsamda yer almaktadır.

Anıtların, kültür varlıklarının korunmasında asıl olan onların genel görünümleriyle olduğu kadar özgün tarihi dokularıyla da yaşatılmalarıdır. Derecelendirme bu açıdan çok önem taşımaktadır. 1. grup yapıların aynen korunması zorunlu iken; 2. grup yapılarda çoğu kez sadece cepheler korunmakta; plan özellikleri değişime uğramaktadır. Türkiye’de tescil çalışmaları çok geciktiği için, birçok tarihi kentte eski konut dokusu büyük ölçüde koruma perspektifi olmayan imar planlarıyla yenilenmiş ve tarihi dokudan geriye kalan konutlar, zaman içinde bakımsız kalarak bozulmuş, ölçeği değişmiş dokularla kuşatılmışlardır (Ahunbay, 2010).

Mudanya’da seçilen çalışma alanında bulunan yapılar 1. ve 2. grup yapı gruplarından oluşmaktadırlar. Belediye arşivindeki projelerde 2. grup yapıların genellikle cephelerinin korunduğu veya 1. derece tescilli yapının cephe sistemine uygun hale getirildiği görülmüştür.

Tarihi Anıtlarda Bozulmaya Neden Olan Etkenler

Tarihi yapılarda onarımına geçilmeden önce, harap duruma gelmelerine neden olan etkenler gözlem ve teknik incelemelerle araştırılıp saptanmakta; anıtların bozulmasına neden olan etkenler iki kümede incelenmektedir:

İç nedenler: Yapının konumu, bulunduğu zeminin özellikleri ya da ilk tasarımdaki hatalardan, hatalı yapı malzemesi ve teknik, kötü işçilik kullanılmasından kaynaklanan aksaklıklar olurken; dış nedenler doğal etkenler, insanların verdiği zararlar: yangınlar, savaş, yoğun trafik, spekülasyon kentleşme, bayındırlık etkinlikleri gibi hasarlar olmaktadır (Ahunbay, 2010).

İnsanların Neden Oldukları Hasarlar

Bir tarihi konut yerleşmesinin bakımsız kalması ya da terk edilmesi orada bulunan kentsel dokunun giderek bozulması çoğu kez sosyal, ekonomik sorunlarla ilişkili olmaktadır. Kötü kullanım bozulmayı hızlandıran önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Asıl sahipleri farklı yerlere göçtüğünde, eski konutlar kira evi olarak çeşitli ailelerin kullanımına verilmekte ve yeni kullanıcıların isteklerine göre gelişigüzel eklenen ara kat, bölme duvarları, sokak cephesine açılan vitrin, ayrı giriş

ve benzeri ögelerle hızla değişime uğramaktadır. Tarihi alanlarda sıkça görülen yangınlar, özellikle ahşap strüktürlü konutları ve mahalleleri yok etmektedir. Savaşlar sonrası Avrupa’da birçok kent harabeye dönmüş; bazı yerlerde tarihin izleri tümüyle silinirken, bazı yerlerde yapılar özenle onarılarak yeniden kent yaşamına katılmışlardır. Vandalizm, kasıtlı tahrip etme anlamına gelmekte ve yapıların yakılıp yıkılmasını açıklamak için kullanılmaktadır. Bazen bir siyasi düşüncenin simgesi veya kötü bir egemenliğin izi olarak değerlendirilen anıtlar, bir devlet politikası olarak ya da halkın ayaklanması sırasında bilinçli olarak ortadan kaldırılabilir. Bazı kentlerde yeni yollar açılması, barajlar yapılması tarihi çevreleri tehdit eden çağdaş imar hareketleri görülmektedir. Tarihi çevrelerin getirdiği ilgi, turizm ve bağlantılı olarak ekonomik kazanç elde edilmesi olumlu bir durum iken tarihi binalara gelen yoğun ziyaretçi toplulukları yapı için aşındırıcı, strüktürü yorucu bir unsur olmaktadır (Ahunbay, 2010).

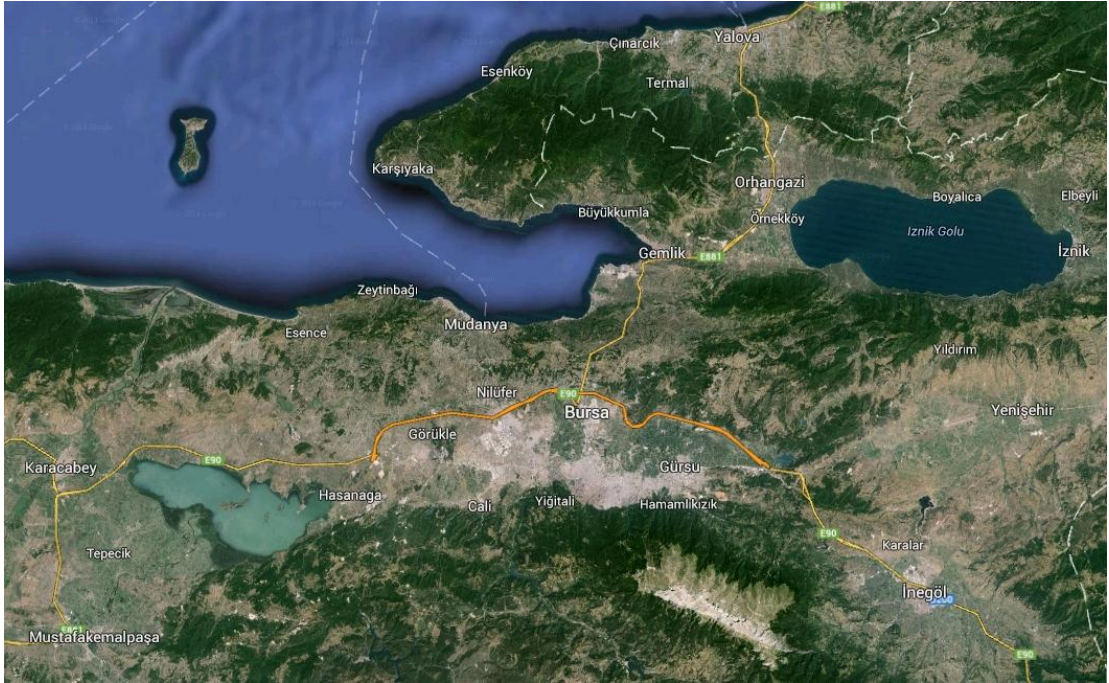
Dünya üzerinde atmosferi kirleten sanayi atıkları, ısınma sistemleri, kömürle çalışan vapurlar, motorlu taşıtlardan çıkan zararlı gazlar gibi unsurlar, tarihi yapıların üzerinde kirli bir tabaka oluşmasına ve taşları eriten asit yağmuruna neden olmaktadır. Tarihi kentlerin insan ve at arabası trafiğine göre düzenlenmiş olan sokak dokusunun trafiği açılması sonucu yollardan kamyon ve benzeri ağır taşıt geçmesi yolların çevresindeki yapılarda titreşimlere neden olmakta, temellere yapılan baskı sonucu hasarlar ortaya çıkmaktadır (Ahunbay, 2010).

3. BURSA'DA MÜBADELE ve KONUT

3.1 Bursa'nın Tarihi

Bursa kenti coğrafi konum olarak 40 derece boylam ve 28 - 30 derece enlem daireleri arasında Marmara Denizi'nin güneydoğusunda yer almaktadır. İlin toplam nüfusu Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2013 verilerine göre 2.740.970 olduğu tespit edilmiştir. Bu nüfus ile Bursa Türkiye'nin 4. büyük kenti olmaktadır. Yüzölçümü 10.882 km²'dir (Şekil 3.1) (Ceylan, 2000).

Kent doğuda Bilecik, Adapazarı, kuzeyde Kocaeli, Yalova, İstanbul ve Marmara Denizi, güneyde Kütahya, batıda Balıkesir illeriyle çevrilidir (Şekil 3.2).

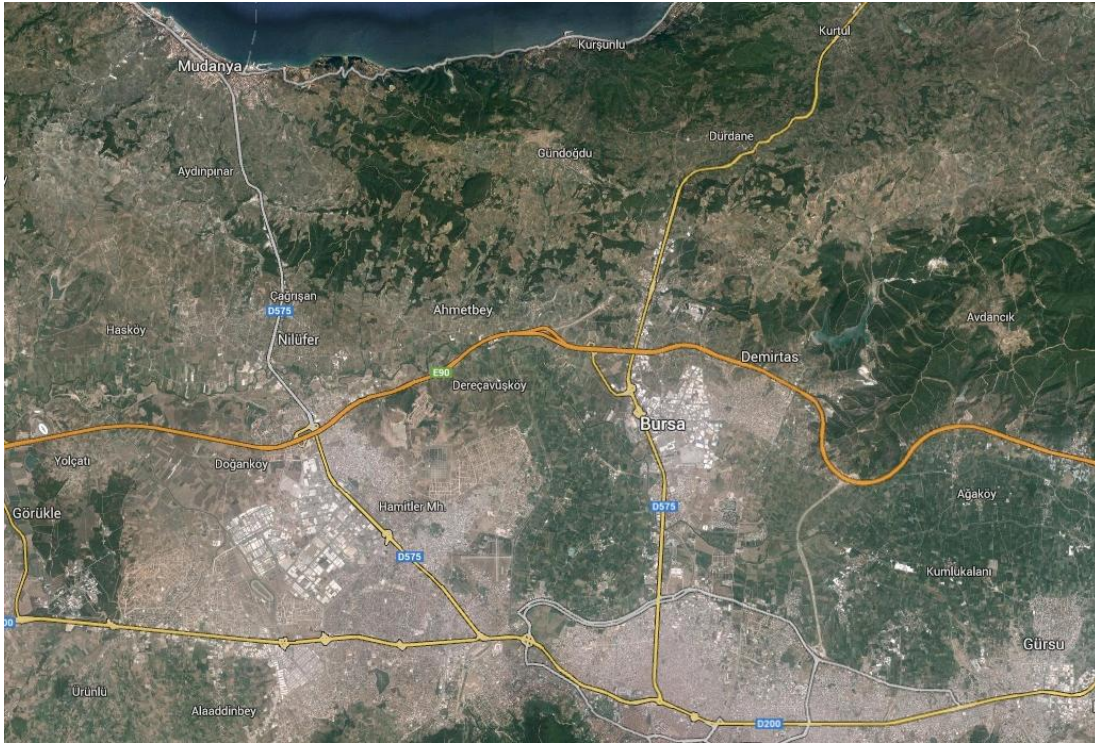

Şekil 3.1 : Bursa'nın Uydu Görüntüsü (Uydu Görüntüsü 1).

Denizden yüksekliği 155 metre olan Bursa, genelde ılıman bir iklime sahiptir. Ancak, iklim ilin içinde yer alan bölgelere göre değişiklik göstermektedir. Kuzeyde Marmara Denizi'nin yumuşak ve ılık iklimine karşılık güneyde Uludağ'ın sert iklimi ile karşılaşilmektedir.

Kentin eski adı: Yunanca "Προύσα" Prussa veya Brusa'dır. Yapılan araştırmalar Bursa yöresinin M.Ö. 4000' lerden beri çeşitli yerleşimlere sahne olduğunu göstermektedir (Ceylan, 2000). Bu topraklara M.Ö. 13. yüzyıldan sonra Bitinler ve Misler yerleşmiştir. İlk çağda Bitinya ve Misya'nın komşu olduğu bir alanda yer alan

yöre M.Ö. 7. yüzyılda Lidya' nın, M.Ö. 546' da da Perslerin egemenliğine girmiştir. M.Ö. 328' de Bitinya Krallığı kurulmuştur. M.Ö. 230-182 arasında Bitinya kralı olan I. Prusias Bursa kentinin kurucusu olarak kabul edilmiştir. Bursa adının da kentin o zamanki adı Prusa' dan kaynaklandığı tahmin edilmektedir. M.Ö. 74' te Roma' ya bağlanan Bitinya' nın başkenti Prusa M.S. 395 yılında Roma İmparatorluğu' nun ikiye bölünmesinden sonra Bizans yönetiminde kalmış, imparatorluğun Doğu Eyaleti' ne bağlı beş diyosezden Asya Diyosezi sınırları içinde kabul edilmiştir. Kent 14. yüzyıla kadar Bizans yönetimi altında kalmış, 1326 yılında Orhan Bey Bursa' yı alarak Osmanlıların başkenti yapmıştır. Bursa 1365' te Edirne' nin başkent yapılmasına kadar bu durumunu korumuştur. Bursa, İstanbul' un Fethi' ne kadar Osmanlıların en önemli merkezi konumundadır (Yalman, 2013).

Şekil 3.2 : Bursa'nın Konumu ve İlçeleri (Uydu Görüntüsü 2).

Bursa 14. yy' dan itibaren İran' dan gelen ipeğin ve Hindistan-Cidde-Halep üzerinden gelen baharatın sayesinde ekonomik açıdan büyük bir gelişme göstermiştir. Özellikle 16. yy' da en yüksek noktaya çıkan ipek ve baharat ticareti kente büyük canlılık kazandırmıştır. Bu dönemde kentin nüfusu ise 75 bin' e yakındır. Batı Avrupa' dan gelen birçok tüccar, özellikle Floransa ve Venedik' ten gelen İtalyanlar bu dönemde kente yerleşip, ipek ve baharat karşılığında Batı Avrupa mamulü yünlÜ dokumaları satmaya başlamışlardır. Osmanlı İmparatorluğu' na ve Bursa' ya büyük zenginlik

getiren bu ticaret, 17. yy' dan itibaren İngiliz ve Hollandalıların Hint Okyanusu' nda hâkimiyeti ele geçirip, baharat ve ipeği Avrupa' ya Ümit Burnu üzerinden direkt taşımaya başlamalarıyla giderek azalmış ve zamanla önemini kaybetmiştir.

Bursa yöresi 1900' lerin başında Hüdavendigâr Vilayeti' nin sınırları içindedir. Kentin belediyesi 1877 yılında kurulmuştur. Kurtuluş Savaşı yıllarında çeşitli yörelerinde ayaklanmalar çıkan Bursa kenti 1920 yılında Yunanlılarca işgal edilmiş, 1922' de işgalden kurtarılmıştır.

Bursa kenti; tarihsel, kültürel, nüfus yoğunluğu, ekonomik ve sanayileşme yönünden ülkenin önemli kentlerden biridir. Osmanlı Devleti' nin de ilk başkenti olması sebebiyle tarihi eserler açısından zengin olup, Cumhuriyet döneminde sanayileşmenin ön plana çıkmasıyla Marmara Bölgesi' nin İstanbul' dan sonra, ikinci büyük kenti haline gelmiştir (Yalman, 2013).

3.2 1923 Nüfus Mübadelesi

1. Dünya Savaşı' ndan yenik çıkan Osmanlı İmparatorluğu İtilaf Devletleri tarafından işgal altında iken; Misak-ı Milli sınırları içinde ülke bütünlüğünü korumak amacıyla çok cepheli siyasi ve askeri büyük bir mücadele olan Kurtuluş Savaşı başlatılmıştır. Fiilen 11 Ekim 1922 yılında Bursa' nın Mudanya ilçesinde imzalanan Mudanya Mütareke Antlaşması ve ardından 24 Temmuz 1923' te Lozan kentinde imzalanan Lozan Antlaşması ile resmen sona ermiştir.

1923 yılında kurulan yeni Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunan Hükümeti arasında imzalanan bir sözleşme ile Yunan ve Türk halklarının mübadelesi gündeme gelmiştir. Bu sözleşme ve protokolün 1. Maddesine göre;

“Türk topraklarında yerleşmiş Rum Ortodoks dininden Türk uyruklarıyla, Yunan topraklarında yerleşmiş Müslüman dininden Yunan uyruklarının, 1 Mayıs 1923 tarihinden başlayarak, zorunlu mübadelesine girişilecektir. Bu kimselerden hiç biri, Türk Hükümetinin izni olmadıkça Türkiye'ye ya da Yunan Hükümeti'nin izni olmadıkça Yunanistan'a dönerek orada yerleşemeyecekler” (Meray, 1923).

1911 yılında yapılan istatistiklere göre hesaplandığında; bu değişim 1.5 milyon üzerindeki Rum ve 500 bine yakın Türk topluluğunun yer değiştirmesi ile ülke tarihindeki en büyük ve kapsamlı nüfus hareketi olarak bilinmektedir; ve kaynaklarda Türkiye - Yunanistan Nüfus Mübadelesi veya Değişimi, Lozan Mübadelesi olarak adlandırılmaktadır.

1923 Nüfus Mübadelesi genel olarak mübadele hazırlıklarının yapıldığı mübadele öncesi dönem, Lozan Barış görüşmeleri sırası, iskan alanlarının tespiti, n hazırlıklar dönemi ve mübadele göçmenlerinin Türkiye - Yunanistan arasındaki değişim dönemi olmak üzere farklı aşamaları içeren bir toplumsal değişimdir. İki lke arasında imzalanan sözleşmenin ilk maddesinde de açıkça belirtildiği gibi fiziksel olarak yer değiştirme ile birlikte, insanların yaşadıkları yeri ve anılarını geride bırakıp, farklı bir coğrafyada yeni bir hayata başlaması her ülkeden göç edenler için de zorlayıcı bir durum olmuştur.

3.2.1 Mübadele'nin başlama süreci

30 Ocak 1923 tarihinde Lozan' da imzalanan Türk - Yunan Nüfus Mübadelesi Protokol ve Sözleşmesi' nin 5. maddesinde, yapılacak olan mübadele yüzünden, Türkiye' deki Rumların ya da Yunanistan' daki Müslümanların mülkiyet haklarına ve alacaklarına zarar verilmeyeceği iki devlet tarafından da belirtilmiştir.

Sözleşmenin 12. Maddesi' nde; her iki ülkeye de hizmet edecek olan bir Karma Komisyon kurulması, bu komisyonun sözleşmede öngörülen göçü kolaylaştırma, denetleme, taşınır ve taşınmaz malların tasfiyesini gerçekleştirme gibi konularda yetkili olması konuları yer almaktadır (Ağanoğlu, 2001).

Sözleşmenin maddelerinde belirtilen göç eden ailelerin Yunanistan' da ve Anadolu' da bırakacakları ev ve diğer taşınmazlara gç ile gelen ailelerin yerleştirilmesi, mübadele sırasında otoritenin sağlanamaması, büyük bir karmaşanın yaşanması nedeniyle gerçekleştirilememiş, alanlar ve evler farklı gruplar ve kişiler tarafından işgal edilmiştir.

Göç döneminde geride bırakılan mallar üçe ayrılmaktadır:

1. Rumların gidişinden sonra mahalle halkının işgal ettiği mülkler,
2. Maliye Bakanlığı' nın Rumların taşınmaz mallarının sorumluluğunu üzerine almasından sonra, Lozan' da imzalanan protokole kadar olan zaman diliminde, hükümetin sattığı ya da kiraladığı mülkler,
3. Askerler veya devlet görevlileri tarafından el konulmuş mülkler (Ağanoğlu, 2001).

Evlere yapılan işgallerle birlikte her iki tarafta da azınlıklara yapılan baskılar sonucunda arada kalan insanlar bireysel olarak göç etmeye başlamışlardır.

Lozan görüşmelerinde, Uluslaşma hareketlerinin önemli bir aşaması olarak görülen nüfus konusu yeni anlayışlarla ve topoğrafyaya uygun biçimde çözümlenmeye çalışılmıştır. Dr. Nansen tarafından her iki tarafın da görüşleri dikkate alınarak hazırlanan rapora göre; her iki ülke ekonomisi için topraklarının zamanında işlenmesi ve tarımın zarar görmemesi için mübadelenin kısa bir zaman dilimi içinde gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir (Ağanoğlu, 2001). Lozan Konferansı süresince Yunan tarafının tezi, mübadelenin isteğe bağlı olması şeklinde iken, Türk tarafının tezi zorunlu olması ve İstanbul Rumlarının da mübadele kapsamına alınmasına dayandırılmıştır. 30 Ocak 1923 tarihli sözleşme ve protokolde mübadele anlaşmasının, 2. Maddesi' nde; İstanbul' da oturan Rumları ve Batı Trakya' da oturan Müslümanlar haricinde, Türk topraklarında yerleşmiş Rum - Ortodoks dininden Türk uyruklar ile Yunan topraklarında yerleşmiş Müslüman dininden Yunan uyrukluların 1 Mayıs 1923 tarihinden itibaren zorunlu mübadelesine girişilmesi öngörülmüştür.

Sözleşmenin sekizinci maddesine göre göçmenler, her çeşit taşınır mallarını yanlarında götürebilecekler ya da bunları taşıtırabileceklerdir. Bu yüzden kendilerinden çıkış ya da giriş sırasında ya da başka herhangi nedenle vergi alınmayacaktır. Cami, tekke, medrese, kilise, manastır, okul, hastane, dernek, birlik gibi tüzel kişiler ve başka kurumlar personellerini kapsamak üzere kendi topluluklarının taşınır mallarını götürmeye serbest olacaklardır. Göçmenlerin bırakacağı taşınmaz mallar için komisyon, dört nüsha tanzim edeceği tasfiye senedi ile, mübadillerin gideceği ülkede karşılık olarak mülk sahibi olmalarını sağlayacaktır (Ağanoğlu, 2001).

3.2.2. Mübadele’de iskan bölgeleri ve Bursa

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nin acil pek çok sorunu vardır, mübadele konusu söz konusu olduğunda, hızlı bir şekilde göçmenler için gerekli alt yapıyı hazırlayamamış, bu kitlesel göç sırasında göç edenlerin beklentilerini karşılayamamıştır. Lozan Barış Antlaşması’nda alınan kararlar ve çalışmalar sırasında ve öncesinde, Yunanistan’ dan binlerce göçmen Anadolu’ ya gelmeye başlayınca Hükümet Yunanistan’ dan gelecek göçmenler dışında gelecek insanları önlemek amacıyla bir kararname hazırlamıştır. Ancak bu kararname uygulamada sorunlarla karşılaşmış, bunun üzerine göç edenlerin belli bölgelerde toplanıp daha sonra bu bölgelerden dağıtılmasına karar verilmiştir (Şekil 3.3) (Taş, 2009).

Bu dönemde yaşanan en büyük sorunlardan biri de göçmenlere hangi alanların verilmesi ve yerleştirilmesi konusudur. Hükümet için bu konuda Kurtuluş Savaşı sonrasında göç eden Rum halkının bırakmış olduğu bölgeler ilk akla gelen bölgeler olmuş, Yunanistan’ dan gelecek göçmenlerin sosyo - ekonomik durumları ve alışık oldukları arazi şartları dikkate alınarak çalışmalar yapılması planlanmış, ancak pek uygulanamamıştır.

İl	Mübadil Sayısı	İl	Mübad il sayısı	İl	Mübadil sayısı	İl	Mübadil sayısı
Adana	8440	Çanakkale	11638	Isparta	1175	Mersin	3330
Afyon	1045	Cebeli Bereket	2944	İstanbul	36487	Muğla	4968
Aksaray	3286	Çorum	1570	İzmir	31502	Niğde	15702
Amasya	3844	Denizli	2728	Kars	2512	Ordu	1248
Ankara	1651	Diyarbakır	484	Kastamonu	842	Samsun	22668
Antalya	4920	Edirne	49441	Kayseri	7280	Şanlıurfa	290
Artvin	46	Elazığ	2124	Kırklareli	33119	Şebinkarahisar	5879
Aydın	6630	Erzincan	116	Kırşehir	193	Sinop	1189
Balıkesir	37174	Erzurum	1095	Kocaeli	27687	Sivas	7539
Bayazıt	2856	Eskişehir	2567	Konya	5549	Tekirdağ	33728
Bilecik	4461	Gaziantep	1330	Kütahya	1881	Tokat	8218
Bitlis	3360	Giresun	623	Malatya	76	Trabzon	404
Bolu	194	Gümüşhane	811	Manisa	13829	Van	275
Burdur	448	Hakkari	310	Maraş	1143	Yozgat	1635
Bursa	34543	Hatay	1037	Mardin	200	Zonguldak	1285

Şekil 3.3 : 1923 ile 1927 Yılları Arasında İllere Göre Yerleştirilmiş Göçmen Sayıları (Behar, 1996).

Kısa zaman içinde, göçmenlerin geldikleri bölgelerdeki işleri, alışkanlıkları, aile yapıları vb. sosyo - demografik bilgilerin tespit edilmeden ve dikkate alınmadan Türkiye’ de yerleştirilmeleri sorunlar yaratmış, gelen ailelerin mutsuz olmalarına yol açmıştır. Hükümetin kurduğu komisyon hızlı bir çalışma sonucunda Anadolu’ da on alan belirlenmiştir:

- 1. Alan:** Sinop, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Gümüşhane, Amasya, Tokat, Çorum
- 2. Alan:** Edirne, Tekirdağ, Gelibolu, Kırklareli, Çanakkale
- 3. Alan:** Balıkesir
- 4. Alan:** İzmir, Manisa, Aydın, Menteşe, Afyon
- 5. Alan:** Bursa
- 6. Alan:** İstanbul, Çatalca, Zonguldak
- 7. Alan:** İzmit, Bolu, Bilecik, Eskişehir, Kütahya
- 8. Alan:** Antalya, Isparta, Burdur
- 9. Alan:** Konya, Niğde, Kayseri, Aksaray, Kırşehir
- 10. Alan:** Adana, Mersin, Silifke, Kozan, Maraş

3.2.3 Mübadillerin Türkiye’ ye getirilişi

1923 Nüfus Mübadelesi; deniz, kara ve demiryolu yoluyla gerçekleştirilmiştir. Mübadele haberinin duyulmasından sonra bazı aileler mübadeleye dahil olmamak ve bireysel olarak göç etmek amacıyla harekete geçmişler, limanlarda yoğunluk artınca taşıma işlemlerine öncelikle liman şehirlerinden başlama kararı alınmıştır (Şekil 3.4 ve 3.5). Mübadele süresince bekleme zamanı çeşitlilik gösterdiğinden, yemek, doktor ihtiyacı gibi acil konuların karşılanmasına yönelik girişimler vardır. Liman kentlerindeki insanların sayısı düşürüldükten sonra Yunanistan’ ın iç kesimlerinden göç edecek aileler Anadolu’ da önceden belirlenen alanlara Anadolu’ da yaşayan Rum aileler de Yunanistan’ a da nakledilmişlerdir (Şekil 3.6) (Arı, 2008).

Şekil 3.4 : Bursa’ daki Rumların Mudanya’ ya Gelişi (Yurdagül, 2013).

Şekil 3.5 : Göç Edecek Rum Ailelerin ve Askerlerin Mudanya’ da Vapuru Bekleyişi (Ceyhan, 2013).

Şekil 3.6 : Rumların Mudanya Limanı'ndan Ayrılışı (Yurdagül, 2013).

Yunanistan' da Selanik ve Kavala, Girit' te ise Hanya, Kandiye, Resmo şehirleri yükleme limanları olarak belirlenmiştir. Örneğin; 1924 yılı Haziran ayında Selanik, Kavala ve Preveze iskelelerinden 35.552 insan, 1327 büyükbaş, 4317 küçükbaş olmak üzere 5644 hayvan getirilmiştir. Bakanlığa gelen göçmen kabileleri ile ilgili bilgiler, bazen tek bir telgrafla topluca, bazen telgraflarla parçalar halinde ulaşmaktadır. Göçmenler gemilere bindirilmeden önce sağlık kontrolünden geçirilerek veba, çiçek gibi salgın hastalıklara karşı aşıları yaptırılmaktadır

(Arı, 2008).

Bursa' da Mübadele

Bursa kenti yüzyılın başında Osmanlı devletinin ayrılan Balkan ve Kafkas bölgelerinden gelen göçmenlerin uğrak noktalarından biri olmuş, Lozan antlaşması çerçevesinde Türkiye ve Yunanistan arasında kabul edilen nüfus mübadelesi sonrası mübadillere de ev sahipliği yapmıştır (Kaplanoğlu, 1999).

İşgal döneminde Bursa merkezde ve köylerde pek çok ev yakılıp yıkılmış ve çok sayıda insan ölmüştür, Cumhuriyet sonrasında; Bursa nüfusunun yaklaşık üçte birini oluşturan Rum ailelerin kenti terk etmesiyle sorunlar yaşanmış, nüfusun azalması yanında, kentte ticaret zayıflamıştır (Şekil 3.7) (Kaplanoğlu, 1999).

Şekil 3.7 : Mudanya’ da Ayrılan Rumlar (Yurdagül, 2013).

Bursa 1880’ li yıllardan beri yoğun göç alan bir kenttir. Kentte yeni göç etmiş kişilerin sorunları henüz çözülmeden Balkanlar’ dan ve mübadele ile Yunanistan’ dan gelen göçmenler Bursa’ yı, Cumhuriyet’ in ilk yıllarında sosyal ve ekonomik açıdan sıkıntıya sokmuş, kentin sorunlarını arttırmıştır. Bursa’ yı terk eden ailelerin çoğu esnaf ve tüccar iken, yerlerine gelen göçmenlerin hemen tamamının çiftçi olması sorunları daha da artırmıştır. Gelen göçmenlerin büyük bölümünün Türkçe konuşamaması, yerel halktan farklı gelenek ve kültürel özellikler taşıması, kentteki yaşamda önemli sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur (Şekil 3.8). Ancak yeni Cumhuriyet yönetimi ile kısa sürede bu toplumsal ve kültürel sorunlar aşılmış, yeniden ipek fabrikaları kurulmuş, gerek kent merkezi, gerekse ilçe ve köylerinde büyük bir imar atılımı başlamıştır (Url, 1).

Şekil 3.8 : Selanik’ ten Bursa’ ya Gönderilen Mübadiller (Tunçdöken, 2013).

Bursa’ya deniz yoluyla gelen göçmenler Mudanya ve Gemlik limanlarına getirilmiştir. Mudanya’ ya inen ailelerin bir bölümü Mudanya’daki Rum ailelerin boşalttığı alana yerleştirilmiş, bir bölümü de bu bölgede bekletilip Anadolu’ nun veya Bursa’ nın merkezine veya ilçelerine gönderilmiştir. Bursa’ ya gönderilen ailelerin bir bölümü kentin merkezinden başka Görükle, Balat, Demirtaş vb. köylere yerleştirilmişlerdir (Anon).

Mudanya mübadele sürecinde, daha önce burada yaşayan Rum nüfusunun çok olması nedeniyle iskan bölgeleri arasında ön plana çıkmaktadır. Deniz yoluyla taşınan mübadillerin Mudanya’ ya getirilmesi, İstanbul’ a yakınlık ve dış ülkelerle bağlantının yoğunluklu olarak Mudanya ile yapılması gelen mübadillerin bir kısmının iklim koşulları ve çevrenin çekiciliği ile burada kalmayı tercih etmesine neden olmuştur (Anon).

Mudanya' nın geneline bakıldığında göç ile gelen ailelerin herhangi bir yerleşim düzeninin olmadığı anlaşılabılır. Mübadele öncesinde Rum Mahallesi olarak adlandırılan alan mübadele sonrasında Giritli mübadillerin yerleşmesi ile Giritli Mahallesi olarak anılmaya başlanmıştır. Bugün bu alanlar, resmi kayıtlara göre Halitpaşa Mahallesi ve Mütareke Mahallesi olarak bilinmektedir (Anon).

3.3 Mudanya

Mudanya; Bursa ilinin bir ilçesi olup, Marmara Denizi güney kıyısında, doğu batı doğrultusunda uzanan konumdadır. İlçe toprakları 346 km²' dir ve Gemlik körfezinin girişindedir. Gemlik' ten başlayıp Esence Körfezi' ne uzanan Mudanya Dağları, Bursa Ovası ile Marmara Denizi arasında yüksek bir hat oluşturur. Mudanya antik dönemde yerleşme alanı olarak kurulmuş, kuruluşundan itibaren İstanbul ile ve dış ülkelerle bağlantıyı sağlayan bir köprü, liman kenti konumunda olmuştur. Günümüzde Mudanya kara taşımacılığının da yoğunlaşması ile Gemlik limanı ile birlikte liman özelliğini sürdürmektedir (Şekil 3.9).

Şekil 3.9 : Mudanya İlçesi Hava Fotoğrafı (Uydu Görüntüsü 3).

Mudanya' da 2012 nüfus sayımına göre 75344 kişi yaşamaktadır (Yalman, 2013).

Mudanya ilçesi Akdeniz iklimi özelliklerine sahip olduğundan yazları sıcak ve kurak olup, kışları ise ılık ve yağışlıdır. Cumhuriyet sonrası, özellikle 1960' lardan itibaren deniz kenarında olması ve yumuşak ikliminden ötürü sayfiye yeri olarak kullanılmaya başlanmıştır, günümüzde de bu özelliğini korumaktadır (Yalman, 2013).

Mudanya ilçe merkezinde Ömerbey, Şükrüçavuş, Halitpaşa, Mütareke, Hasanbey mahalleleri başta olmak üzere toplam 18 adet mahalle vardır.

Mudanya Evleri

Şekil 3.10 : Mudanya Evleri (Şakir, 2013).

İlçede tarihi merkezde konutların büyük çoğunluğu ahşap veya kagir iki - üç katlı yapılar iken günümüzde yeni kurulan mahallelerinde betonarme yapıların sayısının arttığı görülmektedir. Manzaraya hakim tepelerde ve sahillerde siteler halinde yerleşim alanları ve villa inşaatları artmıştır.

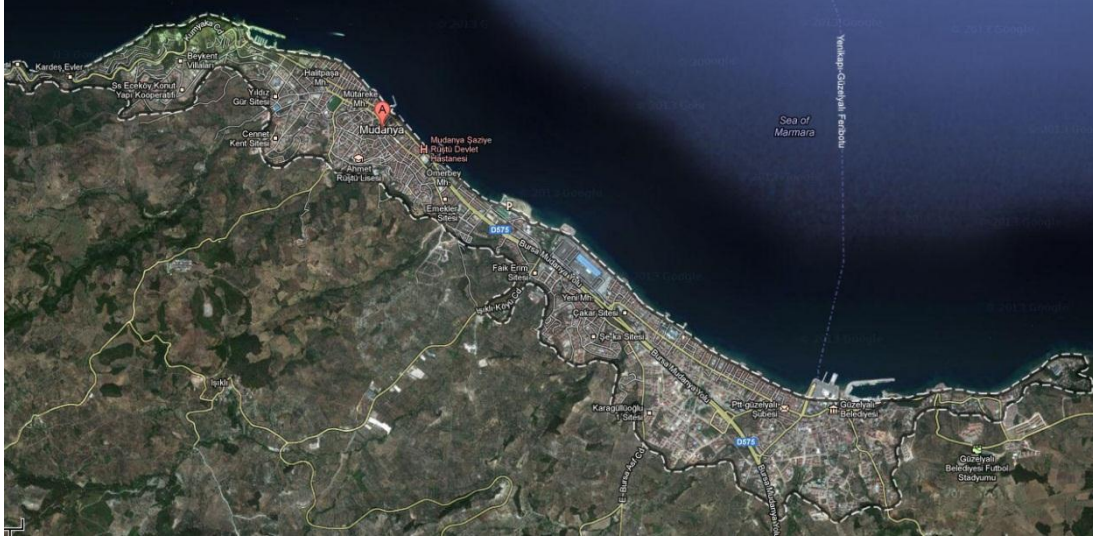
Mudanya’ da çok sayıda tarihi konut bulunmaktadır. Bu evlerin bir kısmı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından, korunmaya değer kültür varlıkları arasında alınmıştır. Kentte bulunan konut mimarisinin çoğu Bizans - Rum mimari tarzında olup, genellikle 3 katlı, kagir ve ahşaptan yapılmıştır. Konutların giriş katında taşlık, ocaklık ve zeytin mahzeni bulunmaktadır. Yaz aylarında zemin katlarda oturulmakta; ikinci - ara katlar genellikle ipek böceği üretimi için kullanılmaktadır. Üçüncü katlar yüksek tavanlı, ince, uzun pencerelidir. Normal zamanlarda hane halkının oturma mekanı bu kattır. Konutlarda banyo yerine odaların bir köşesinde ‘gusülhane’ denilen banyo yapmak için kullanılan gömme dolaplar bulunmaktadır. Evlere iki kanatlı, ahşap giriş kapısı ile sokaktan girilmektedir

(Şekil 3.10).

Evlerde çıkma altlarında, konsollarda ve çatı saçaklarında ve evlerin iç mekanlarında özel ahşap işlemler bulunmaktadır (Ceylan, 2000).

Mudanya' nın Tarihi

Mudanya liman kentinin adı; “Yüze Anatanrıça Boğazı” anlamına gelen Murilla (Mura-ıla) kelimesinden; bir başka incelemeye göre Kolophon Kolonisi olan kent, Kolophonlu yönetici “Myrlius”a atfen, “Myrleia” adını almıştır (Şekil 3.11) (Yalman, 2013).

Şekil 3.11 : Mudanya İlçesi Hava Fotoğrafı (Uydu Görüntüsü 4).

Kent M.Ö. 670 yıllarından günümüze kadar Bithynia, Roma, Bizans ve Osmanlı İmparatorluğu döneminde ön plana çıkan deniz yoluyla dış ülkelerle ilişki kurulan bir liman kentidir (Kayabaşı, 2013).

Birinci Dünya Savaşı sırasında İngiliz filosu 1920’ de Yunan kuvvetlerini desteklemek için Mudanya ve Gemlik’ e asker çıkarmış, sonra alanı Yunan güçlerine bırakmışlardır. Kurtuluş Savaşı’ nın kazanılmasından sonra Yunan birlikleri Mudanya’ yı yağmalayarak, boşaltmıştır. 11 Ekim 1922’ de Mudanya Mütarekesi’ nin imzalanmasıyla savaş sona ermiş, “Mütareke” tüccar Ganyanof’ un yalı/konağında yapılmıştır. Bu yapı bugüne kadar korunmuş, günümüzde müze haline getirilmiştir (Kayabaşı, 2013).

3.3.1 Mudanya' nın mübadele için önemi

Şekil 3.12 : Mudanya'nın Havadan Görünüşü (Url, 2).

1923 yılı mübadelesinde Mudanya kenti, Yunanistan' dan deniz yoluyla gelen ailelerin limana indirilerek Bursa' ya ve Anadolu' ya aktarımlarının gerçekleştirildiği yer haline gelmiştir. Mudanya' da kalan mübadil sayısı, 1923 mübadelesinde değişime giren vatandaşların sayısına göre az olsa da, Mudanya ilçesinde önemli ölçüde nüfus artışı meydana gelmiştir (Şekil 3.12) (Anon).

3.3.2 Mudanya ölçeğinde mübadillerin yerleşim alanı

1923 dönemine bakıldığında; Mudanya' nın merkezinde mübadillerin yerleştiği alanlar daha çok sahil kesimidir. Deniz kenarında daha önce Rum ailelerin oturduğu ve mübadele sırasında boşalttığı evlere yerleşen yeni göçmenlerin bir kısmı burada uzun süre yaşamış ve evleri zaman içinde çocuklarına geçmiştir. Bugün bu alanlar Halitpaşa Mahallesi, Mütareke Mahallesi, Şükrü Çavuş Mahallesi olarak bilinmektedir (Şekil 3.13).

Şekil 3.13 : Mudanya Kısmi Mahalle Haritası (Baytekin, 2013).

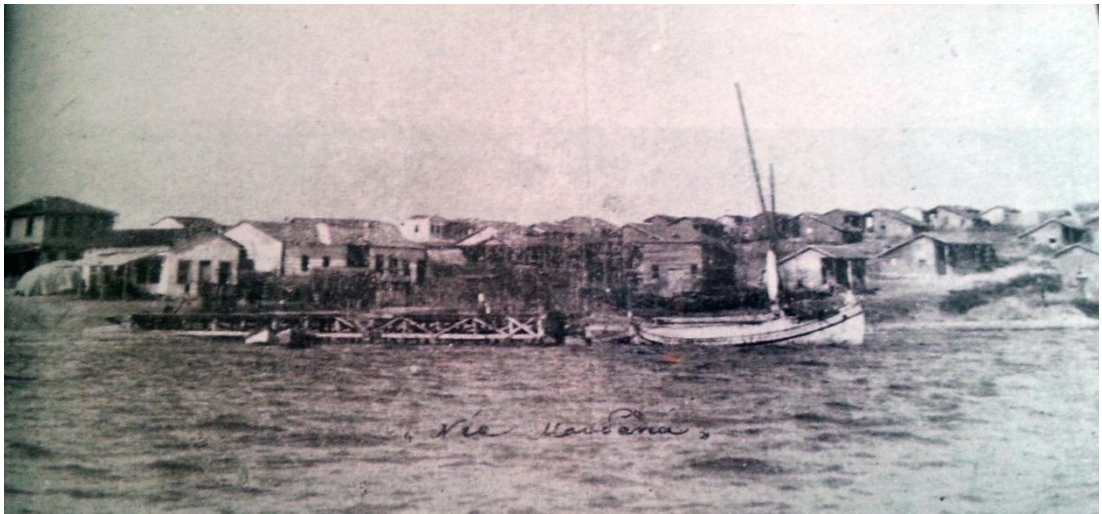
Mübadele’ nin ilk konukları 1924 yılının Mart ayında Kırzade gemisi ile gelmişlerdir. Uzun süren yolculuk, yolculukta yaşanan sağlık sorunları, anılarını bırakıp yollara düşen insanları, rahat ettirmek adına, Mudanyalılar evlerini açmışlar, tüm imkanlarını paylaştıkları misafirleri daha sonra tahsis edilen evlere yerleştirmişlerdir. Girit’ ten gelen aileler doğa, ekonomi, deniz koşullarına uyan bölgeye iskan edildiklerinden iş hayatlarındaki gibi ticaret, tarım, zeytincilik, balıkçılık, hayvancılık alanında çalışmaya başlamışlardır. Mudanya’ da Rumların boşalttığı evlere yerleşenler nedeniyle buraya halk arasında Giritli Mahallesi (Halitpaşa Mahallesi) denmiştir (Yalman, 2013).

3.3.3 Mübadillerin hayatı ve kentle ilişkileri

Şekil 3.14 : Günümüzdeki Nea Moudania (Kırayoğlu, 2013).

Girit’ ten gelen ailelerin büyük çoğunluğunun çok iyi Türkçe konuşamaması, bir Girit göçmeninin anılarında şöyle anlatılmaktadır: “Anadilimiz olması gereken Türkçe’ yi tam bilemeyişimizden bir burukluk duymuşumdur hep.. Bizi buralara serpmişler, fakat dilimizi, geleceğimizi hesaba katmamışlardı.. En kabadayımızın elli kadar Türkçe sözcük bildiğimizi söylersem sakın ayıplamayın beni. Hele okuryazar olanlarımız o kadar azdı ki, iki elin parmaklarını geçmezdi” (Ağanoğlu, 2001).

Şekil 3.15 : 1925 yılında Yunanistan’ a Giden Mübadillerin Yerleştikleri Halkidiki Yarımadası’ ndaki Nea Moudania (Michailidis, 2013).

Mübadele öncesi Mudanya nüfusunun % 71' ini oluşturan Rumlar, anlaşma sonrası evlerinden, anılarından ayrılıp Yunanistan' a gitmişler, Halkidiki yarımadasındaki Nea Moudania (Yeni Mudanya) adını verdikleri bir yerde yaşamaya başlamışlardır (Şekil 3.14) (Kayabaşı, 2013). Selanik' in 80 kilometre güneyinde Halkidiki yarımadasında Mudanya' ya benzeyen bir coğrafyada, Mudanya planının aynısını uygulamışlardır (Şekil 3.15).

Göç eden aileler doğup büyüdükları toprakları, anılarını bıraktıkları yeri unutamamışlardır. Göçmenlerin her iki tarafta da gittikleri yere alışmaları zaman almış, ilk gittikleri zaman orada da yabancı muamelesi görmüşlerdir. Göç eden aileler büyük sıkıntılar yaşayarak geldikleri yeni yerlerde, anavatanlarında aradıklarını bulamamışlardır (Şekil 3.16).

Şekil 3.16 : 1925'te Kalamarya'daki Tahta Barakalarda Kalan Mudanya Mübadilleri (Michailidis, 2013).

Göç eden aileler arasında en şanslıları balıkçılar ve balıkçı kayıklarının sahipleri olmuştur. Bu aileler götürebilecekleri kadar eşyayı yanlarına alarak göç etmişler, yine deniz kenarı bir alana yerleşmişlerdir (Michailidis, 2013).

Günümüzde Yunanistan' a veya Yunanistan' dan göç eden ailelerin çocukları ve torunları, ayrı ayrı veya gruplar halinde, aile büyüklerinin anlattıkları yerleri görmeye gelmektedir, göçmen aileler dernekler kurarak bir araya gelmeyi sağlamakta, geziler düzenleyerek anıları taze tutmaya, gelecek kuşaklara geçmişi

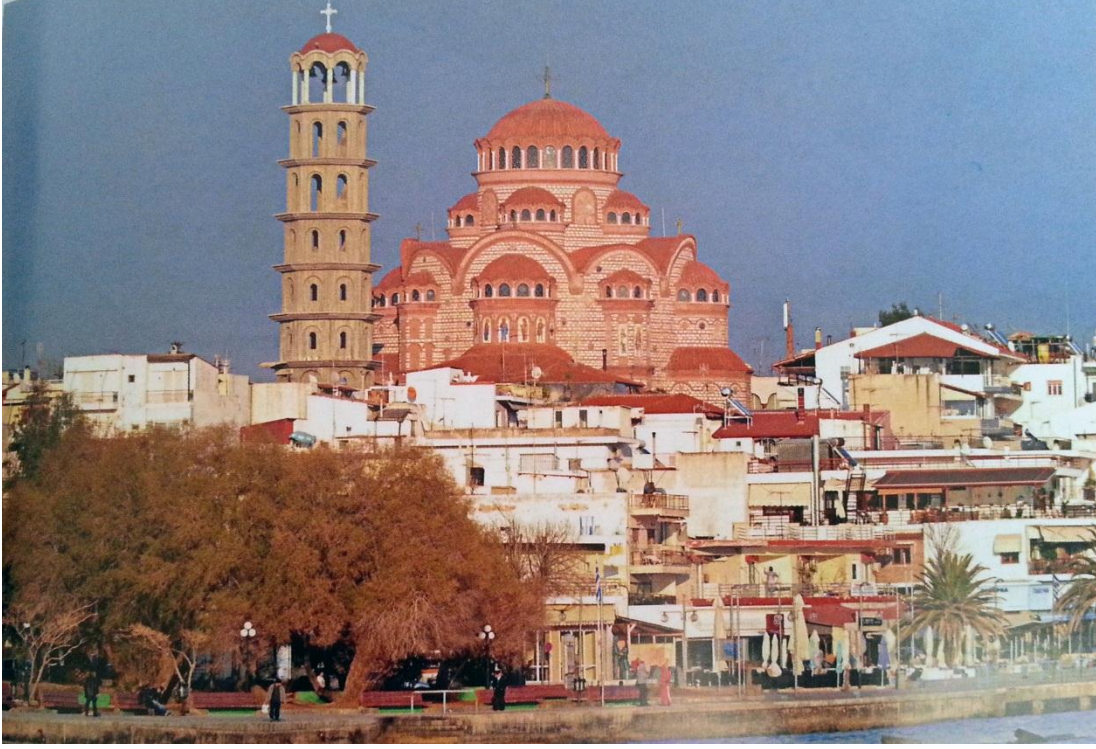
aktarmaya çalışmaktadırlar (Şekil 3.17). Bu nedenle ilk defa 2002 yılında Mudanya’ da sonra Nea Mudanya’ da törenler düzenlenmiş, iki şehrin parklarında simgesel bir zeytin ağacı dikilmesiyle şehirler kardeş şehir ilan edilmiştir (Michailidis, 2013).

Mübadele konusu her iki toplumda da filmlere, romanlara konu olmuş, her iki halkın da yaşadığı sorunlar, göçten duyulan üzüntü ve sıkıntılar aktarılmaya çalışılmıştır. Bazı yazarlar Mudanya’ da yaşam, göç ve yaşananları şöyle anlatmaktadır: *“Girit’ten göç eden ailem 1933 yılında Mudanya’ya yerleştiğinde ben bir yaşında imişim. Yani Mudanya’nın 80 yıllık yakın tarihi içinde benim ömrümün izleri de var.” “Mudanya Halkı karma bir halktı. Mübadele ile buraya gelmiş olan Giritliler ve Yanyalılar yerli halkla birlikte yaşardı. Başlangıçta bir takım problemler, gerilimler yaşanmış ama sonrasında iyi ilişkilerle, kız alıp vermeye olaylar düzelmiş, halk birbirini daha sever olmuş. Zaman içinde yerli halk Giritli diye bir fark kalmamış. Bizim gençlik yıllarımızın Mudanyası çok modern bir kasabaydı. Genç kızlar bisiklete binerler, şortlarla gezerler, plaja giderlerdi. Gemlik’te bunlar pek olmazdı. Mudanya’nın daha modern olmasının sebebi Bursa’nın sayfiye yeri olmasıydı. “Mudanya’nın geçimi zeytine çok bağlıydı. Ekonomi zeytine bağlı olduğu için zeytin zaman işler yoğun olur, kışın ise iş olmazdı. O yüzden kahveleri bol olan bir yerdı Mudanya. Kışın kahvelerde oturulur, bol bol sohbet edilirdi. Çünkü yapılacak bir iş yoktu. Gençler de iş bulmak için başka yerlere giderler, buradan akıl göçü olurdu. “O yıllarda gidilecek başka bir yeri de yoktu Bursa’nın. Bir Uludağ vardı, bir de Mudanya” (Pekman, 2013).*

“Anadolu’da bulunan Rumlar Türkiye’den ayrılmak istememişler, ancak mecbur kaldıkları için göç etmek durumunda kalınca da bunu hiçbir zaman unutamamışlardır. Onlar örf, adet ve geleneklerini yaşatmaya çalışmışlar ve daimi surette sıla hasreti yaşamışlardır. Yunanistan’a ilk gittiklerinde Türk tohumu diyerek dışlanmışlardı. “Rumlar, örf ve adetleri ile farklılıklarını sürdürmüşlerdir. Mesela Türkiye’den giden Rumların çay içme alışkanlıkları Yunanlılarda yoktur ve onların sadece hastalandıklarında çay içtikleri söylenmektedir” (Ağanoğlu, 2001).

“1923 ve 24 yıllarında on altı gemi kalkıyor Girit’ten. Bunlardan ikisi geliyor Mudanya’ya: Kırzade ve Nusret gemileri. Bu gemilerle gelen Giritli mübadiller yeni vatandaşları oluyor Mudanya’nın. Ama “benimsenmiyorlar” hemen. Türkçe bilmeyen Giritlilere “gavur” gözüyle bakıyor yerli halk. Husumet yaşıyor

aralarında. Kamuya açık yerlerde ayrı oturup, göz göze gelmekten bile kaçınıyorlar. Yıllarca sürüyor bu dram..” (Demirağ, 2013).

Şekil 3.17 : Bugünkü Nea Mudanya, Fotoğraf: John Starnes (Michalidis, 2013).

“Sonunda aşk giriyor, sevgi giriyor devreye. Giritli kız Türk gencini seviyor, Türk genci Giritli kıza aşık oluyor. Böylece eriyor aradaki buzlar. Zaman içinde, kız alıp vermelerle kaynaşüyor iki halk. Ve bugün uygar ilişkiler içinde, birbirlerinin sevincini, üzüntüsünü paylaşarak yaşıyorlar Mudanya’da. Mudanya’nın sosyal ve kültürel hayatında Giritli mübadillerin özel bir yeri var. Onlar, Cumhuriyetin ilk dönem Mudanya’sına hümanist çizgiler getiren “aydın yaşam tarzı”nın temsilcileri. Bugünkü Mudanya mutfağını zenginleştiren muhteşem “Girit tadı” da onların eseri..” (Demirağ, 2013).

Mübadele ile Yunanistan’ a giden yaklaşık 11.000 Rum göçmeni, Yunanistan’ da halıcılığı başlatmış, üretilen halılar ile dış pazarlarda Türkiye ile güçlü bir rekabete girişmişlerdir. Türk ipek sanayi, Rum atölyelerin kapanması ve işçilerinin gidişiyle iş gücü kaybı yaşamış, bir daha eski gücüne kavuşamamıştır. Buna karşılık Yunanistan’ daki ipek ve ipekli kumaş üretimi göç sonrası üç kat artmıştır. Türkiye’ de ise gelen mübadil Türk göçmenler ile tütün ve pamuk üretimi artarak ekonomiye önemli bir katkı sağlamıştır (Ağanoğlu, 2001).

4. ALAN ÇALIŞMASI: MUDANYA

Alan çalışmasında Mudanya’ da sahilde yer alan tarihi dokunun yer aldığı Mütareke ve Halitpaşa mahallelerinde mübadelenin hikayesini ve mekandaki izlerini saptamak üzere öncelikle muhtarlar ve Göçmen dernekleri ile görüşülmüş, zorunlu göçün hikayesi tespit edilmeye çalışılmıştır. Mahallelerdeki sosyal hayatı belirlemek için önce gözlem yapılmış, sonra fotoğrafla tespit edilmiştir. Çeşitli yazılı, görsel kaynaklardan yararlanarak konuyla ilgili veriler toplandıktan sonra mübadele sonrası kullanıcısı değişen konutlardaki sosyo - kültürel ve mekansal değişim tespit edilmiştir (Şekil 4.1).

Şekil 4.1 : Çalışma Alanı (Uydu Görüntüsü 5).

Alan çalışmasında veriler; araştırmacı tarafından yapılan tespitler ve belediye arşivinden alınan veriler olmak üzere iki şekilde toplanmıştır. Kullanıcısının evin içine girilmesine izin vermediği ve evin sahibine ulaşamadığı durumlarda evlere ilişkin veriler belediyeden alınmış, evlerin geçmişi ve bugünü saptanmaya çalışılmıştır. Görüşme yapılan evlerde veriler evin fiziksel durumu, kullanıcı bilgileri, kullanıcı görüşleri şeklinde gruplanmıştır. Görüşme yapılamayan evlerde belediye arşivinden alınan planlar ve alanda yapılan gözlem ve fotoğraflarla tespitler üzerinden evler anlatılmıştır. Belediye arşivindeki özgün plan ve bugüne ait plan üzerinden değişimler okunmaya çalışılmıştır. Toplamda çalışılan 32 evden 28 tanesinde plan eskiz çalışması yapılmıştır. Yapılan plan eskiz çalışmasının 14 plan

eskiz çalışması belediye arşivindeki tescilli yapıların projelerinden oluşturulmuş geriye kalanlar ise mahallede gerçekleştirilmiştir (Şekil 4.2).

Şekil 4.2: Çalışma Alanı Analizi (Şakir, 2013).

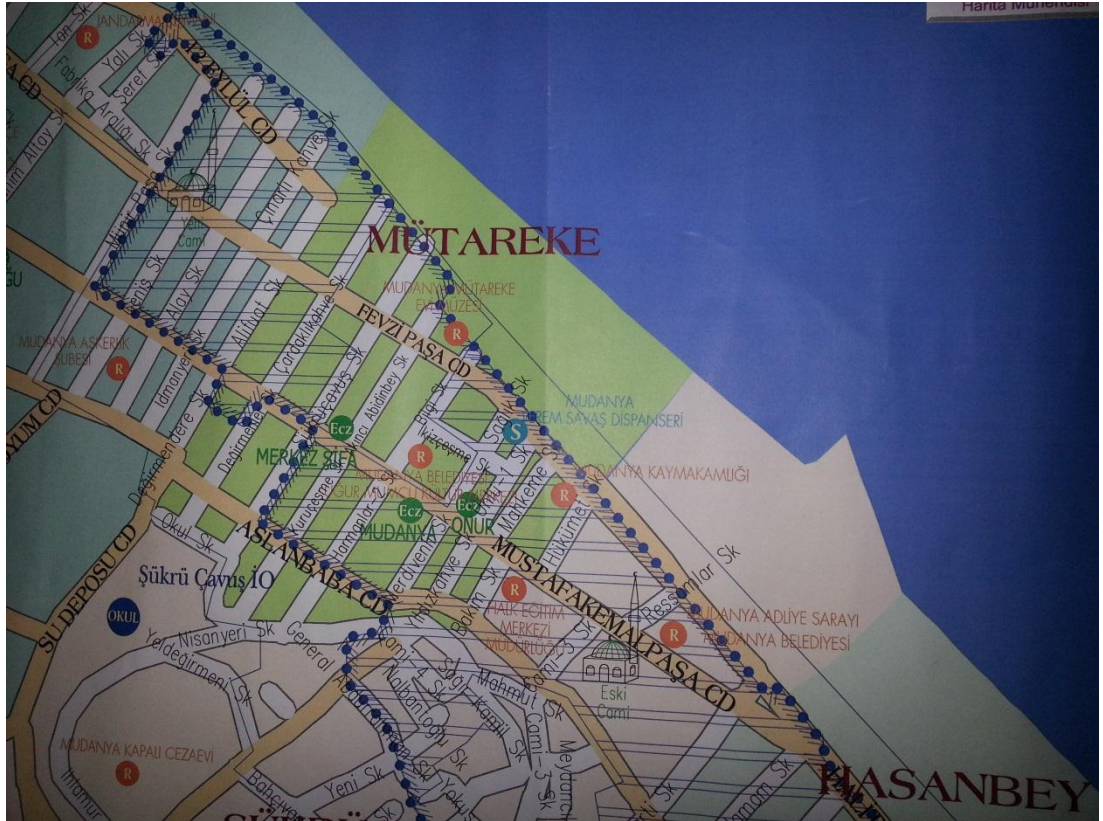
4.1 Mütareke ve Halitpaşa Mahalleleri

Mudanya' nın limanının yanında, sahilden başlayan iç kısımlara devam eden eski doku Mütareke ve Halitpaşa mahallerini oluşturmakta, iç kısımlara doğru devam etmektedir (Şekil 4.3 ve 4.4).

Şekil 4.3 : Mütareke ve Halitpaşa Mahalleleri Genel Görünüm (Uydu Görüntüsü 6).

İlçeye kara yoluyla gelindiğinde ilk olarak Mütareke Mahallesi' ne ulaşılmaktadır. Mütareke Mahallesi ilçenin kuzeybatısında sahil kenarında yerleşmiştir. Mahalle muhtarının belirttiğine göre; mahallede nüfus 2800 kişidir.

Şekil 4.4 : Mütareke Mahallesi Sınırı (Baytekin, 2013).

1923 yılı öncesinde Mütareke, Halitpaşa ve Şükrü Çavuş Mahalleleri Rum mahalleleri olarak bilinmektedir; mübadele sonrası daha çok Girit’ ten gelen göçmen ailelerin yerleşmesiyle halk arasında Girit/Giritli Mahallesi olarak anılmaya başlanmıştır. Halitpaşa ve Mütareke mahalleleri mübadil kuşaklarının veya mübadele konusu hakkında bilgi sahibi olan kişilerin yaşadığı yerlerdir ve tarihi kent dokusunun korunmasıyla günümüzde bu tarihi en iyi yaşatan mahalle olarak bilinmektedir (Şekil 4.3).

Günümüzde hayatını mahallede devam ettiren mübadil kuşağın çocukları olan kişilerin anlattığına göre Halitpaşa mahallesindeki Rumlardan kalma evlerde genellikle giriş katında bir oda ve mutfak, üst katta iki oda bulunmakta, merdiven altı ise banyo olarak kullanılmaktadır (Demirağ, 2013).

4.2 Mütareke ve Halitpaşa Mahalleleri’ nin Mimari ve Sosyo-Kültürel Dokusu

Bursa Maarif Müdürlüğü’ nün 31.08.1954/622-7459 tarih ve sayılı yazı ekindeki eski eserler listesi; Kültür Bakanlığı gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu’ nun 11.11.1977/A. 886 Sayılı kararı; Kültür ve Turizm Bakanlığı Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu’ nun 9.5.1992/2454 tarih ve sayılı kararları ile Mudanya’ da 20 doğal anıt, 239 sivil mimari örneği ve 32 kültürel ve dini yapı ile arkeolojik sit alanları belirlenmiştir (Yalman, 2013).

Suher’e göre (1995); “Kent kimliği, karakteri; doğal, sosyo - ekonomik ve yapılaşmış çevrenin mekansal öğeleri ile bir bütün olarak değerlendirilmelidir.”

Wiberg’a göre (1993); “Kent kimliğini oluşturan öğelerin başında yerleşmelerin (mahallelerin) kimlikleri gelmekte; kentin coğrafi içeriği, kültürel düzeyi, mimarisi, yerel gelenekleri, yaşam biçimi, niteliklerinin karışımı kentin kimliğini tanımlamakta ve kentin sosyo - ekonomik yapısı da kentin profilini oluşturmaktadır.”

Halitpaşa Mahallesi 1870’ li yıllarda meydana gelen bir yangında tamamen yanmış, böylece Mudanya’ nın eskiye dayalı kentsel sit dokusu kısmen yok olmuştur. Bunun üzerine ilçe yeniden imar edilmiş, denize paralel ve dik inen sokakların kesişmesiyle oluşan Hippodamus (ızgara) planı, tekrar uygulanmıştır (Şekil 4.5). Mudanya’ daki bu uygulamanın temeli antik çağa dayanmaktadır. Dikdörtgen planlı yapı adalarına bitişik nizamda, zemin+1, zemin+2 kat, zemin+çekme kat+2 kat olarak evler inşa edilmiştir. Evlere sokak veya cadde cephesindeki kapıdan girilmektedir (Yalman, 2013).

Giritli mahallesinde Rum tüccarlara ait evler, genelde ayrıık nizamda ve deniz kıyısına yakın yerlerde, yer almakta, mahalledeki orta gelir grubu ise kıyından içerde oturmaktadır. Genelde zeytincilikle uğraşan ailelerin evlerinin zemin katları zeytin işlenen, depolanan mağaza denilen kısımlara ayrılmış; zemin üstünde ise orta katı olan evlerde bir dönem ipek böceği beslenmiştir (Ceylan, 2000).

Şekil 4.5 : Denize Dik İnen Sokaklar (Şakir, 2013).

Bursa' nın ve Mudanya' nın sosyal - kültürel yapısında mübadillerin önemli bir yeri vardır. Her şeylerini geride bırakıp göç hikayeleriyle kente ve ilçeye gelen göçmenler, yaşatmaya çalıştıkları gelenekleriyle kentin karakterine yeni zenginlikler katmışlardır. Bursa' nın günümüzdeki dinamik, üretken, barışçıl nüfus yapısı ve kimliğinin önemli bir bölümünü mübadiller oluşturmaktadır. Her göçmen kökenli ailenin yaşam ve göç öyküsünde benzer ve farklı yönler vardır, bu durum, göçmen kültürünün zenginliğini yansıtmaktadır (Tunçdöken, 2013).

Mahallelerde evler genellikle ahşap strüktürlü, ahşap çatıklı, tuğla, kerpiç dolgulu, ahşap zeminli, çatılı, kiremit çatılı yapılmıştır. Planları iç sofalı, yan sofalı veya sofalı tip şeklinde çeşitlenmektedir. Evlerin cepheleri ahşap kaplamalı olduğu gibi sıvalı ve badanalı olanlar da vardır. Alandaki evlerin önemli kısmı yangından sonra

inşa edildiğinden 1891-1898 yılları arasında inşa edilmiş olanlar dikkat çekmektedir. Evlerin iç ve dış kısımlarında gösterişli ve ahşap bezemeli olanlar gelir seviyesi yüksek kişilere ait olup, İtalyan ustaların katkılarıyla yapılmıştır. Bu tür konutlar Mütareke, Şükrü Çavuş, Rüştü İpar mahallelerinde yoğunlaşmaktadır (Ceylan, 2000).

Günümüzde Mudanya' nın tarihi merkezi, betonarme yapılardan oluşan yeni Mudanya tarafından kuşatılmıştır. Tarihi evler ilk sahiplerince terk edilmiş veya boşaltılmıştır. Evlerin banyo, mutfak vb. gibi ıslak mekanlarının olmayışından ötürü günümüzdeki kullanım niteliklerine uyum sağlayamamakta, bu nedenlerle ev sahiplerinin evlerini terk ettiği ileri sürülmektedir (Kırayoğlu, 2013).

Şekil 4.6 : Mütareke Meydanı ve Tarihi Evler (Şakir, 2013).

Eski Mudanya' da evlere bakıldığında, evleri değerli kılan, bir araya gelerek oluşturdukları mahalle dokusu, yerleşmenin silüeti ile birlikte doğa ve deniz ile kurulan ölçekli ve sağlıklı ilişkidir (Şekil 4.6 ve 4.7).

Şekil 4.7 : Deniz Etkisinin İç Kesime Ulaşması (Şakir, 2013).

Evlerin bir kısmı boş kalınca ve bir kısmı da sahipleri tarafından onarılamayınca mahalledeki özgün kimliğin bozulması konusu gündeme gelmiştir (Şekil 4.8). Mahallede farklı zamanla farklı sayıda insan tarafından kullanılmakta, yazın yazlık evlerin kullanımıyla kalabalık olan yerleşme özellikle kış aylarında eskiye oranla daha sakin olmaktadır (Kırayoğlu, 2013).

Kırayoğlu' na göre (2013); Mudanya' da tarihi evlerden, oluşan mahalle dokusu ailelerin en görkemli yaşadığı dönemi tanımlarken, günümüzdeki Mudanya ise yeni oluşturulan mahallelerde betonarme yapıların, sitelerin yer aldığı bir yerleşme ile tarihi dokunun giderek bozulduğu bir dönemi anlatmaktadır.

Şekil 4.8 : Tarihi Yalının Önceki (Erhan, 2013) ve Günümüzdeki Hali (Şakir, 2013).

Günümüzde Mudanya’ da en iyi bakım görmüş evi ödüllendirilmektedir. Bu ödülünü alan bir evin girişinde özel olarak yapılmış bir figür bulunmaktadır (Şekil 4.9). Aktarılan bilgiye göre Uludağ Üniversitesi için logo arayışı içinde olan bir grup tarafından fotoğrafı alınan figür ile Üniversite’ nin logosu oluşturulmuş ve bu logo ile her yıl ödül alan evler işaretlenerek evlerin turistler tarafından da bilinmesi ve böylece evlerini koruyan ailelerin çabaları öne çıkarılarak Mudanya’ daki konut mimarisinin korunması ve geleceğe taşınması sağlanmaya çalışılmıştır

(Başer, 2013).

Şekil 4.9 : En İyi Korunan Ev ve Figürü (Şakir, 2013).

4.3 Mütareke ve Halitpaşa Mahalleleri' nde Bulunan Konutların Özellikleri

Mudanya' da çoğu tescilli olan geleneksel konut dokusu, denize paralel olarak uzanan ikili bir yerleşim sisteminde oluşmuştur; önceleri eğimli araziye yerleşen, topoğrafya ile bütünleşmiş organik doku ile 1870' li yıllarda meydan gelen yangından sonra, Girit göçmenlerinin yerleştiği, sahildeki düz alana yayılan, ızgara plan şemalı kesimdir. Her iki dokuyu da Kültür Bakanlığı' nca onarılan anıtsal nitelikli iki yapı simgeleştirmektedir (Ceylan, 2000). Bu yapılardan biri olan Tahir Paşa Konağı, kütüphane ve müzeye dönüştürülmüştür, ikinci yapı ise Mütareke Antlaşması' nın imzalandığı konaktır. Günümüzde müze olarak kullanılan yapı *Mütareke Evi* olarak bilinmektedir.

Mudanya' da sahile yakın olan kısımda evler bitişik nizamda düzenlenmişken, daha iç kısımlarda yeni yapılan alanlarda ayrı ve bitişik nizam beraber kullanılmaktadır. Yapı düzeni yapılara girişleri de tarif etmektedir. Bitişik nizamda yapılara sokaktan doğrudan girilirken, ayrı düzende konutlara bahçeden ulaşılmaktadır. Sokakların belirlediği dikdörtgen yapı adaları, konut adalarıdır, ayrıca zeytinin işlendiği ve depolandığı 'mağaza' adı verilen işlikler bulunmaktadır. Geçmişte Giritli Mahallesi olarak anılan alanda (Mütareke ve Halitpaşa Mahalleleri), zengin Rum tüccarların, ayrı nizam bahçeli düzendeki iki veya üç katlı evleri sahilde yer alırken, orta gelir grubundaki tüccarların evleri daha iç kısımda yapılmıştır. Büyük çoğunluğu yaklaşık 100 m²' den küçük olan parsellere bakıldığında, sokak üzerinde evlerin, arkada bahçelerin yer aldığı görülmektedir. Mahallede köşe parsellerde konumlanan yapılarda bahçe bulunmamaktadır. Cephelerde "Art Nouveau" üslubu özellikleri taşıyan elemanlar göze çarpmaktadır. Yeni yapılan alanda iki veya üç katlı yapılar hakimdir. Izgara plan şemalı alanda ise iki, üç hatta dört katlı yapılara rastlanmaktadır. Mahallede ara katlar özgün olarak ipek böceği üretimi için kullanılmıştır (Ceylan, 2000).

Evlerin plan şemalarında iç sofalı, yan sofalı ve sofanın, planın bir köşesinde yer aldığı üç tip tespit yapılmıştır. Evlerde genellikle ahşap iskelet sistemi kullanılmıştır. Sonradan gelişen alanda yer alan evlerin cepheleri sıvalı ve badanalıdır, evlerde iç ve dış bezemeler az görülmektedir.

Mudanya’ da lüks konutların çokluğu, kentin geçmişteki ekonomik düzeyinin yüksek olduğunun göstergesi sayılabilir. Bu evlere örnek olarak Mütareke Evi, Halil Ağa Evi, Kenan Doğruöz Evi, Tahir Paşa Konağı, Bıçkıcı İslam Ağa Evi verilebilir (Ceylan, 2000).

Mütareke Evi

Şekil 4.10 : Mütareke Evi (Şakir, 2013).

19. yüzyıl sonlarında Rus asıllı kereste tüccarı Alexandre Ganyanot tarafından konut olarak yaptırılan yalı, İstiklal Savaşı’ nın kazanılmasından sonra, İtilaf Devletleri’ nin delegeleriyle imzalanan Mudanya Mütarekesi ile tanınmıştır (Şekil 4.10).

Sahilde yer alan üç katlı yalı ilk kez 1930-35 yılları arasında restore edilmiş ve 1937 yılında Mudanya Belediyesi’ ne bağlı bir müzeye dönüştürülmüştür. Daha sonra yalı 1960 yılında meydanla bütünleşecek şekilde çevresi açılarak müze işleviyle yeniden kullanıma açılmış, “Mudanya Mütareke Müzesi” olarak düzenlenmiştir. Yapı 2013 yılında tekrar onarım görmüştür.

19. yüzyıl sonlarının mimarisine sahip olan yapı bodrum ve çatı katı ile birlikte dört katlıdır. Arsa alanı 800 m² olan müzenin, yapı alanı ise 400 m². dir. On üç oda ve iki salon bulunan müze yapıda; birinci kat konferansa katılan devlet delegelerinin çalışma odası, imza salonu, gazeteci ve dinleyici odası olarak düzenlenmiştir, bu

odalarda konulara ilişkin belgeler, fotoğraflar sergilenmektedir. Üst katlar Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa ile Kurmay Başkanı Asım Gündüz ve yaverlerinin yatak odaları olarak kullanılmıştır (Ceylan, 2000).

Halil Ağa Evi

Şekil 4.11 : Halil Ağa Evi (Erhan, 2013).

1634 yılında inşa edilen konut giriş, ara ve üst kattan oluşmaktadır, evde önce açık olan sofa cephesi zamanla kapatılmıştır. Evin üst katı planı özgün halindedir, eyvanlı sofası Bursa Kemerli ile ikiye bölünmüştür. Tavan ve sofa önündeki geniş saçak kısmen özgünlüğünü korumaktadır. Sofanın tavan ve kemer kısmında doğal bitki motifi görülmektedir. Sofa pencerelerinde ahşap üzerine hat sanatı örneği bulunmaktadır. Konutun tavan süslemesinde “Mühr-ü Süleyman” motifi görülmektedir. Ahşap, karkas ve tuğla dolgu duvarlı konutun, sofa cephesinde tuğla örgü ile oluşturulmuş selvi motifi yer almaktadır. Sofa pencereleri demir parmaklı ve kapaklı olarak inşa edilmiştir (Şekil 4.11) (Ceylan, 2000).

Konut kullanımının zaman içinde bölünmesi, planın özgünlüğünü bozmuş, sofanın ve eyvanın birlikteliği kısmen yok olmuştur. Bölünerek kullanılan konutta bir kısmın içinde yaşanmakta diğer kısım ise boş tutulmaktadır. Boş kalan kısım bakımsızlık nedeniyle harap durumda iken, kullanılan kısım hatalı müdahaleden ötürü

özgünlüğünü yitirmiştir. Tuğla duvar dolgusu içine kötü onarım sonucunda yerleştirilen boşluklu, yeni tuğlalar ahşap strüktüre zarar vermektedir. Bu bozulma pencerelere ve dış kaplama malzemesine de yansımıştır (Ceylan, 2000).

Kenan Doğruöz Evi

Şekil 4.12 : Kenan Doğruöz Evi (Erhan, 2013).

17. yüzyıl Osmanlı sivil mimarisi örneği olan konut, mekan kurgusu, strüktürel oluşumu ve süslemeleri ile özgün bir örnektir. Dış sofalı plan tipine sahip konuta zaman içinde müdahale yapılmıştır, ayrıca uzun bir süredir bakımsız kalan konut zor ayakta durmaktadır (Şekil 4.12) (Ceylan, 2000).

Tahir Paşa Konağı

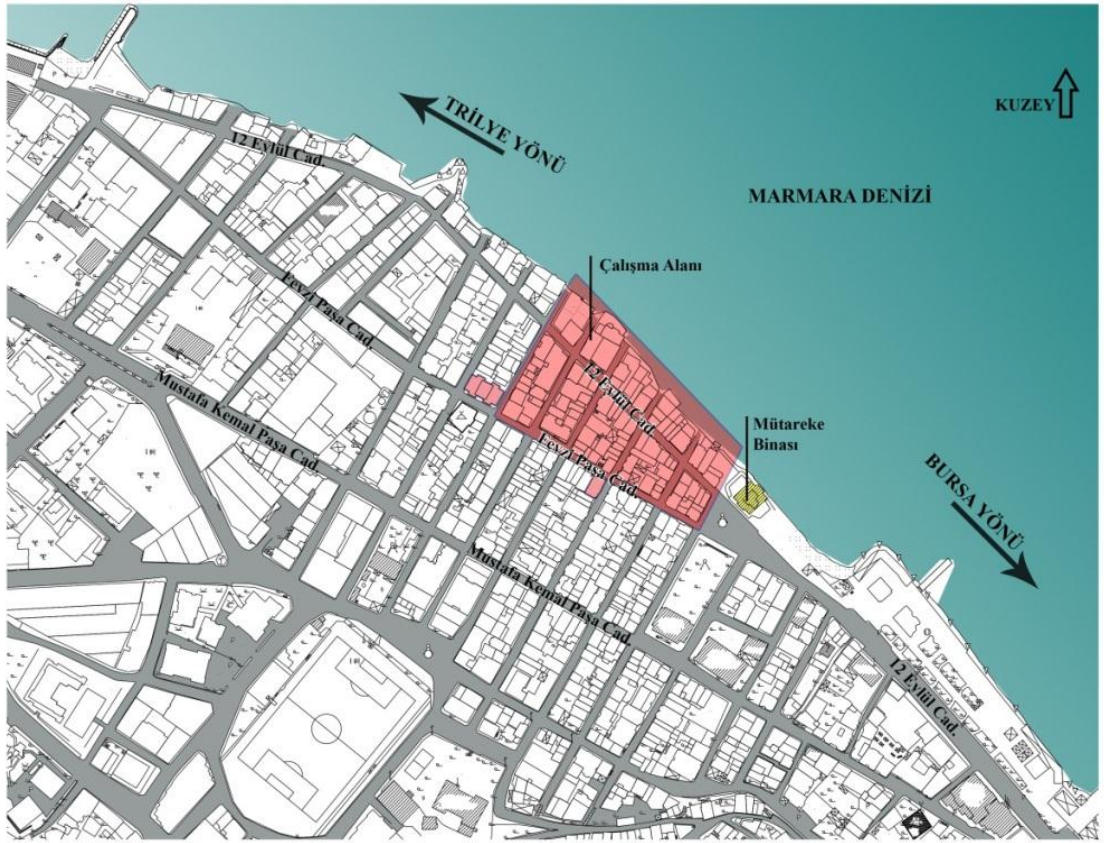

Şekil 4.13 : Tahir Paşa Konağı (Kırayoğlu, 2013).

Tahir Paşa Konağı harem ve selamlık bölümleriyle, taş odası, görkemli giriş kapısı ve sofaları ile geleneksel konut mimarisinin en güzel örneği olarak kabul edilmektedir. Konak Kültür Bakanlığı tarafından restore edilmiş, önce kütüphane olarak kullanılmıştır, günümüzde ise müze olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.13) (Ceylan, 2000).

4.4 Alan Çalışmasında Mahalle ve Konut Ölçeğindeki Tespitler

Çalışma alanı Mudanya’ da sahilde yer alan eski mahalleleridir. Bursa yönünden gelindiğinde ilk olarak Mütareke Meydanı’ na gelinmektedir. Meydanı konutlar ve İsmet İnönü Parkı çevrelemektedir (Şekil 4.14).

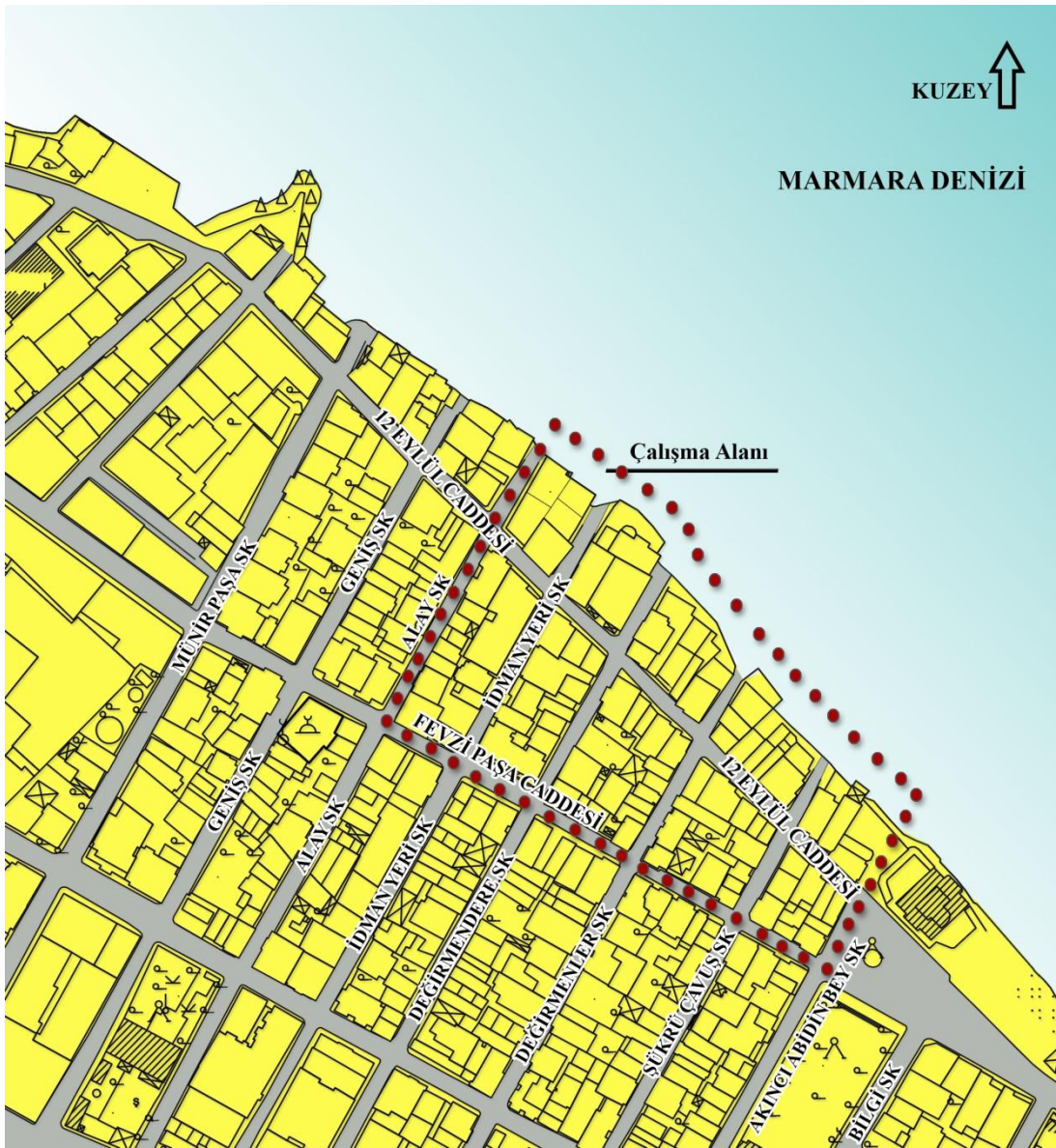

Şekil 4.14 : Çalışma Alanının Mudanya’ daki Konumu (Şakir, 2013).

Denize paralel 12 Eylül Caddesi ve Fevzi Paşa Caddeleri üzerinde bulunan evlerin bir kısmı tescilli, bir kısmı ise tescillenmemiş yapılardır. Bitişik nizam, tescilli olmayan evler yanında bulunan ev tescilli olduğundan, ikinci ve üçüncü dereceden tescilli duruma geçmektedirler. Böylelikle alan genel olarak korunan bir yapılaşma haline gelmektedir.

12 Eylül ve Fevzi Paşa caddelerindeki evlerin bir kısmı Mütareke Mahallesi' ne, bir kısmı da Halitpaşa Mahallesi' ne aittir. Mahallede evler denize paralel konumlanıyorken, mahalle sınırları denize dik olarak oluşmuştur.

Çalışma alanı içinde Mütareke Meydanı başlangıç noktası olarak ele alındığında; Arnavutköy yönü olarak anılan ve 12 Eylül Caddesi' nin sonu olan alana kadar evlerin yapısı değişmekte, Mütareke Meydanı' nda ahşap, tescilli, tarihi evler ile başlayıp caddenin yaklaşık olarak ortasında betonarme yapılara dönüşmeye başlamaktadır. Cadde sonlarına doğru ise betonarme yapıların arasında bugün kullanılmayan birkaç yalı yer almaktadır (Şekil 4.15).

Şekil 4.15 : Çalışma Alanı Sınırı (Şakir, 2013).

12 Eylül Caddesi araç trafiğine kapalı olduğundan, bu caddede yaya kullanımı aktif şekildedir. Fevzi Paşa Caddesi'nde ise herhangi bir yasak bulunmadığından; burada yaya kullanımı az, araç yoğunluğu ise fazladır. Fevzi Paşa Caddesi üzerinde Mütareke Meydanı tarafında restore edilmiş, kullanılmayan evler yer almakta, cadde içine doğru kısmen betonarme kısmen ahşap, tescilli yapılarla karşılaşılmaktadır.

Mudanya'daki evlerin çoğu yaz aylarında sürekli olarak kullanılmaktadır. Kış aylarında ise sürekli oturan evler daha çok Halitpaşa Mahallesi'nde yer almaktadır. Denize cephesi olan bahçeli evlerin genellikle teras ve balkonları var iken, sokağa cephesi olan, bitişik nizam olarak inşa edilen evlerin çoğunun balkon veya bahçeleri yoktur. Bu sebeple komşularla etkileşim, toplanma, oturma alanı olarak yoğun şekilde kullanılan kapı önü kullanımının özellikle 12 Eylül Caddesi üzerinde gece ve gündüz kullanımını önemli ölçüde etkileyen bir durumdur.

Mahallede sürekli, kısa süreli kullanılan evlerin yanında; terk edilmiş, bakımlı fakat kullanılmayan evlerin sayısı da çalışma alanı sınırı içindeki ev sayısına göre fazladır. (On bir adet ev) Bu kullanılmayan evlerin düzenli bakım ve onarımının yapılmaması, evlerin koşullarını kötüleştirmektedir

Sokakları oluşturan konut dokusuna bakıldığında renkli boyanmış evlerden oluşan yerleşim ile karşılaşılmaktadır. Gelir durumu iyi olan aileler evlerini kendi olanakları ile restore ettirmekte; gelir durumu iyi olmayan ev sahipleri ise kendi emek güçleri ve eski evlerdeki tamirat işine hakim ustalardan yardım alarak evlerini yenilemektedirler. Çalışma alanındaki evlerin neredeyse tümünde ev sahipleri oturmaktadır, kiracı olarak oturanların sayısı ise yok denecek kadar azdır.

Mahallede fonksiyon değişikliğine uğramış konutların sayısı dikkat çekmektedir. (10 adet yapı) Bu yapılar genel olarak butik otel, kafe ve emlak ofisi, arkeoloji ve mimarlık, mühendislik ofisi gibi tarihsel dokuya, alanın çekiciliğine ve yerli - yabancı turistlere yönelik kurgulanmış şekilde oluşturulmuştur.

4.4.1 Kullanıcısı ile Görüşülen Evler

4.4.1.1 İçine girilen ve krokisi çıkarılan evler

NO: 1

Şekil 4.16 : 1. Ada, 1. Parsel’de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).

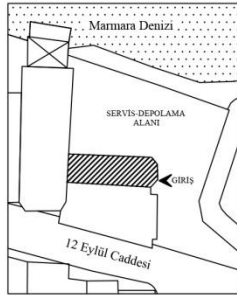
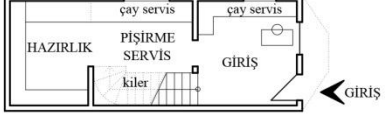
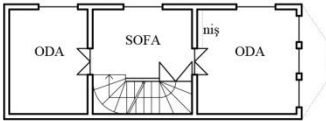
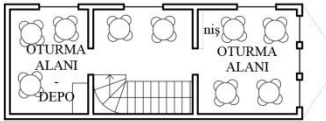
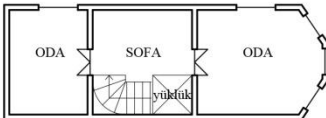
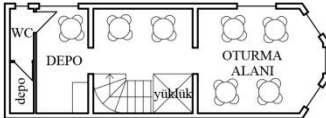
Mütareke Mahallesi, 12 Eylül Caddesi, 1. ada, 1. parselde bulunan kapı numarası 10 olan tescilli yapı; yaz - kış kullanılmakta ve kafe - restoran olarak işletilmektedir. Orijinal kullanımında ev olarak kullanılan yapıda yeni kullanıcıları tarafından fonksiyon değişikliği yapılmıştır (Şekil 4.16).

Ev Mütareke evi yanında konumlanmıştır, üç katlı olup, biri sokağa diğeri deniz tarafına bakan iki cephesi bulunmaktadır. Yapının bodrum katı yoktur. Yapının orijinal planında zemin kat girişi sokaktan sağlanmaktadır. Yapı girişinde taşlık, oda ve mutfak bulunduğu; merdiven altının da WC - banyo olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Birinci katta merdiveni içine alan iç sofaya açılan ön ve arkada olmak üzere iki adet oda yer almaktadır. İkinci katta iç sofa ve merdiven üstünde yüklük bulunmakta, ön ve arka tarafta iki adet oda sofaya açılmaktadır. Sokağa bakan odada çıkma vardır. Her katı ve sofaları birbirine bağlayan merdivenlerin başlangıcında katları birbirinden ayıran kapılar bulunmaktadır.

Ev günümüzde kullanıcıların kendi kaynakları ve emeği ile yenilenmiştir. Yapı zemin, birinci ve ikinci katlar olmak üzere üç katlı ve dört odalıdır. Yapı sahiplerine gerek kullanım gerek servis açısından da oda sayısı ve odaların yerleştirilme şekilleri uygun gelmektedir. Evin zemin katı 33 m² olup, birinci ve ikinci katları toplamı ile yaklaşık 100 m²’ dir. Yapının deniz tarafına açılan kısmında belediyeden kiralanan bir parsel bulunmakta, ev sahipleri bu alanı açık ve yarı açık şekilde, restoran müşterileri için, oturma – bahçe - servis alanı olarak kullanmaktadırlar. Açık alanın deniz tarafına denizden gelen kuzey rüzgarını engellemek amacıyla cam pano konulmuştur.

Yapı girişi, orijinalinde olduğu gibi sokaktan sağlanmaktadır. Girişte kasa ve çay servisinin yer aldığı banko ile dışarıya servis yapılmak için kullanılan pencere bulunmaktadır. Pişirme - servis alanı ile giriş mekanını birbirinden ayıran kapı iptal edilmiş, merdiven altı kullanımı kiler kullanımına dönüştürülmüştür. Pişirme, servis ve hazırlık kısmının olduğu, deniz cephesindeki kapı iptal edilerek, yerine banko yapılmış, servis penceresi olarak dönüştürülmüştür. Yapının zemininin ve merdivenlerinin laminat parke ile kaplanmış, yuvarlak merdivenin köşesi çiçeklik olarak düzenlenmiştir. Yapının konut olarak kullanımında ise müluk olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir.

Birinci katta; odalardaki ve katları birbirinden ayıran kapılar iptal edilmiş; sokak cephesinde bulunan oda ve sofa kafe için servis - oturma alanı, arka kısımda kalan oda ise oturma - depo alanı olarak düzenlenmiştir. Yapının ikinci katında; merdiven üzerinde bulunan yüklük korunmuş, odalardaki kapılar iptal edilmiş, ön kısımdaki oda ve sofa oturma alanı olarak; arka kısım ise depo ve tuvalet olarak kurgulanmıştır. İkinci kattaki sofada pencere yoktur, yaklaşık 100-120 cm. köşegen bir cumba yapılarak denize ve çevreye hakim bir seyir alanı oluşturulmuştur. Yapının sonradan eklenen tek ıslak hacimi ve havalandırma penceresi ise ikinci katta yapılmıştır. Bu katın tercih edilmesinin nedeni yapının kışın da kullanılacağı düşünülmesidir. Islak hacimin pis su gideri, denize bakan cephedeki yağmur oluğuna bağlanmıştır. Tuvaletin içinden geçilerek ulaşılan küçük bir depolama alanı yapılmıştır, bu alanın temizlik malzemeleri için kullanıldığı düşünülmektedir (Şekil 4.17).

ADA: 1 PARSEL: 1 ADRES: Mütareke Mah. 12 Eylül Cad. No:10		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Sürekli KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Zemin katta merdiven altı banyodan kilere dönüştürülmüş - Oda - taşlık arasındaki kapı iptal edilmiş - Konut kullanımı kafeterya kullanımına dönüştürülmüş, zemin kat tamamen servis hacmine dönüştürülmüş - Birinci katta kapılar iptal edilmiş - İkinci katta tüm kapılar iptal edilmiş, WC ve depo eklenmiş
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
		

Şekil 4.17 : 1. Ada, 1. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

- Kullanıcılar İle İlgili Bilgiler

Ev sahibi 1958 doğumlu ve lise mezunudur. Ev sahibesinin annesi Mudanyalıdır. Günümüzde ev fonksiyon değiştirmiş, yapı kafe - restoran olarak işletilmeye başlanmıştır. Ev sahibesinin 1952 doğumlu, ortaokul mezunu ve bir yakıt firmasından emekli eşi ve 1978 doğumlu, lise mezunu, bekar oğlu ile yapıyı işletmektedirler.

Mübadele göçü ile ilişkileri bulunmayan ailenin; göçe tabii tutulup bu yapıdan ve mahalleden Yunanistan'a göçen ailelerin nerede oldukları hakkında bilgisi bulunmamaktadır, Yunanistan'a göçen aileler ile Mudanya' ya turist olarak geldiklerinde görüşmektedirler.

Ailenin bu evi satın almasında etki eden faktörler sorulduğunda; evin Mudanya merkeze yakın olması ve yapının mahalledeki konumunun etkili olduğu ifade edilmiştir.

Aile 1975 yılında Hatay' dan Bursa' ya göç etmiştir. Bu mahallede on üç yıldan beri işletmeci olarak ikamet eden aile, yapıyı satın aldıklarında, evin bir süredir kullanılmadığı için, bakımsız olduğunu belirtmişlerdir. Evin önceki sahibinin Bursalı olduğunu, ilk sahibini ise bilmediklerini söylemişlerdir.

Binada yapılan tadilatlar; dış cephe boyasının ve çerçevelerin yenilenmesi, zemin katta giriş olduğu kısma çay servisi tezgahı yapılması, deniz tarafında bulunan pencerenin önüne servis tezgahı yapılması, hazırlık, pişirme ve servis olarak kullanılan mutfak alanında elektrik ve ocak aksamı kurulması, cephede kat hizalarına ahşap malzemeden yapılma ve çerçevelerle aynı renkte çeşitli süslemeler yapılması, ısıtma sisteminin güncelleştirilmesi olarak sayılabilir. Önceden soba ile ısıtılan yapı günümüzde ise doğalgaz, kalorifer sistemi ile ısıtılmaktadır.

Ev sahibi yapının her yıl bakıma ihtiyacı olduğunu; çünkü denizin etkisi ile boyasının döküldüğünü ve dış cephe boyasının yenilendiğini söylemektedir.

- Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Ev sahibi mahallenin Eski Rum Mahallesi olması dışında herhangi bir bilgiye sahip olmadığını söylemektedir. Mahalleden memnun olan aile memnunluk nedenini manzara ve deniz olarak ifade etmektedir. Ev sahibi her gün en az iki defa komşular ile görüşüldüğünü söylemektedir.

Ev sahibi hem yapının hem de çevresinin nitelikli olması gerektiğini belirtmekte, böyle bir konut yerleşmesinde yaşıyor olmanın onlar için ayrıcalıklı bir durum olduğunu düşünmektedir, evin mahalle içinde konumunu ve yapıyı “iyi” olarak değerlendirmektedir. Evinin önemli bir yatırım, çocuklarına, torunlarına kalacak bir anı olarak nitelendirmektedir.

Yapının tarihi bir dokunun içinde olduğunun önemine dikkat çeken ev sahibi bu tarihsel kimliğin ve dokunun korunması gerektiğini düşünmekte; ve çözüm olarak restorasyon vb. çalışmaların yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Evlerde yapılacak olan restorasyon vb. işler için devletin kredi verdiğini bildiğini söyleyen aile, yapıda restorasyon çalışması yaptırmayı düşünmekle birlikte, bunu banka kredisi veya devlet kredisi olarak gerçekleştirebileceklerini ifade etmektedir.

Kullanıcı mahallede bir iyileştirme kararı alınırsa bu karara katılacağını, ancak mahallede komşular arasında birlik olmadığını söylemekte, böyle bir kararın uygulaması hakkında endişeleri olduğunu dile getirmektedir.

NO: 2

Şekil 4.18 : 1. Ada, 2. Parsel’ de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).

Mütareke Mahallesi, 12 Eylül Caddesi, 1. ada; 2 nolu parselde bulunan kapı numarası 12 olan tescilli yapı; sürekli kullanılmakta ve gayrimenkul ofisi olarak işletilmektedir. Özgün kullanımında ev olan yapıda fonksiyon değişikliği yapılmıştır.

Yapı bodrum dahil üç katlıdır, bir cephesi 12 Eylül Caddesi' ne, diğer cephesi Akıncı Abidinbey Sokak' a bakmaktadır. Yapının orijinal planında; bodrum katının depo olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir. Bodrum kata zemin kattaki merdiven ile ulaşılmaktadır. Yapının girişi Akıncı Abidinbey Sokak üzerindedir, üç basamak çıkılarak yapıya ulaşılmaktadır. Girişin sağında bir oda, solunda, banyo ve mutfak

yer almaktadır. Birinci katta odaların açıldığı sofa yer almakta; odalardan büyük olanında balkon vardır, diğer cephede cumba mevcuttur.

Yapının bodrum katı günümüzde depo ve, mutfak olarak kullanılmaktadır. Bodrum kat duvarlarında nem sorunu olduğundan alan boşaltılmıştır.

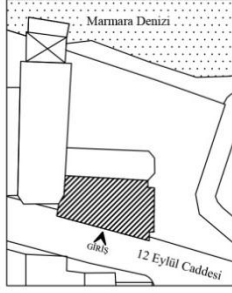
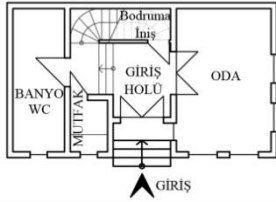
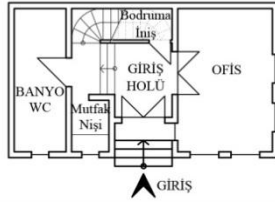
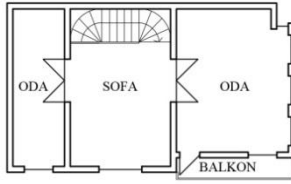
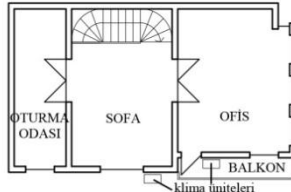
Zemin katta banyo korunmuş, mutfak ise niş halinde kullanılıp, mekanın kapısı iptal edilmiştir. Yapı girişinin sağında yer alan oda ise müşteriler ile görüşmelerin yapıldığı ofis olarak kullanılmaktadır. Zemin katta giriş, merdiven, ofis mekanlarının döşeme kaplamaları laminat kaplama yapılmıştır.

Birinci katta sofa ve iki adet oda bulunmaktadır. Odalardan büyük olanı firma sahibi ofis olarak kullanmakta olup, balkona çıkış ise bu mekandan sağlanmaktadır. Sofada oturma odası mobilyası ve bir masa yer almakta, küçük oda dinlenme-oturma alanı olarak kullanılmaktadır. Bu odadan çatıya çıkılmaktadır. Balkon aktif olarak kullanılmamakta, balkonda klimaların dış üniteleri bulunmaktadır. Üniteler yapının görünümünü bozmaktadır.

Yapının üçüncü kullanıcıları söyleyen aile, iç mekan kurgusundan memnun olduklarını ifade etmektedir. Yapı tescilli olduğu için yapılacak ya da yapılmış olan büyük, küçük tadilatlar için Anıtlar Yüksek Kurulu'ndan izin alınması gerektiğini söyleyen kullanıcı, bugüne kadar yapının su tesisatı ve dış cephe boyası için izin alındığını aktarmıştır.

Aile soba ve klima ile ısıtılan yapıda en sevdikleri yerin sokak manzaralı birinci kat olduğunu sevmedikleri yerin ise zemin ve duvarlarında nem sorunu olan depo olarak kullanılan bodrum kat olduğunu söylemektedir..

Binada ıslak hacim duvar, döşeme kaplama malzemeleri ile tesisat sistemlerinin yenilenmesi gibi tadilatlar gerçekleştirilmiştir (Şekil 4.19).

ADA: 1 PARSEL: 2 ADRES: Mütareke Mah. 12 Eylül Cad. No:12		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Sürekli KAT ADEDİ: Bodrum + 2 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Bodrum katta depo, mutfak dönüşürmüş - Zemin katta mutfak kapısı iptal edilerek; mutfak, nişe dönüşürmüş - Gayrimenkul ofisi olarak kullanılan yapıda odalar ofise dönüşürmüş
BODRUM KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
		

Şekil 4.19 : 1. Ada, 2. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

- Kullanıcılar İle İlgili Bilgiler

Görüşme ve anket yapıda kiracı olan kişinin yeğeni ile yapılmıştır. Yapı kullanıcıları aynı zamanda bir gayrimenkul firmasının sahipleridir. Yapıyı kullanan 1973 doğumlu kişi, ilkokul mezunu, 1971 doğumlu kişi yüksekokul mezunudur. 1969 doğumlu lise mezunu kişi ise şirketin asıl sahibidir. Anketin gerçekleştirildiği kişi 1994 doğumlu kadın kullanıcı üniversite insan kaynakları bölümü öğrencisidir.

Aslen Mudanyalı olan aile önceki yıllarda Yalıçiftlik Köyü'nde iken, bir yıldan beri Mütareke mahallesinde, ev sahibinden kiralanan yapıda çalışmalarına devam etmektedirler. Daha çok eski yapılar üzerinde çalışan şirket, müşteriler açısından farkedilme, yapılan işe tarihsel doku açısından yapının da uygun olması, aslen Mudanyalı olmaları ve komşuluk ilişkilerinin de güçlü olması gibi sebeplerle bu alanda oturmayı tercih ettiklerini belirtmektedirler.

Bu bölgede ikamet eden insanların anı yaşadığını aktaran kullanıcı, mahalleden memnun olduğunu ifade ederek en önemli sebeplerin başında alanın ve yapının çalışmaya uygun ve göz önünde olması gelmektedir.

- Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Ev sahiplerine göre yapının çevresinin nitelikli olması daha önemlidir ve böyle bir konut yerleşmesinde ikamet ediyor olmanın onlar için olumlu bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Görüşülen kişi bir yıldan beri yapının mahalle içindeki konumundan dolayı iş yoğunluğunun arttığını ifade etmiştir. Mahalleyi, yapının mahalle içinde konumunu ve yapıyı “çok iyi” olarak değerlendiren aile, mahallenin geleceğine yönelik kaygılara sahiptir, mahallede evlerin restorasyon yapılarak korunması gerektiğini ve bunun da Kültür Bakanlığı kredisi kullanılarak veya Büyükşehir Belediyesi desteğiyle gerçekleştirilebileceğini söylemekte ve bu bir iyileştirme kararına olumlu yaklaşıklarını ifade etmektedirler.

Mütareke Mahallesi, 12 Eylül Caddesi, 2. ada, 1. ve 2. parselde; 45/2 numaralı tescilli yapıda gerçekleştirilen anket, ev sahibesi ile yapılmıştır, ev sahibinin izniyle evin eskizi yapılmıştır.

Şekil 4.20 : 2. Ada, 1. ve 2. Parsel’ de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

Yapıldığından beri ev fonksiyonunu koruyan yapı, günümüzde yazlık ev olarak kullanılmaktadır. Bina üç katlıdır, bir cephesi 12 Eylül Caddesi' ne, diğer cephesi Akıncı Abidinbey Sokak'a bakmaktadır. Mütareke Meydanı ve Mütareke Evi' nin çaprazında yer alan ev, kullanıcısı tarafından Mütareke Mahallesi' nin en önemli yapılarından biri olarak nitelendirilmektedir (Şekil 4.20).

Yapı planında görünen (Şekil 4.21) 1 ve 2 numaralı alanlar birbirinden bağımsız iki ayrı yapı iken, günümüzdeki ev sahibesine annesinden miras kalan 2 numaralı alana, 1 numaralı parsel de satın alınarak eklenmiştir. 1 nolu parsel tek katlı bir ev bulunmakta, 2 nolu yerde ise annesinin iki katlı evi yer almaktadır. Tek katlı yapıda giriş ve bir oda yer almakta iken; iki katlı yapının giriş katında mutfak ve giriş mekanı, merdiven altı banyosu, ikinci katta ise sofa ve bir oda bulunmaktadır.

1 ve 2 numaralı parsellerdeki yapılar yıkılarak, yerine aslına uygun yeni yapı yapılmıştır. Orijinal halindeki yapı girişleri korunmuştur (Şekil 4.21).

Ev üç katlıdır 126 m²’ dir ve toplamda dört odası vardır. Evin zemin kat kullanımı yaklaşık olarak 42 m²’ dir. Ev sahibesi oda sayısı yeterli bulurken odaların plan düzeninde yerleştiriliş biçiminden memnun olduğunu ifade etmektedir. Evde bir balkon vardır, bunun dışında herhangi bir yarı açık veya açık mekanları bulunmamaktadır. Ev sahipleri depo ihtiyacı olduğundan söz etmektedirler.

Günümüzde yapının zemin kat kullanımı, evden bağımsız çalışan bir mimarlık ofisi olarak kullanılmaktadır. Bu ofisin girişi, ıslak hacimi evden bağımsız çalışacak şekilde tasarlanmıştır. Ofis dışında zemin katta evin küçük bir karşılama alanı ile üst kata taşıyan merdiven yer almaktadır. Orijinal tek katlı yapının girişi korunarak

mimarlık ofisinin girişi yapılmış, diğerk binanın girişi ise ev girişi olarak kullanılmaktadır, zemin kattan üst kata çıkan ahşap merdiven ile üst kata ulaşılmaktadır. Birinci katta; bir hol, bir yatak odası, açık mutfakla birlikte tasarlanan yaşama - oturma alanı ve tuvalet bulunmaktadır, evin dış duvarları korunmuş, iç mekan kurgusu değiştirilmiştir (şekil 4.21).

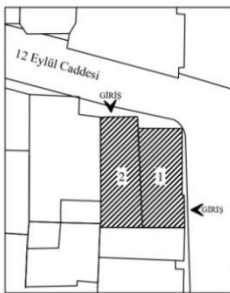
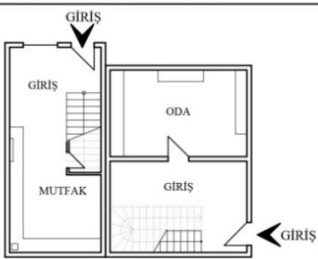
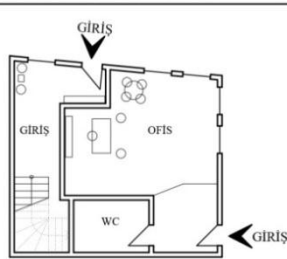
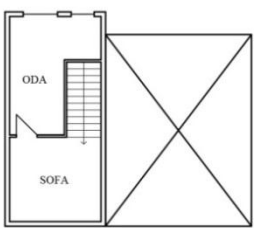
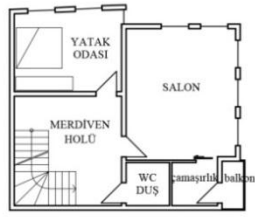
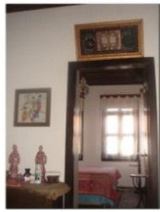
İkinci katta yine hol, bir yatak odası, salon, yer alırken, salonun içinden çıkılan bir çamaşırlık, bir balkon, ve banyo bulunmaktadır. Salonda denize tarafına bakan pencerelerden biri iptal edilmiştir.

Yapının çatısında küçük bir teras bulunmakta, ev sahipleri tarafından sokak silüetini olumsuz etkilememek için klima dış ünitelerinin yerleştirildiği yer olarak kullanılmaktadır. Çatı iç mekanında kitapların ve kullanılmayan eşyaların bulunduğu küçük bir depo yer almaktadır.

şimdiye kadar evlerinde birçok değişiklik yaptıklarını söyleyen çift öncelikle zemin katı ofis olarak düzenledikten sonra bir mimara kiralamışlardır. Evin elektrik, su tesisatları yenilenmiş, merdivenlerin yeri değişmiş, 2. Katta bir pencere iptal edilmiş, döşeme, tavan, merdiven kaplama malzemeleri değiştirilmiştir.

Evde en son mevsimlik temizlik, badana gibi basit tadilat işleri 2013 yılında yapılmıştır, ev klima ve hareketli vantilatör ile ısıtılmaktadır. Ev sahibesi doğalgazı bu tür yapılarda tasarruflu ısıtma sağlamadığını düşünmektedir.

Ev sahibesi evde en sevdiği yerin yaşama alanı olarak kullanılan birinci kattaki mutfak - oturma alanı olduğunu ifade etmiştir.

ADA: 2 PARSEL: 1-2 ADRES: Mütareke Mah. 12 Eylül Cad. No:45/2		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Yazlık Kul KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Yapı yeniden inşa edilerek iki parsel birleştirilmiş - Zemin katta sadece yapı girişleri korunmuş, plan kurgusu tüm katlarda tamamen değiştirilmiş
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
GÜNÜMÜZDEKİ DURUM		
 		
 		

Şekil 4.21 : 2. Ada, 1.- 2. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcılar İle İlgili Bilgiler

Ev sahibi 5 Kasım 1949 yılında doğmuş, önlisans mezunu emekli bir öğretmendir. 2013 yılının Ekim ayında Mudanya’ da eğitim ve kültürü destekleme amacı ile kurulmuş derneğin başkanıdır. Eşi ise 19 Mayıs 1946 doğumlu, emekli bir askerdir. Yılın sonbahar, kış dönemlerinde Ankara’ da ikamet eden çift, yaz aylarında ise çalışma yapılan evde ve Mudanya’ nın merkezine yakın siteler bölgesindeki apartman dairesinde ikamet etmektedirler.

Mütareke mahallesinde 1975 yılından beri ikamet etmekte olan çiftin Mübadele göçü ile ilişkileri bulunmamaktadır. Daha önce Bursa’ nın Namazgah ilçesinde, bir apartman dairesinde oturan çift, bu evden taşınma ve yılın belli dönemlerinde kullanma sebepleri ise Namazgah ilçesindeki ve Ankara şehrindeki evi kışlık olarak Mütareke mahallesindeki evi ise yazlık olarak kullanmayı tercih ettiklerini söylemiştir.

Konut ile ilgili düşünce ve eylemler incelendiğinde ise ilk olarak eve çiftin nasıl sahip olduğu ile ilgili konuşulmuştur. Ev sahibesinin annesi tarafından miras yolu ile sahip olunmuştur. Evin üçüncü sahibi olan ev sahibi, evin ilk sahibini tanımamaktadır.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Aile bu konut bölgesine taşınmalarında; alanın Mudanya merkeze yakın olması, çevrenin düzenli ve ferah olması, ulaşımın kolay olması, sokakların açık ve planlı oluşu, komşuların iyi, çevrenin sakin ve güvenli olması ve çevredeki yapıların az katlı yapılar olması ve son olarak kullandıkları yapının mahalledeki konumunun çok iyi olması gibi nedenlerin etkili olduğunu belirtmektedir. Mudanya’ da ev sahibi olmanın kendileri için çok değerli olduğunu anlatmaktadır.

Ailenin yazlık olarak kullandıkları bu evden başka sekiz evi olduğu ifade edilmiştir. Bu evler Bursa, İstanbul, Ankara, gibi büyük kentlerin yanısıra Kuşadası, Sarıgerme/Muğla gibi yazlık ev alanlarındadır. Ev sahibinin bu evde oturmayı tercih etmesinin nedenlerini; deniz kenarı olması, havanın sağlık açısından yararlı olması ve komşuluk ilişkilerinin samimi olması olarak sıralamıştır. Ev sahibi mahallenin tarihi geçmişi, göç ve yaşananlar konusunda kısmen bilgi sahibidir.

Mahalleden memnuniyetleri sorulduğunda mahalleden çok memnun olduklarını söyleyen çift, memnun olma sebepleri olarak; yerinin güzel, mahallenin ve komşuluk ilişkilerinin iyi olması olarak aktarmışlardır. Ev sahibi komşuları ile her gün bir defa veya 2-3 günde bir aralıklarla da olsa sık görüştüğünü ifade etmiştir.

Aile hem evin hem de çevresinin nitelikli olması gerektiğini düşünmekte; bununla birlikte böyle bir konut yerleşmesinde ev sahibi olmayı ayrıcalıklı bir durum olarak nitelendirmektedir, Kullanıcı günümüzde mahallede yer alan kafelerin yolları masa, sandalyeler ile yaptıkları işgaller, evlerin tadilatı veya inşaatı sebebiyle yarım bırakılan yapılar nedeniyle “orta” olarak değerlendirmektedir. Ev sahibi mahalle içinde evin konumunu “çok iyi” olarak nitelendirirken, evi, çok sevdiği halde, birkaç eksikliğinden dolayı “iyi” olarak değerlendirmektedir. Bu eksiklikleri; pencere malzemesinin kalitesizliği, üst katta döşemedeki aralıklardan dolayı yürürken fazla ses çıkarması olarak dile getirmektedir. Bununla birlikte ev sahibi evini ailesinden kalan değerli bir hediye olarak görmektedir.

Geleceğe ilişkin görüşleri sorulduğunda; ev sahibi mahallenin geleceği hakkında endişelendiğini dile getirmekte, evlerin restorasyon yapılarak korunması gerektiğini düşünmektedir. Aile mahallenin kimliğinin oluşmasında, tarihi evlerin öneminin büyük olduğunu ve bir kültürel miras olarak korunması ve aynı kalması gerektiğini ifade etmektedir. Mahallenin bu haliyle korunmasının uygun olduğunu ve evlere bakım yapılmasını gerektiğini düşünmektedir.

Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon vb. işleri için devletin verdiği kredi hakkında bilgi sahibi olan ev sahibi restorasyon ve onarım işleri için kendi olanaklarının yeterli olduğunu, ancak şu anda evinde restorasyon yaptırmayı düşünmediğini söylemektedir. Ev sahibesine göre mahalledeki evler sahiplerinin maddi, emek, güç katılımı ile iyileştirilmelidir. Mahallede bu yönde bir karar alınırsa katılacağını ifade etmektedir.

2. ada, 6. parselde; Şükrü Çavuş Sokak, 5 numaralı konutta gerçekleştirilen anket ev sahibesi ile yapılmıştır.

Şekil 4.22 : 2. Ada, 6. Parsel’ de Bulunan Ev (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

2. ada, 6 nolu parseldeki tescilli yapı konut olarak yıl boyunca kullanılmaktadır. Yapı bodrum dahil üç katlı olup, bir cephesi Fevzi Paşa Caddesi' ne, bir cephesi de Şükrü Çavuş Sokağı' na bakmaktadır (Şekil 4.22).

Evin ilk sahibinden miras yolu ile pay sahip olduğu evi diğer pay sahiplerine ödeme yaparak satın alan ev sahibesi zemin kat kullanımında 51 m² olan evinde 1973 yılından beri oturmaktadır. Yapıya sokakta merdivenle +1.00 m. kotundan ulaşılmaktadır. Bu durum hem bodrum kat kullanımı için ışık sağlamaktadır; hem de ev sahibesinin çeşitli temizlik, oturma düzeni için kapı önünde bir mekan sağlamaktadır. Zemin kat kullanımında girişte açık bir mutfak bulunmaktadır. Eski kullanımında mutfak ve giriş mekanını cam bir bölücü duvar ayırırken, sonrasında ev sahibesi bunu değiştirmek istemiş, panel kaldırılarak mutfak açık mutfak haline getirilmiştir. Zemin katta yapının sağ kanadında iki adet oda bulunmaktadır. Oturma odası yemek mekanı, salon ise oturma alanı olarak kullanılmaktadır. Orijinal plandaki oturma odası ve salon arasında var olan duvar iptal edilerek; oturma ve yemek alanı tek bir hacim haline getirilmiştir. Yapının sol kanadında ise merdiven, banyo ve tuvalet yer almaktadır. Banyonun su sistemi, döşeme, duvar kaplama malzemeleri yenilenmiş, tuvalette tuvalet taşı yerine klozet konulmuştur (Şekil 4.23).

Merdiven ile üst kota çıkıldığında büyük bir sofaya geçilmekte, buradan balkona ve iki adet yatak odasına ulaşılmaktadır. Merdivenin üstünde yer alan yüklük, aynen korunmaktadır. Yapıda iki adet balkon bulunmakta, bir balkona sofadan, diğerine yatak odasından geçilmektedir. Sofadan geçilen balkonun pencere ve kapı çerçeveleri yenilenmiştir. Ev sahibesi balkonları genel olarak çamaşır kurutmak vb.

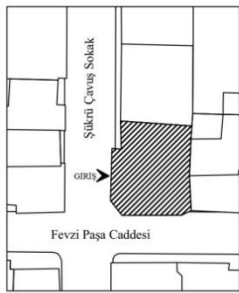
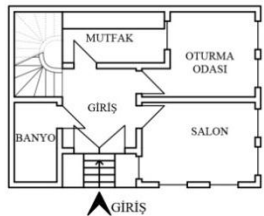
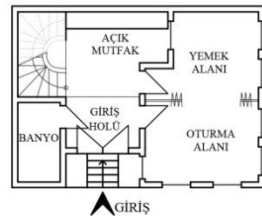
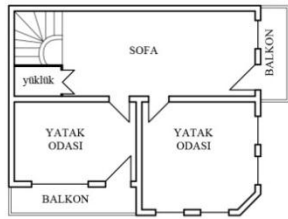
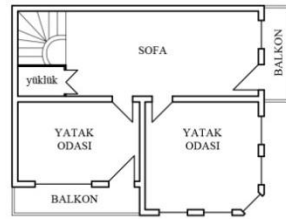
işler için kullandığını ifade etmektedir. Evin tavanındaki ahşap süslemelere özgün hali korunarak bakım yapılmıştır (Şekil 4.23).

Konumu ve iç mekanlarındaki tavan yüksekliğinin diğer evlere kıyasla daha fazla olması nedeniyle yapının, mübadeleden önce, semtin önemli bir ailesi tarafından kullanılan bir yapı olduğu düşünülmektedir. Yatak odası olarak kullanılan odaların orijinal halindeki gibi korunarak; sadece pencere ve balkon çerçeveleri değiştirilmiştir.

Görüşme sırasında bodrum katına girilememiştir. Sokaktan gözlemlendiği kadarıyla bodrum katının ayrı bir sokak girişi bulunmaktadır. Ev sahibesinin belirttiğine göre bodrum depo ve odunluk olarak kullanılmaktadır.

Yapıda zemin kat ve birinci kat döşeme kaplama malzemeleri yenilenmiş, laminant kaplama yapılmıştır. Pencere çerçeveleri alüminyum olarak yenilenmiştir, yapının giriş kapısı ve iç mekan kapıları ahşap olup, korunmaktadır.

Evin plan kurgusundan memnun olan ev sahibi şimdiye kadar evinde büyük tadilat yapmadıklarını ifade etmektedir. En son boya, badana, tamir gibi dokunuşları ise 2013 yılında yaptıklarını söylemektedir. Evinde en sevdiği yer sorulduğunda giriş katı ve orada bulunan salonu sevdiğini belirtmektedir.

ADA: 2 PARSEL: 6 ADRES: Mütareke Mah. Şükrü Çavuş Sk. No:5		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Sürekli KAT ADEDİ: Bodrum + 2 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Zemin katta mutfak duvarı iptal edilerek, mutfak giriş holüne dahil edilmiş - Salon ve oturma odasını ayıran duvar iptal edilerek tek bir hacim oluşturulmuş - Birinci kat plan kurgusu korunmuş, döşeme ve pencere çerçeveleri yenilenmiş
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
		

Şekil 4.23 : 2. Ada, 6. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcı Bilgileri

Ev sahibesi 1943 doğumlu, ilkokul mezunu bir ev hanımıdır. Kendisi mübadil torunudur ve bu evde doğmuştur. Ailesi 1924' te Girit' in Kandiye bölgesinden gelmiş, bu evin karşısında bulunan eve yerleşmişlerdir. Görüşülen kişi eşi vefat ettikten sonra ise bu eve geçmiştir. Kendisi doğduğundan beri Mudanya' da ikamet etmektedir.

Bu evden başka iki tane daha evi olduğunu söyleyen ev sahibesi, burada oturmayı tercih ettiğini ifade etmektedir.

-Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşler

Ev sahibesi bu bölgenin eski Rum mahallesi olduğunu, mübadele göçmenlerinin yerleştirildiği yer olduğunu söylemektedir. Mahallenin 1870' li yıllarda yaşanan büyük yangında zarar gördüğünü ve İtalyan mimar Piçiretu tarafından tasarlanmış olduğunu duymuştur.

Komşuları ile her gün kapı önü sohbetlerinde, 2-3 günde bir ise ev toplanmalarında görüştüklerini anlatan ev sahibesi mahallesinden, komşuluk ilişkilerinden, deniz, manzara, konum ve tarihi kent dokusundan çok memnun olduğunu ifade etmektedir.

Evin veya mahallenin niteliği konusu sorulduğunda evinin nitelikli olmasını tercih ettiğini söylemektedir. Ev sahibesi mahalleyi, mahalle içinde evinin konumunu ve evini “çok iyi” olarak değerlendirmektedir.

Ev sahibesi evini “başını sokacak bir yer” olarak nitelendirmektedir. Sokağındaki ve mahalledeki evleri, tarihi ve tescilli yapılar olduğundan, korunmaya değer olduğunu vurgulamaktadır. Günümüzde evlerin bakımsızlıktan çürüdüğünü, kullanılmayan evlerin çok fazla olduğunu ve bu yapıların giderek bakımsız hale geldiğini ve bunun için de bir çözüm getirilmesi gerektiğini savunmaktadır.

Evinde restorasyon yaptırmayı düşünmeyen ev sahibesi, devletin yapılacak restorasyon vb. işleri için kredi verdiğini komşularından duymuş olmasına rağmen herhangi bir detaylı bilgisinin olmadığını ve mahallede kimsenin bu krediden yararlanmadığını ifade etmektedir. Ev sahibesi mahalledeki evlerin, yaşayanların maddi, emek, güç katılımı ile iyileştirilmesi gerektiğini, böyle bir karar alınırsa katılabileceğini ve fikir konusunda katkıda bulunabileceğini söylemektedir.

Mübadele ile bu mahalleden göçen Rumların Yunanistan’ da Nea Moudania adlı bir yerleşim bölgesinde olduklarını ifade ederek, mübadil çocukları veya torunları ile gezi amaçlı Mudanya’ya geldiklerinde görüşüğünü anlatmaktadır.

NO: 5

2. ada, 9. parselde Mütareke Mahallesi, Akıncı Abidin Bey Sokak, 4 numaralı yapıda gerçekleştirilen anket, yapıyı kafe olarak işleten firmanın iki sahibinden biri ile yapılmıştır.

Şekil 4.24 : 2. Ada, 9. Parsel’ de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).

-Yapı İle İlgili Bilgiler

Yapı üç katlıdır ve tescilli değildir, yaz - kış kullanılan yapı kafe-restorana dönüştürülmüştür. Yapıya girilerek plan eskizi çıkarılmış, işletme sahibinden alınan yapının rölöve ve restorasyon projeleri incelenerek, değerlendirilmiş, alanda yapılan gözlemler ile birleştirilmiştir (Şekil 4.24).

Yapının Mütareke Meydanı' na cephesi bulunmaktadır, girişi sokak kotundan sağlanan yapının, orijinal planında zemin katında bir oda, oda ile ilişkili mutfak nişi, banyo ve merdiven altında depo mevcuttur. Birinci katta sofa, bir oda ve sofadan ulaşılan bir WC bulunmaktadır. İkinci katta ise sofa yerine hol, banyo, oda ve odadan çıkılan bir balkon yer almaktadır.

Yapının restorasyon projesi incelendiğinde; zemin katta oda, mutfak nişi, banyo ve WC, birinci katta sofa, WC ve oda ikinci katta ise hol ve banyonun korunmuş olduğu görülmektedir, özgün planda var olan balkon iptal edilerek odanın içine eklenmiştir.

Yapının günümüzdeki kullanımına bakıldığında; zemin katta giriş holü, servis bankosu ile ayrılmış hazırlık ve servis alanı vardır. Birinci katta orijinal planda bir duvar kaldırılarak alan tek bir hacim olarak düzenlenmiş, WC ise iptal edilmiştir.

İkinci katta restorasyon projesindeki gibi balkonun kapatılması ile alanın tek bir hacim olarak düzenlenmiş olduğu, hol ve banyonun iptal edildiği, bunun yerine bir WC' nin yapılmış olduğu görülmektedir.

Yapının, izin verilmediği için araştırmacı tarafından görülemeyen, çatı katının firma sahipleri tarafından ofis olarak kullanıldığı belirtilmiştir, yapıda yer alan merdiven çelik strüktür ile yapılarak yenilenmiştir.

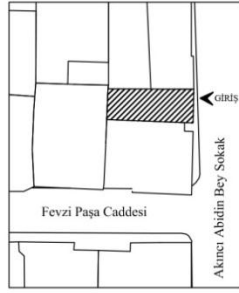
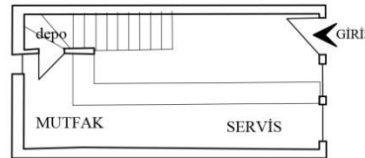
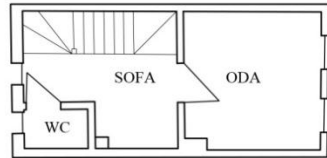
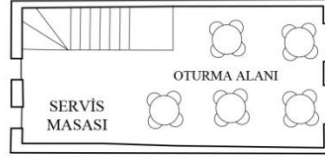
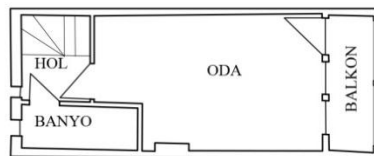
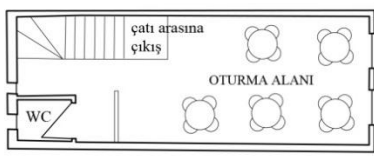
Kullanıcılar bu yapıyı ekonomik nedenlerden dolayı tercih ettiklerini söylemektedirler. Ayrıca yapının mahalle içindeki konumunun işletme olması için elverişli ve nitelikli olduğunu düşünmektedirler.

Firma sahipleri yapının üçüncü kullanıcılarıdır, bu yapıya yerleştiklerinde kafe kullanımı çok daha fazla olduğu için yapının çatı katını küçük bir ofis olarak kullanmaya başladıklarını söylemektedir.

Yapı üç katlıdır, toplamda 60 m² alana sahiptir ve dört odası vardır, her katta tek bir oda bulunmaktadır. Kafe olarak kullanımında, oda sayısı kullanıcıya yetersiz gelmektedir. Özellikle kış aylarında iç mekan kullanımın yoğun olduğu, ayrıca zemin kattaki mutfak kısmı için de yeterli depo ve rahat çalışma alanının bulunmadığı ifade edilmektedir. Yapının bahçesi veya balkonu yoktur, ancak üçüncü katta yaklaşık olarak 1 m. lik bir çıkması bulunmaktadır.

Yapı sürekli kullanımda olduğu için düzenli olarak bakıma ihtiyaç duymaktadır, en son mevsimlik temizlik ve bakım olarak boya - badana işlemleri yapılmıştır. Kullanıcılar yapıya ilk yerleştiklerinde, yapının mekansal kurgusu nasılsa günümüzde de öyle olduğunu, duvarlara yapılan sabit çerçeveler dışında herhangi bir değişiklik yapılmadığını ifade etmişlerdir.

Cephenin oldukça dar olmasından dolayı yapıda ısınma problemi yaşamadıklarını söyleyen kullanıcılar, yapıyı klima ile ısıtmaktadırlar. Yapıda en çok sevdikleri yer sorulduğunda kullanıcı her yerini sevdiğini ifade etmiştir, yapıdan çok memnun oldukları görülmektedir, tek sorunlu olarak gördüğü yer, oldukça küçük buldukları WC' dir.

ADA: 2 PARSEL: 9 ADRES: Mütareke Mah. Akıncı Abidin Bey Sk. No:4		TESCİL DURUMU: Tescili Yok KULLANIM DURUMU: Sürekli KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Rölöve ve restorasyon projelerine göre sadece ikinci katta balkon iptal edilmiş - Günümüz kullanımına göre; zemin katta banyo iptal edilerek hazırlık alanına dönüştürülmüş - Birinci kattaki sofa ve odayı ayıran duvar ve tuvalet iptal edilmiş - İkinci katta balkon; hol ile odayı ayıran duvar ve banyo iptal edilmiş, banyonun yarısı WC' ye dönüştürülmüş
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		

Şekil 4.25 : 2. Ada, 9. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcı Bilgileri

Firma sahipleri kardeş olup, biri, 1981 yılı doğumlu, işletme lisans eğitimi mezunu, diğeri 1980 doğumlu, kimya lisans eğitimi mezunudur. Mahallede 3.5 yıldan beri ikamet etmekte olan kullanıcılar, yapıda kiracı olarak bulunmaktadır. Kendileri Mudanya içinde oturan ailelerden olup, mübadele göçü ile herhangi bir ilişkileri bulunmamaktadır.

-Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşler

Mahallenin tarihi geçmiş ve önemi ile bilgiye sahip olan firma sahibi, çalışma alanının Eski Rum Mahallesi, mübadele göçmenlerinin yerleştirildiği yer olduğunu bildiğini, Mütareke Evi' nin antlaşma öncesi dönemde Rus bir iş adamına ait olduğunu anlatmaktadır.

Mütareke mahallesinden memnun olduklarını anlatan kullanıcı, manzara ve denizin varlığı ile tarihi bir dokuda yer almanın vermiş olduğu manevi gücü ve bu çevrenin hissettirmiş olduğu huzuru memnun olma nedenleri olarak ifade etmektedir.

Yapının hem işletme olarak kullanılmasından, hem de her gün kendilerinin de bu yapıda bulunmasından dolayı, komşuları ile her gün görüştüklerini söyleyen yapı sahibi mahalledeki komşuluk ilişkilerini anlamlı bulduklarını vurgulamaktadır.

Yapı kullanıcısına göre hem yapının, hem de çevresinin nitelikli olması önemlidir. Böyle bir mahallede çalışıyor olmanın ayrıcalıklı bir durum olduğunu ve bundan büyük keyif aldığını belirtmektedir.

Görüşülen firma sahibi, mahallede yaşayan insanları “orta”, evleri “çok iyi”, sokak dokusunu, düzenini ve fiziksel özelliklerini de “çok iyi” olarak nitelendirmektedir. Mahalle içinde kendi yapılarının konumunu “çok iyi”, yapının kendisini ise “çok iyi” olarak değerlendirmektedir.

Koruma ile ilgili düşünceleri sorulduğunda; kullanıcı sokaklarındaki evlerin korunması gerektiğini, çünkü bunun mahallenin yaşanabilir olma durumunun artması ve devam etmesi için önemli olduğunu, günlük yaşamın daha canlı olacağını söylemektedir.

Firma sahibi mahalledeki evlerin çoğunun kullanılmıyor ve bakımsız oluşundan söz etmekte, buna bir çözüm getirilmesi gerektiğini, alandaki evlerin dönüştürülmesi, evlere kafe, restoran, otel gibi turiste yönelik fonksiyonların getirilmesi gerektiğini söylemektedir, mahallenin ve konut dokusunun ancak bu şekilde yok olmasının veya azalmasının önüne geçilebileceğini ifade etmektedir.

Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon vb. işler için devletin kredi verdiği konusunu bildiğini söyleyen kullanıcı, alana yönelik iyileştirme kararı alındığında, iyileştirme çalışmalarının Büyükşehir Belediyesi eliyle yapılması gerektiğini düşünmektedir

Mübadele göçü ile bu mahalleden veya evden Yunanistan'a giden ailelere yönelik bilgisi bulunmayan kullanıcı, Yunanistan'a göçen aileler ile bir tesadüf sonucu karşılaşmış ve görüşmüştür. Geçmişte yapıya evlenerek gelen bir Rum Hanımın yıllar sonra geldiğinde kendisi ile tanıştıklarını ve misafir ettiklerini, geçmiş ve anılar üzerine sohbet ettiklerini anlatmıştır.

NO: 6

3. ada, 5. parselde; Mütareke Mahallesi, 12 Eylül Caddesi, 20 numaralı yapıda, anket firma çalışanlarından olan kişi ve firma sahibi ile gerçekleştirilmiştir.

Şekil 4.26 : 3. Ada, 5. Parsel' de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).

-Yapı İle İlgili Bilgiler

3. alan, 5. parselde bulunan yapı üç katlıdır, tescilli değildir ve yıl boyunca ofis olarak kullanılmaktadır. Yapının orijinal planına ulaşamamıştır, sadece günümüzdeki kullanım durumu tespit edilebilmiştir. Yapının özgün durumuna ilişkin bilgiler kullanıcılar tarafından aktarılmıştır. Yapının doğrudan denize ve 12 Eylül Caddesi' ne cephesi bulunmakta, yapının girişi sokak kaldırım kotundan sağlanmaktadır (Şekil 4.26).

Yapının zemin katında giriş - taşlık kısmı bulunmaktadır, yapının girişi ile merdivene kadar olan zemin döşemesi korunarak, taş dokusu ile bırakılmış, diğer alanlar laminant parke ve granit - mermer karışımı bir malzeme ile kaplanmıştır, önceden yapının bahçesi olan alan günümüzde kapatılarak mutfak olarak kullanılmaya başlanmıştır. Girişte mutfak kısmını ayıran hareketli bir panel bulunmaktadır. Arka kısımda bir oda ve teras yer almaktadır. Yapıda duvarlara saten boya yapılmış, iç mekanda modern bir etki yakalanmak istenmiştir.

Merdiven tahminen yeniden düzenlenmiş ve merdiven altı gibi kullanımlar düşünülmemiştir. Deniz tarafında sekreterin yer aldığı mekan ve bu mekandan çıkılan balkon bulunmaktadır. Merdiven ile odayı birbirinden ayıran duvara yırtıklar açılıp, sabit çerçeveler konmuş, deniz tarafından giriş kısmına doğru ışık almaya çalışılmıştır (Şekil 4.27).

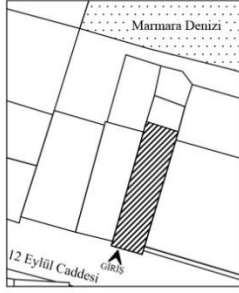
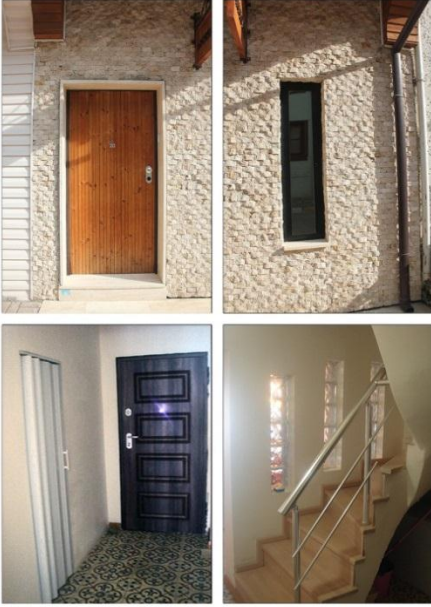
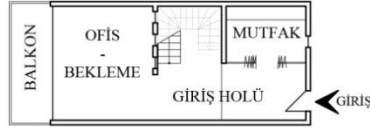
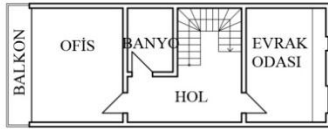
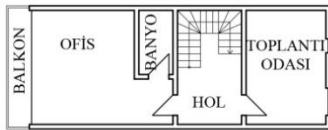
Yapının plan organizasyonu ön - arka sisteminde ofis olarak düzenlenmiştir. Birinci katta iki adet oda ve ıslak hacim bulunmaktadır. 12 Eylül Caddesi tarafında olan oda evrak odası olarak kullanılmaktadır, bu odada yaklaşık 50 cm. yüksekliğinde bir sedir yer almaktadır; fakat bu sedirin özgün hali korunmamış, üzeri laminant malzeme ile kaplanmıştır. Deniz tarafında bulunan oda çalışma odası olarak kullanılmaktadır ve bu odadan bir balkona geçilmektedir.

Yapının ikinci kat plan düzeni birinci kata benzemektedir. 12 Eylül Caddesi tarafında toplantı odası olarak kullanılan bir oda, arka kısımda ise bir ofis ve balkon bulunmaktadır. Birinci katta ıslak hacime merdiven holünden ulaşılabilirken, ikinci katta ıslak hacime sadece firma sahibinin odasından ulaşılmaktadır.

Kullanıcıların deniz tarafındaki manzarayı daha çok tercih ettikleri, bu nedenle genel olarak ofis mekanlarını arka tarafta kurguladıkları gözlenmiştir.

Yapının dış cephesi geçmişte yapay taş malzeme ile kaplı iken, günümüzde bu kaplama değiştirilerek yapay granit malzeme ile kaplanarak modern bir görüntü oluşturulmak istenmiştir. Pencere büyüklükleri ve kullanılan malzemede de yapıyı modernize etmeye yönelik çeşitli çabalar gözlenmiştir. Pencere çevre evlerdeki pencerelerin açıklıkları ile benzer, kullanılan malzeme ile farklıdır. Biçimsel olarak benzerlik bulunmaktadır.

Yapının 12 Eylül caddesine bakan cephe açıklıkları sokak dokusuna uyumludur; sokaktaki diğer yapıların kaplama malzemesi çoğunlukla sadece dış cephe sıva ve boyasından oluşmakta iken incelenen yapının dış cephesi küçük boyutlu granit taş kaplamadır. Deniz tarafında kalan ve manzaraya sahip olan arka cepheden ise yere kadar doğramalar bulunmakta olup çerçeveler ve açıklıklar ön ve arka cephe arasında tamamen farklı kurgulanmıştır.

ADA: 3 PARSEL: 5 ADRES: Mütareke Mah. 12 Eylül Cad. No:20		TESCİL DURUMU: Tescili Yok KULLANIM DURUMU: Sürekli KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Zemin katta orijinal halinde bahçe olan yer mutfığa dönüştürülmüş - Deniz cephesindeki duvarlar iptal edilerek tüm cephe boyunca cam çerçeve dönüştürüldüğü tahmin edilmektedir - Orijinal haldeki seki korunmuş fakat yapay kaplama malzemesi ile kaplanmış - Zemin katta giriş holünde orijinal döşeme malzemesi korunmuş, kapılar iptal edilmiş
		ZEMİN KAT PLANI GÜNÜMÜZDEKİ DURUM
		
		BİRİNCİ KAT PLANI GÜNÜMÜZDEKİ DURUM
		
		İKİNCİ KAT PLANI GÜNÜMÜZDEKİ DURUM
		
		

Şekil 4.27 : 3. Ada, 5. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcı Bilgileri

Firma sahibi kimlik bilgilerini paylaşmak istememiştir. Çalışan eleman ise erkektir, 1982 doğumludur, lisans eğitimini arkeoloji bölümünde tamamlamıştır.

Bu mahallede ve yapıda yaklaşık sekiz aydır bulunduklarını ifade eden kullanıcılar, daha önce yapının boş olduğunu, yapı sahibi kendisi için evi restore ettirdiğini, fakat sonrasında kiraya verme kararı aldığını belirtmişlerdir.

Kullanıcıların bu bölgede olmasının sebeplerinden en önemlisi, firmanın arkeoloji alanında çalışan bir ofis olduğu ve yakın alanda çalıştıklarından dolayı bu mahalleyi ve yapıyı tercih ettiklerini ifade etmişlerdir.

Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Kullanıcı bu konuda konuşmak istememiş, kendisinden ev ve mahalle ile görüşlerinde ilişkin bilgi alınamamıştır.

NO: 7

3. ada, 8. parselde, Mütareke Mahallesi 12 Eylül Caddesi 26 numaralı konutta gerçekleştirilen anket, ev sahipleri ve oğulları ile yapılmıştır.

Şekil 4.28 : 3. Ada, 8. Parsel’ de Bulunan Ev (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

3. ada, 8. parselde bulunan yapı tescilli değildir, fakat her iki yanında tescilli yapı olduğu için tescil durumundan etkilenmektedir. Yapı üç katlı bitişik nizam bir yapıdır, yaz - kış sürekli kullanılmaktadır (Şekil 4.28).

Yapının orijinal planı bulunamamış, evin plan çizimi ev sahiplerinin anlatımları ile oluşturulmuş, günümüzdeki durumu için eskiz çalışması yapılmış, krokisi çıkarılmıştır.

Ev sahibinin babasından miras kalan ev, sonrasında kalan diğer hisseleri satın alması ile tamamen onun olmuştur. Evin üçüncü sahibi olduğunu ifade eden kullanıcı, evinin 30 m². üzerine üç katlı olduğunu, kendi maddi olanakları ile evin sadece

strüktürü kalacak şekilde yıkıldığını ve yeniden yapıldığını anlatmaktadır. Evde dış cephe, kapı, çerçeve, kat yüksekliği, mekanların değişimlerinin yapılmasıyla oda sayılarının ve düzenin yeterli hale geldiğini ve günümüzdeki haline dönüştüğünü belirtmektedir. Ev sahibi en son 1.5 yıl önce mevsimlik bakımın yapıldığını, konuta bugüne kadar 85.000 Türk Lirası harcadıklarını belirtmektedir.

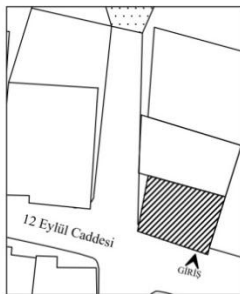
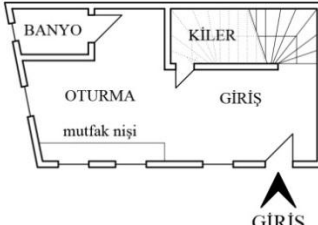
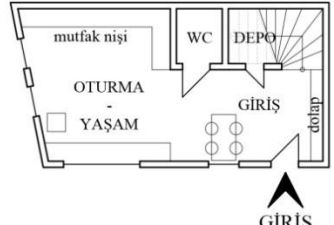
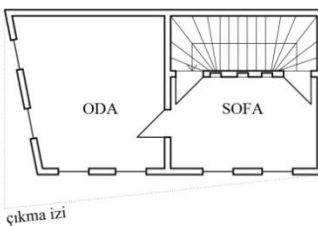
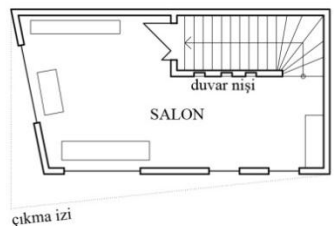
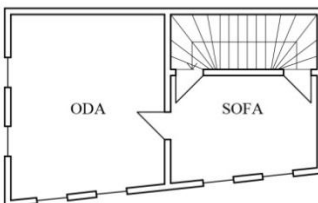
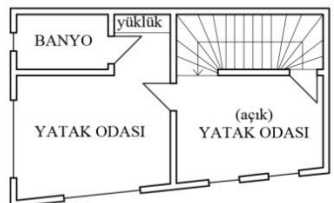
Yapının orijinal zemin kat kullanımında sokaktan doğrudan bir giriş ile oturma-yaşama alanına ulaşılmakta, bu alan içinde bulunan mutfak nişi, banyo, üst kata çıkan bir merdiven ile merdiven altı kiler yer almaktadır.

Birinci katta merdiven ile sofaya ulaşılmakta, ve sofa dışında bir oda bulunmaktadır. Duvarda bulunan nişlerin eskiden ibadet yeri veya saklama dolabı olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Merdiven başında katları birbirinden ayırmak ve ısıyı tutmak amacıyla olduğu da tahmin edilen kapılar bulunmaktadır. Birinci katta merdivenin hemen bitiminde kapı ile geçilen bir oda ve aynı mekanın içinden geçilen ve bir üst kata ulaşımı sağlayan sofa ve merdivenler bulunmaktadır. Yapının ikinci katında açık şekilde kurgulanan bir yatak odası vardır ve, bu katta sokağa çıkma yapılmıştır (Şekil 4.29).

Yapının zemin katında ana giriş kapısı, oturma ve yaşam alanı korunmuş, banyo iptal edilip yerine açık mutfak yapılmıştır. Merdiven altındaki kiler küçültülerek WC eklenmiştir. Birinci katta orijinal plandaki oda duvarı kaldırılmış, salon tek bir hacim olarak düzenlenmiştir. Merdivenin çıkış yönü birinci katta değiştirilmiştir. İkinci katta orijinal merdiven korunmuş, katı ayıran kapı iptal edilmiştir. Sofa günümüzde açık yatak odası olarak kullanılmaktadır, oda ise yatak odasına dönüştürülerek, banyo ve yüklük eklenmiştir. Orijinal haldeki çıkma korunmuştur.

Günümüz kullanımına bakıldığında ise aile ikinci katta açık olan yatak odasını yine eski halinde olduğu gibi kapatmak istedikleri çünkü ısınma problemi yaşadıklarını anlatmaktadır. Bununla birlikte çatı arasında da yeterli alanlarının olduğunu ve burası için küçük bir depolama ve çamaşır kurutma vb. bir mekan oluşturacaklarını ifade etmişlerdir.

Eski sisteminde odun - kömür sobası ile ısınan evde günümüzde ise doğalgaz tesisatı kurularak bu şekilde ısınma gerçekleştirilmektedir. Ev kullanıcısının en sevdiği yer zemin kattaki mutfak, en sevmediği yer ise kiler olarak kullanılan merdiven altıdır.

ADA: 3 PARSEL: 8 ADRES: Mütareke Mah. 12 Eylül Cad. No:26		TESCİL DURUMU: Tescili Yok KULLANIM DURUMU: Sürekli KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Zemin katta banyo iptal edilerek yerine açık mutfak yapılmış - Kilere WC eklenmiş - Birinci katta duvar iptal edilerek kat, tek hacim olarak düzenlenmiş - İkinci katta; katı ayıran kapı iptal edilmiş, sofa yatak odasına dönüştürülmüş, odaya banyo ve yüklük eklenmiş
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
		

Şekil 4.29 : 3. Ada, 8. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcı Bilgileri

Ev sahibi 1961 yılında Mudanya’ da doğmuştur, lise mezun ve emeklidir. Ev sahibesi ise 1968 yılında doğmuştur, lise mezunu bir ev hanımıdır. Üniversite öğrencisi olan oğulları ise 1993 doğumludur ve şehir dışında öğrenimine devam etmektedir.

Ev sahibi kesintili zaman aralıklarında olsa da, doğduğu yıldan beri, kendi ailesi ile birlikte, 52 yıldır aynı mahallede ve aynı evde oturmakta, 37 yıldır ise sürekli oturmaktadır. Evini restore ettirmeden önce Mudanya’ da bir apartman dairesinde ikamet eden aile evin tüm işlemleri tamamlandıktan sonra eve, yaz - kış dönemlerinde sürekli oturmak üzere, taşınmışlardır.

Dedesi ile aynı isim ve soy ismini taşıyan ev sahibi mübadele ile üçüncü kuşak olarak ilişkisi bulunmaktadır. Dedesi mübadele zamanında Manastır’ dan Mudanya’ya göç etmiştir. Ev sahibi ve ailesi Mudanya’ da bulunan apartman dairesinden evin çevresine ilişkin nedenlerden dolayı taşınmışlardır. Bu konut bölgesine taşınmalarında etkili olan faktörler ise evin çevresinin sakin ve güvenli olmasıdır. Mütareke Mahallesi’ ndeki evden başka beş evi daha olan ev sahibi, diğer evleri de Mudanya’ da olmasına rağmen, huzurlu, dingin bir ortam olduğu için, bu tarihi mahallede oturmayı tercih ettiğini ifade etmektedir.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Mahallenin genel nitelikleri ile ilgili farklı bir açıdan bakarak katkı yapan ev sahibi, alanın tarihi geçmişi ve önemi ile ilgili eski Rum mahallesi olmasının yanında memur mahallesi olduğunu, genel olarak ikamet eden kesimin orta yaş üstü olduğunu aktarmaktadır.

Komşuları ile hergün birçok defa görüştüğünü söyleyen aile, bu görüşmelerin yaz aylarında daha çok kapı önü oturmaları şeklinde olduğunu, kış aylarında havanın izin verdiği müddetçe yine kapı önünde, onun dışında kalan dönemlerde ise zemin kat yaşama alanında görüştüklerini ifade etmektedir.

Mahallenin ve evin mahalle içinde konumunun çok iyi olması, manzara ve denizin mevcut olması, evlerin ve sosyal ilişkilerin de güzel olması aile için en önemli kriterlerden bazılarıdır.

Aileye göre böyle bir konut yerleşmesinde yaşıyor olmak ayrıcalıklı bir durum olmakla birlikte, evin de nitelikli olması tamamlayıcı bir unsurdur. Kendi evini aileden kalan değerli bir hediye olarak gören kullanıcı, önemli bir tarihi yapıya sahip oldukları ve varlıkları ile bu müzevari sokakların sürekliliği için sokaktaki diğer evlerin korunması gerektiğini, mahallede restorasyon çalışmalarının yapılmasının önemli olduğunu, ancak bu şekilde kalıcı geleceğe kalıcı etki bırakılabileceğini ve tarihi mirasın korunarak aynı kalması gerektiğini söylemektedir. Yapılacak bu çalışmaların yaşayanların maddi, emek ve güç katılımı ile gerçekleştirilebileceğini düşünerek kendisinin ve ailesinin de yardımlaşarak, komşularla birlikte yapımda görev alarak katkı yapılabilceğini aktarmaktadır.

Mübadele ile bu mahalleden Yunanistan'a giden ailelerin aynı isimli kasaba olan Nea Moudania'yı kurduklarını anlatan ev sahibi, bugüne kadar orayı gitme şansı yakalayamadığını belirtmektedir.

NO: 8

4. ada, 4. parselde; Mütareke Mahallesi, 12 Eylül Caddesi, 53 numaralı yapıda gerçekleştirilen anket, ev sahipleri ile yapılmıştır.

-Ev İle İlgili Bilgiler

4. ada, 4. parselde yer alan yapı tescilli, bodrum katı ile birlikte üç katlı ve yazlık olarak kullanılan bir evdir. Yapının 12 Eylül Caddesi' ne bakan bir cephesi bulunmaktadır (Şekil 4.30).

Şekil 4.30 : 4. Ada, 4. Parsel' de Bulunan Yapının Günümüzdeki (Şakir, 2013) ve Eski Hali (Anon).

Evin orijinal planında bodrum kat depo olarak kullanılmakta, ve iki adet havalandırma penceresi bulunmaktadır. Yapının orijinal zemin kat kullanımında sokak kotundan dört basamak çıkılarak eve giriş sağlanmakta, bu girişten taşlığa ulaşılmaktadır. 12 Eylül caddesine bakan cephede bir oda ve içinde dolaplar, arka tarafta mutfak, hamam ve tuvalet yer almaktadır. Merdiven altının depo veya kiler olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir. Bodruma iniş ve hamama geçiş mutfaktan sağlanmaktadır. Taşlıktan bahçeye çıkış bulunmaktadır.

Birinci katta merdivenin üstü yüklük olarak kullanılmakta, sofaya açılan iki oda sokak cephesine, bir oda arka tarafa bakmaktadır. Orijinal zemin kat planında hamamın üstü teras olarak düzenlenmiştir, arka oda bu terastan ışık almaktadır.

Yapının günümüzdeki durumuna bakıldığında, bodrum kat kullanımının aynen korunduğu görülmektedir. Yapının orijinal halinde 12 Eylül caddesine bakan bir bahçe bulunmakta iken, günümüzdeki durumunda bahçede yapıya bir oda eklenmiştir. Betonarme olarak yapıya ek yapılan bu oda zemin katta giriş holüne açılmaktadır. Orijinal plandaki oda, oturma odası olarak kullanılmaktadır ve içindeki gömme dolaplar kaldırılmıştır; mutfak kullanımı aynen korunmuş, bu katta mevcut olan hamam kilere dönüştürülmüştür. Orijinal planda taşlığa açılan tuvalet günümüzde aynı şekilde giriş holüne açılmaktadır, tuvalete duş eklenmiştir

(Şekil 4. 31).

Birinci katta; sofa korunmuştur, planda ön tarafta iki oda, arkada bir oda, yeni eklenen betonarme kısımda bir oda ve odanın içinde duş, sofaya açılan banyo bulunmaktadır. Orijinal haldeki merdiven üstünde bulunan yüklük kaldırılmış, günümüzde yüklük kısmının sadece yeri korunmuştur.

Bu evden başka bir evi olan çift, mevkiinin güzel, havanın ferah, alanın tarihi bir yerleşim yeri olması sebebiyle burada oturmayı tercih etmişlerdir.

Ev sahipleri mahallenin tarihi geçmişi ve önemi ile ilgili bazı bilgilere sahiptirler. Bunlar; 1870' li yıllarda büyük yangın ile zarar görmüş olması, İtalyan mimar tarafından tasarlanmış olması gibi genel ve önemli bilgilerdir.

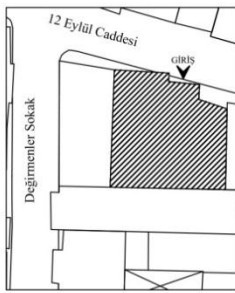
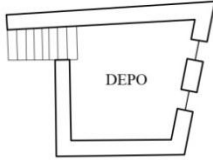
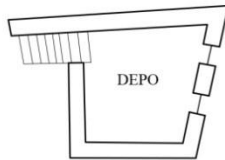
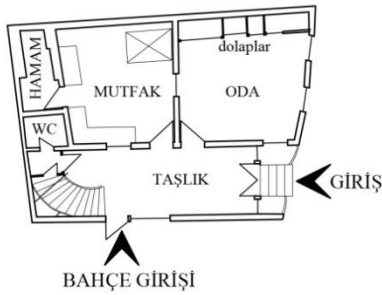
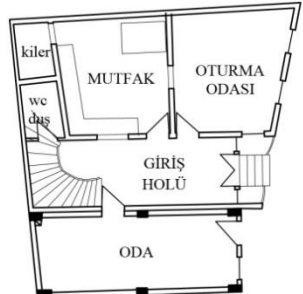
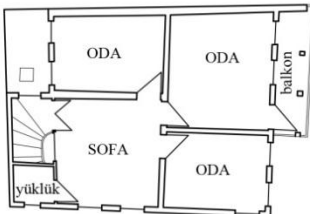
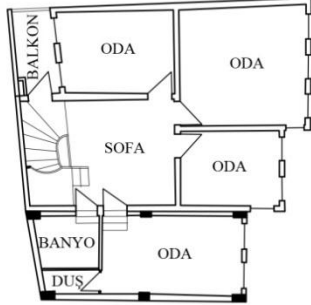
Çalışılan alanda ev sahiplerinin anneannelerinin veya aile büyüklerinin alışkanlıkları gibi eski alışkanlıkların da burada devam ettiğini, mahallenin ve komşuluğun iyi olmasını, manzara ve denizin varlığını düşünerek mahalleden memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Özellikle yaz döneminde en az her gün iki defa komşuları ile görüşen çift bu durumdan çok memnundurlar.

Ev sahibinin aktardığı bilgiye göre; ev satın alındıktan sonra aslına uygun şekilde restore ettirilmiş olup, evin üçüncü sahibidirler, ve evin ilk sahiplerini tanımamaktadırlar. Zemin kat kullanımı 80 m² olan iki katlı ev toplamda 160 m² olup, üç oda bir salondan oluşmaktadır. Evin plan organizasyonundan memnun olduklarını belirten kullanıcı balkonlu veya bahçesi bulunmayan evde bir bahçenin olması gerektiğini düşünmektedir.

Zemin katta oturma odası olarak kullanılan bir oda, bir salon, mutfak, kiler, tuvalet, merdiven altında depo vardır. Birinci katta dört adet yatak odası ve sofa yer almaktadır. Yatak odalarında gömme dolapların içinde duş bulunmaktadır ve bu ıslak hacimler dışında birinci katta başka banyo yoktur. Merdivenin üstü orijinal hali tamamen korunmaksızın yüklük olarak tasarlanmıştır.

Şimdiye kadar yapıda herhangi bir değişiklik yapmadıklarını ifade eden çift, yapı tescilli olduğu ve çeşitli izinler alınması gerektiği için zaman zaman sorunlar yaşadıklarını söylemektedirler. Zemin katta salon olarak kullanılan mekanda orijinal gömme dolap yüklük ve banyo varken, kullanıcılar bu yüklüğü kaldırdıkları için Anıtlar kurulu ile çeşitli sorunlar yaşadıklarını dile getirmektedirler. Yapı yazın kullanıldığı için düzenli olarak her yıl mevsimlik temizlik ve badana yapıldığı aktarılmıştır.

Yapıyı doğalgaz, kalorifer sistemi ile ısıtan çiftin evinde en sevdiği yer; mutfakla ilişkili oturma odasıdır.

ADA: 4 PARSEL: 4 ADRES: Mütareke Mah. 12 Eylül Cad. No:53		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Yazlık Kull. KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Bahçe iptal edilerek yapıya yeni ek yapılmış - Zemin katta hamam iptal edilip, kilere dönüştürülmüş, WC' ye duş eklenmiş - Oturma odasındaki dolaplar iptal edilmiş - Birinci katta yüklük iptal edilmiş, yeni eklenen yapıda duş, oda ve banyo yapılmış
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		

Şekil 4.31 : 4. Ada, 4. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcı Bilgileri

Ev sahibi, 1943 doğumlu olup, meslek lisesi mezunu ve demircidir. Ev sahibesi ise 1952 doğumlu, ilkokul mezunu bir ev hanımıdır.

Mübadele göçü ile herhangi bir ilişkisi olmayan aile, Mütareke Mahallesi' ne 2001 yılında yerleşmiş olup, yaklaşık 8 yıldır ise sürekli olarak yaz döneminde burada ikamet etmektedir. Daha önce Bursa' nın Yıldırım ilçesinde bir apartman dairesinde oturduklarını ifade eden aile, yapıyı yazlık olarak kullanmaya karar verdikten sonra buraya taşınmışlardır.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Kullanıcılara göre hem çevrenin hem de evin nitelikli olmalıdır. Böyle tarihi öneme sahip bir konut yerleşmesinde ev sahibi olmak onlar için ayrıcalıklı bir durumdur.

Kullanıcılar mahalleyi, mahalle içinde evlerinin konumunu ve evlerini de iyi olarak değerlendirmektedirler. Ev sahibesi evini; çocuklarına, torunlarına kalacak değerli bir hatıra olarak değerlendirmektedir.

Aile yapının ve çevresinde istedikleri türden bir yaşam tarzı olmasından ve evin müstakil oluşundan memnundurlar. Mahalle fiziksel olarak değerlendirildiğinde ise alanın tarihi bir miras olduğunu, bu nedenle korunması ve aynı kalması gerektiğini ifade etmekte, restorasyon çalışmaları yapılarak evlerin de korunmasının önemli olduğunu düşümmektedir. Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon vb. çalışmalar için devletin kredi verdiği hakkında bilgisi olan ev sahipleri, evlerinden restorasyon yaptırmak istediklerini, ancak bunu kendi olanakları ile yaptırmayı tercih edeceklerini ifade etmektedir.

Mahallede alınacak olan herhangi bir iyileştirme kararında ev sahibi bu karara fıkren katılacağını ve bu iyileştirmenin de yaşayanların maddi, emek katılımı ile gerçekleştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

4. ada, 7. ve 9. parselde; Mütareke Mahallesi Çardaklı Kahve Sokak, 7 numaralı konutta gerçekleştirilen anket, ev sahibesi ile yapılmıştır.

Şekil 4.32 : 4. Ada, 7. ve 9. Parsel’ de Bulunan Ev (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

4. ada, 7. parselde bulunan yapı ve 9. parselde yer alan bahçe sürekli olarak kullanılmaktadır. Yapı iki katlıdır ve tescilli değildir. Araştırma sırasında yapının röleve ve restorasyon projeleri belediye arşivinden alınmış, evde plan eskiz çalışması yapılmıştır. Yapı yıkılıp, yeniden inşa edildiğinden, kat planları karşılaştırıldığında, orijinal ve günümüzdeki durum plan sistemi birbirinden tamamen farklıdır. Orijinal durumda L tipi çözüm hakimken, günümüzdeki durumda dikdörtgen planlı bir çözüm gerçekleştirilmiştir.

Yapının orijinal planında bodrum kat vardır ve kalorifer dairesi olarak kullanılmaktadır. Zemin katta sokak kotundan dört basamak ile eve giriş sağlanmaktadır. Girişte Çardaklı Kahve sokağına bakan bir salon, tuvalet, mutfak ve mutfak ile ilişkili bir teras bulunmaktadır. Salonda şömine vardır, üst kata çıkan merdiven altından bulunan mekanın depo veya kiler olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir.

Evin orijinal birinci katında ön cepheye bakan üç adet yatak odası bulunmaktadır, evin iki yatak odasında balkon vardır. Arka kısımda ise banyo ve balkonlu bir yatak odası bulunmaktadır.

Ev sahibesinin belirttiği bilgilere ve belediyeden alınan projelere göre orijinal yapı yıkılarak yerine günümüzdeki yapı inşa edilmiştir. Yeniden tasarlanan yapının günümüzdeki durumunda bodrum katı bulunmamaktadır (Şekil 4.33).

Yapıya sokak üst kotundan ulaşılmakta; zemin katta salon ve salon hacmi ile doğrudan ilişkili mutfak nişi, banyo - tuvalet, sadece sokaktan girişi bulunan garaj - depo bulunmaktadır.

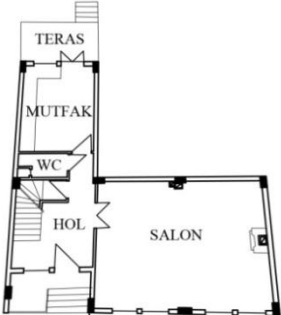
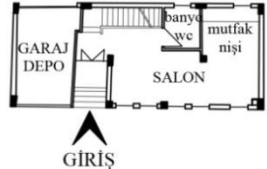
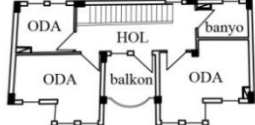
Yapı inşa edilirken belediye arşivindeki restorasyon projesinden kısmi olarak farklı şekilde yapılmıştır. Zemin kattaki garaj - depo günümüzde mutfığa dönüştürülmüştür.

Evin asıl sahibi olduğunu belirten kullanıcı, evi arka sokakta oturan mübadil torunu olan bir kişinin halasından satın almıştır. Evin üçüncü. sahibi olduğunu söyleyen kullanıcı, altı yıldır sürekli olarak burada oturmaktadır. Toplamda 150 m² olan ev iki katlıdır, ve üç yatak odası, bir salon ve bir mutfak oluşmaktadır.

Evin zemin katı 75 m² dir, bu katta bir mutfak, salon, banyo ve üst kata çıkan bir merdiven ile merdiven altında bir depo bulunmaktadır. Birinci katta ise üç adet yatak odası, bir sofa ve balkon vardır.

Mekanların kurgulanışından ve oda sayısının yeterli olması sebebiyle evinden memnun olan ev sahibesinin bir de bahçesi bulunmaktadır. Evde kedi besleyen ve sokak kedilerine de yardım eli uzatan kullanıcı, bahçesini kedilere yuva ve bakımını sağlamak amacıyla hayvan barınağı tarzında kullanmaktadır.

Evde en son iki yıl önce mevsimlik temizlik ve bakım yapılmış olup, kullanıcı bugüne kadar evde mutfığı büyütmek dışında bir tadilat yapılmadığını belirtmektedir. Evin doğalgaz sistemi ile ısındığını söyleyen ev sahibi, evinde en sevdiği mekanın mutfak olduğunu, en sevmediği mekanın ise kiler olduğunu söylemektedir.

ADA: 4 PARSEL: 7-9 ADRES: Mütareke Mah. Çardaklı Kahve Sk. No:7		TESCİL DURUMU: Tescili Yok KULLANIM DURUMU: Sürekli KAT ADEDİ: 2 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Yapı yıkılıp yeniden inşa edilmiş - Ev günümüzde, restorasyon projesinden mekan kurgusu açısından farkı kullanılmakta - Zemin katta garaj, mutfak dönüşürülmüş, salondaki mutfak nişi iptal edilmiş
BODRUM KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
	GÜNÜMÜZDEKİ DURUMDA; YAPININ BODRUM KATI BULUNMAMAKTADIR.	
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		

Şekil 4.33 : 4. Ada, 7. - 9. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcı Bilgileri

Ev sahibi 1952 doğumlu olup, lise mezunu ve emeklidir. Eşi ise 1942 doğumlu ve üniversite iktisat bölümü mezunudur ve şu anda, emeklidir.

Üçüncü kuşaktan mübadele ile ilişkisi olan ev sahibi, dedelerinin 1920 öncesinden Rodos' tan geldiğini anlatmaktadır. Babasının Bursa' da, annesinin ise Mudanya' da doğduğunu ifade eden ev sahibi, daha önce plaj sonundaki bir yalıda oturduklarını, 70' li yıllarda mirasçıların anlaşılamaması sebebi ile yalının yıkılıp yerine apartman yapıldığını ifade etmekte, bunun üzerine günümüzde ikamet ettikleri yapıya geçtiklerini belirtmektedir.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Aile bu konut bölgesine yerleşmesinde etkili olan faktörlerin evin çevresine ilişkin nedenler olduğunu belirtmektedir. Bu evden başka İstanbul' da bir dairesi bulunan ev sahibi Mudanya' ya alışkın olduğu için ve mahallenin de çok iyi olmasından dolayı burada kalmayı tercih etmektedir. Mahallenin Giritli ve eski Rum mahallesi olarak anıldığını, mübadillerin yerleştiği yer olarak bilindiğini aktaran kullanıcı, mahallesinden çok memnun olup, komşuluk ilişkilerinin çok sıkı olduğunu ve yazın her dakika birbirleri ile görüştiklerini ifade etmiştir.

Ev sahipleri evin ve çevresinin de nitelikli olması önemli olduğunu söylemekte, mahalleyi, evin mahalle içinde konumunu ve evi “iyi” olarak nitelendirmektedirler. Gelecekte evin çocuklarına, torunlarına hatıra olarak kalacağını düşünen kullanıcı, sokaktaki evlerin korunması ve geleceğe taşınması gerektiğini ifade etmekte, evlerin restorasyon yapılarak korunabileceği, mimari kimlik açısından tarihi bir miras olarak da değerlendirilen mahallenin aynı kalmasının önemine işaret etmektedir.

Mahallenin bugünkü halinin çok güzel olduğunu aktaran kullanıcı, evlere de bakım yapılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Şimdilik evinde restorasyon çalışmayı yaptırmayı düşünmeyen ev sahibi, bu tarz restorasyon vb. işler için devletin kredi verdiğini sadece duyduğunu, ayrıntılarını bilmediğini söylemektedir. Mahallede bir iyileştirme kararı alınırsa bunun yaşayanların maddi, emek, güç gibi katılım biçimi ile gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünmekte, böyle bir kararda bir fiil yapımda görev alacağını ifade etmektedir.

Göç konusu ile ilgili olarak bu evden veya mahalleden Yunanistan'a giden mübadillerin nerede olduğuna ilişkin bilgi sahibi olmadığını söyleyen ev sahibi, Yunanistan'a giden aileler ile hiç görüşmediğini ifade etmektedir

NO: 10

6. ada, 3. parselde; Mütareke Mahallesi, 12 Eylül Caddesi 59 numaralı konutta gerçekleştirilen anket, ev sahibi ile yapılmıştır.

Şekil 4.34 : 6. Ada, 3. Parsel’de Bulunan Ev (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

6. ada, 3. parselde yer alan evin tescili yoktur, ev yıl içinde sürekli kullanılmaktadır. İki katlı evin 12 Eylül caddesine ve arka bahçeye bakan iki cephesi vardır. Yapının orijinal ve günümüzdeki ölçekli planlarına ulaşılammış, plan şemaları gözlem ve ev sahiplerinin aktardığı bilgilerle oluşturulmuştur.

Evin orijinal zemin kat planında sokaktan doğrudan giriş sağlanmakta, taşlığa açılan oda ve mutfak bulunmaktadır. Yukarıya çıkan merdiven altı kiler olarak kullanılmakta, mutfak ile ilişkili bir banyo bulunmaktadır. Depo ve bahçe olarak kullanılan yarı açık küçük alanda ise tuvalet yer almaktadır.

Birinci katta sofa ve caddeye bakan yatak odası yer almaktadır. Merdivenin üstünde yüklük vardır, alt kattaki banyo ve tuvaletin üstünde ise balkon bulunmaktadır.

Yapının günümüzdeki zemin kat kullanımında giriş korunmuş, caddeye bakan odanın kapısı iptal edilerek oturma odasına dönüştürülmüştür. Mutfak, merdiven altındaki kiler korunmuş, depo olarak kullanılan bahçe odunluğa dönüştürülmüştür. Bahçede bulunan tuvalet ise iç mekandaki banyonun duvarı yıkılarak ile birleştirilmiştir (Şekil 4.35).

Birinci kat planında yer alan mekanlar ve işlevleri aynen korunmuştur. Cadde cephesinde bulunan yatak odası aynen korunurken, sofa çocuklar için ders çalışma alanına dönüştürülmüştür. Arka cephedeki balkon ise günümüzde de çamaşırlık vb. gibi kullanılmaktadır. Merdiven üzerindeki yüklük yine aynı şekilde kullanılmaktadır.

Yaklaşık 100 - 110 m² olan evin iki odası, mutfak ve bir sofa bulunan evde oda sayısı kullanıcılar tarafından yeterli bulunmaktadır. Ev sahibi mekan düzeninden memnun olduklarını ifade etmektedir. Konut bölgesindeki diğer konutlarda pek olmayan bir bahçeye sahip olan kullanıcı bahçenin bir kısmını depo olarak kullanmaktadır, orijinal plandaki WC ve banyo arasındaki duvar kaldırılarak banyo tek hacim haline getirilmiştir. Zemin katın döşemesine şap atılarak mahaller hem düzgünleştirilmiş hem de kullanım kolaylığı sağlanmıştır. Belirli aralıklarda yapılan dış ve iç badana dışında herhangi onarım yapılmadığı belirtilmiştir.

Yapıda bugüne kadar restorasyon çalışması yapılmadığını ifade eden, ev sahipleri maddi olanakları oldukça yenileme yapmaya çalıştıklarını söylemişlerdir. Bu sebepten dolayı yapıda orijinal durumuna göre büyük değişiklikler bulunmamaktadır.

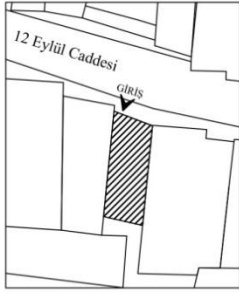
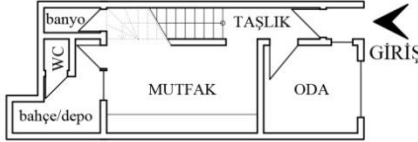
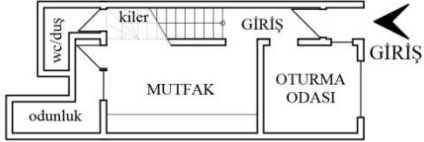
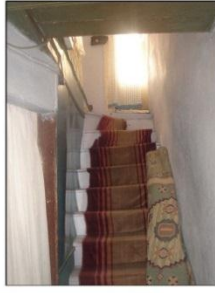
Günümüzdeki kullanıcının annesi evin asıl sahibi olmaktadır. Ev sahibi evde uzun süredir ikamet etmektedir. Ev babadan miras yolu ile kalmıştır, babası evi mübadele zamanı, belirli bir para karşılığında, satın alınmıştır. Evin ilk sahibinin ismini hatırlamadıklarını ifade eden kullanıcı evin Yahudi bir terziden alındığını aktarmaktadır.

Aile 45 - 50 yıldır evde ikamet etmektedir, önceleri evi belirli zaman aralıklarında kullanırken. son 6 - 7 yılda sürekli oturmaya başlamıştır.

Ailenin evin en sevdiği yeri kapı önü, en sevilmeyen yeri ise bakımsız ve akıyor olduğundan dolayı tavanlar olarak dile getirilmiştir. Kullanıcı hem evin, hem de çevresinin nitelikli olmasını önemli görmekte, böyle bir konut yerleşmesinde ev

sahibi olmanın ayrıcalıklı bir durum olduğunu düşünmektedir. Ev sahibi mahalleyi, mahalle içinde evin konumunu ve evlerini “iyi” olarak değerlendirmektedir.

Ev sahibi annesi ve kızları için bu evin önemli bir miras ve hatıra olduğunu düşünmektedir. Sokaktaki evlerin ve doğal olarak oluşan bu tarihi dokunun, evlerin gerek kullanım, gerekse de görünüm güzelliği sebebiyle korunmaya değer olduğunu düşünmektedir.

ADA: 6 PARSEL: 3 ADRES: Mütareke Mah. 12 Eylül Cad. No: 59		TESCİL DURUMU: Tescili Yok KULLANIM DURUMU: Sürekli KAT ADEDİ: 2 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Zemin katta oturma odası ve mutfak kapıları iptal edilmiş - Duvar yıkılarak bahçedeki tuvalet ile banyo birleştirilmiş - Birinci katta sofa, ders çalışma alanına dönüştürülmüş
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
		
		

Şekil 4.35 : 6. Ada, 3. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcı Bilgileri

Ev sahibi 1971 doğumlu olup lise mezunudur ve Mudanya’ da bir kreşte öğretmenlik yapmaktadır. İki kız vardır. Evde kızları ile yaşamaktayken, büyük kızı üniversiteye İzmir’e gidince küçük kızı ile kalmıştır. Büyük kızı 1995 doğumludur ve üniversite öğrencisidir, küçük kızı ise Mudanya’ da lise öğrencisidir.

Eve hafta sonları annesi ve kardeşi ile yeğenleri gelmektedir. Ev sahibinin annesi Girit göçmeni olup mübadele zamanı gelip bu eve yerleşmişlerdir. Annesi sağlık sorunlarından dolayı Mudanya’ da bir apartman dairesine taşınınca, ev sahibi ve kızları bu eve taşınmışlardır. Bu evden başka üç evi daha olduğunu ifade eden ev sahibi, evin konumu, alışkanlıkları ve tarihi dokunun samimi etkisi ile bu evde oturmayı tercih ettiğini söylemektedir.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Mahallenin tarihi ile ilgili mübadele konusu dışında kısmi bilgiye sahip olan ev sahibi 1870’ li yıllarda büyük yangın ile zarar görmüş olması ve İtalyan mimar tarafından tasarlanmış olduğunu söylemektedir.

Mahallesinden çok memnun olan ev sahibi için manzara, deniz, komşuluk ve evlerin güzelliği orada yaşaması için en güçlü sebepler olmaktadır. Komşuları ile her gün iki defa görüşen ev sahibi bu ilişkilere de önem verdiğini ifade etmektedir.

Geleceğe yönelik de mahalledeki yapılar için restorasyon projelerinin hazırlanıp evlerin korunması gerektiğini, çünkü bu yapıların kullanıcılar ve kentliler için tarihi bir miras olduğunu düşünmektedir. Yapılacak olan restorasyon çalışmaları için devletin yapılacak olan maddi kaynağın yarısını karşıladığını duyduklarını ifade eden kullanıcı evlerinde restorasyon yaptırabileceklerini ve bunu da devlet kredisi olarak yapılabileceklerini düşünmektedir. Mahallede gerçekleştirilecek bir iyileştirme çalışmasının Büyükşehir Belediyesi eliyle gerçekleştirilmesinin daha uygun olacağını, böyle bir karar alındığında para vererek katılım gerçekleştirebileceklerini ifade etmektedir.

Göç ile ilgili geçen konuşmalarda ise bu mahalleden veya evden giden ailelerin Yunanistan’da Girit adasında bulunduklarını ve göçen ailelerle görüşmediklerini belirtmektedir.

Halitpaşa Mahallesi, Fevzi Paşa Caddesi'nden bulunan butik otelde gerçekleştirilen anket, otel çalışanı ile yapılmıştır.

Şekil 4.36 : Fonksiyonu Değişen Yapı (Şakir, 2013).

-Yapı İle İlgili Bilgiler

Fevzi Paşa caddesi üzerinde bulunan yapı, çalışma alanı dışında incelenen, fonksiyonu değiştirilmiş yapılardan biridir. Yapı üç katlı ve tescilli bir yapıdır. Yapı daha önce ev olarak kullanılmaktayken, yapı sahibinin değiştikten sonra restorasyon çalışmaları yapılmış ve ev butik otele dönüştürülmüştür. Fevzi Paşa caddesine ve Geniş sokağa olmak üzere iki cephesi bulunan yapı yanında bulunan parselde yer alan bina ile ikiz bir yapıdır.

Yapı çalışanı ile anket, yapılmış, yapı gözlemlenerek, plan şeması çıkarılmış, belediye arşivindeki röleve ve restorasyon projelerinden de yararlanılmıştır.

Yapının Fevzi Paşa caddesinden girişi vardır, ön ve arka kısımda olmak üzere bahçe mevcuttur. Ön bahçe giriş alanını tanımlarken, arka bahçe kahvaltı - oturma alanı olarak kullanılmaktadır. Kışın ise yemek ve kahvaltı servisleri bodrum kattaki alanda yapılmaktadır.

Yapının bodrum katı daha önce depo olarak kullanılırken günümüzde butik otelin mutfak - hazırlama ve servis alanlarına dönüştürülmüştür. Mutfak, kiler yanında ısıtma merkezi, personel odası, banyo, servis holü eklenmiştir. Orijinal kullanımında bodrum kattan bahçe girişi korunmuştur.

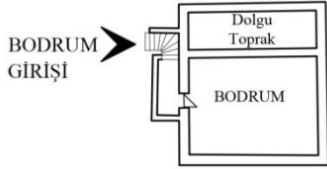
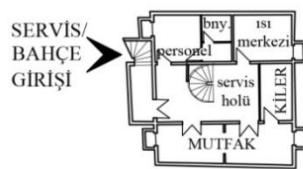
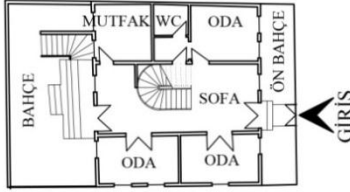
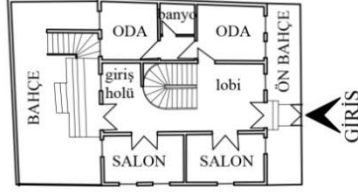
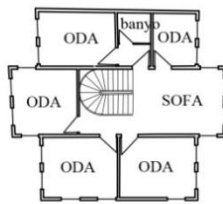
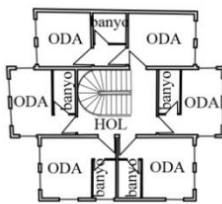
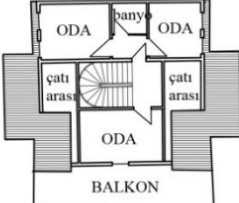
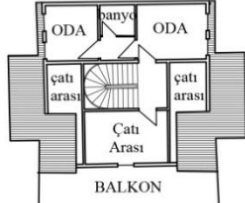
Yapının orijinal planında zemin katta üç oda, sofa, mutfak, WC var iken, günümüzdeki durumunda Geniş sokak cephesindeki iki oda salona; sofa, giriş holü ve lobiye, bahçe tarafındaki mutfak ise kapısının yeri değiştirilerek odaya dönüştürülmüştür (Şekil 4.37).

Birinci kat orijinal planında sofa ve beş oda bulunmaktadır, odalardan iki tanesi Fevzi Paşa caddesine, üç tanesi arka bahçeye bakmaktadır. Katta iki odanın ortak olarak kullandığı bir banyo mevcuttur. Yapının günümüzdeki kullanımında; sofa bir duvar ile bölünerek odaya dönüştürülmüş; her odaya banyo eklenmiştir.

Yapının çatı katı aynen korunmuş, sadece banyonun ortaklaşa kullanıldığı odalardan Fevzi Paşa caddesi tarafındaki oda büyütülmüş, kapı açılış yönü ve konumu değiştirilmiş, holden odaya doğrudan geçiş sağlanmıştır.

Yapı dört yıl önce butik otele dönüştürülmüştür. Yaz döneminde daha yoğun kullanıldığı bildirilen otelde kış döneminde özellikle hafta sonları daha çok yerli müşterileri olduğu ifade edilmektedir.

Yapıda, her yıl mevsimlik temizlik ve badana yapılmaktadır. Isıtma; yapının her odasında bulunan, daha çok yazın kullanılan klima ile birlikte, daha soğuk günlerde doğalgaz ile çalışan kalorifer ile sağlanmaktadır.

ADA: Alan Dışı Ev 2 PARSEL: 1247 / 12 ADRES: Halitpaşa Mah. Fevzi Paşa Cad. No:36		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Sürekli KAT ADEDİ: 4 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Bodrum kat planı tamamen değiştirilmiş - Zemin katta mutfak, odaya dönüştürülmüş - Birinci katta odaların tümüne banyo eklenmiş - Çatı katında oda girişi değiştirilmiş
BODRUM KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
ÇATI KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		

Şekil 4.37 : Alan Dışı Ev 2 Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcı Bilgileri

Otelde görevli bir çalışan ile görüşülmüştür. Görüşülen kişi 1959 doğumlu olup, lise mezunu bir ev hanımıdır ve evlidir. Mübadele göçü ile bir ilişkisi olmadığını ifade eden çalışan, yirmi yıldan beri Mudanya’ da oturmakta olduğunu belirtmiştir. Daha önce Bursa’ nın Namazgah ilçesinde, kendi evlerinde oturan kullanıcı, eşinin sağlık sorunu yüzünden Mudanya’ ya taşındıklarını söylemiştir.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Görüşülen kişi mahallenin tarihi geçmişi ve önemi ile ilgili kısmi bilgilere sahiptir. Mahallenin Osmanlı’ dan kaldığını, Eski Rum mahallesi olduğunu, mübadele göçmenlerinin yerleştirildiğini anlatmıştır.

Kullanıcı komşuluk ilişkilerinin önceki yıllarda daha samimi olduğunu fakat yine de komşuluk ilişkilerinin iyi olduğunu, manzara ve denizin var olması sebepleriyle mahallesinden memnun olduklarını anlatmakta, komşuları ile her gün iki defa görüştüklerini söylemektedir. Bu görüşmelerin genellikle kapı önü oturmaları olduğunu, ayrıca ev içinde de görüştüklerini ifade etmektedir.

Görüşmeci için hem yapının hem de çevresinin nitelikli olması önemlidir, ancak böyle bir konut yerleşmesinde çalışıyor ve yaşıyor olmanın onun için fark eden bir durum olmadığını belirtmektedir.

Mahalleyi, mahalle içinde yapının konumunu ve yapıyı da “iyi” olarak değerlendirmektedir. Mahallede bulunan yapıların restorasyon yapılarak, evlerin ve çevrenin yenilenmesi, değerlendirilmesi gerektiğini düşünen çalışan, hızlı bir değişim içinde tarihsel kimliğin yok olmaya başladığını ifade etmiştir. Yapılacak olan iyileştirme çalışmalarının Mudanya Belediyesi eliyle yapılması gerektiğini düşünen kullanıcı, böyle bir karar alındığında komşular ile yardımlaşp, yapımda görev alarak katılabileceğini aktarmıştır.

Belirlenen çalışma alanının dışında yer alan ev; Karafatma Mahallesi, Şükrü Çavuş Sokak' ta yer almaktadır, anket, ev sahibi ile yapılmıştır. Ev sahibi evi yakın bir zamanda satın almış, yapıyı hem ev hem ofis olarak kullanmayı planlamaktadır

(Şekil 4.38).

Şekil 4.38 : Alan Dışı Ev 4 (Şakir, 2014).

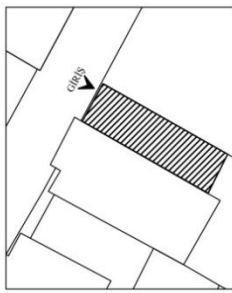
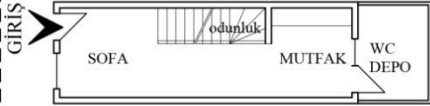
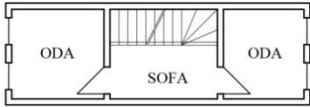
-Ev İle İlgili Bilgiler

Yapı zemin kat kullanımında 38 m², üç katlı ve toplamda 104 m²' dir. Yapıda toplam dört oda, bir salon yer almakta, bu oda sayısı kullanıcıya yeterli gelmektedir. Evin arka kısmında küçük bir bahçe bulunmaktadır; bahçe tuvalet ve depo olarak kullanılmaktadır. Kullanıcı yapıyı ev ve ofis şeklinde kullanacağını ifade etmektedir

Zemin katta giriş mekanı, merdiven altında kiler, banyo, odunluk, mutfak bulunmaktadır. Bu katta WC ve depo kalındırılarak, mutfak hacmine katılmıştır. Birinci katta arkada ve önde birer adet olmak üzere iki oda ve sofa bulunmaktadır. İkinci katta da plan aynıdır, iki oda ve sofa yer bulunmaktadır. Birinci katta oda duvarları kaldırılarak yaşam alanına, ikinci katta oda duvarları kaldırılarak tek bir yatak odasına dönüştürülmüştür

(Şekil 4.39).

Günümüzde evin kullanımı soba ile yapılmaya imkan vermekte, kullanıcı tadilat sonrasında doğalgaz - kalorifer sistemine geçmeyi planlamaktadır. Ev sahibesinin evinde en sevdiği yer denizi gördüğü ikinci kattaki küçük çıkmasıdır, Cephenin dar olmasını sevmediğini ifade etmektedir.

ADA: Alan Dışı Ev 4 PARSEL: Bilinmiyor ADRES: Mütareke Mah. Şükrü Çavuş Sk. No:17		TESCİL DURUMU: Tescili Yok KULLANIM DURUMU: Kullanılmıyor. KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Zemin kat için ofis katına dönüştürülmesi planlanmaktadır. - WC ve depo iptal edilerek, mutfak ile birleştirilmiş. - Birinci ve ikinci kattaki duvarlar iptal edilerek, her kat tek bir hacim olacak şekilde dönüştürülmesi düşünülmektedir.
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
		

Şekil 4.39 : Alan Dışı Ev 4 Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcı Bilgileri

Ev sahibi 1983 doğumlu, yüksek lisans mezunu Makine Mühendisi bir kişidir ve bekardır. Bu mahallede 1983 yılından beri ikamet ettiğini söyleyen kullanıcının, 1923 Mübadele göçü ile ilişkisi mevcuttur. Ev sahibesinin anneannesi 1923 yılında Selanik’ ten, babaannesi ise 1948 yılında Parga’ dan göç etmiştir.

Günümüzde Mudanya’ nın Halitpaşa Mahallesi’ nde, bahçeli az katlı bir evde ikamet etmekte olan ev sahibi 2014 yılında bu yapıyı satın almıştır. Ev sahibesinin Mudanya ile ilişkisi ilk kez anneannesinin Geçit Köyü’ nden Mudanya’ ya gelin gelmesi ile başlamıştır. Kullanıcı Mudanya’ da doğup, büyümüştür.

Günümüzde oturduğu evden ailevi ve eve ilişkin nedenler ile taşınmayı düşünen kullanıcı, yapıyı ev ve ofis olarak kullanacağını ifade etmektedir. Ev sahibi yapıyı satın alarak sahip olmuştur ve evin ilk sahibini tanımaktadır. Bu konut bölgesine taşınmasında etkili olan faktörler aileye yakın olma isteği, çevrenin sakin ve güvenli, komşuların ise iyi olmasının yanı sıra yapının dış görünüşü ve mahalledeki konumudur.

Bu evden başka Mudanya’ da bir evi daha olan kullanıcı, Mudanya’ nın denizi, havası ve konumundan dolayı burada ikamet etmeyi tercih ettiğini söylemektedir.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Mahallenin genel nitelikleri üzerine konuşulduğunda ise kullanıcı, mahallenin eski Rum mahallesi ve mübadele göçmenlerinin yerleştirildiği yer olduğunu bilmektedir. Mahalledeki komşuluk ilişkilerinden, evlerin yapısından ve güzelliğinden, çevrenin doğal güzelliklerinden dolayı mahalleden memnun olduğunu ifade eden kullanıcı, komşuları ile her gün en az bir defa görüşmektedir.

Ev sahibi hem evinin hem de çevresinin nitelikli olması gerektiğini düşünmektedir, böyle bir konut yerleşmesinde ev sahibi olmayı ayrıcalıklı bir durum olarak görmekte beraber, tüm yapılarda bulunan rutubetin yaşayanlarda sağlık sorunu yaratma ihtimali olduğundan söz etmektedir.

Mahalleyi değerlendirmesi istendiğinde “iyi” olarak değerlendiren kullanıcı, butik otellerde kalan ve dışardan gelen insanlardan rahatsızlık duymaktadır. Mahalle içinde evinin konumunu “orta” olarak değerlendiren ev sahibi, evini de “orta” olarak nitelendirmektedir. Ev sahibi evini önemli bir yatırım ve başını sokacak bir yer olarak görmektedir.

Kullanıcı çevredeki mimari güzellikler, komşuluk ilişkisi, mahalle hayatının samimi ve güvenli olmasından dolayı sokağındaki evleri korunmaya değer bulmaktadır. Mahallenin kimliğini doku farklılığı olarak gören ev sahibi, evlerin bakıma ihtiyaç olduğunu, restorasyon yapılarak evlerin korunması gerektiğini düşünmektedir. Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon çalışmaları için devletin kredi verdiğini bilen kullanıcı, bu krediyi almanın çok zor olduğunu ve verilen kredinin hibe olmadığından dolayı kendi olanakları ile evinde restorasyon yaptırmayı düşünmektedir.

Mahallede iyileştirme kararı alınsa, bu karara katılacağını ve fikren komşular ile birlikte katkı yapabileceğini ifade etmiştir.

Mübadele göçü ile Parga’ ya giden mübadillerin Trabzon ve Konya’ dan g ettiğini bilen ev sahibi, Yunanistan’ da bulunan babaannesinin çocukluk arkadaşı ile görüşmektedirler.

Karafatma Mahallesi, Fevzi Paşa Caddesi, 15 numaralı tescili bulunmayan evde gerçekleştirilen anket, ev sahibi ile yapılmıştır, ev sahibinin izniyle evin eskizi çıkarılmıştır (Şekil 4.40).

Şekil 4.40 : Alan Dışı Ev 5 (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

Sokak kotunda girilen, üç katlı olan yapıda; zemin katta oturma alanı, odun deposu, mutfak; birinci katta salon, sofa ve yatak odası; ikinci katta sofa ve iki adet yatak odası bulunmaktadır (Şekil 4.41).

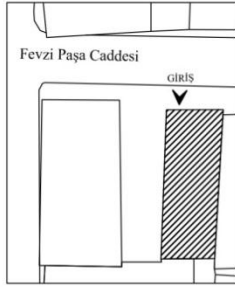
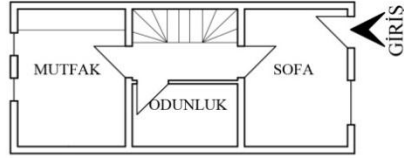
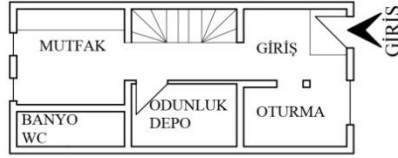
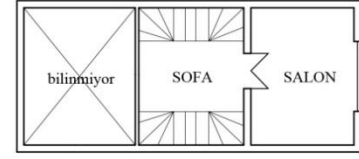
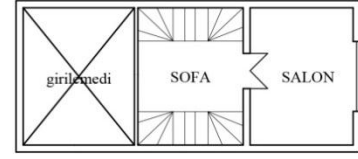
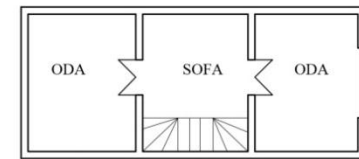
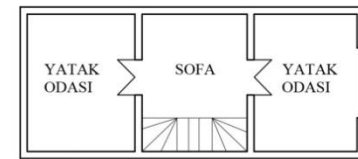
Evde üç oda bulunduğunu aktaran kullanıcıya, bu oda sayısı ve yerleştirilme şekli uygun gelmektedir. Yapının arka kısmında havalandırma boşluğuna bakan küçük bir balkon bulunmakta, bu balkonu çamaşır kurutma veya depolama için kullandığı tahmin edilmektedir.

Evinden en son mevsimlik temizliği yaklaşık iki yıl önce gerçekleştirdiğini söyleyen kullanıcı, yapıyı doğalgaz ile ısıtmaktadır. Ev sahibi evinin her yerini sevdiğini belirtmektedir.

Şimdiye kadar evinde taşlık, zemin ve banyoyu değiştirdiğini ifade eden kullanıcının, evinde yapılan gözlem ve ev sahibesinin aktardığı bilgiler ile evde plan bazında gerçekleşen değişim saptanmaya çalışılmıştır. Yapının orijinal halinde yapının zemin katında, taşlık - sofa, bir odunluk ve arka kısımda havalandırma boşluğundan ışık alan, yüksek tavanlı ve pencereli mutfak bulunmaktadır. Zemin katta yapının orijinal halinden farklılaştırıldığı görülmektedir, giriş bir duvar ile bölünerek bir oturma odası yapılmış, mutfak bir duvar ile bölünerek banyo - WC ilave edilmiştir.

Birinci katta sofa ve oda yer almakta; mutfağın üzerine gelen alanın ise boş olduğu tahmin edilmektedir, bu alan stürüktürel olarak hasarlı olduğundan girilememiştir. Evdeki ikinci kata çıkan merdiven birinci kata çıkan merdivenin üzerinde değil, sofanın diğer tarafında yer almaktadır. Evin ikinci katında sofa ve iki oda vardır.

Yapıda; zemin katta giriş alanı oturma mekanına çevrilmiş, zemin kaplaması değiştirilmiştir. Odunluk olan kısım depo olarak kullanılmaktadır, merdiven altı kullanımı bulunmamaktadır. Arka kısımda yer alan mutfığa banyo ve tuvalet eklenmiş, zemin kaplaması değiştirilmiştir. Bu kısımda yer alan pencerelerin bir kısmının iptal edildiği tahmin edilmektedir. Birinci katta mutfağın üzeri hafif bölücü elemanlar, örtüler ile kapatılmıştır. Salon kullanımına dönüştürülen odanın kat yüksekliği zemin katta olduğu gibi normal kat yüksekliğinden düşüktür. İkinci katta ise odaların yatak odası kullanımına dönüştürülmesi dışında herhangi bir fiziksel değişiklik bulunmamaktadır. Zemin, birinci ve ikinci kat merdivenlerinin ve sofaların bakıma ihtiyacı bulunmaktadır.

ADA: Alan Dışı Ev 5 PARSEL: Bilinmiyor ADRES: Mütareke Mah. Fevzi Paşa Cad. No:15		TESCİL DURUMU: Tescili Yok KULLANIM DURUMU: Kullanılmıyor. KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Zemin katta sofanın duvar ile bölünerek giriş ve oturma kısmı oluşturulmuş. - Mutfak kapısı iptal edilmiş, WC ve banyo eklenmiş. - Birinci kat korunmuştur. - İkinci katta, odalar yatak odasına dönüştürülmüş.
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		

Şekil 4.41 : Alan Dışı Ev 5 Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcı Bilgileri

1943 doğumlu olan ev sahibi, ilkokul mezunu, ev hanımı ve duldur. 1923 yılında babaannesi iki yaşında iken Kırkzade gemisi ile Kandiye’ den Mudanya’ ya ailesi gelmiş, önce Mudanya’ da bulunan bağımsız, bahçeli bir evde ikamet etmişlerdir. Görüşülen ev sahibi, evlendikten sonra bu eve taşınmıştır ve halen aynı yapıda ikamet etmektedir.

Bu evi tercih etmesinin nedenleri arasında Mudanya merkeze yakın olması, ulaşımın kolay, sokakların ve açık alanların planlı oluşu, komşuluk ilişkilerinin iyi, çevrenin sakin ve güvenli oluşu ve evin bahçeli, az katlı olması gelmektedir. Eve ilişkin tercih nedenleri incelendiğinde ise; kullanıcı için evin büyüklüğü, oda sayısı ve düzeni, manzara, binanın mahalledeki konumu ve görünüşünün etkili olduğu ön plana çıkmaktadır. Bu evden başka evi olmayan kullanıcı, müstakil olduğu için halen bu evde oturmayı devam ettirmektedir.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Ev sahibinin eşinin babasından kalan evi, eşi vefat edince diğer hissedarlardan satın almıştır. Evin ikinci sahibi olduğunu belirtmiştir.

Böyle bir konut yerleşmesinde ev sahibi olmanın ayrıcalıklı bir durum olduğunu düşünen kullanıcı; evin ve çevresinin de nitelikli olması gerektiğini düşünmektedir. İkamet ettiği mahalleyi, mahalle içinde evinin konumunu “iyi” olarak nitelendiren ev sahibi evini “çok iyi” olarak nitelendiren kullanıcı evini ailesinden kalan değerli bir hediye, önemli bir yatırım, çocuklarına, torunlarına kalacak bir hatıra olarak değerlendirmektedir. Evinden genelde memnun olduğunu anlatan kullanıcı, sokakta bulunan betonarme yapılar nedeniyle, sokakta bulunan evleri korunmaya değer bulmamaktadır.

Kullanıcı mahallenin tarihi geçmişine yönelik bilgiye sahip olmadığını, fakat çınarların ve konakların tescilli olduğunu ve günümüzdeki tescilli hükümet konağının, kırk yıl önce bir jandarma binası olduğunu anlatmıştır.

Mahalleden genellikle memnun olduğunu anlatan kullanıcı, sakin, genellikle her yere yakın ve yürüme yolunun olmasına yönelik memnuniyetini belirtmiştir. Kullanıcı komşuları ile sık sık görüşüğünü söylemektedir.

Mahallenin geleceği hakkında; restorasyon yapılarak evlerin korunması gerektiğini, tarihsel bir kimlik taşıyan alanın günümüzdeki halinin çok güzel olduğunu, bu şekilde korunarak aynı kalmasının önemli olduğnu anlatmıştır.

Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon vb. işleri için devletin kredi verdiği hakkında bilgisi olan kullanıcı evinde restorasyon çalışması yaptırmayı düşünmemektedir. Olası yapılacak olan mahalledeki iyileştirme çalışmasının yaşayanların, maddi ve emek gücü ile katılımının gerçekleştirilerek yapılması gerektiğini ve böyle bir çalışmaya katılabileceğini aktaran kullanıcı, komşuları ile yardımlaşarak yapımda görev alabileceğini belirtmiştir.

Mübadele göçü ile bu mahalleden veya evden Yunanistan' a giden ailelerin nerede olduklarını bilmediğini söyleyen kullanıcı, göçen aileler ile de görüşmediğini ifade etmektedir.

4.4.1.2 İç mekanlara girilmesine izin verilmeyen evler

Bu aşamada yer alan evlerde iç mekana ev sahibi izin vermediği için girilememiş ve evlerin krokisi çizilememiştir. Burada yer alan evlere ilişkin bilgiler ve evlerde yapılan değişiklikler ev sahibinden alınan bilgiler doğrultusunda oluşturulmuştur.

NO: 14

3. ada, 6. parselde, Mütareke Mahallesi, 12 Eylül Caddesi, 22 numaralı konutta anket ev sahibi olan çift ile yapılmıştır.

Şekil 4.42 : 3. Ada, 6. Parsel’ de Bulunan Ev (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

Ev sahibinin babası 1939 yılında icra yolu ile evi satın almıştır, babasından miras yolu ile sahip oldukları evin ikinci sahibidir ve yaklaşık 75 yıldır aynı evde oturmaktadırlar (Şekil 4.42).

Toplamda 87 m² olan yapıda toplam dört oda vardır. Evin zemin katında salon, mutfak ve teras, üst katta ise bir yatak odası ve oturma odası yer almaktadır. Evin plan organizasyonundan memnun olan çift, oda sayısının yeterli olduğunu ve iki kişi için zaman zaman fazla bile geldiğini ifade etmektedirler. Evin denize bakan tarafında mutfak ile ilişkili olan bir terasa sahip olan çift bu alanı oturma ve misafir ağırlama amaçlı kullanmaktadırlar.

Evde mevsimlik temizlik yapıldıktan sonra haftanın iki gününü evin temizliğine ayırdığını söyleyen ev sahibi, evde yaz dönemi boyunca ortalama dört ay kaldıklarını anlatmaktadır. Evde küçük, büyük birçok tadilat yapıldığını ifade eden çift, 20 yıl önce, kış döneminde eve giren tinercilerin evde yangın çıkardığını aktarmıştır. Bu sebeple evin elektrik sisteminin yenilendiğini belirten çiftin konutta birçok şeyi değiştirmek zorunda kaldıklarını, dış cephe kaplamasının değişimi, pencere kapı kasalarının yenilenmesi, mutfakta eski taşların değişmesi, çatıya yalıtım yapılması gibi tadilatlar yaptırdıklarını söylemişlerdir. Evde elektrikli soba ile ısındıklarını söyleyen çift evde en sevdikleri yerin mutfak, balkon ve deniz tarafında olan yatak odası olduğunu ifade etmişlerdir. En sevmedikleri yer ise tuvalettir.

-Kullanıcı Bilgileri

Ev sahibi 1932 doğumlu olup sanat okulu mezunudur ve terzidir. Eşi 1926 yılında doğmuş, orta öğrenimini tamamladıktan sonra market işletmiştir. İki çocuk sahibi olan çift, çocukları evlenip evden ayrıldıklarından beri evde iki kişi yaşamaktadırlar.

1923 Mübadelesi ile Yunanistan' a giden ailelerin nerede oldukları hakkında bilgisi olmayan çift, oradan göçen aileler ile herhangi bir görüşme gerçekleştirmemiştir. Fakat bazı kişilerin evlerini aramaya geldiklerini ifade etmişlerdir. Bununla birlikte 1923 Mübadelesi ile herhangi bir ilişkileri bulunmayan çift, yaz dönemi dışında Bursa' nın Çekirge semtinde ahşap az katlı bir evde oturmakta iken çeşitli sosyal sebepler ve evin çevresine ilişkin nedenler ile evlerini satmışlardır. Bu zamandan sonra da Mudanya' ya taşınma fikri onlara sıcak gelmiştir. Yaklaşık 22 yıldır kiraya çıktıkları aynı evde ve yine Çekirge semtinde ikamet etmektedirler.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Mahallenin tarihi geçmişi konusunda bilgi sahibi olup olmadıkları sorulduğunda; çift Mudanya' nın Mübadele göçmenlerinin yerleştirildiği yer olması bilgisi gibi kısmi bilgiye sahip olduklarını söylemişlerdir.

Mudanya' da yaşamayı tercih etmelerinin nedenleri arasında, deniz havası, Mudanya merkeze yakın olma, çevrenin düzenli ve ferah olması, ulaşımın kolay, sokakların ve açık alanların planlı, komşuların iyi, çevrenin ise sakin ve güvenli olmasının yanısıra evin kullanımının rahat olması gibi nedenler sayılırken, çiftin sağlık sorunlarının da etken olduğu anlaşılmıştır.

Mahallelerinden memnun olduklarını söyleyen çift için manzara, deniz ve komşuluk ilişkileri vazgeçilmezdir. Komşuları ile özellikle yaz dönemi yoğunluğunda her gün iki defa, bazı zamanlar daha da fazla görüştüklerini ifade eden çift bu görüşmeleri daha çok sabah çayı veya kahvaltısı, gün içinde veya akşam saatlerinde evin denize bakan terasında veya kapı önleri oturmaları şeklinde yaptıklarını anlatmaktadır.

Ev sahipleri için evin ve çevrenin nitelikli olması önemli bir durumdur. Mahalleyi, evin mahalle içinde konumunu ve evi değerlendirmeleri istendiğinde tümünü “çok iyi” şeklinde nitelendirmişlerdir.

Çocukları ve torunlarının dönem dönem kısa süreli ziyaretlerinden bahseden ev sahipleri evlerini aileden kalan değerli bir hediye, çocuklarına, torunlarına kalacak bir hatıra olarak değerlendirmektedirler.

Mahallenin geleceğine ilişkin düşünceleri sorulduğunda, mahallenin Mudanya’ daki en eski mahalle olduğunu ifade eden çift, restorasyon yapılarak evlerin korunması gerektiğini, çünkü tarihi bir miras olan evlerin aynı şekilde korunması ve geleceğe aktarılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Evde restorasyon yaptırmak istemeyen çift, devlet desteği vb. gibi herhangi bir maddi yardıma da olumlu bakmamaktadırlar. Geleceğe yönelik mahalle için alınabilecek iyileştirme kararına çeşitli sebeplere göre katılıp katılmama durumlarının değişebileceği ifade eden çift, mahallede yaşayanların maddi, manevi katılımı ile evlerin iyileştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

4. ada, 11. parselde; Halitpaşa Mahallesi, Mütareke Sokak, günümüzde kullanılmayan 6 numaralı yapının sahibi ile gerçekleştirilen çalışma, hisseli ev sahibesi ile yapılmıştır.

Şekil 4.43 : 4. Ada, 11. Parsel’ de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

Eski mahallesinden memnun olan kullanıcı, o evde ve mahallede yaşadığı dönemlerin çoğunda evlerin kapısının zili olmadığını ve kapıların genellikle açık olduğunu anlatmaktadır. Kapılara bağlanan ipler ile herkes komşusunun evine istediği saat, istediği zaman girebildiğini anlatan kullanıcı, komşularından ve mahallesinden memnun olduğunu ifade etmektedir (Şekil 4.43).

Eskiden Rum karakolu olan, fakat sonrasında ev olarak kullanılmış olan yapı, ev sahibesine babasından miras yolu ile kalmıştır. Fakat hala çok hisseli olduğu için, fikir birliğine varılıp evde herhangi bir tadilat yapılamamakta veya satış için karar verilememektedir.

Ev sahibesinin babası evi Papi lakaplı Giritli bir kişiden satın almıştır. Zemin kat 68 m² olmak üzere, zeminde taşlık, toplamda altı oda ve bir salondan oluşan yapının bodrum katı da mevcuttur. Oda sayısı ikamet edilen yıllarda aileye yeterli gelmiştir. Ev odun sobası ile ısıtılmaktadır. Şimdiye kadar ise evde birçok değişiklik yapılmış olup, evden beş yıl önce taşınılmış, bir apartman dairesine geçilmiştir.

Ev sahibi ile evde ikamet ettiği yıllar konuşulduğunda, evinin en sevdiği yeri kapı önü ve sofası olduğu, en sevmediği yeri ise kış aylarından çok soğuk olan mutfak olduğu öğrenilmiştir.

-Kullanıcı Bilgileri

1953 doğumlu olan kullanıcı günümüzde kullanılmayan yapıda çocukluk, gençlik ve yetişkinlik yıllarını geçirmiştir. Lise mezunu olan ev sahibi, günümüzde Mudanya’da yer alan bir balık restoranının işletmecisidir.

Önceki yıllarda Halitpaşa Mahallesi’nde oturan kullanıcı 1967 yılından beri Mütareke mahallesinde ikamet etmektedir. Ev sahibi 1923 mübadelesinde göçen baba tarafından dedesinin Mudanya’ya gelip yerleşmesi ile burada doğup büyümüş bir mübadil torunudur.

Ev sahibesinin daha önce oturduğu ev az katlı, bağımsız ev olup, zemin katta bir oda, üst katta ise iki odası bulunan bir ev iken, ev küçük geldiği için üç odalı evden altı odalı, bir eve geçmiştir. Yeni evi, Mudanya çarşı, merkez denilen yere yakın bir apartman dairesidir. Bu eve taşınmasındaki faktörleri annesinin yaşlanması ve sağlık sorunları ile birlikte, evin eski ve bakımsız olması şeklinde açıklamaktadır.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Ev sahibi ev ve çevresinin her ikisinin de nitelikli olması gerektiğini düşünmekte, böyle bir konut yerleşmesinden ev sahibi olmanın ayrıcalıklı bir durumda olduğunu söylemektedir.

Kullanıcı mahallesinin göç, ölüm, taşınma vb. sebeplerle boşaldığını, eski insanların, komşuların artık olmadığını aktarmıştır. Mahalle içinde evinin konumunu ve evin kendisini “çok iyi” olarak değerlendiren ev sahibi, evinin ailesinden kalan değerli bir hediye olarak görmekte, sokağındaki evlerin tümünün korunmasını istemektedir. Ev sahibi mahallenin geleceğine yönelik ise alan, sokaklar, yakın mahalleler tarihi bir miras olduğu için korunmalı, aynı kalmalı ve restorasyon yapılarak evlerin korunması gerektiğini düşünmektedir. Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon çalışmaları için devletin kredi verdiğini bildiğini söyleyen kullanıcı eskimesi sebebiyle boşalttığı evinde devlet kredisi alarak restorasyon yaptırabileceğini ifade etmektedir.

Mahallede iyileştirme kararı alınırsa, yardımlaşarak, komşularla birlikte yapımda görev alarak katılacağını ve bu iyileştirmenin mümkün olabiliyorsa ÇEKÜL veya Anıtlar Kurulu katkısı ile gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Mübadele göçü ile bu mahalleden veya evden Yunanistan' a giden ailelerin Nea Mudanya denilen yerde olduklarını bilmektedir. Bununla birlikte Yunanistan' a göçen aileler ile iletişim halinde olmadığını söylemektedir.

NO: 16

6. ada, 2. parselde; Mütareke Mahallesi, 12 Eylül Caddesi, 57 numaralı konutta gerçekleştirilen anket, evin şimdiki kullanıcıları, kiracı çift ile yapılmıştır.

Şekil 4.44 : 6. Ada, 2. Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

Yapı 80 m² zemin üzerine iki katlıdır toplam dört oda, bir salondan oluşmaktadır. Evde bahçe kullanımının olduğunu aktaran aile, bu bahçeyi çok küçük olduğundan depolama ve çamaşır asma gibi durumlar için kullanmaktadırlar. Yapıdaki mekansal düzeni çok kullanışlı bulan aile, maddi olanakları el verirse yapıyı satın almayı düşünmektedirler (Şekil 4.44).

Kullanıcı şimdiye kadar yapıda mutfak, banyo tadilatları yapılmış olduğunu, bahçede olan tuvaletin yapılan tadilatlar çerçevesinde ev içine alındığını belirtmektedir. Evde en son mevsimlik temizlik ve badana gibi küçük tadilatların bayram için yapıldığı öğrenilmiştir.

Yapıda büyük tadilat olarak sayılabilecek herhangi bir ısınma sistemi kurulmadığından aile odun - kömür sobası kullanarak ısınmasını sağlamaktadır.

Kullanıcı odaların yeterli olduğunu ve yaz - kış sürekli olarak bu evde oturduklarını anlatmışlardır. Ailenin evde en sevdiği yer kapı önüdür.

Böyle bir yapıyı çok değerli bulduklarını ifade eden aile, evin çocuk ve torunlara kalacak önemli bir hatıra olduğunu düşünmektedir.

-Kullanıcı Bilgileri

Kullanıcı 1960 doğumlu ve ilköğretim mezunu bir inşaat işçisidir. Eşi ise 1955 doğumlu, okuryazar bir ev hanımıdır. Evde sekiz yıldır kiracı olan çiftin oğlu 1987 doğumludur, İşletme bölümünde lisans eğitimine devam etmektedir.

Mütareke Mahallesi' nde 1995 yılından beri ikamet etmekte olan ailenin 1923 mübadelesi ile bir ilişkisi bulunmamaktadır. 1995 yılından önce Bursa' nın Yıldırım ilçesinde, bir apartman dairesinde yaşadıklarını söyleyen aile, 1990 yılında Erzurum' dan Bursa' ya göç ettiklerini ifade etmektedir. Ailenin önceki evden taşınma nedeni Mudanya ve çevresini, mahalleyi çok beğenmesidir. Kullanıcı için çevrenin düzenli, ferah, sakin ve güvenli olması burada oturmayı tercih etmelerinde önemli bir etmen olmuştur.

Yakın çevrede yaşayan ev sahibinden kiralanan evde ikamet eden ailenin Bursa' da iki tane daha evleri olmasına rağmen hava, manzara, komşuluk ve suyunu dahi sevdikleri Mudanya' da oturmayı tercih etmişlerdir.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Mahallenin tarihi geçmişi ile ilgili eski Rum mahallesi olduğunu, ve mübadeleyi takas olarak ifade eden kiracı ev sahibi, mahalleye mübadele göçmenlerinin yerleştirildiğini bildiğini aktarmıştır. Yaşadıkları mahalleden memnun olan aile, memnun olma nedenleri arasında; alanın konumunun güzel olması, mahallenin iyi olması manzara ve denizin yanısıra, komşuluk ilişkilerinin ve evlerin güzel olmasını sıralamaktadırlar.

Komşuları ile her gün iki defa görüştüklerini belirten aile, genellikle yaz aylarında kahvaltı, akşam yemeği ve akşamüstü oturmalarını kapı önüne yerleştirdikleri masada yaptıklarını aktarmaktadırlar.

Çift hem evin hem de çevresinin nitelikli olmasını tercih etmektedir, böyle tarihi, sosyal ve kültürel açıdan zengin bir konut yerleşmesinde yaşıyor olmanın onlar için ayrıcalıklı bir durum olduğunu söylemektedirler.

Aile mahalleyi “çok iyi”, evin mahalle içinde konumunu “çok iyi”, evi ise “orta” olarak değerlendirmektedir. Evlerinin 120 yıllık olduğunu aktaran çift, yapının artık ömrünü tamamlamaya yakın olduğunu, bu sebeple eski olarak değerlendirilse bile çok güzel ve böyle bir yapıda yaşıyor olmanın çok keyifli olduğunu aktarmaktadır.

Mahallenin ve evlerin bu zengin dokusunun bozulmaması gerektiğini düşünen aile, evlerin restorasyon yapılarak korunması gerektiğini, tarihi bir miras olduğu için de korunarak aynı kalması gerektiğini anlatmaktadırlar.

Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon vb. işleri için devletin kredi verdiğini bildiğini aktaran aile, evde restorasyon yaptırmayı düşünmemektedir. Mahalledeki yapıların ise yaşayanların maddi ve emek gücü ile iyileştirilmesinin daha uygun olacağını düşünmektedirler. Böyle bir karara yönelik ise kendilerinin yardımlaşarak, yapımda komşuları ile birlikte görev alabileceklerini ifade etmişlerdir.

Mübadele ile ilişkisi olmayan aile, bu mahalleden Yunanistan’ a göçen ailelerin nerede olduklarını bilmemektedir. Bununla birlikte bu göçen aileler ile de görüşmemektedirler.

6. ada, 18. parselde bulunan üç katlı yapı tescilli değildir ve yazlık olarak kullanılmaktadır. Yapının Çardaklı Kahve sokağı ve arkadaki boş arsaya bakan iki cephesi vardır. Yapının plan şeması gözlem ve ev sahibesinin aktardığı bilgiler ile oluşturulmuştur

(Şekil 4.45).

Şekil 4.45 : 6. Ada, 18. Parsel’ de Bulunan Ev (Şakir, 2014).

Ev sahibesinin bilgilerine göre; yapının orijinal zemin katında sofa ve taşlık bulunmakta, merdiven altı banyo olarak kullanılmaktadır. Merdiven başında zemin kat ile üst katları ayıran kapı bulunmaktadır (Şekil 4.46).

Birinci katta sofa, oda ve girilemeyen bir oda bulunmaktadır. Sokak cephesinde üç adet pencere bulunurken, arka cephede küçük bir pencere yer almaktadır. İkinci katta sokağı çıkma yapılmış oda ile sofa yer almaktadır.

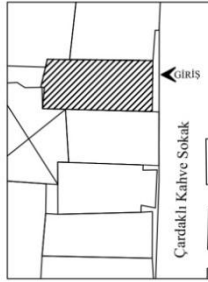
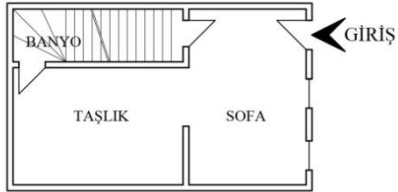
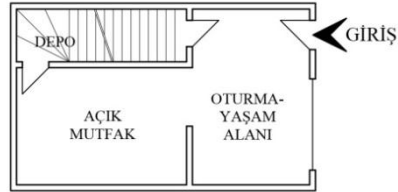
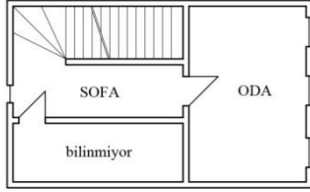
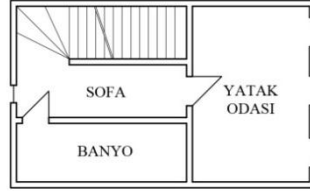
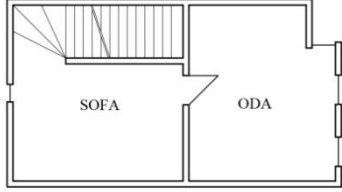
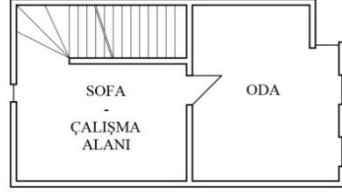
Yapının günümüzdeki kullanımında; zemin kattaki sofa oturma - yaşam alanına dönüştürülmüştür. Taşlık ise açık mutfak şeklinde kurgulanarak, merdiven altındaki banyo da depo kullanımına yönelik düzenlenmiştir.

Birinci katta sofa, yatak odası ve banyo bulunmaktadır. Kullanıcılar evin döşeme, duvar ve pencere kapı çerçevelerini orijinal halindeki gibi korumaktadırlar.

İkinci katta sokağı yapılan çıkma, oda ve sofa aynı şekilde korunmuş, sofa kullanıcılar tarafından çalışma alanı olarak kurgulanmıştır.

Ev sahiplerinin yapının yanında bulunan boş arsayı satın alması ve verdikleri kararla görüşmenin yapıldığı tarihten birkaç ay sonrasında yapı yıkılmıştır. Bunun sebebi kullanıcıların sokak dokusuna uyumlu şekilde yeniden ve daha büyük şekilde evlerini inşa ettirmektir.

Kullanıcılar için evlerinin önündeki begonvil ağacı çok değerli olduğundan evin yıkımında bu ağacı koruyarak, yeni yapılacak ev için de cephede kullanacaklarını belirtmişlerdir.

ADA: 6 PARSEL: 18-19 ADRES: Mütareke Mah. Çardaklı Kahve Sk. No:59		TESCİL DURUMU: Tescili Yok KULLANIM DURUMU: Yazlık Kull. KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Zemin katta banyo, depoya dönüştürülmüş - Ön cephedeki iki pencere iptal edilmiş, tek pencere yapılmış
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
		

Şekil 4.46 : 6. Ada, 18.-19. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

NO: 18

8. ada, 1. parselde; Halitpaşa Mahallesi, 12 Eylül Caddesi, 65 numaralı konutta gerçekleştirilen anket, ev sahibi ile yapılmıştır.

Şekil 4.47 : 8. Ada, 1. Parsel’ de Bulunan Ev (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

Babasından miras yolu ile eve sahip olan ev sahibi, evde daha önce dondurmacı vb. işleri yapan kişileri isimleri ile bilmesine de, evin birçok kullanıcısı olduğunu aktarmıştır.

Mahallenin köşe parsellerinden birinde bulunan konut 26 m² üzerine üç katlı olup, toplamda 90 m²’ yi bulmaktadır. Kullanıcı oda sayısı ve mekanları, odaların kurgulanışını uygun ve yeterli bulmaktadır, önceki yıllarda evin nüfusunun fazla olması sebebiyle oda sayısının yeterli gelmediğini dile getirmiştir (Şekil 4.47).

Ev sahibi de evinden bahçesi bulunmayan kullanıcılardan biri olmasına rağmen evinin önünü bahçe gibi düzenlemiştir, alan sokaktan geçen insanlar tarafından dikkat çekici bir alan olmuştur.

Şimdiye kadar sadece evinin banyosunu yenileyen kullanıcı, dış cephe boyasını beş yılda bir yenilediklerini söylemektedir, evin içi ise 2013 yılında boyatılmıştır.

Evini odun - kömür sobası ile ısıtan ailenin, evinde en sevdiği yeri alt oda dediği, zemin kattaki yaşama alanıdır.

-Kullanıcı Bilgileri

Ev sahibi 1956 doğumlu olup, lise mezunu bir ev hanımıdır. Eşi ise 1961 doğumlu, lise mezunu ve emeklidir, aynı zamanda antrenörlük yapmaktadır.

Ev sahipleri Halitpaşa Mahallesi'nde kırk yıldan beri oturmaktadır. Ev sahibesinin anne ve babası 1927-1928 yıllarında mübadele ile ilişkili olarak Yunanistan' ın Girit adasından göçen ailelerdendir. O yıllarda anne ve babası çocuk yaşta Mudanya' ya gelmiştir.

Daha önce Bursa' nın Osmangazi ilçesinin, Hisar denilen eski Bursa yerleşim alanında oturan ev sahibi ve ailesi Mudanya' ya 1973 yılında, annesinin sağlık sorunları ve akrabalarının burada ikamet etmesi sebebiyle göç etmişlerdir.

Günümüzde ikamet ettiği evden başka Mudanya' da müstakil bir evi daha olan ev sahibi, mahalledeki doğal hayatı, yaşantıyı sevdiği için burada oturmayı tercih ettiklerini söylemektedir.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Mahallenin tarihi geçmişi ve önemi ile ilgili bilgiye sahip olduğunu aktaran ev sahibi, bu mahallenin eski Rum mahallesi olduğunu, mübadele göçmenlerinin yerleştirildiği yer olduğunu bilmektedir. Mahalleden ve komşulardan memnun olduğunu ifade eden kullanıcı, her gün iki defa komşuları ile görüşüğünü söylemektedir.

Ev sahibi ev ve çevresinin her ikisinin de nitelikli olması gerektiğini aktarmakta, böyle bir konut yerleşmesinde oturmanın çok ayrıcalıklı bir durum olduğunu belirtmektedir.

Mahalleyi, mahalle içinde evinin konumunu ve evi “çok iyi” olarak niteleyen kullanıcı, yaşadığı evi ailesinden kalan değerli bir hediye olarak görmektedir. Sokaktaki evleri ise korunmaya değer bulmakta, restorasyon yapılarak evlerin korunması gerektiğini, tarih bir miras olduğu için de korunarak aynı kalması gerektiğini düşünmektedir.

Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon vb. işler için devletin kredi verdiğini bildiğini söyleyen ev sahibi, evinde restorasyon yaptırmak istemediğinden, bu fikre çok olumlu bakmamaktadır. Ancak mahallede iyileştirilme kararı alınırsa katılacağını ve bunun da Büyükşehir Belediyesi eliyle yapılması gerektiğini ve aynı zamanda mahalleli yardımlaşarak, birlikte yapımda görev alma gibi katılma süreçlerinin gerçekleşebileceğini söylemektedir.

1923 mübadelesi ile bu mahalleden Yunanistan' a giden ailelerin nerede olduklarını bilmeyen ev sahibi, Yunanistan' a göçen aileler ile Mudanya' ya turistik olarak geldiklerinde görüştüğünü ifade etmektedir.

NO: 19

8. ada, 10. parselde; Halitpaşa Mahallesi, Ali Fuat Sokak, 6 numaralı yapıda gerçekleştirilen çalışma, ev sahibi ile yapılmıştır.

Şekil 4.48 : 8. Ada, 10. Parsel' de Bulunan Ev (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

Babasından miras yolu ile evi elde eden ev sahibi evin yedinci veya sekizinci sahibi olduğunu tahmin etmektedir. Kullanılan evin taban alanı 33 m² olmak üzere, toplamda yaklaşık olarak 100 m² olup, beş odaya sahip bir yapıdır. Evinde odalarının yerleştiriliş şekline memnun olan ev sahibi oda sayısı yeterli bulmakta ve evin ferah bir yaşam alanı olduğunu düşünmektedir (Şekil 4.48).

Şimdiye kadar evinde ısı yalıtımı dışında bir tadilat yaptırmadığını aktaran ev sahibi, mevsimlik temizlik ve badanayı ise birkaç hafta öncesinde gerçekleştirdiklerini ifade etmektedir. Evini elektrik sobası ile ısıtan kullanıcı evinde en sevdiği yerlerin mutfak ve girişteki oturma alanı olduğunu, en sevmediği yerin ise, karanlık ve küçük olmasından dolayı çatı katı olduğunu söylemektedir.

-Kullanıcı Bilgileri

Ev sahibi 1991 doğumlu olup lise mezunudur ve muhasebecilik yapmaktadır; eşi ise 1990 doğumlu, lise mezunu bir aşçıdır.

Mübadele göçü ile bir ilişkisi bulunmadığını söyleyen ev sahibi oniki yıldan beri Halitpaşa Mahallesi' nde, bu evde oturmaktadır. Daha önce Bursa' nın Gemlik ilçesinde bir apartman dairesinde oturduğunu anlatan ev sahibi, annesi ve babası ile 2002 yılında Halitpaşa Mahallesi' ne taşınmışlardır. Daha önce oturduğu evden annesinin sağlık sorunlarından dolayı taşınan aile, kısa bir süre geçtikten sonra annesini, bir yıl sonra da babasını kaybetmiştir.

Ev sahibesinin bu evden başka evi yoktur, Mudanya' yı çok sevdiğinden burada oturmayı tercih etmektedir. Birkaç yıl önce gerçekleşen evliliği sebebiyle de ev sahibesinin annesinden ve babasından kalan evde, eşi ile yaşamaktadır.

Ev sahibi eğitiminin büyük bir kısmını Mudanya' da tamamladığından, Mudanya ve çalışma alanının tarihi geçmişi ve önemi ile ilgili birçok bilgiye sahiptir. Eski Rum mahallesi olduğunu, mübadele göçmenlerinin yerleştirildiği yer olduğunu, 1870' li yıllarda büyük yangın ile zarar görmüş olduğunu, Mütareke Evi röper noktası alınarak çalışılan alanın geçmiş ile bağlantı kurulabilen bir yer olduğu hakkında bilgiler paylaşmıştır.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Ev sahibi komşuluk ilişkilerinden çok fazla memnun değildir; bunun sebebini ise komşuluk ilişkilerinin ve insanların değişmesi ve farklılaşması olarak ifade etmiştir. Bu sebeplerle komşuları ile haftada bir defa görüştüğünü aktarmıştır.

Ev sahibesine göre böyle tarihi bir konut yerleşmesinde ev sahibi olmak ayrıcalıklı bir durum olup, nitelik açısından bakıldığında evinin nitelikli olmasını tercih etmektedir.

Komşuluk ilişkilerinden dolayı mahalleyi “orta” olarak değerlendiren kullanıcı, mahalle içinde evinin konumunu “çok iyi”, evini ise “mükemmel” olarak nitelendirmektedir. Evini; ailesinden kalan değerli bir hediye olarak gören ev sahibi, gelecekte çocuklarına kalacak güzel bir hatıra, olduğunu düşünmektedir.

Mahallenin geleceğine ilişkin görüşleri sorulduğunda; ev sahibi alandaki evlerin yapısal olarak korunması gerektiğini, evlerin bakımsız olduğundan dolayı bakımın şart olduğunu ve restorasyona yönelik çalışmalar yapılmasının önemini vurgulamakta, yok olmaya başlayan tarihsel kimliğin toparlanması için bunun zorunlu olduğunu ifade etmektedir. Bununla birlikte yeterli maddi olanaklara sahip olmayan konut kullanıcıları için de yardım projesinin hazırlanması gerektiğini düşünmektedir.

Kendi evinde restorasyon yaptırmayı düşünmeyen ev sahibi; mahallede iyileştirme kararı alınsa yardımlaşarak, komşularla birlikte yapımda görev alarak katkı yapabileceğini aktarmıştır.

Mübadele göçü ile bu mahalleden Yunanistan’ a giden ailelerin nerede olduklarına dair yeterli bilgisi olmadığını söyleyen ev sahibi, Yunanistan’ a göçen aileler ile görüşmediğini ifade etmektedir.

NO: 20

Halitpaşa Mahallesi, Fevzi Paşa Caddesi, Yıldız Apartmanı’ nda ikamet eden ev sahibi ile gerçekleştirilmiştir.

-Ev İle İlgili Bilgiler

Ev sahibinin babasından miras kalan evin ilk sahibinin babası olduğunu, kendisinin de ikinci sahibi olduğunu ifade etmektedir.

Kullanıcının evi 90 m², iki oda ve bir salon, ıslak hacimden oluşmaktadır, evin oda yerleşim ve sayısının yeterli olduğunu söyleyen kullanıcı eskiden evin bahçesinde ahır ve bitki - sebze yetiştirilen alan olduğunu aktarmaktadır, bugün parselde herhangi bir bahçe alanı kalmamıştır.

Evini her gün temizlediğini söyleyen kullanıcı, şimdiye kadar herhangi bir değişiklik yapmadıklarını belirtmektedir.

Evini odun - kömür sobası ile ısıtan ev sahibi evinde en sevdiği yeri salon olduğunu söylemektedir. Kullanıcı evinden ziyade çevresinin nitelikli olmasını tercih etmektedir. Böyle bir konut yerleşmesinde ev sahibi olmanın ayrıcalıklı bir durum olduğunu; mahalleyi, mahalle içinde evinin konumunu ve evini “iyi” olarak değerlendirmektedir. Ev sahibi evini “baba ocağı” olarak ailesinden kalan değerli bir hediye olarak görmektedir.

-Kullanıcı Bilgileri

Kullanıcı 1958 doğumlu olup ilköğretim mezunu, emekli ve evlidir. Ailesi Halitpaşa Mahallesi’nde 1956 yılından beri yaşamaktadır. 1923 Mübadelesi’nde babasının onaltı yaşında iken, ailesi ile birlikte, Parga, Kale içinden göç ettiklerini aktarmaktadır. Ev sahibinin babasının yerleştiği ev tek katlı ve bahçeli, bağımsız bir ev iken daha sonraki yıllarda ev sahibi ve kardeşleri, miras hisselerini paylaşmak için ortak karar ile, evi müteahhite verip apartman yaptırmışlardır. Ev sahibi günümüzde bu apartmanda oturmaktadır.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Ev sahibesi halen bu mahallede ikamet ediyor olmasının nedenini komşuları ile olan ilişkilerin iyi olmasına bağlamaktadır. Fakat eski mahalleli ilişkilerinin 80’li yıllarda meydana gelen göç ile değiştiğini ifade etmektedir. Bu sebeplerle yerli - yabancı ilişkisinin meydana geldiğini, bunu olumsuzluk olarak değerlendirdiğini, doğup büyüdüğü yerden ayrılmak istemediğini, komşularından memnun olmasından dolayı bu mahallede oturmayı tercih ettiğini ifade etmektedir.

Mahallesinden genelde memnun olduğunu söyleyen kullanıcı, yerin güzel ve tarihi bir yer olmasından dolayı memnundur. Komşuları ile görüşmediğini, sadece selamlaştığını aktaran kullanıcı için bu durum yeterli olmaktadır.

Ev sahibi Halitpaşa Mahallesi’nin isim yapmış bir mahalle olduğunu; sokaktaki kullanılan ve kullanılmayan evlerin bakıma ihtiyacı olduğunu, tarihsel kimliğin yok olmaya başladığını; bu yüzden restorasyon vb. bakım çalışmaları yapılması gerektiğini düşünmektedir.

Kullanıcı tarihi evlerde yapılacak olan bakım ve onarım için kredi verildiğini bilmektedir. Mahallede iyileştirme kararı alınırsa bu karara yapımda görev alarak katılabileceğini, bu iyileştirmenin de Büyükşehir Belediyesi eliyle yapılması gerektiğini ifade etmiştir.

Halitpaşa Mahallesi, Alay Sokak, 4 numaralı konutta yapıda gerçekleştirilen anket, ev sahibesi ile yapılmıştır.

Şekil 4.49 : Alay Sokak, 4 Numaralı Ev (Şakir, 2014).

-Ev İle İlgili Bilgiler

Ev sahibinin babasından miras olan evin ikinci sahibi olduklarını belirten ev sahibesi, evin önceki sahiplerini tanımamaktadırlar.

Üç katlı olan evin her katında iki oda vardır, ev toplam dört oda bir salondan oluşmaktadır, ev zeminde kat kullanımı 57 m² iken, toplamda kullanım alanı ise 171 m²'dir. Oda sayısı ve mekan kurgusundan memnun olan ev sahibesi, önceden evin arka tarafında küçük bir bahçeye sahip iken evde yapılan tadilat sonucu bu bahçeyi yapı içerisine alıp mekanlaştırmıştır (Şekil 4.49).

Ev sahibi 1965-1967 yılları arasında evde büyük ölçekli değişiklikler gerçekleştirildiğini söylemektedir. Yapının strüktürel sistemi geleneksel ahşap karkas sistemdir. Bitişik nizam olan yapı, ön cephesi ile sokak dokusunu tamamliyorken arka cephede ise günümüzde boş olan komşu arsaya bakmaktadır. Tadilat esnasında cephelerdeki ahşap karkasın dolgu malzemesi olan kerpiç yerine tuğla örülmüştür.

Orijinal halinde evin üçüncü katında oda ile bağlantılı sokağa bakan bir cumba var iken tadilat sırasında cumba kaldırılıp yerine balkon yapılmıştır. Zemin katta mevcut olan tuvalet ve banyo yenilenmiş, ayrı bir oda olarak çalışan mutfak mekanı ara duvar kaldırılarak açık mutfak şeklinde yeniden kurgulanmıştır. Üst katlardaki oda kurgusunda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Ev sahibi evinden en son mevsimlik temizliği ise 2013 yılında gerçekleştirdiklerini soylemektedir. Daha nceki yıllarda evini soba ile ısıtan çift günümüzde doğalgaz ile ısınan kalorifer sistemi yaptırmıştır.

Ev sahibi evinde en sevdiği yerin giriş katı olduğunu söylerken en sevmediği yerin, sağlık sorunlarından dolayı, merdivenler olduğunu ifade etmektedir.

-Kullanıcı Bilgileri

Ev sahibi 1948 doğumlu ve zanaat okulu mezunu bir ev hanımıdır. Evde eşi ile yaşamaktadırlar. Eşi ise ilkokul mezunu bir esnaftır. 1957 yılından beri bu evde oturan ailenin 1923 mübadelesi ile ilişkileri bulunmaktadır. Ev sahibinin babasının ailesinin Girit’ in Kandiye bölgesinden göç ettikleri aktarılmıştır.

Ev sahibi eve annesinin yaptığı ikinci evlilik sebebiyle gelmiştir. Sonraki yıllarda üvey babasının oğlu ile evlenmiş ve aynı evde yaşamaya devam etmişlerdir. iftin bu evden başka sahip oldukları ev bulunmamaktadır.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Ev sahibi mahallenin tarihi geçmişi ile ilgili kısmi bilgiye sahiptir. Bu bilgiler arasında eski Rum mahallesi ve mübadele göçmenlerinin yerleştirildiği yer olması gibi bilgiler mevcuttur. Bununla birlikte mahallesinden memnun olan çift, memnun olma nedenleri olarak mahallenin iyi olması, manzara ve denizin bulunması, komşuluk ilişkilerinin güzel olmasından söz etmektedir. Aile komşuları ile her gün iki defa gibi bir sıklıkta görüşmektedir.

Ev sahibi hem evinin hem de çevresinin nitelikli olması gerektiğini ifade etmektedir. Kullanıcı böyle bir konut yerleşmesinde ev sahibi olmanın onlar için ayrıcalıklı bir durum olduğunu düşünmektedir.

Ev sahibi Halitpaşa mahallesini “iyi”, mahalle içinde evinin konumunu “ok iyi”, evini ise “iyi” olarak değerlendirmektedir. Kullanıcı evini aileden kalan değerli bir yatırım dolarak görmekte, sokağındaki ve çevredeki evleri korunmaya değer bulmaktadır.

Geleceğe ilişkin düşünceler üzerine konuşurken mahalleyi gelecekte evlerin korunduğu ve restorasyon yapılmış şekilde görmek isteyen ev sahibi mahalledeki hızlı değişim içinde tarihsel kimliğin yok olduğunu düşünmektedir. Bu sebeple mahallenin bu haliyle korunması gerektiğini ve evlere bakım yapılması gerektiğini aktarmıştır.

Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon vb. işleri için devletin kredi verdiği hakkında herhangi bir bilgisi bulunmayan ev sahibi, evinde kendi olanakları ile restorasyon yaptırmak istediğini belirterek, mahalledeki evlerin de Büyükşehir Belediyesi eliyle iyileştirilmesinin daha uygun olacağını aktarmıştır. Mahallede iyileştirme kararı alınırsa buna destek verebileceğini, ancak fiziksel olarak herhangi bir yardımdan ziyade fikir yönünde katılabileceğini ifade etmiştir.

Mübadele göçü ile bu mahalleden veya evden Yunanistan' a giden ailelerin nerede oldukları hakkında bir bilgisi bulunmayan ev sahibi, Yunanistan' a göçen aileler ile görüşmediklerini bildirmektedir.

NO: 22

Halitpaşa Mahallesi, Mustafakemalpaşa Caddesi, 121 numaralı yapıda gerçekleştirilen anket, yapıyı kahvehane olarak işleten kardeş ve aynı zamanda ortak olan kişilerden biri ile gerçekleştirilmiştir.

Şekil 4.50 : Alaybey Kırathanesi (Anon).

-Yapı İle İlgili Bilgiler

Mübadeleden sonrası yapının ilk sahibi kullanıcının dedesi, sonrasında babası, günümüzde ise kendisi ve kardeşidir. Yapı mübadele ile elde edildikten sonra miras yolu ile kullanıcının babasından kalmıştır. 150 yıldan beri oturulan yapı; toplamda 80m² olup, tek katlı ve tek odalıdır. Yapıda bahçe yoktur, fakat yapı sahibi sokağın bir kısmını işgal edip masa - sandalye gibi yapısal öğeleri yerleştirerek, kısmi açık hava kırathanesi olarak da düzenlemiştir (Şekil 4.50).

Şimdiye kadar yapıda çeşitli değişiklikler meydana gelmiştir. Bunlar; döşemenin ahşap iken seramik kaplama olarak değiştirilmesi, pencere doğramalarının ahşap olarak yenilenmesi, yapının pencerelerinin üzerine panjur ilave edilmesi ve depo, odunluk olarak kullanılan yapının altının kot seviyesi değiştirilerek bodrum kat oluşturulmasıdır. Bodrum katı kişisel hobi, kullanıcının arkadaşları ile toplanma alanı olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Yapıda temizlik ve bakımı her gün yaptığını söyleyen kullanıcı, duvarlar ile ilgili çok fazla temizlik yapamadığını çünkü duvarlara asılmış olan çerçeve, pano vb. elemanların bir sergi yüzeyi oluşturduğunu ve bunu değiştiremeyeceğini belirtmiştir.

Yapıyı kalorifer ve katı yakıt ile ısıtan kullanıcı, yapıda en sevdiği yeri tek mekan olan oturma alanını göstererek, bu alanın kendisi için bir nostalji mekanı olduğundan söz etmiş, sabah erken saatlerde kendisinin ve müşterilerinin kahvaltıya geldiğini ve mekanın gece yaklaşık olarak saat 22:00' ye kadar açık olduğunu belirtmiştir.

-Kullanıcı Bilgileri

Tarihi Kırathane olarak anılan yapının sahibi 1961 doğumlu, ortaokul mezunu ve evlidir. 1923 Mübadelesi sırasında dedesi Yunanistan' ın Yanya bölgesinden göç etmiştir. Kullanıcının ailesi o tarihten beri Mudanya' da ikamet etmektedir. Yapı kırathane fonksiyonunun yanında tekel bayii, bakkal olarak da işletilmiştir.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Yapı sahibinin bu konut bölgesinde oturma nedenleri; Mudanya merkezine yakın olması, çevrenin düzenli ve ferah ve ulaşımın kolay olması şeklinde sıralanmaktadır

Mahallenin tarihi geçmişi ve önemine dair herhangi bir bilgiye sahip olmayan kullanıcı; mahallenin konumunun ve evlerin güzel, komşuluk ilişkilerinin iyi, manzara ve denizin var olması sebebi ile mahallesinden memnun olduğunu ifade etmektedir. Komşuları ile her gün en az iki defa görüştüğünü söyleyen yapı sahibi, bu görüşmelerin daha çok selamlaşma, ayaküstü sokakta görüşme veya kırathanede buluşma şeklinde gerçekleştiğini belirtmiştir.

Yapı sahibi yapının nitelikli olması gerektiğini düşünmektedir; çünkü kendisi kullandığı yapının dikkat çekici olduğunu düşünmekte ve bunun önemli olduğunu belirtmektedir. Böyle bir konut yerleşmesinde yapı sahibi olmanın ayrıcalıklı bir

durum olduğunu ve bu yapıların halen ilk elden sahiplerinin olması sebebi ile korunma halinin daha sağlıklı gerçekleştiğini söylemiştir.

Mahalleyi kıymeti bilinmediği için “orta” olarak değerlendiren kıraathane sahibi, yapının konumunu, çevredeki kullanıcıların geçim sıkıntısı olduğu için, “orta”, yapıyı ise “çok iyi” olarak nitelendirmektedir.

Kullanıcı yapıyı ailesinden kalan değerli bir hediye, önemli yatırım, çocuklarına ve torunlarına kalacak güzel bir hatıra, olarak görmektedir.

Sokağındaki evlerin dokusunun bozulmasını istemeyen kullanıcı bu yapıları korunmaya değer bulmaktadır.

Yapıdan genelde memnun olduğunu aktaran kullanıcı; tanıtım ve ticaret olarak daha verimli olması için kadın müşterilerin daha çok gelmesini istemektedir.

Tarihi bir miras olan mahalle kimliğinin aynen korunarak kalması gerektiğine işaret eden kullanıcı evlere bakım yapılması gerektiğini söylemektedir. Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon çalışmaları için devletin kredi verdiğini duyan kullanıcı; yapının fiziksel olarak iyi olduğunu ve restorasyon vb. çalışmaya ihtiyaç olmadığını belirtmektedir. İlerleyen zamanlarda ise bu çalışmayı kendi olanakları ile gerçekleştirebileceğini söylemektedir.

Yapı sahibine göre mahalledeki evler Büyükşehir Belediyesi eliyle iyileştirilmelidir. Alınacak olan bu iyileştirme kararına da komşularla yardımlaşarak katılacağını belirtmiştir.

4.4.1.3 Anket yapılan, ancak iç mekanına girilemeyen evler

Evlerden beş tanesinin içine kullanıcısı izin vermediği için girilememiş, evlerin projeleri Belediye arşivinden alınarak görüşme yapılmıştır.

NO: 23

3. ada, 9. parselde; Mütareke Mahallesi, 12 Eylül Caddesi, 28 numaralı yapıda gerçekleştirilen anket, ev sahibi ile yapılmıştır.

Şekil 4.51 : 3. Ada, 9. Parsel’ de Bulunan Yapı (Şakir, 2013).

-Ev İle İlgili Bilgiler

3. ada, 9. parselde bulunan yapı tescilli, üç katlıdır ve sürekli kullanılmaktadır. Yapının sokağa bakan tek cephesi bulunmaktadır.

Yapının orijinal zemin kat planında eve sokak kotundan ulaşmakta ve girişte giriş holu ve merdiven yer almakta, büyük ve açık mutfak, banyo ve WC bulunmaktadır. Günümüzde girişteki duvar kaldırılmış, yukarı çıkan değiştirilmiş, büyük ve geniş bir salon ve köşesinde bir açık mutfak yapılmıştır, merdiven altında bir WC oluşturulmuştur (Şekil 4.51).

Birinci kat planında; merdiven ile sofaya ulaşmakta ve buradan odaya geçilmektedir. Zemin kattaki girişin üst kısmına denk gelecek şekilde, birinci katta galeri olarak kurgulanmıştır. Odadan bu galeriye pencere açılmıştır. Merdiven altı kullanımı mevcuttur. Günümüzde sofa odaya dönüştürülmüştür ve salona bakan bir

galeri boşluğu vardır, evin orijinal halinde bulunan galeri büyütülmüş, bu katta merdiven holünden ulaşılan bir yatak odası bulunmaktadır. Bu yatak odasından galeriye açılan bir pencere mevcuttur.

İkinci kat planında ilk olarak sofaya ulaşmakta; buradan camekan bir sistemle ayrılmış odaya ve içinde balkon bulunan ve sokak cephesinde olan bir diğer odaya geçilmektedir. Bu kattaki odalar arasında pencere bulunmaktadır. Günümüzde bir oda kaldırılmış, sofaya dolap ilave edilmiş ve sofanın arka cepheye bakan kısmına banyo yapılmıştır. Sokak cephesindeki oda ve balkon korunmuş, bu oda yatak odasına dönüştürülmüştür. Orijinal planda sokak cephesinde zemin kattaki odanın penceresi değiştirilmiş bir tek, büyük pencere yapılmıştır (Şekil 4.52).

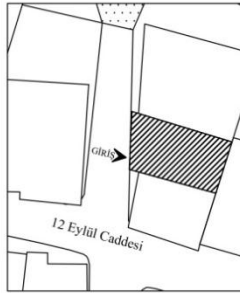
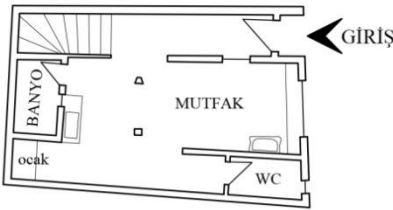
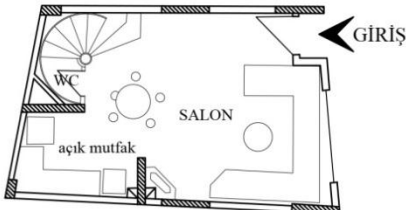
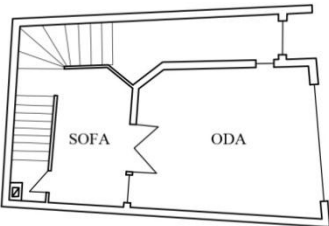
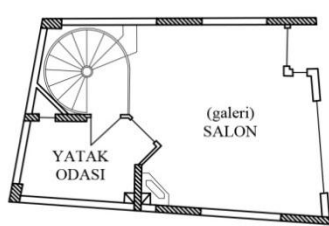
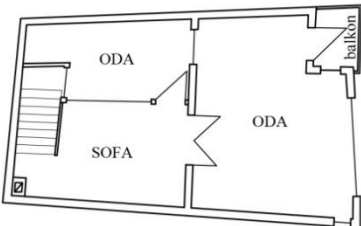
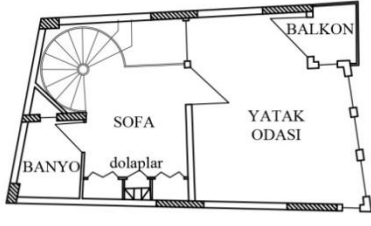
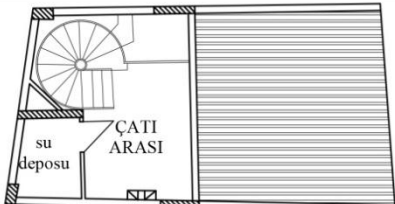
Yapının günümüzdeki durumuna bakıldığında eski yapının yıkılıp yerine betonarme olarak tekrar inşa edildiği tahmin edilmektedir.

Yapının günümüzdeki kullanımına çatı arasında küçük bir galeri boşluğu ile birlikte, su deposu ve çatı arası alanı eklenmiştir.

Kullanıcı evin kendilerine ait olduğunu, evi Mudanya’ da ikamet etmekte olan bir mimardan satın aldıklarını aktararak, evin üçüncü sahibi olduklarını ve taban alanı 40 m² olmak üzere, toplamda 115 m² kullanım alanına sahip olduklarını, evin üç odasının bulunduğunu anlatmıştır. Aileye evdeki oda sayısı ve kurgusunu yeterli bulmakta, ön kısımda bulunan balkon dışında herhangi bir bahçeye sahip olmadıklarını anlatmışlardır.

Kullanıcılar evde şimdiye kadar herhangi bir şekilde büyük tadilat gerçekleştirmediklerini ifade etmektedirler. Çatı arasındaki iki odanın kullanılır hale getirildiği, çatı arası düzenlemesi yapıldığı evde 2012 Aralık ayında gerçekleştirilen badana işi ile pencerelerinin ve camlarının tadilatı dışında herhangi bir işlem yapılmadığı aktarılmıştır.

Ev sahibesinin evinde en sevdiği yeri çatı arasında bulunan oda ve balkondur. Bununla birlikte aile geleneksel şekilde yapıyı kömür sobası ile ısıtmaktadır.

ADA: 3 PARSEL: 9 ADRES: Mütareke Mah. 12 Eylül Cad. No:28		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Sürekli KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Yapının yıkılıp yeniden betonarme olarak inşa edildiği tahmin edilmektedir - L merdiven tipi, dairesel merdiven tipine dönüştürülmüş - Zemin katta; banyo iptal edilmiş, yerine açık mutfak ve salon kurgulanmış - Birinci katta oda iptal edilerek galeri büyütülmüş, sofa da iptal edilerek yerine yatak odası yapılmış - İkinci katta bir oda iptal edilmiş, sofaya banyo ve dolap eklenmiş
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
		ÇATI ARASI PLANI / GÜNÜMÜZDEKİ DURUM
		

Şekil 4.52 : 3. Ada, 9. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

-Kullanıcı Bilgileri

Ev sahibi 1945 doğumlu, lise mezunu ve emeklidir. Ev sahibesi olan eşi ise 1949 doğumlu, ortaokul mezunu bir ev hanımıdır. Kızları ise 1972 doğumlu, yüksek lisans mezunu bir peyzaj mimarıdır ve bekardır.

Mütareke Mahallesi' ne mübadele göçü ile gelen göçmenlerle herhangi bir ilişkisi olmayan aile, bu mahallede 1994 yılından beri ikamet etmektedirler. Daha önce Bursa' nın Soğanlı Mahallesi' nde, kendilerine ait olan müstakil evde ikamet eden aile, beş yıldır sürekli olarak Mudanya' da oturmayı tercih etmektedir.

-Kullanıcının Ev ve Mahalle İle İlgili Görüşleri

Bu konut bölgesine taşınmalarında etkili olan etmenler; evin Mudanya merkeze yakın olması, çevrenin düzenli ve ferah oluşu, ulaşımın kolay, sokakların açık ve planlı olması, komşuların iyi, bölgenin sakin, güvenli ve çevredeki yapıların az katlı olmasıdır. Aile kullandıkları evin büyüklüğü,, oda sayısı ve düzeni, manzaraya sahip olması ve yapının dış görünüşü ile mahalledeki konumundan dolayı bu alanda yaşamayı tercih etmişlerdir.

Aile bu evden başka Bursa' da üç adet daha evi olduğunu belirtmekte, bahsedilen çevresel faktörler ve ev sahibesinin sağlık sorunları sebebiyle burada oturmayı tercih ettiklerini söylemektedir.

Mahallenin tarihi geçmişi ve önemi ile ilgili herhangi bir bilgiye sahip olmadıklarını söyleyen ev sahibi, alanın yerinin güzel olduğunu, mahallenin, evlerin ve komşuluk ilişkilerinin iyi olduğunu, manzara ve denizin varlığı sebebiyle mahalleden memnun olduklarını ifade etmektedir. Komşuları ile her gün en az iki defa görüştiklerini aktaran aile bu durumdan da gayet memnun olduğunu söylemektedir.

Ev sahibine göre evin ve çevresinin nitelikli olması önemlidir, bu alanda ev sahibi olmak ayrıcalıklı bir durum meydana getirmektedir. Bursa' da daha önce ikamet ettikleri ev daha rahat, müstakil, dubleks ve bahçeli bir ev olmasına karşın aile Mütareke Mahallesi' ndeki evde oturmayı tercih etmektedir.

Çift evlerini onlar için bir ayrıcalık olarak gördüklerini ifade etmekte, evlerinin keyifli ve huzurlu bir yerde olduğunu düşünmektedirler. Evin konumunun hastane, pazar ve çeşitli ulaşım ağlarına çok yakın olmasının önemine dikkat çeken ev sahibi böylelikle yaşamlarının çok daha kolay olduğunu düşünmektedir.

Mahallenin geleceğine ilişkin düşünceleri sorulduğunda ev sahibi mahallenin bir mimarisi olduğunu, tarihi bir miras olan evlerin günümüzdeki halinin çok güzel olduğunu ve bu halinin muhafaza edilmesi gerektiğini dile getirmekte, evlerin aslına uygun bir şekilde restorasyon yapılarak korunması gerektiğini savunmaktadır.

Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon vb. işler için devletin kredi verdiği bilgisine sahip olan aile, kendi olanakları çerçevesinde evinde restorasyon yaptırmak istediğini belirtmektedir.

Ev sahibi mahallede iyileştirme kararı alınırsa katılmayacağını, fakat bu iyileştirmenin de yaşayanların maddi, emek gücü ile gerçekleştirilmesi gerektiğini, çünkü yapı sahiplerinin maddi gücünün bulunduğunu dile getirmektedir.

4.4.2 Kullanıcısına ulaşılamayan, projesi belediye arşivinden alınan evler

Kullanıcısına ulaşamadığı için görüşme yapılamayan evler ile kullanılmayan evlerin bir kısmının Belediye arşivinden projeleri alınmış, projelere ve evlerin bugünkü durumuna bakılarak değerlendirme yapılmıştır.

NO: 24

2. ada, 7 nolu parselde bulunan tescilli yapı günümüzde kullanılmamaktadır. Bodrum kat ile birlikte üç katlı olan yapının rölöve çalışmaları belediye arşivinden alınmıştır.

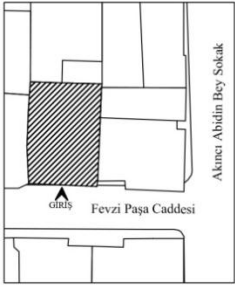
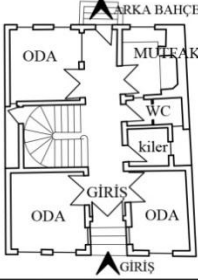
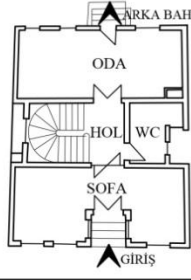
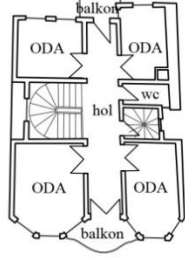
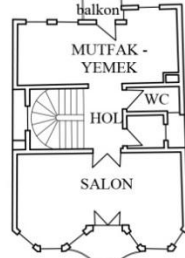
Şekil 4.53 : 2. Ada, 7. Parsel’ de Bulunan Ev (Şakir, 2014).

Yapının orijinal kullanımında bodrum katın odunluk olarak kullanıldığı görülmektedir.

Yapının zemin katına sokak kotundan üç basamak çıkılarak ulaşılmaktadır. Yapının Fevzi Paşa Caddesi'ne iki cephesi vardır (Şekil 4.54).

Yapının orijinal planında zemin katta girişin iki yanında doğrudan sokağa bakan iki oda yer almaktadır. Orta alanda yer alan merdivenin karşısında kiler ve WC, evin arka bahçeye bakan tarafında bir oda, mutfak ve bahçeye çıkış holü yer almaktadır. Günümüzde zemin katta ön ve arka tarafta yer alan odaların duvar ve kapıları kaldırılmış, önde ve arkada birer büyük oda düzenlenmiştir. Bahçeye bakan iki oda ve bir sofa ile sofadan ulaşılan küçük bir balkon yer almaktadır. Evin orta alanında yer alan kiler iptal edilerek alan WC' ye katılmıştır.

Evin birinci katın ön kısmında iki oda ve sofa ile sofada Fevzi Paşa Caddesi' ne bakan bir balkon bulunmaktadır. Birinci katta ön kısımda bulunan iki odanın duvarları iptal edilmiş, tek bir hacim olacak şekilde salon kullanımına dönüştürülmüştür. Çatı arasına çıkan merdiven ve WC ve arka kısımdaki balkon korunmuş; orijinal halinde bulunan iki odanın duvarları kaldırılarak tek bir hacim halinde, mutfak ve yemek alanına dönüştürülmüştür.

ADA: 2 PARSEL: 7 ADRES: Mütareke Mah. Fevzi Paşa Cad. No:4		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Kullanılmıyor KAT ADEDİ: Bodrum + 2 Kat	
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM	
		- Bodrum kat; odunluktan, ısıtma sisteminin yer aldığı alana dönüştürülmüş - Zemin katta; girişte odaların duvarları iptal edilerek sofaya dönüştürülmüş - Kiler iptal edilerek, WC büyütülmüş - Oda ve mutfak duvarları iptal edilerek, tek bir odaya dönüştürülmüş - Birinci katta ön taraftaki odaların duvarları iptal edilerek salona dönüştürülmüş - Arka tarafta odaların duvarları iptal edilmiş, mutfak-yemek alanına dönüştürülmüş	
BODRUM KAT PLANI			
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM		
			
ZEMİN KAT PLANI			
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM		
			
BİRİNCİ KAT PLANI			
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM		
			
			

Şekil 4.54 : 2. Ada, 7. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

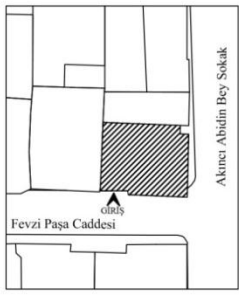
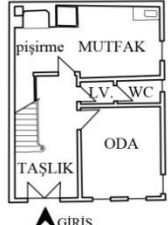
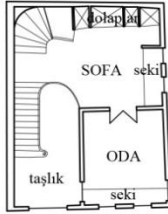
2. ada, 8. Parselde bulunan yapı tescilli ve üç katlıdır. Yapının kullanılıp, kullanılmadığına dair kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır. Yapının bir cephesi Mütareke Meydanı' na, diğer cephesi de giriş cephesi olan Fevzi Paşa Caddesi' ne bakmaktadır (Şekil 4.55).

Şekil 4.55 : 2. Ada, 8. Parsel’ de Bulunan Ev (Şakir, 2014).

Yapının orijinal planında zemin katta taşlık, oda, lavabo, WC ve mutfak bulunmaktadır. Yapının günümüzdeki kullanımında; zemin katta sokaktan giriş korunmuş taşlık, giriş holüne dönüştürülmüştür. Orijinal durumdaki oda, oturma odası olarak kurgulanmıştır. Lavabo ve WC’ yi ayıran duvar iptal edilerek, tuvalet tek hacimde birleştirilmiştir. Arka kısımda yer alan mutfak hacmi küçültülerek, ısıtma odası eklenmiştir.

Birinci katta dolapların ve sekinin bulunduğu sofa, bir oda ve oda içinde de seki yer almaktadır. Birinci katta zemin kat ilişkisinin sürdüğü galeri kurgulanmıştır (Şekil 4.56). Birinci katta; sofadaki dolaplar korunmuş, seki iptal edilmiştir. Orijinal plandaki oda, günümüzdeki kullanımda oturma odasına dönüştürülmüştür.

İkinci katta, döşeme kotunda iki basamak yukarıda yüklük, sofa ile ilişkili balkon ve iki oda yer almaktadır. İkinci katta; sofadaki yüklük ve balkon korunmuş, iki oda da yatak odası olarak kurgulanmıştır.

ADA: 2 PARSEL: 8 ADRES: Mütareke Mah. Fevzi Paşa Cad. No:2		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Net Bilgi Yok KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Mutfak bölünerek ısıtma odası eklenmiş - Lavabo-WC arasındaki duvar iptal edilmiş - Birinci katta sofa ve odadaki seki iptal edilmiş - İkinci katta plan kurgusu korunmuş; odalar yatak odasına dönüştürülmüş
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
		

Şekil 4.56 : 2. Ada, 8. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

Şekil 4.57 : 3. Ada, 7. Parsel’ de Bulunan Yapının Restorasyon Öncesi ve Sonrası Durumu (Şakir, 2014).

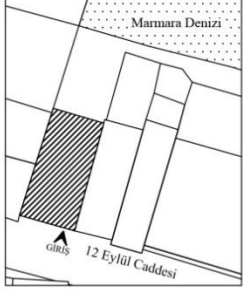
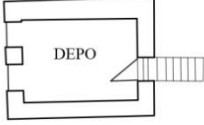
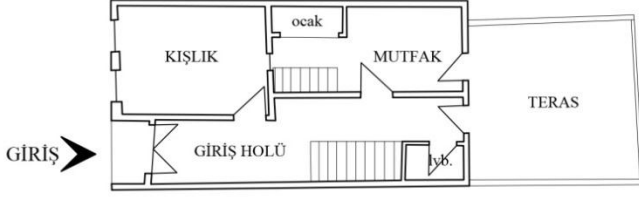
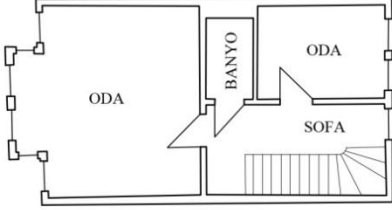
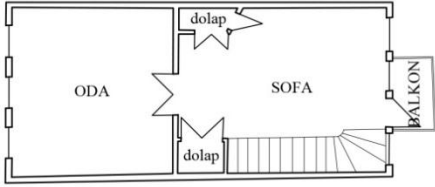
3. ada, 7. parselde bulunan tescilli yapı günümüzde kullanılmamaktadır, ve inşaat halindedir. Belediyeden alınan restorasyon projesine göre yapı bodrum katı ile birlikte dört katlıdır ve hem 12 Eylül caddesine hem de denize cephesi vardır.

Yapının bodrum katı depo olarak kullanılmak üzere kurgulanmıştır ve iki tane penceresi bulunmaktadır (Şekil 4.58).

Zemin katta giriş sokak kotundan sağlanmaktadır; burada giriş holü, kışlık, mutfak, merdiven altında lavabo ve denize tarafındaki teras bulunmaktadır.

Birinci kat planında 12 Eylül caddesine bakan, önde bir oda, sofa ile bağlantılı banyo ve arkada deniz tarafında bir oda yer almaktadır. İkinci katta; sofa ile ilişkili balkon ve dolaplar bulunmakta, ön tarafta ise bir oda bulunmaktadır.

Yapı çalışma alanı belirlenmesi aşamasında kullanılmıyor ve yıkılmak üzereyken, sonraki aylarda restorasyon çalışmasına başlanmıştır.

ADA: 3 PARSEL: 7 ADRES: Mütareke Mah. 12 Eylül Cad. No:24		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: İnşaat Hal. KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Yapının rölöve projesine ulaşılammış, genel olarak plan şeması incelenmiştir
BODRUM KAT PLANI		
GÜNÜMÜZDEKİ DURUM		
		
ZEMİN KAT PLANI		
GÜNÜMÜZDEKİ DURUM		
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
GÜNÜMÜZDEKİ DURUM		
		
İKİNCİ KAT PLANI		
GÜNÜMÜZDEKİ DURUM		
		

Şekil 4.58 : 3. Ada, 7. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

5. ada, 6. parselde bulunan ev tescilli bir evdir, orjinalinde iki katlı olan ev günümüzde üç katlıdır. Yapının ev sahiplerine ulaşılammış, bu yüzden görüşme yapılamamıştır. Yapının rölevelleri belediye arşivinden elde edilmiştir (Şekil 4.59).

Şekil 4.59 : 5. Ada, 6. Parsel’de Bulunan Ev (Şakir, 2014).

Yapının orijinal planında bodrum kat bulunmamaktadır. Günümüzde bodrum kat yapılmıştır, evin yeniden inşa edilidği tahmin edilmektedir, ancak bununla ilgili kesin bilgi elde edilememiştir. Bodrum katında iki giriş vardır ve bu girişlerden biri mutfak, diğeri yemek odası girişidir, denize bakan teras ile doğrudan ilişkili mutfak ve yemek alanı oluşturulmuştur (Şekil 4.60).

Orta kısımda yukarıya çıkış merdiveni ve holü, arka kısımda bir depo bulunmaktadır.

Zemin katta evin orjinal halinde bahçeden ve yoldan iki giriş vardır. Giriş holünde yukarıya çıkış merdiveni bulunmaktadır Evin sokağa, denize, bahçeye olmak üzere üç cephesi bulunmaktadır. Zemin katta, deniz tarafından bir salon, mutfak ve tuvalet bulunmaktadır. Günümüzde merdivenin yeri değiştirilmiş, evin orta aksına alınmıştır. Girişler aynıdır, giriş holünde merdivenin yerine bir WC konmuştur, ortadaki merdivenin karşısında açık bir mutfak ve salon bulunmaktadır, salonda denize bakan cephede bir balkon bulunmaktadır.

Evin orijinal planında, birinci katta üç yatak odası, bir sofa vardır. Merdivenle sofaya çıkılmakta, odalar buraya açılmaktadır. Sofanın önünde bir balkon vardır, balkon yatak odası cephesinde de devam etmektedir. Balkona çıkış sofadan olmaktadır.

Yatak odalarından büyük olanın içinde gusülhane, yüklük bulunmaktadır. Diğer yatak odalarından birisi hem denize hem sokağa, diğeri ise denize ve bahçeye bakmaktadır. Denize bakan cephede yatak odalarının önünde tüm cepheyi kaplayacak şekilde balkon kurgulanmıştır. Her iki odadan da balkona çıkış vardır.

Evin günümüzdeki halinde, birinci katta sokağa bakan balkon ve yatak odası korunmuş, gusülhane ve yüklük iptal edilerek banyoya dönüştürülmüştür. Deniz tarafındaki balkon kapatılarak yatak odası büyütülmüştür. Deniz cephesinde bulunan diğer yatak odası önünde küçük bir balkon oluşturulmuştur. Röleve birinci kat planında dikdörtgensel oluşturulan sofa, restorasyon planında kare şeklinde kurgulanmıştır.

ADA: 5 PARSEL: 6 ADRES: Mütareke Mah.12 Eylül Cad.No:40/A		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Kullanılmıyor KAT ADEDİ: 2 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM - Bodrum kat eklendiği için yapının yeniden inşa edildiği tahmin edilmektedir - Zemin kat planı tamamen değiştirilmiş, bahçe girişi değiştirilmiş - Merdiven tipi değiştirilmiş - Birinci katta balkon küçültülüp, yatak odası büyütülmüş - Gusülhane ve yüklük iptal edilerek banyoya dönüştürülmüş
BODRUM KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
YAPININ ORJİNAL PLANINDA BODRUM KAT BULUNMAMAKTADIR.		
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	

Şekil 4.60 : 5. Ada, 6. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

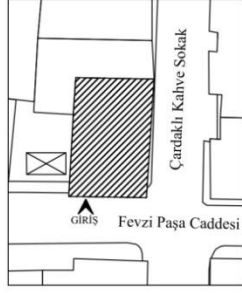
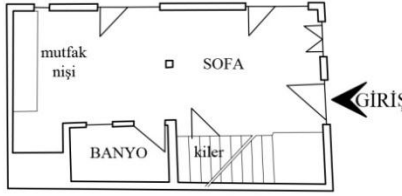
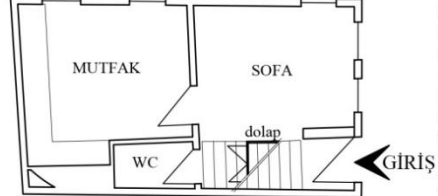
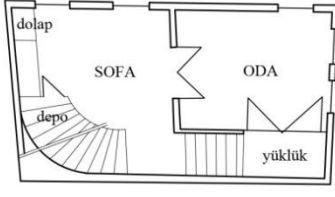
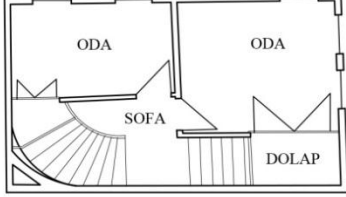
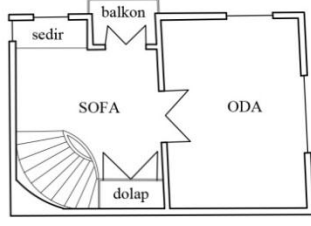
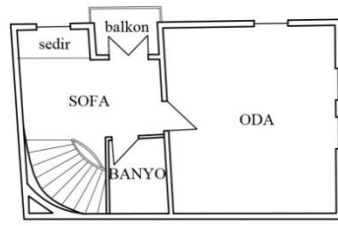
6. ada, 14. Parselde bulunan ev tescilli ve üç katlıdır, yazlık olarak kullanılmaktadır. Yapı sahiplerine ulaşılamamış, evin röleve ve restorasyon projeleri belediye arşivinden elde edilmiştir. Bu planlar üzerinden ve gözlemle değerlendirme yapılmıştır (Şekil 4.61).

Şekil 4.61 : 6. Ada, 14. Parsel’de Bulunan Ev (Şakir, 2014).

Yapının Fevzi Paşa caddesine ve Çardaklı Kahve sokağına bakan iki cephesi vardır. Sokaktan doğrudan girişi olan zemin katta girişte bir sofa ve açık mutfak, merdiven ve merdiven altında bir kiler ile evin arka kısmında banyo bulunmaktadır. Yapının günümüzdeki zemin kat kullanımında; sokaktan giriş korunmuş fakat kapı kaydırılmış, merdiven hizasına alınmıştır. Mutfak ve sofa duvar ile bölünerek iki ayrı hacim oluşturulmuştur. Merdiven altında dolap tasarlanmış, banyo iptal edilerek yerine merdiven altından ulaşılan bir tuvalet yapılmıştır (Şekil 4.62).

Birinci katta orijinal planda merdiven ile ulaşılan bir sofa ve sofaya açılan bir yatak odası vardır. Merdiven altı yine depo olarak kullanılmakta, sofada dolaplar bulunmaktadır. Oda caddeneye bakmaktadır, iki cephesinde pencereler vardır ve odanın içinde yüklük mevcuttur. Restorasyon projesinde birinci katta caddeneye bakan oda ve yüklük korunmuş, odanın kapısının yeri değiştirilmiştir. Sofa bölünerek bir oda daha eklenmiş, merdiven altındaki depo iptal edilerek yeni yapılan odanın girişi buradan sağlanmıştır.

Evin orijinal planında ikinci katta merdiven ile sofaya ulaşmakta, sofada cepheye bakan bir sedir ve balkon bulunmaktadır. Sofanın diğer ucunda bir dolap yer almaktadır. Sofadan caddeneye bakan bir yatak odasına geçilmektedir. Restorasyon projesinde ikinci katta caddeneye bakan oda, sofadaki sedir ve balkon korunmuş; dolaplar iptal edilerek yerine banyo yapılmıştır.

ADA: 6 PARSEL: 14 ADRES: Mütareke Mah.Fevzi Paşa Cad.No:18		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Yazlık Kull. KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Zemin katta sofa ve mutfak arasına duvar eklenmiş - Banyo WC'ye dönüştürülmüş - Birinci katta sofadaki dolaplar iptal edilmiş, bir oda eklenmiş - İkinci katta sofadaki dolap iptal edilmiş, yerine banyo yapılmış
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
		
		

Şekil 4.62 : 6. Ada, 14. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

8. ada, 3. parselde bulunan üç katlı yapı tescillidir ve bugün kullanılmamaktadır. Bitişik nizam yapının iki cephesi vardır. Daha önce ev olarak kullanıldığı tahmin edilen yapı, restorasyon projesinde butik otele dönüştürülmüştür. Yapı sahibine ulaşılamadığından görüşme yapılamamış, röleve ve restorasyon projeleri belediye arşivinden alınmıştır.

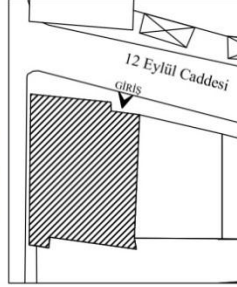
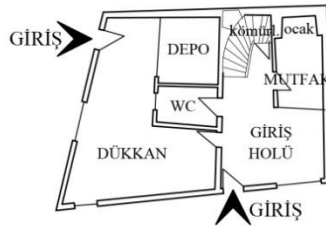
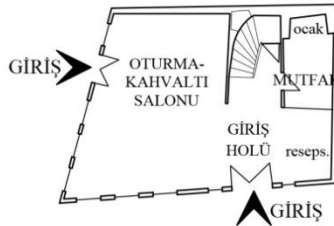
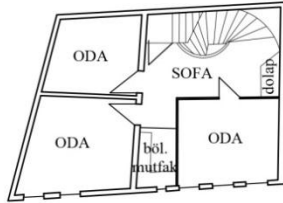
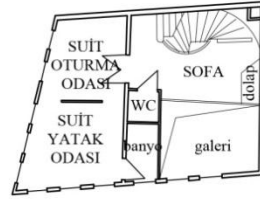
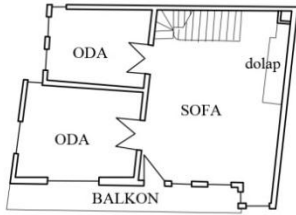
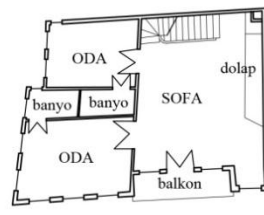
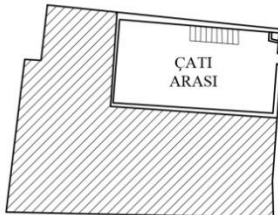
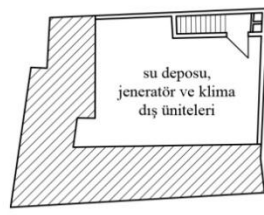
Şekil 4.63 : 8. Ada, 3. Parsel’ de Bulunan Ev (Şakir, 2014).

Yapının orijinal projelerine bakıldığında iki girişi olduğu görülmektedir. Cadde girişi zemin katta bulunan dükkan ile ilişkilidir, dükkan içinde bir depo yer almaktadır. Evin girişinden bir hole girilmekte, holde yukarıya çıkan bir merdiven ile mutfak ve WC girişi yer almaktadır. Dükkan ve giriş holü arasında geçiş mevcuttur, bu durum dükkanın ev sahipleri tarafından kullanıldığını göstermektedir. Yapının restorasyon projesine göre; zemin katta cadde girişindeki dükkan oturma - kahvaltı salonuna dönüştürülmüş, depo ve WC iptal edilmiştir. Sokak girişi ile kahvaltı salonu ve hol tek hacim olarak düzenlenmiştir. Girişte resepsiyon vardır, mevcut mutfak ve ocak aynı şekilde korunmuştur (Şekil 4.64).

Birinci katta, orijinal planda caddeye bakan iki oda, yukarı kata çıkan bir merdiven, sokağa bakan bir oda ve bölünmüş mutfak ve sofa ve dolaplar bulunmaktadır. Merdiven altının depo olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Restorasyon esnasında birinci katta sofa ve dolaplar korunmuş, bir oda iptal edilerek galeriye dönüştürülmüştür. İki oda arasında yer alan mutfak iptal edilerek, hole açılan bir genel WC’ ye ve bir süit odaya hizmet eden banyoya dönüştürülmüştür. Caddeye bakan iki oda arasındaki duvar iptal edilerek süit odaya çevrilmiş, kısmi bölücü duvar ile zonlama yapılmıştır.

İkinci katta orijinal planda merdivenle çıkılan bir sofa ve iki oda bulunmakta, sofadan bir balkona geçilmektedir. Sofada dolap ve lavabo vardır. Restorasyon projesinde ikinci katta sofa ve dolaplar korunmuş, balkon küçültülerek caddeye bakan odalardan biri büyütülmüştür. Her iki oda arasına iki banyo yapılmıştır.

İncelenen projelerde yapının çatı arasına ise çıkılamamıştır, incelemeye göre çatı katında su deposu, jeneratör ve klima dış üniteleri konmuştur.

ADA: 8 PARSEL: 3 ADRES: Halitpaşa Mah. 12 Eylül Cad. No:69		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Kullanılmıyor. KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Zemin katta depo-WC iptal edilmiş, dükkan kahvaltı salonuna dönüştürülmüş - Birinci katta odalar arasındaki duvar iptal edilmiş, tek odaya dönüştürülmüş - Mutfak iptal edilerek yerine WC, banyo yapılmış - Oda iptal edilmiş - İkinci katta odalar küçültülerek banyo eklenmiş - Balkon küçültülmüş
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
ÇATI KATI PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		

Şekil 4.64 : 8. Ada, 3. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

9. ada, 3. parselde bulunan dört katlı tescilli yapı bir yalı olup, günümüzde kullanılmamaktadır. Bir süre balık restoranı olarak kullanılan yapının sahibine ulaşamadığından görüşme yapılamamış, rölöve ve restorasyon projeleri belediye arşivinden alınıp incelenerek, plan şeması çıkartılmıştır.

Şekil 4.65 : 9. Ada, 3. Parsel’de Bulunan Yapı (Şakir, 2014).

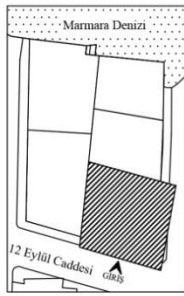
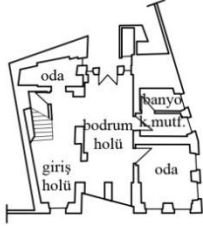
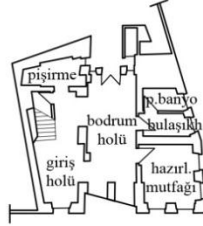
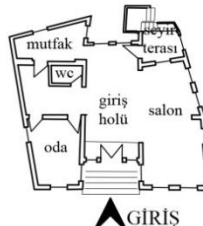
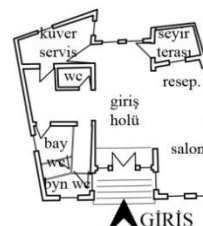
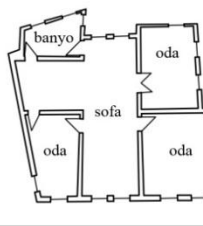
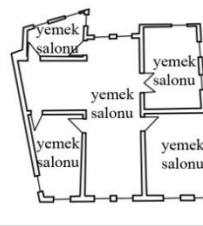
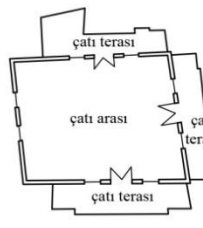
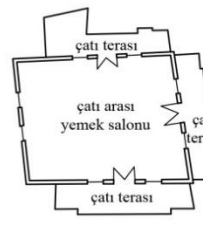
Yapının orijinal planına göre bodrum katta iki oda, giriş holü, sofa, banyo, mutfak ve bahçeye çıkış yer almaktadır (Şekil 4.65). Günümüzdeki durum incelendiğinde bodrum katta deniz tarafındaki oda, pişirme alanına dönüştürülmüştür. Bodrum ve sokak giriş holü korunmuş, cadde tarafındaki oda, hazırlık mutfağına; mutfak ise bulaşıkhaneye dönüştürülmüştür (Şekil 4.66).

Sokak kotundan ulaşılan zemin katta orijinal planda giriş holü, bir oda, salon, WC ve seyir terası bulunmaktadır. Restorasyon projesinde, zemin katta giriş, giriş holü ve salon korunmuş; cadde tarafındaki oda iptal edilerek yerine bay - bayan WC yapılmıştır. Deniz tarafında bulunan mutfak ise kuver servise dönüştürülmüştür.

Evin birinci katında, orijinal planda yukarı çıkan bir merdiven, bir sofa, cadde cephesinde iki oda, deniz cephesinde ise bir oda ve banyo yer almaktadır. Restorasyon projesinde evin birinci katındaki sofa da dahil olmak üzere odaların tümü yemek salonuna dönüştürülmüştür.

Orijinal planda çatı katı, çatı arası odası ve çatı teraslarından oluşmaktadır.

Restorasyon projesinde çatı terasları korunmuş, çatı arası ise yemek salonuna dönüştürülmüştür.

ADA: 9 PARSEL: 3 ADRES: Halitpaşa Mah. 12 Eylül Cad. No:48		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Kullanılmıyor. KAT ADEDİ: 4 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Bodrum katta oda, pişirme alanına; oda, hazırlık mutfagına; mutfak, bulaşıkhaneye dönüştürülmüş - Zemin katta mutfak, kuver servise dönüştürülmüş - Oda iptal edilerek yerine bay-bayan WC yapılmış - Banyo, odalar ve sofa yemek alanına dönüştürülmüş - Çatı odası yemek salonuna dönüştürülmüş
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
İKİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
ÇATI KATI PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		

Şekil 4.66 : 9. Ada, 3. Parsel Çizimi (Şakir, 2014).

Mütareke Mahallesi, Çardaklı Kahve Sokak, 12 numarada bulunan yapı, çalışma alanı genişletildiğinde kapsama alınan evlerden biridir. Yapı üç katlı, bitişik nizam, tescilli bir evdir, yazlık ev olarak kullanılmaktadır.

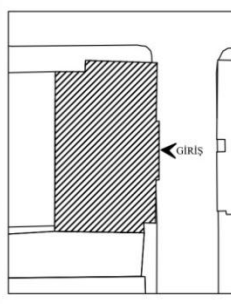
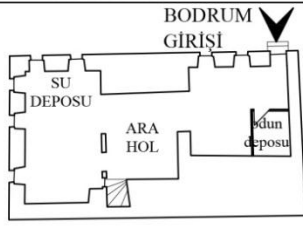
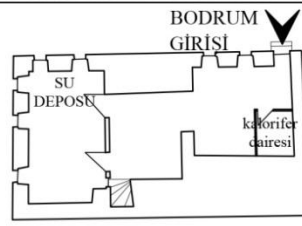
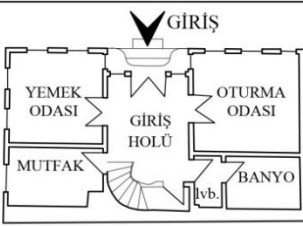
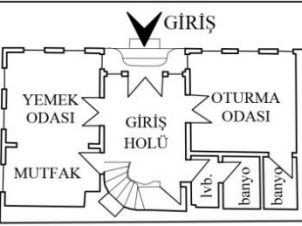
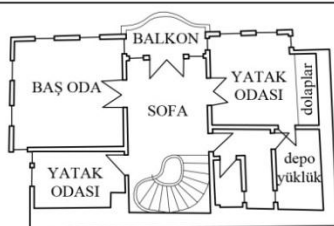
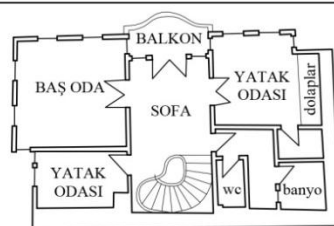
Şekil 4.67 : Alan Dışı Ev 1 (Şakir, 2014).

Yapı Mudanya ölçeğinde “en iyi tarihi yaşatan ev” olarak seçilmiştir. Yapı sahiplerine ulaşılamadığı için görüşme yapılamamış, röleve ve restorasyon projeleri belediye arşivinden alınmıştır.

Evin orijinal planında bodrum kat depo alanı olarak kullanılmaktadır, bodrum katına sokaktan bir giriş vardır, bodrum katın iki duvarı sağır duvar iken iki duvarı bol pencere ile dışa açılmaktadır. Bodrum katının içinde bir hol, yukarıya çıkan bir merdiven, bir su deposu ve bir odun deposu yer almaktadır. Evin günümüzdeki durumu incelendiğinde evin sokaktan bodrum katına giriş kapısı ile, su deposu korunmuş; odun deposu olan mekan, kalorifer dairesine dönüştürülmüştür. Su deposu ve ara holü birbirinden ayıran duvara iki adet kapı eklenmiştir (Şekil 4.68).

Evin orijinal planında, zemin kat planında sokaktan eve birkaç basamak yükselerek girilmekte, giriş holünde bir merdiven, bir yemek odası, mutfak, oturma odası, banyo ve lavabo yer almaktadır. Restorasyon projesinde, zemin kattaki yüksek giriş ve giriş holü korunmuş, yemek odası ve mutfak arasındaki duvar iptal edilmiştir. Oturma odası, lavabo ve merdiven altı bodrum kat inişi korunmuştur. Katta yer alan mevcut banyo ikiye bölünmüş, bir banyoya holden ulaşılırken, diğerine oturma odasından geçilmektedir.

Evin birinci kat planında, orijinal planda merdivenle bir sofaya ulaşılmakta, buradan bir baş oda ile, iki adet yatak odasına geçilmektedir. Sofanın sokağa bakan tarafında bir balkon yer almaktadır, katta bunların dışında bir depo, yüklük ve dolaplar bulunmaktadır. Restorasyon projesinde birinci kat planındaki sofa, balkon, baş oda, ve diğer yatak odası korunmuştur. Depo - yüklük iptal edilerek, banyoya dönüştürülmüş, WC eklenmiş, banyoya dönüştürülen yüklükten de sokak cephesinde yer alan yatak odasına geçiş yapılmıştır. Bu yatak odasındaki dolaplar korunmuştur.

ADA: Alan Dışı Ev 1 PARSEL: 1150 / 5 ADRES: Mütareke Mah. Çardaklı Kahve Sk. No:12		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Yazlık Kull. KAT ADEDİ: 3 Kat	
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM	
		- Bodrum katta; ara hol ve su deposu bölmesine kapı eklenmiş - Odun deposu, kalorifer dairesine dönüştürülmüş - Zemin katta; yemek odası ve mutfak arasındaki duvar iptal edilmiş - Banyo ikiye bölünmüş, oturma odasına geçiş yapılmış - Depo-yüklük ikiye bölünmüş, bir tarafı banyoya, diğer tarafı da yatak odasına açılan mekana dönüştürülmüş	
BODRUM KAT PLANI			
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM		
			
ZEMİN KAT PLANI			
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM		
			
BİRİNCİ KAT PLANI			
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM		
			
			

Şekil 4.68 : Alan Dışı Ev 1 Çizimi (Şakir, 2014).

Fevzi Paşa Caddesi üzerinde bulunan yapı, genişletilen çalışma alanının kapsamı içinde incelenen fonksiyonu değiştirilmiş yapılardan biridir. Yapı üç katlı, tescilli bir yapıdır, kullanım durumu belirlenememiştir.

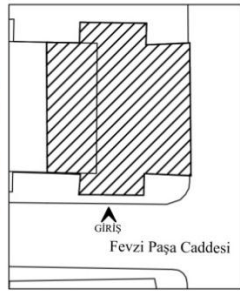
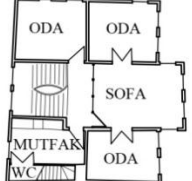
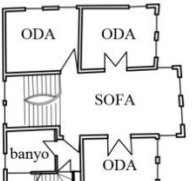
Şekil 4.69 : Alan Dışı Ev 3 (Şakir, 2014).

Üzerinde satılık levhası bulunan yapı Fevzi Paşa caddesinde, yan sokak ve arka bahçe cephelerinde olmak üzere üç cephesi bulunmaktadır. Yapının ada bazına bakıldığında, yanında bulunan parselde yer alan bina ile ikiz yapı olduğu görülmektedir (Şekil 4.70). Yapının kullanıcılarına ulaşamadığından görüşme yapılamamış; yapının röleve, restorasyon projeleri belediye arşivinden alınmıştır.

Fevzi Paşa caddesinden girişi olan yapının orijinal zemin kat planında; giriş cephesinde bir sofa, yukarıya çıkan bir merdiven, iki oda, mutfak, WC bulunmaktadır. Bahçede bir WC daha bulunmaktadır. Yapının günümüzdeki planında, zemin katta, bahçede ve yapı içinde yer alan tuvalet iptal edilmiştir. Sofa, mutfak ve odalar aynen muhafaza edilmiştir (Şekil 4.70).

Evin orijinal planında, birinci katta üç oda, bir sofa, mutfak, mutfak içinden ulaşılan, çatıya çıkan bir merdiven ve merdiven altında bir tuvalet bulunmaktadır. Evin günümüzdeki durumunda üç oda ve sofa aynen korunmuş; WC ve mutfak iptal edilmiş, yerine banyo yapılmıştır.

Çatı katında orijinal durumunda çatı arası odası, hol ve bir oda mevcuttur, restorasyon sonrasında odalar ve hol korunmuş, sokak cephesine balkon eklenmiştir.

ADA: Alan Dışı Ev 3 PARSEL: 1247 / 11 ADRES: Halitpaşa Mah. Fevzi Paşa Cad. No:34		TESCİL DURUMU: Tescilli KULLANIM DURUMU: Bilinmiyor KAT ADEDİ: 3 Kat
FOTOĞRAF	VAZİYET PLANI	YAPIDA SAPTANAN DEĞİŞİM
		- Zemin katta bahçedeki ve mutfaktaki WC' ler iptal edilmiş - Birinci katta mutfak banyoya dönüştürülmüş - Çatı katına balkon eklenmiş
ZEMİN KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
BİRİNCİ KAT PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
ÇATI KATI PLANI		
ORJİNAL PLAN	GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	
		
		

Şekil 4.70 : Alan Dışı Ev 3 Çizimi (Şakir, 2014).

4.4.3 Mahallede yapılan röportajlar

Bu bölümde mübadele, göç ve mahalle ile ilgili kişilerle görüşülmeye çalışılmıştır. Öncelikle mahallelerdeki evlerde yapılan görüşmelere başlamadan önce mahalle muhtarları ile görüşülmüş, mahallelere ve içinde yaşayanlarla ilgili genel bilgi alınmıştır. Sonra Bursa Lozan Mübadilleri Kültür ve Dayanışma Derneği Genel Sekreteri, Görükle Kadın Dayanışma Kalkındırma ve Kültür Derneği Başkanı ve Yardımcısı, Mudanya Lozan Mübadilleri Derneği, İstanbul Lozan Mübadilleri Vakfı Genel Başkanı ve Mudanya’ da yaşayan bir Mübadil Çocuğu çalışma alanının sonrasında da ilk olarak alandan sorumlu muhtarlıklar olan mahalle ve kullanıcıları ile ilgili bilgi alınmıştır.

- Mütareke Mahallesi Muhtarı

Mütareke Mahallesi muhtarı kendisinden bir önceki muhtarın vefatı üzerine göreve gelmiştir, görüşme sırasında muhtarlığa vekillik yapmakta iken 2014 yerel seçiminden sonra Mütareke Mahallesi’ nin tek adayı olarak başarı elde edip Mütareke Mahallesi muhtarı olmuştur.

Mütareke Mahallesi bu merkez mahalleler içinde en az seçmene sahip mahalledir. Mahalle Muhtarı mahallenin bir kısmını yoğunluk olarak yazın kullanılan ve yazlıkçı olarak tanımlayabileceğimiz kullanıcıların yer aldığını belirtmiştir.

Mütareke mahallesinin sınırlarını Ali Fuat, Okul, Nişanyeri, Bakım, Hükümet sokakları oluşturmaktadır. Denize daha çok paralel yapıların mahalle, Mudanya’ nın da merkezinde yer almaktadır.

Mahalle muhtarı Mütareke mahallesinde, müstakil bahçeli bir evde ikamet etmektedir. Mahalle kullanıcıları ile ilişkisi oldukça iyidir. Kendisi aynı zamanda Mudanya Verem Savaş Derneği’ nin başkanıdır.

Mahalle muhtarından mahalleye ilişkin genel bilgi ve mahallede yaşayanlar hakkında bilgi alındıktan sonra, muhtar ile birlikte çalışma alanına gidilmiş, alanda gözlem yapılmış, fotoğraf çekilmiştir. Muhtar araştırmacıyı mahalle sakinleri ile tanıştırmış yapılacak çalışma ile ilgili bilgi vermiş, çalışmaya katkıda bulunmak üzere araştırmacıya yardımcı olmalarını istemiştir.

- Halitpaşa Mahallesi Muhtarı

Halitpaşa Mahallesi' nin sınırlarını Goncagül, Ali Fuat Paşa, Değirmendere, Başak, sokaklar ve Su Deposu ile Stadyum caddeleri oluşturmaktadır. Mudanya merkez mahalleleri arasında en büyük mahallelerden biridir. Mahallenin mimari dokusu sahildeki tarihi evlerle başlamakta, yamaç kesimine, zeytinliklerin olduğu bölgelere uzanmakta, bu alanlarda yeni yapılaşma görülmektedir. Mahallenin bir bölümünü yeni yapılmış betonarme apartmanlar oluşturmaktadır (Anon).

Halitpaşa Mahallesi muhtarı, uzun yıllardır bu görevi sürdürdüğünü aktarmaktadır. Kendisinden önce ise babasının Halitpaşa Mahallesi muhtarı olduğunu söylemektedir.

Muhtar sahil kesiminde yer alan tarihi evlerin daha çok yazlık olarak kullanıldığını, mahallede az da olsa yaz - kış kullanımda olan evler olduğunu aktarmaktadır. Mahallede kullanıcısı olmayan ve yıkılmak üzere olan yapıların çoğunlukla hisseli yapılar olduğunu, genellikle hissedarların aralarında anlaşma sağlanamadığından evlerin bakımının ve onarımının yapılamadığını, bu şekilde zaman içinde evlerin harap hale geldiklerini söylemektedir.

Muhtar mahallede yaşayan genç nüfusun daha çok yeni yapılaşma alanında ikamet ettiğini, sahil kesimindeki eski yerleşimde daha çok orta yaşlı ve yaşlı nüfusun yer aldığını, uzun yıllar orada oturduklarını bu yüzden burada yaşayanların birbirini tanıyan ve komşuluk ilişkilerini sürdüren insanlar olduğunu belirtmektedir.

Halitpaşa muhtarı araştırmacıya mahallede görüşme yapılabilecek kişilerin bilgilerini aktararak yardımcı olmuş, birkaç kullanıcıya telefon ile ulaşım bilgi vermiştir.

- İstanbul Lozan Mübadilleri Vakfı

İstanbul' un İstiklal Caddesi üzerinde yer alan Lozan Mübadilleri Vakfı - Genel Sekreteri ile yapılan görüşmede göç, mübadele ve bu konuda Vakıf tarafından yapılan çalışmalar ve basılan yayınlar ile konuya ilişkin kaynaklar sorulmuştur.

Vakıf Genel Sekreteri' nin belirttiğine göre mübadelede Yunanistan' a göçen aileler ve kuşakları orada etkin bir şekilde dernekler kurmuşlar, etkinlikler düzenlemektedirler. Türkiye' ye göçen kişilerin de bazı dernekler kurdukları görüşmede aktarılmış, etkinliklerinin daha az olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte görüşmede küçük çaplı akademik yönde çalışmaların varlığından söz edilmiştir.

Tarihte gerçekleşen mübadele göçünü “İnsanlık Mirası” olarak niteleyen mübadele vakfı iki ülke arasındaki ilişkilerin 17 Ağustos 1999 Körfez depremi, 7 Eylül 1999’da meydana gelen Atina depremi sonrasında olumlu yönde pekiştiğini ve artarak günümüzde de devam ettiğini anlatmıştır.

1999 yılında Lozan Mübadilleri Vakfı mübadil, mübadil çocuğu ve torunlarının çabası ile kurulmuş, 25 Nisan 2001 tarihinde de tescil edilmiştir. Vakfın yılın belli zamanlarında etkinlikleri olmakta; 2010 Avrupa Kültür Başkenti proje kapsamı doğrultusunda da çeşitli projeler, araştırmalar, yayınlar, etkinlik ve mübadil buluşmaları gibi çalışmaları bulunmaktadır.

2010 Avrupa Kültür Başkenti başlığı altında “Ortak kültür mirasımız” proje kapsamında paneller, atölye çalışmaları, sergiler; AEGEE ile ortaklaşa düzenlenen sempozyumun yayını “Yeniden kurulan yaşamlar” kitabı, 2005 yılında gerçekleşen Batı Trakya, İstanbul ve Egedeki azınlıklar ile ilgili olan “Yurttaşlık yolunda” sempozyumu, “Belleklerdeki Güzellik, Mübadele Türküleri” derleme projesi, “Yastığım Taş Yorganım Taş” filmi ve “Meriç’in İki Yakası” isimle yayınlanan çalışmalar vardır. Vakıf kurulduğu yıldan beri her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen mübadil buluşmaları ile birlikte bir çok yayın yapıldığı aktarılmıştır.

Genel sekreter yapılan sosyal projeler ile birlikte akademik yönde de mübadele konusu ile ilgili çalışmaların yapıldığını ve bu çalışmalar mimari, sosyal, psikolojik, tarihi vb. yönlerini irdeleyen çalışmalar olduğunu belirtmiştir.

Kendisi kaynak olarak vakfın günümüze kadar yapılmış çalışmalarını araştırmacıya vermiş, Görükle ve Mudanya Mübadilleri Vakfı başkanları ile görüşmeler yapılmasına yönelik yönlendirmiştir.

-Mudanya Lozan Mübadilleri Derneği

Mudanya Lozan Mübadilleri Derneği, Halitpaşa Mahallesi’ nde Şükrü Çavuş okulunun yanında bir apartmanın zemin katında yaklaşık 9-10 m²’ lik bir ofiste yer almaktadır. Dernek başkanı ile görüşülmüştür. Dernek başkanı; 2005 yılında kurulmuş olan derneğin çalışmalarını ofiste bireysel olarak devam ettirmektedir. Kendisi mübadil torunu olduğundan memleketi, aile büyükleri başta olmak üzere Mudanya’ yı mübadele bilgisi açısından geliştirmek ve gelecek nesillere daha iyi, bilinçli bir Mudanya bırakmak istemektedir.

İlk görüşmede dernek başkanına Mudanya’ da mübadele zamanında, öncesinde ve sonrasında gerek fiziksel, gerek sosyal açıdan ne tür değişiklikler olduğunu, mübadele tarihçesini ve yapılan çalışmalar sorulmuştur. İlk olarak dernek başkanı genel Mübadele tarihçesinden bahsetmiştir. Mütareke ve Halitpaşa mahallelerine ilişkin bilgisi olmayan dernek başkanı, araştırmacıyı bu bilgileri edinmek için Korsan Kafe sahibine yönlendirmiştir.

Dernek Başkanı dedesinin mübadelede Girit’ ten göçtüğünü aktarmıştır. Kendisinin ailesinin Girit’ te yaşadıkları ev veya belgeler hakkında herhangi bir bilgisi olmadığından mübadeleyi araştırmak, yakın tarihi ortaya çıkarmak, belgelemek ve arşivlemek amacıyla Ankara’ ya Başbakanlık ve Devlet arşivlerine gitmiştir. Yaptığı araştırmada konu ile ilgili bazı çalışmalara ulaşmıştır.

Dernek başkanı Yunanistan’ da bir de sergi projesi hazırlamayı düşündüklerini söylemiştir. Bu sergide planlanan; mübadil evleri inşaatından çıkan ahşap parçaların üzerine mübadeleyi resmetmektedir.

Dernek başkanı ile ilk görüşme tez oluşum sürecinin başında, ikinci görüşme ise tez yazım aşaması sürecinde yapılmıştır. İkinci görüşmede dernekteki üye sayısı, devlet arşivlerinde bulunan belgeler ışığında Yunanistan’ da Girit’ e yapılan gezi hakkında konuşulmuştur.

Dernekteki üye sayısının 150 kişi olduğunu bu kişilerin neredeyse hepsinin mübadele ile ilişkili olduğu ifade edilmiştir.

- Görükle Mübadele Derneği Görüşmesi

Görükle Mübadele Derneği merkezde bir iş hanının dairesinde; bir odası müze tarzında derlenmiş, başkan ve toplantı odası, kütüphanesi bulunan bir mekandır.

Derneğin ve Kadın Kolları’ nın aktif rol üstlendiği, Görükle’ de her yıl düzenlenen Hıdrellez Şenliği’ ne Yunanistan’ dan gelen protokol ve mübadil kuşakları da yer almaktadır. Bununla birlikte Görükle Mübadele Derneği de Yunanistan’ a kültür gezileri düzenlemektedir.

Görükle’ nin eski köy meydanı ve eski kent merkezindeki meydanda mübadele kahvesi ve bu alanın etrafında eski mübadil evleri bulunmaktadır. Dernek meydan etrafında bulunan, kullanılmayan, tescilli bir evi satın alarak bu yapıya taşınmayı ve müze alanına daha büyük ve tanıtıcı olarak hazırlamayı düşünmektedirler.

Mübadele Derneği başkanı ve ekibi, Kadın Kolları başkanı ve ekibi tarafından önerilen kaynaklar ve dernek kütüphanesinden paylaşılan kaynaklar çalışmaya katkı sağlamıştır.

Görükle’ de görüşme yapılması için önerilen kişilerden en önemlisi antika radyo ustası ve toplayıcısı, aynı zamanda mübadil kuşağı olan görüşmecidir. Görükle’ de betonarme yapıların arasında bulunan, üç katlı, kendisinin inşa ettirdiği bir evde ikamet etmekte olan görüşmeci eşi, çocukları ve torunları ile birlikte yaşamaktadır. Evinin bahçeye açılan, müstemilat olarak yapılmış ve depo vb. olarak kullanılan odayı adeta bir müzeye çevirmiştir. Antika radyolar ile Yunanistan’ da ve Görükle’ de mübadele zamanından kalan tarım aletleri, kaşıklar, ahşap aletler, örtüler, sandıklar vb. birçok şey bulunmaktadır. Bununla birlikte kendisinin büyük bir kütüphanesi bulunmaktadır. Kütüphanesinde yer alan kaynaklar daha çok mübadele ve Görükle üzerinedir. Görüşmecinin memleketi Selanik yakınında bulunan Serez yerleşim bölgesidir. Kendisi Yunanistan’ a yapılan kültür gezisinde grup başkanlığı yapmıştır. Günümüzde Mübadele Derneği’ nin ve Görükle’ de Nilüfer Belediyesi tarafından gerçekleştirilen etkinliklere katılmaktadır. Yunanca yabancı dili olduğundan, Yunanistan’ a yapılan kültür turunda ve Yunanistan’ dan Görükle’ ye turist geldiğinde kendisi tercümanlık yapmaktadır. Görüşmeci Mübadele Derneği’ nin satın aldığı yapının restorasyon işleri bittikten sonra, yapıda tasarlanacak müze mekanı için evindeki arşivini derneğe bağışlamayı planladığını anlatmaktadır.

- Mudanya’ da Bir Mübadil Çocuğu

Mudanya’ da ikamet etmekte olan görüşmeci ile 2013 yılının Eylül ayında görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmecinin annesi Mübadele’ de Girit’ ten göç eden ailelerden birinin kızıdır. Görüşmeci kendi ailesinin mübadele sonrası hikayesini anlatmıştır. Girit’ ten göç eden ailede ilk olarak dil problem yaşanmış, görüşmeci akıcı Türkçe konuşamadıkları için ailesinin yerel halk tarafından dışlandığını, dil problemi ile birlikte “gavur, rum dölü” vb. küçük düşürücü ve yanlış davranışlara maruz kaldığını ve toplumla kaynaşamadığını aktarmıştır.

Yaşanan bu çatışmalı, huzursuz ortam içinde büyüyen ve annesinin anlattıkları ile de bunları derinden hisseden kullanıcı mübadele ile ilgili olumlu düşünceler içerisinde değildir. Görüşmeci Yunanistan’ a veya eski memleketine gidip görmeyi veya

Mudanya’ da Girit, mübadil kültürü, kimliği içinde olmayı çok fazla tercih etmediğini dile getirmektedir.

- Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Görüşmesi

22 Ocak 2014 günü, Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Müdürlüğü’ nde, Kurul Müdiresi ve Kurul’ da çalışan Şehir ve Bölge Planlama uzmanı ile yapılan görüşmede alan ile ilgili bilgiler alınmış, alandaki tescilli yapılar ve kentsel sit alanına ilişkin çeşitli kanunlar üzerine konuşulmuştur.

Planlama uzmanının görüşme sırasında paylaştığı kanun ve kararlara göre; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu’ nun 4.10.2006 gün ve 720 nolu İlke kararı “Kentsel Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları” nı kapsamaktadır. Bu karara göre “Kentsel Sitler: Mimari, mahalli, tarihsel, estetik ve sanat özelliği bulunan ve bir arada bulunmaları sebebiyle teker teker taşıdıkları kıymetten daha fazla kıymeti olan kültürel ve tabii çevre elemanlarının (yapılar, bahçeler, bitki örtüleri, yerleşim dokuları, duvarlar) birlikte bulundukları alanlar” olarak tanımlanmıştır.

“Kentsel sit alanlarında uygulama başlığı altında ise her ne surette olursa olsun yeni yapı veya imar uygulaması yapılamayacağına, ancak kamu yatırımları kapsamında yapılmasında zorunluluk olan yeni yapı uygulamalarında; cephe elemanlarında, doluluk - boşluk oranlarında, çıkma ve balkonlarda, pencere ve kapı boyutlarında, yanındaki ve yakınındaki tescilli yapıların özelliklerine uyulması, renk seçiminde uyum sağlanması, çatı örtüsünde yöresel örtü sisteminin kullanılması, çekme katsız inşaat yapılması ilkelerine uygun projesi ile ilgili koruma bölge kurullarından izin alınması” gerektiği şeklinde açıklanmaktadır.

Taşınmaz Kültür Varlıkları’ nın Gruplandırılması, Bakım ve Onarımları konusunda 5.11.1999 gün ve 660 sayılı ilke kararına göre “Taşınmaz kültür varlıklarının korunmasında en önemli sorun, yapılacak müdahalenin niteliğidir.” Her yapının kendine özgü sorunları olduğu için tüm yapıları kapsayacak ve müdahale biçimini belirleyecek genel sınıflandırmaların uygulamada yanlış sonuçlar verdiği saptanmıştır. Bu nedenle kurul kararlarına temel olacak ilkeler ve müdahale biçimlerine daha uygun olduğu kabul edilen tanımlar yapılmıştır.

Koruma yasasında korunmaya değer bulunan yapı grupları; 1. ve 2. grup yapılar olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

1. Grup Yapılar; toplumun maddi tarihini oluşturan kültür verileri içinde tarihsel, simgesel, anı ve estetik nitelikleriyle korunması zorunlu yapılardır.

2. Grup Yapılar ise kent ve çevre kimliğine katkıda bulunan kültür varlığı niteliğindeki yöresel yaşam biçimini yansıtan yapılar olarak tanımlanmaktadır.

Bu yapılara müdahale biçimleri ise bakım, onarım, yeniden yapma şeklinde uygulanmaktadır.

Bakım; sadece yapının yaşamını sürdürmeyi amaçlayan, tasarımda, malzemede, strüktürde, mimari öğelerde değişiklik gerektirmeyen müdahalelerdir. (çatı aktarımı, oluk onarımı, boya - badana vb)

Onarım; yapının yaşamını sürdürmeyi amaçlayan, tasarımda, malzemede, strüktürde ve mimari öğelerde değişiklik gerektiren müdahalelerdir.

-Basit Onarım; yapıların ahşap, madeni, pişmiş toprak, taş vb. çürüyen ya da bozularak eksilen mimari öğelerinin, özgün biçimlerine uygun olarak aynı malzeme ile değiştirilmesi, bozulan iç ve dış sıvaların, kaplamaların, renk ve malzeme uyumu sağlanarak, özgün biçimlerine uygun olarak yenilenmesidir.

-Esaslı Onarım, yapının rölöveye dayanan restitüsyon ve/veya restorasyon projeleri ile diğer ilgili belgelerin içerikleri ve ölçekleri koruma kurulunca belirlenen müdahalelerdir.

Yeniden Yapma; korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen ve tescil edilmesine ilişkin gerekli özellikleri taşımasına rağmen elde olmayan sebeplerle tescili yapılmamış ve/veya herhangi bir nedenle yitirilmiş olan yapının, gerek kültür varlığı niteliği, gerekse kültürel çevreye olan tarihsel katkıları açısından, eldeki mevcut belgelerden yararlanmak suretiyle kendi parsellerinde daha önce bulunduğu yapı oturum alanında, eski cephe özelliğinde, aynı kitle ve gabaride, özgün plan şeması, malzeme ve yapım tekniği kullanılarak, kapsamlı restitüsyon etüdüne dayalı rekonstrüksiyon uygulamasıdır.

Şehir plancısı tarafından Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Müdürlüğü' ne hazırlanan raporda Bursa ili, Mudanya ilçesi, kentsel sitte, kurulun 9.5.1992 gün ve 2454 sayılı kararıyla uygun görülen ve kurulun 2.5.2003 gün ve 9764 sayılı kararıyla revize edilen 1/1000  l ekli Mudanya Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Revizyonunun değerlendirilmesi istenmiştir.

Kurulun 9.5.1992 gün ve 2454 sayılı karar ile uygun gördüğü koruma amaçlı imar planı, 17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen deprem sonrası revize edilmiş ve 1992 yılında onaylanan planda belirtilmiş olan kat yükseklikleri, jeolojik rapor doğrultusunda düşürülerek iki kat olarak gösterilmiştir.

Söz konusu revizyon kapsamında; plan bütününde iki kat olarak gösterilen kat yükseklikleri, kurulun 9.5.1992 gün ve 2454 sayılı kararıyla uygun görülen planda belirtilen kat yükseklikleri esas alınarak arttırılmaktadır.

Kıyı bandında ise jeolojik etüd raporları doğrultusunda, yapılaşma  ng r lm ş ancak, kıyı kenar çizgisi ötesinde kalan taşınmazların tapuları iptal edilmiştir. Bu doğrultuda ise bu taşınmazlara yönelik devam eden kamu davaları neticesine göre uygulama gerçekleştirileceği belirtilmektedir.

4.5 Genel Değerlendirme

Ankete İlişkin Değerlendirmeler

Çalışma alanında kullanıcıların evleri, mahalle ve mahallenin geleceğine dair düşüncelerini belirlemeye yönelik bir anket hazırlanmış, toplam 22 evde anket yapılmıştır. Anket dört bölümden oluşmaktadır; kullanıcıların sosyo - demografik özellikleri, konut ile ilgili düşünce ve eylemleri ile mahallenin genel nitelikleri ve geleceğe ilişkin görüşleri.

Çalışma alanının sınırları 12 Eylül Caddesi üzerinde ve Fevzi Paşa Caddesi'nde belirli bir yerden sonra başlayan yeni dönem betonarme konutları ile oluşmuştur. Geleneksel dokunun dışında da sekiz adet yapıda çalışılmıştır.

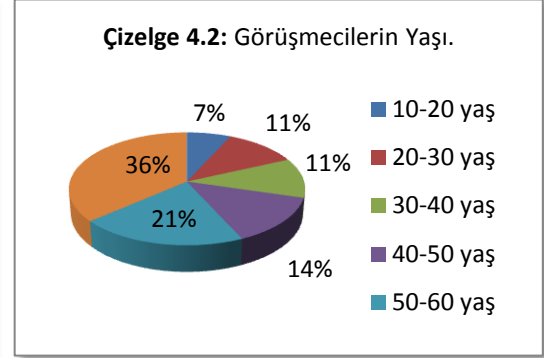
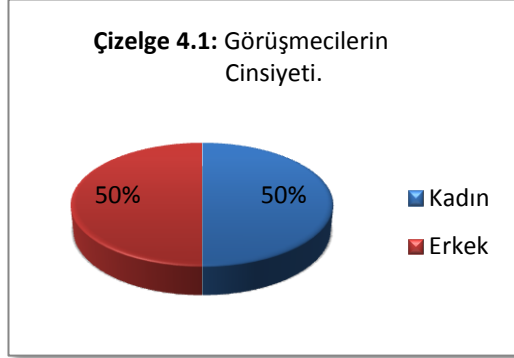
Evlerin çoğu tescillidir, tescilli olsun olmasın, evlerini sürekli ve mevsimlik kullanan ev sahiplerinin tümü yapılara düzenli olarak bakım yaptırmaktadırlar. Kullanıcılara bunun sebebi sorulduğunda; genellikle ahşap olan yapıların sürekli bakıma ihtiyacı olması, mahallenin tarihi sebebiyle gelen ziyaretçilere evlerin güzel görünmesi gibi konular ön plana çıkmıştır.

Mahallede ev ve sokak dokusu dikkat çekicidir, zaman içinde kendiliğinden oluşan dokuda, bugün kullanılmayan, yıkılmaya yüz tutmuş evler alanın niteliğini olumsuz etkilemektedir. Yerleşmenin deniz kıyısı olması nedeniyle yaz kullanımı daha fazladır, yaz aylarında alanda nüfus artmaktadır. Ayrıca mahallenin ülke tarihinde önemli bir yer tutması nedeniyle özel ziyaretçileri çok olmaktadır, bu durum mahalle ve evlerin önemini daha da arttırmaktadır.

Mahallenin en dikkat çekici özelliği yaz ayları ve kış aylarının güneşli ve ılık havalarında mahalle sakinleri evlerinin kapısının önüne sandalye, masa koyarak burada zaman geçirmekte, sohbet etmektedir. Kapı önleri sosyalleşmenin önemli bir mekanı olmaktadır. Sabah kahvaltıları, akşam yemekleri, ramazan ayında sahur yemeklerinin bile kapılarının önünde yapıldığını söyleyen komşular burada yer alan bazen oturma, yaşama ve mutfak alanı gibi bir yerlerde komşularıyla oturmaktadır. Bu yerleşmede önemli bir sosyal hayatın varlığını göstermektedir.

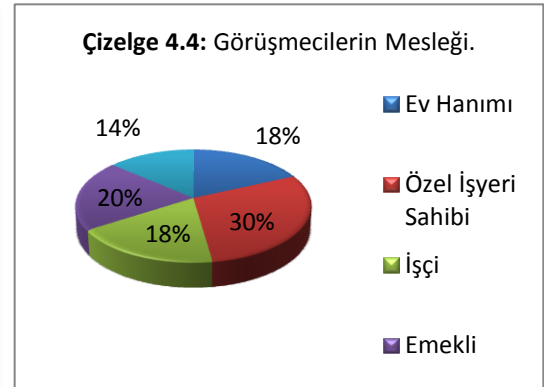
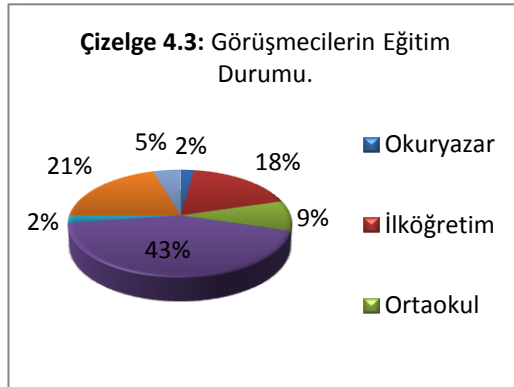
Kullanıcının Sosyo - Demografik Özellikleri

Alanda görüşülen kişilerin yarısı kadın, yarısı erkektir. (Çizelge 4.1) Görüşmecilerin yaş ortalamasına bakıldığında; 60 yaş ve üstü 16 kişi (%36), 50-60 yaş aralığında olan 9 kişi (%21), 40-50 yaş aralığında ise 6 kişi (%14) olduğu görülmektedir. 20- 40 yaş arası ise toplam 10 kişi (%22)'dir. Çalışma alanına bakıldığında daha çok emekli, ve yaşlı kesimin genç nüfusa göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. (Çizelge 4.2)

Kullanıcıların eğitim durumuna bakıldığında, toplam 44 kişi üzerinden, 19 kişinin (%43) lise mezunu, 9 kişinin (%21) üniversite, 8 kişi (%18) ilkokul mezunu kişiler olduğu görülmektedir. (Çizelge 4.3)

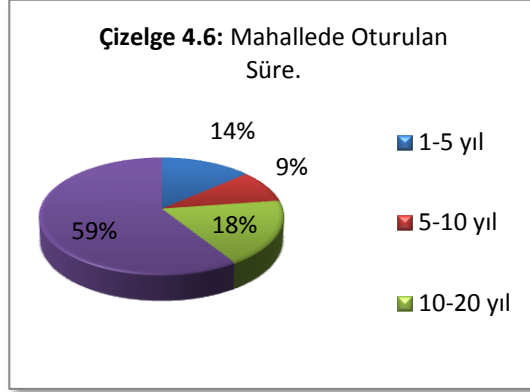
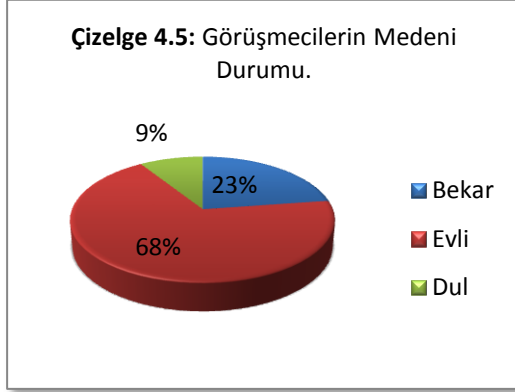
Görüşmecilerin meslek grupları incelendiğinde; 13 kişinin (%30) özel işyeri sahibi ve kendi işini yapmakta olduğu; 9 kişinin (%20) emekli, 8 kişinin (%14) ev hanımı, 8 kişinin (%18) ise işçi olduğu tespit edilmiştir. (Çizelge 4.4)

Kullanıcıların medeni durumuna bakıldığında; 30 kişinin (%68) evli, 10 kişinin (%23) bekar, 4 kişinin (%9) ise dul olduğu görülmektedir. (Çizelge 4.5)

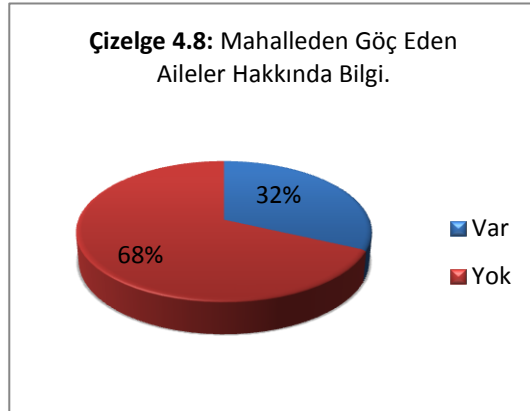
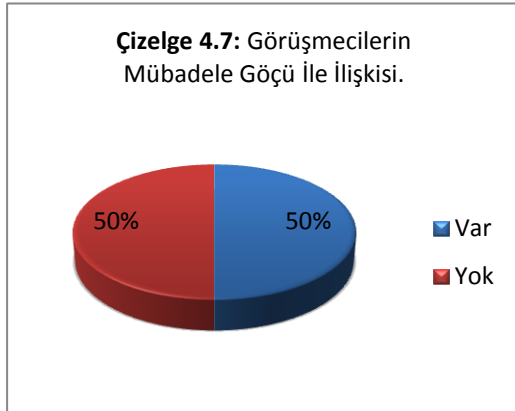
Mahallede oturan kişilerin bir bölümü mübadillerle ilişkili olduklarından, genellikle uzun zamandır alanda ikamet etmektedirler. Bununla birlikte bölge Türkiye' nin farklı şehirlerinden ve Bursa' nın ilçelerinden de göç aldığından bir bölüm mahalle

sakini burada ortalama 5-10 yıldır bulunmaktadır. Görüşme yapılan 13 aile (%59) 20 yıl ve daha uzun yıllardır burada oturmakta iken; 10-20 yıl aralığında 4 aile, (%18) 1-5 yıldır ise 3 aile (%14) ikamet etmektedir. (Çizelge 4.6)

Kullanıcıların mübadele ile ilişkileri sorulduğunda görüşme yapılan toplam 22 aileden yarısının (11 aile) mübadele göçü ile gelen ailelerle ilişkisi bulunmakta, diğer yarısının ise mübadele ile herhangi bir ilişkisi bulunmamaktadır. (Çizelge 4.7)

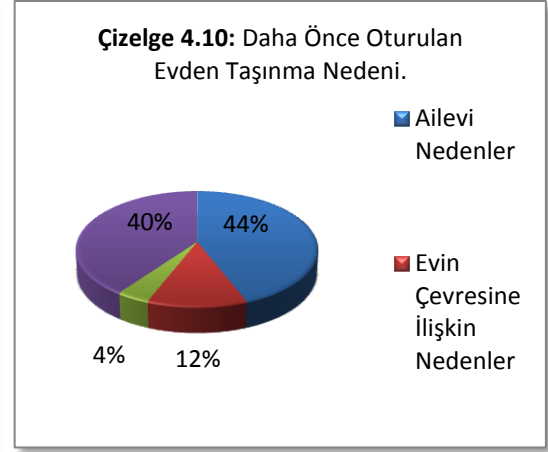
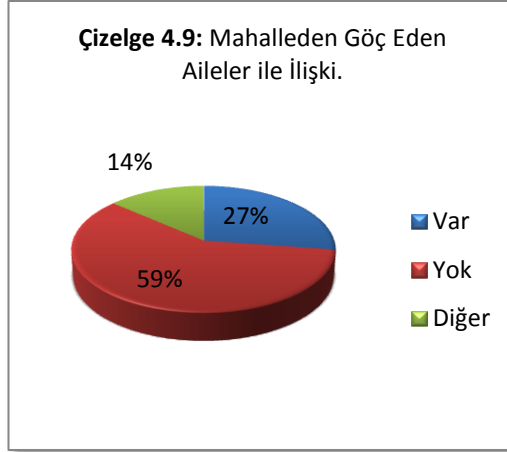
Görüşülen kişilerin mübadele döneminde meydana gelen kullanıcı değişimi ve mübadele göçü ile mahalleden veya kullandıkları evden Yunanistan' a giden ailelerin akibetleri sorulduğunda 15 kişinin (%68) konuya ilişkin bilgisi olmadığı, 7 kişinin (%32) ise bu konularda bilgisi olduğu anlaşılmaktadır. (Çizelge 4.8)

Kullanıcılara Yunanistan' a göçen aileler ile görüşüp, görüşmedikleri sorulduğunda 13 kişi (%59) görüşmediğini belirtirken, 6 kişi (%27) bu geziler sayesinde mübadillerle görüştiklerini söylemişlerdir. (Çizelge 4.9)

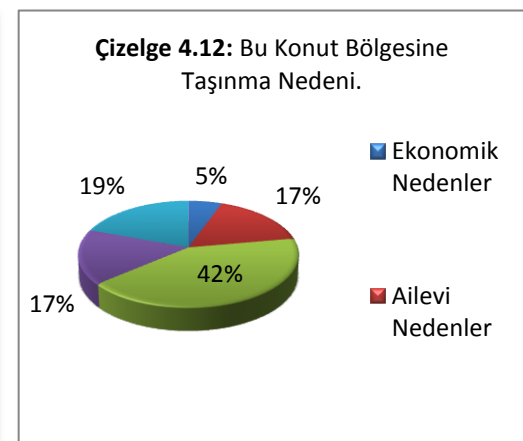
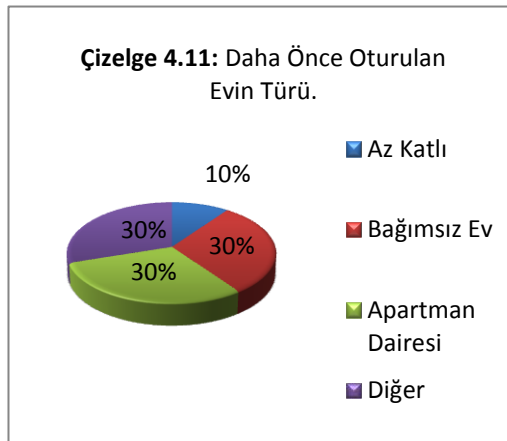
Görüşülen kişilere daha önce oturdukları evden taşınma nedeni sorulduğunda 11 kişi (%44) sağlık, evlilik, ölüm, doğum gibi ailevi nedenlerden söz ederken, 10 kişi (%12) Mudanya' nın iklim ve yaşam standartlarından, 3 kişi ise taşındığı evin

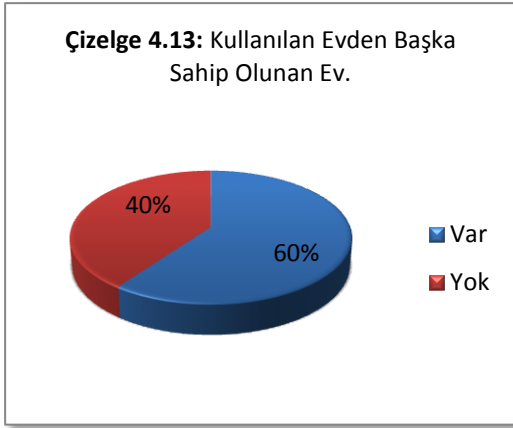
çevresine ilişkin gürültü, yapılaşma gibi nedenlerden taşındığını anlatmaktadır. (Çizelge 4.10) Daha önce oturulan evin evin türü sorulduğunda; 9 aile (%30) apartman dairesinde oturduğunu söylerken, 9 aile de (%30) bağımsız az katlı evde ikamet ettiğini ifade etmektedir. (Çizelge 4.11)

Görüşmecilere bu konut bölgesine taşınmalarında hangi faktörlerin etkili olduğu sorulduğunda; 15 kişi (%42) evin çevresine ilişkin nedenler, 6 kişi (%17) ise ailevi nedenlerden söz etmiştir. (Çizelge 4.12)

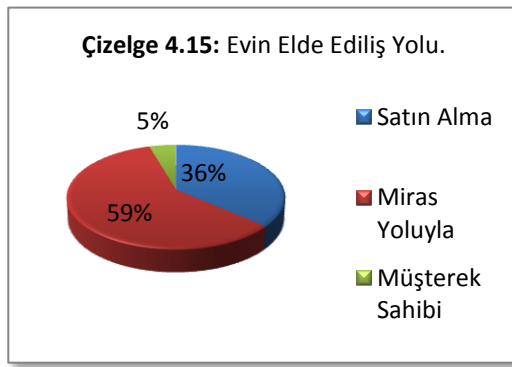
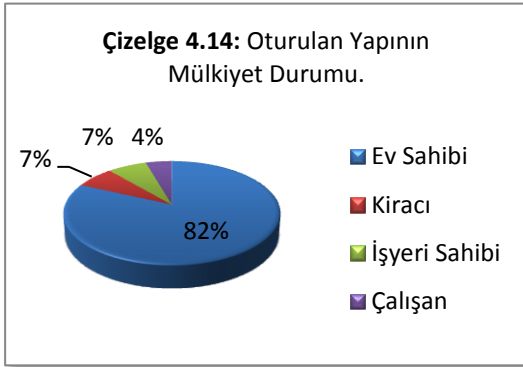
Kullanıcıların ikamet ettikleri evden başka sahip oldukları evin olup olmadığı sorulduğunda; 12 aile (%60) başka evi olduğunu, 8 aile (%40) başka evi olmadığını söylemiştir, görüşülen 2 kişi de oturdukları evde kiracıdır. (Çizelge 4.13)

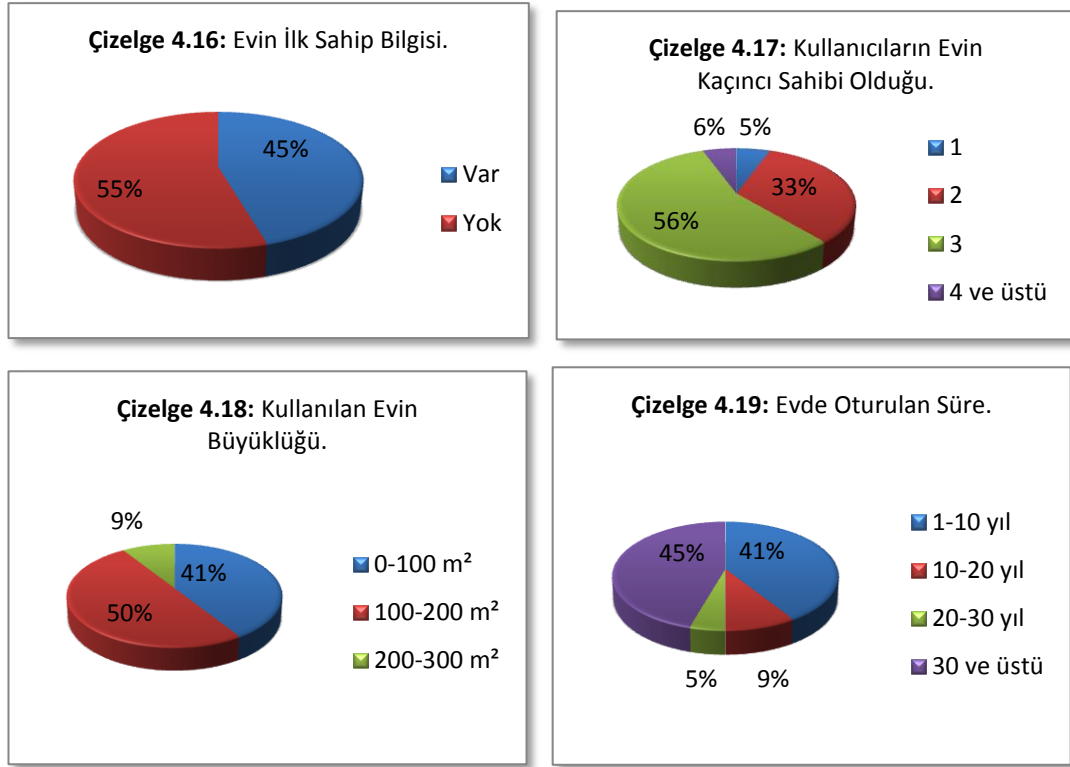
Görüşmecilerden 36 kişi (% 82) ev sahibi iken, 3 kişi (% 18) kiracı, 3 kişi işyeri sahibidir. (Çizelge 4.14)

Evlerin elde ediliş yolu sorulduğunda; 13 kişi (% 59) miras yoluyla, 8 kişi (%36) ise yapıyı satın alarak elde ettiğini ifade etmiştir. (Çizelge 4.15)

Görüşmecilerimizin bir bölümünün evlerinin ilk sahibi hakkında bilgisi bulunduğu, bu bilginin anne veya babalarından aktarıldığı tespit edilmiştir. Kullanılan evin ilk sahibinin araştırılmasındaki amaç Yunanistan' a göç eden Rum mübadiler veya yakınlarına ulaşabilmektir, fakat görüşülen kişiler bazen ilk sahibini lakabıyla veya sadece ismi ile bildiğinden yeterli bilgiye ulaşılammıştır. Bu duruma göre; 12 kişi (%45) evin ilk sahibi hakkında bilgi sahibi iken, 10 kişinin (% 55) evin ilk sahibi hakkında bilgisi olmadığı görülmüştür. (Çizelge 4.16)

Çalışma alanında yer alan evlerin mübadeleden sonra kaç kez el değiştirildiği tespit edilmeye çalışılmış, bir bölümü tespit edilebilmiştir. Buna göre 10 kişi (% 56) evinin üçüncü sahibi olduğunu, 6 kişi (% 33) evinin ikinci sahibi olduğunu belirtmiştir. (Çizelge 4.17)

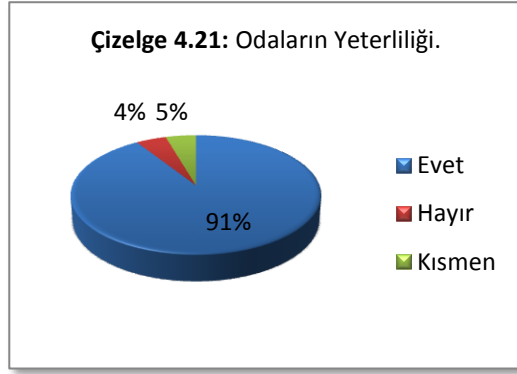
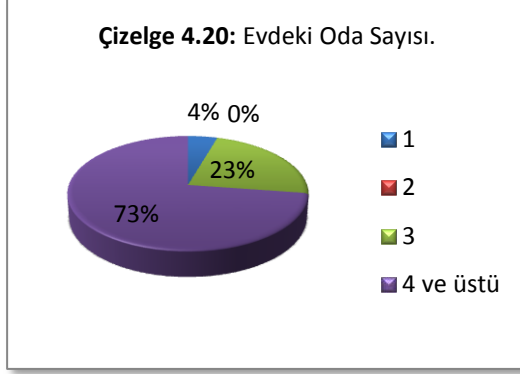
Mütareke ve Halitpaşa mahallerindeki evlerin çoğu bitişik nizam, iki veya üç katlı yapılardır. Evin inşa edildiği parseller genellikle dikdörtgen formda, yapı derinlikleri evin cephesine göre iki - üç kat daha fazladır. Buna göre; 11 ev (%50) 100-200 m² aralığında alana sahipken, 9 ev (% 41) ise 100 m²' den küçük alana sahiptir.

(Çizelge 4.18)

Evde oturulan süre incelendiğinde; 10 ailenin (% 45) 30 yıl ve üzeri zamandır, 9 ailenin (% 41) 1-10 yıldır, 2 ailenin (% 9) ise 10-20 yıldır evde ikamet ettiği görülmüştür. (Çizelge 4.19)

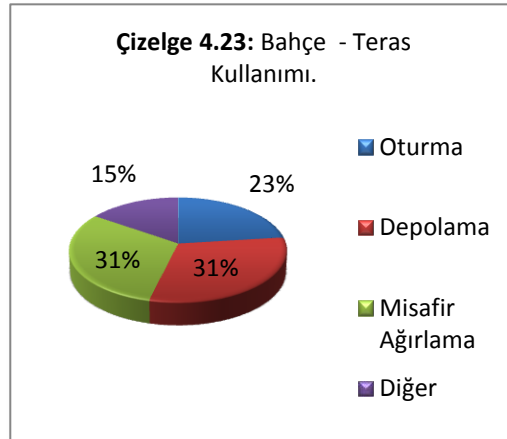
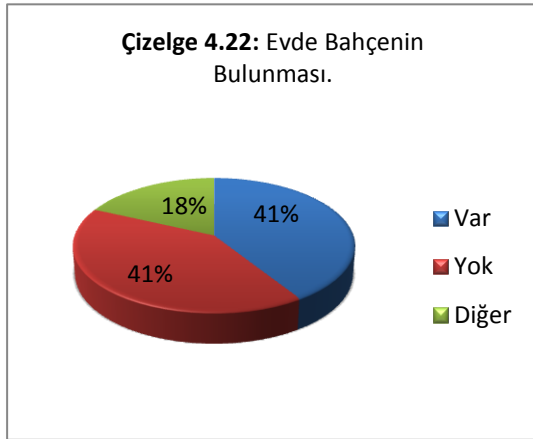
Yapılar genellikle bir ve dört oda ve üstü şeklinde kurgulanmıştır. 16 evde (%73) dört ve üzeri oda mevcutken, 5 evde (% 23) üç oda bulunmaktadır. Görüşmecilere evlerindeki oda sayılarına ilişkin görüşleri sorulduğunda genellikle yeterli geldiği görülmüştür (20 kişi), sadece yapının kafe, gayrimenkul ofisi gibi fonksiyonunun değiştirildiği durumlarda evlerin yeterli olmadığı söylenmiştir. Dört oda ve üzeri sayıda odaya sahip olan evlerde yaşayan 11 aile (% 100) odaların planda yerleştirilme şeklinden memnun olduğunu belirtmiştir. (Çizelge 4.20)

Bitişik nizam olup, denize cephesi olmayan yapıların genellikle bahçeleri bulunmamaktadır, bunun yerine evin arka kısmında küçük havalandırma alanı olarak adlandırılabilen ve çamaşırlık, odunluk, depo gibi kullanılan yarı açık yerler mevcuttur. Denize cephesi olan yapılarda teras vardır ve bu teraslar genellikle misafir ağırlama alanı olarak kullanılmaktadır. (Çizelge 4.23)

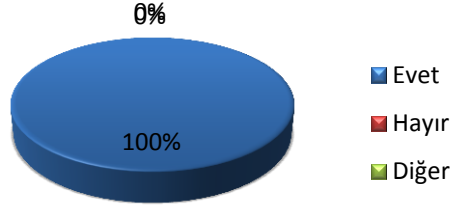

Evde yapılan değişiklikler incelendiğinde; 11 kişi (% 55) yapının fiziksel durumunu bozacak bir değişiklik yapmadığını, basit tamirat gibi işler gerçekleştirdiğini anlatmıştır. 9 kişi (% 45) ise evinde değişiklik yaptığını belirtmiştir. (Çizelge 4.25)

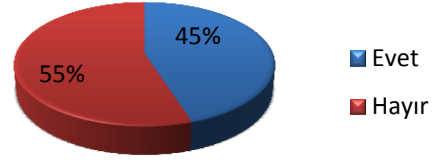
Mudanya'nın iklimi kışın rüzgarlı, yağmurlu; yazın ise rüzgarlı dönem dönem ılık ve sıcaktır. Evin ısıtma sistemi sorulduğunda; 8 kullanıcı (% 29) doğalgaz sobası kullandığını, 8 kullanıcı (% 29) odun - kömür sobası kullandığını, 5 (% 18) kullanıcı ise klima kullandığını belirtmiştir. (Çizelge 4.26)

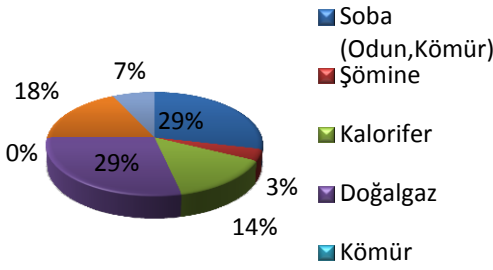
Çizelge 4.24: Odaların Yerleştirilme Şekillerinden Memnuniyet.

Çizelge 4.25: Evde Yapılan Değişiklik.

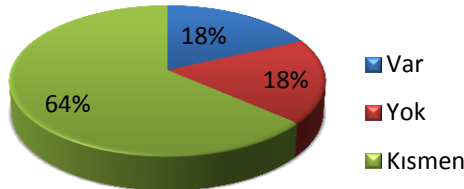
Çizelge 4.26: Oturulan Evin Ne Şekilde Isıtıldığı.

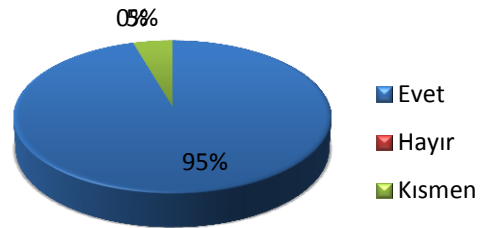
Mahallenin Genel Nitelikleri

Mahallenin tarihi geçmişini bilip bilmedikleri sorulduğunda; 14 kişi (% 64) kısmen bilgisi olduğunu söylemektedir, 4 kullanıcının ise bilgisi bulunmadığı anlaşılmıştır. (Çizelge 4.27)

Çizelge 4.27: Mahallenin Tarihi Geçmişi İle İlgili Bilgi.

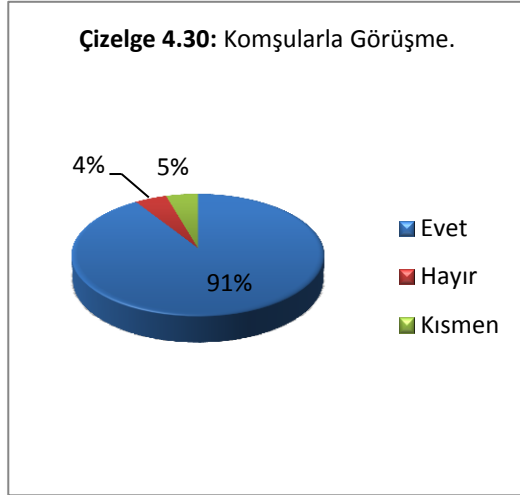
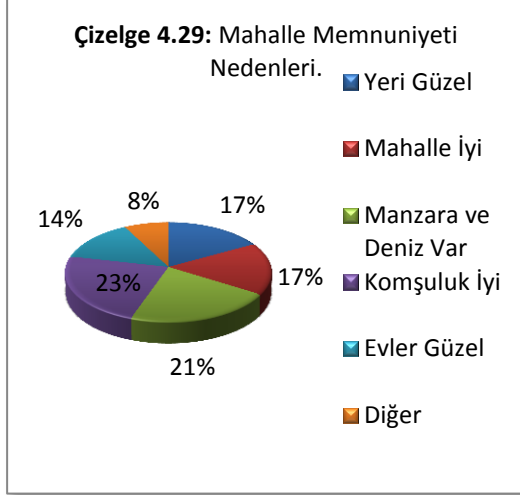

Çizelge 4.28: Mahalle Memnuniyeti.

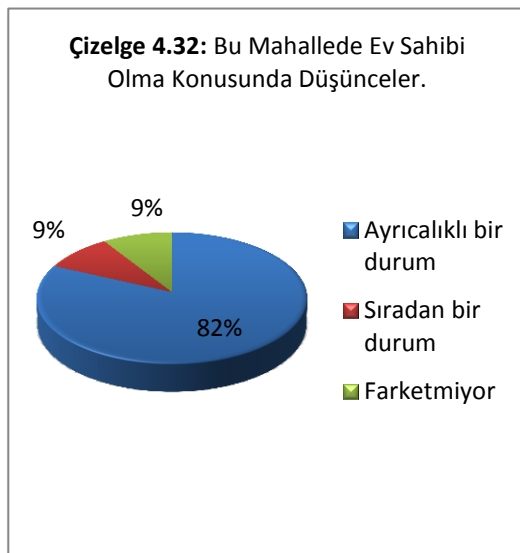
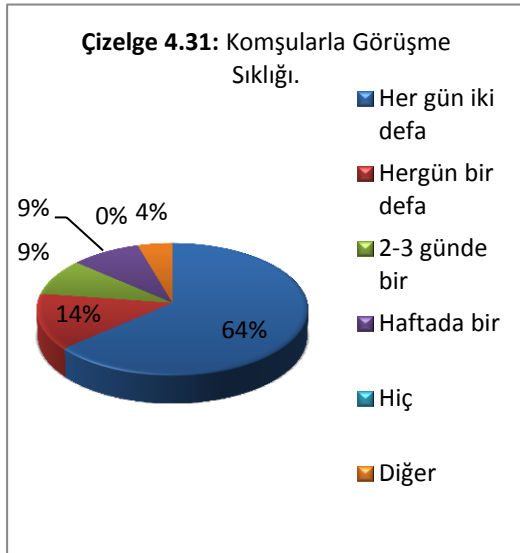

Kullanıcıların mahalleden memnuniyetine bakıldığında; genellikle herkesin (21 kişi, % 95) mahalleden memnun olduğu görülmüştür, sadece bir kullanıcı ise kısmen memnun olduğunu belirtmiştir. Memnuniyet nedenleri sorulduğunda; 15 kişi (% 23)

komşuluğun iyi olduğunu, 14 kişi (% 21) manzara ve denizin varlığını, 11 kişi (% 17) ise yerinin ve mahallenin iyi olduğunu söylemiştir. Bu soruda verilen nedenlerden birden fazlasını seçenler olmuştur. (Çizelge 4.29)

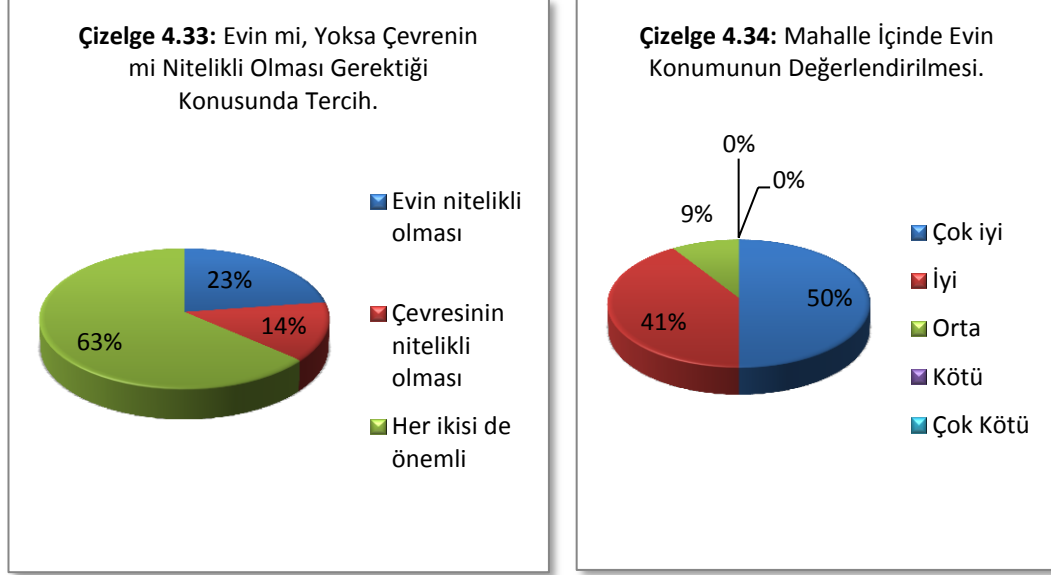

Komşuları ile görüşme sıklığı sorulduğunda; büyük bir çoğunluğu (20 kişi, % 91) komşularıyla görüştüğünü söylemiştir, komşularıyla görüşmeyen bir kişi vardır, bir kişi de sadece selamlaştığını belirtmiştir. Görüşme sıklığı ise sorulduğunda 14 kişi (% 64) her gün iki defa, 3 kişi ise (% 14) her gün bir kez görüştüğünü belirtmiştir. (Çizelge 4.30)

Evin mi nitelikli, yoksa çevresinin mi nitelikli olması konusu sorulduğunda; 14 kullanıcı (% 63) her ikisinin de önemli olduğunu, 5 kullanıcı (% 23) evin nitelikli olmasını, 3 kullanıcı (% 14) ise çevresinin nitelikli olması gerektiğini

düşünmektedir. Evlerinin konumunu mahalle içinde nasıl değerlendirdikleri sorulduğunda; 11 kişi (% 50) “çok iyi”, 9 kullanıcı (% 41) “iyi”, 2 kişi (%9) ise “orta” olarak değerlendirmektedir. Evlerinden memnun olup, olmadıkları sorulduğunda ise; 10 kişi (% 46) çok memnun olduğunu, 10 kişi (% 45) memnun olduğunu söylerken, 2 kişi ise “vasat” olarak değerlendirmiştir. (Çizelge 4.34)

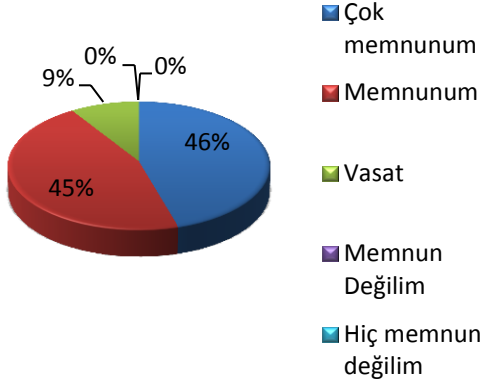

Kullanıcıya böyle bir konut yerleşmesinde ev sahibi olmak konusunda ne düşündüğü sorulduğunda; 18 kişi (% 82) bunu ayrıcalıklı bir durum olarak görmekte iken, 2 kişi (% 9) için sıradan bir durumdur, 2 kişiden (% 9) ise farketmediği yönünde bir yanıt alınmıştır. (Çizelge 4.32)

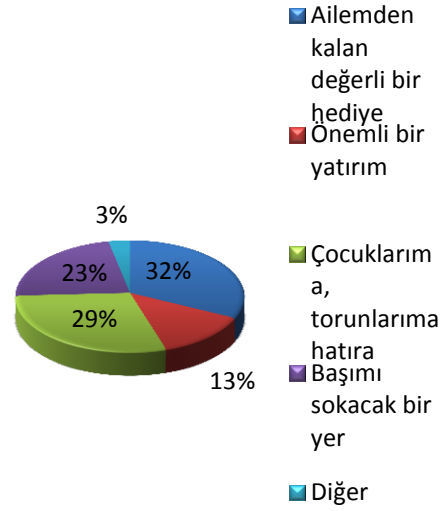
Kullanıcılar yaşamlarını sürdürdükleri evlerine manevi - duygusal anlamda bağlılık hissetmektedirler. Görüşmecilere evin kendileri için anlamı sorulduğunda; 10 kişi (%32) “ailesinden kalan değerli bir hediye”, 9 kişi (% 29) “çocuklarına, torunlarına kalacak bir hatıra”, 7 kişi ise “başını sokacak bir yer” olduğunu belirtmiştir.

(Çizelge 4.36)

Çizelge 4.35: Evden Memnuniyet.

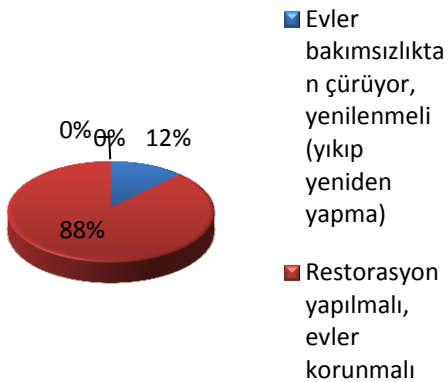
Çizelge 4.36: Kullanıcı İçin Evinin Anlamı.

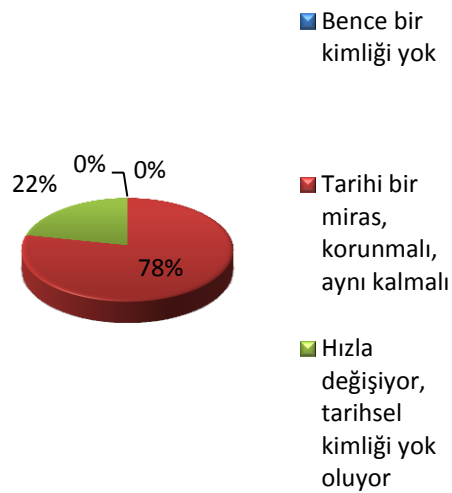
Geleceğe İlişkin Görüşler

Mahallenin kimliği sorulduğunda; 18 kişi (% 78) alanın “tarihi bir miras” olduğunu, korunup aynı kalması gerektiğini söylerken 5 kişi (% 22) ise alanın hızla değiştiğini, tarihsel kimliğinin yok olduğunu belirtmiştir. (Çizelge 4.39)

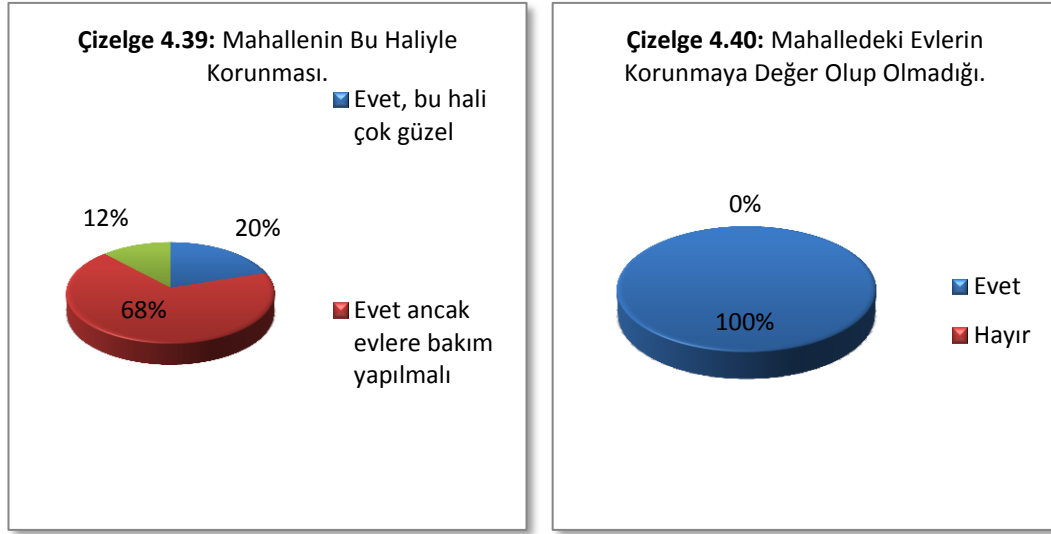
Çizelge 4.37: Kullanıcının Mahallenin Geleceği İle İlgili Görüşü.

Çizelge 4.38: Kullanıcının Mahallenin Kimliği İle İlgili Düşüncesi.

Kullanıcılara mahallenin geleceği sorulduğunda; büyük bir çoğunluğu (21 kişi, % 88) restorasyon yapılarak evlerin korunması gerektiğini, 3 kullanıcı (% 12) ise evlerin bakımsızlıktan çürüdüğünü, yenilenmesi gerektiğini belirtmiştir. Mahallenin günümüzdeki haliyle mi korunması gerektiği sorulduğunda; 17 kişi (% 68) evet cevabını vermiş, ancak evlere bakım yapılması gerektiğini belirtmiştir. 5 kişi (%20) ise evet cevabını verirken evlerin bu halinin çok güzel olduğunu söylemiştir. Sokaklarında bulunan evlerin korunmaya değer olup olmadığı sorulduğunda; kullanıcıların tümü evet cevabını vermiştir. (Çizelge 4.38)

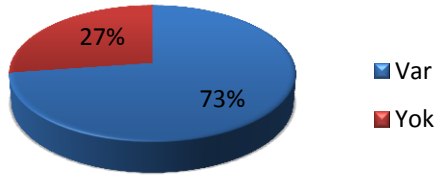

Kullanıcılara tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon vb. işleri için devletin kredi verdiğini bilip bilmedikleri sorulduğunda; 16 kişi (% 73) bilgisinin olduğunu, 6 kişi (% 27) ise bilgisinin bulunmadığını belirtmiştir. Evlerinde restorasyon çalışması yaptırma isteyip istemedikleri sorulduğunda; 13 kişi (% 59) restorasyon çalışması yaptırmayı düşünmediğini söylemiştir, 9 kişi (% 41) ise restorasyon çalışması yaptırmayı planladığını belirtmiştir. Restorasyon yaptırmayı düşünürlerse ne şekilde olması gerektiği sorulduğunda; 9 kişi (% 60) kendi olanakları ile, 4 kişi (% 27) devlet kredisi alarak, 2 kişi (% 13) ise banka kredisi alarak yaptırabileceğini belirtmiştir. (Çizelge 4.44)

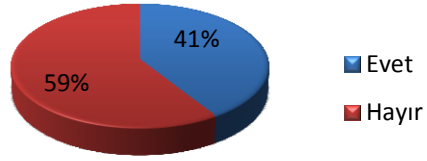
Mahallede bir iyileştirme çalışması yapılırsa evlerin nasıl iyileştirilmesi gerektiği ile ilgili görüşleri sorulduğunda; 11 kişi (% 50) yaşayanların emek ve maddi gücü ile, 9 kişi (% 43) büyükşehir belediyesi eliyle gerçekleştirilmesi gerektiğini söylemiştir. Mahallede iyileştirme kararı alınsa katılıp, katılmayacakları sorulduğunda; büyük bir çoğunluk (18 kişi, % 86) katılabileceğini söylerken, sadece 2 kişi (% 9) olumsuz

cevap vermiştir. İyileştirme projesi geliştirilirse ne şekilde katılacakları sorulduğunda; 11 kişi (% 50) yardımlaşarak, komşularla birlikte yapımda görev alacağını belirtmiştir. (Çizelge 4.47)

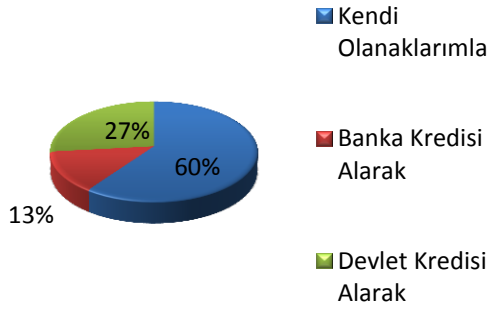
Çizelge 4.41: Kullanıcının Tarihi Evlerde Yapılacak Olan Restorasyon vb. İşler için Devletin Kredi Verdiği Hakkında Bilgi.

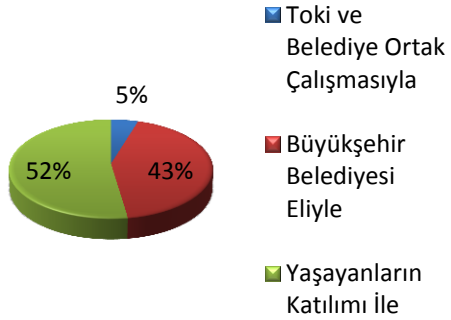
Çizelge 4.42: Kullanıcının Evinde Restorasyon Yaptırmayı İstemesi.

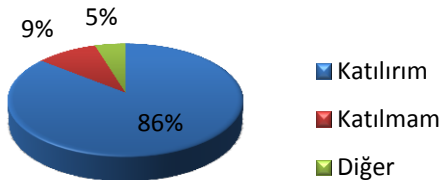
Çizelge 4.43: Kullanıcının Evinde Restorasyonu Ne Şekilde Yaptırmayı İstemesi.

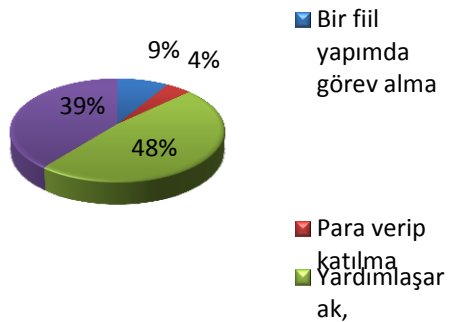
Çizelge 4.44: Kullanıcıya Göre Mahalledeki Evler Nasıl İyileştirilmeli.

Çizelge 4.45: Kullanıcının Mahalledeki İyileştirme Kararı Hakkındaki Düşüncesi.

Çizelge 4.46: Kullanıcının Mahalledeki İyileştirme Kararına Ne Şekilde Katılacağı.

Evlerde Yapılan Değişimlerin Değerlendirmesi

Evlerde yapılan değişimlere bakıldığında ilk olarak büyük ölçekli tadilat ve küçük ölçekli tadilat olmak üzere iki gruba ayırmak mümkündür. Büyük ölçekli tadilatlar; evin yıkılıp yeniden yapılması, rölöve ve restorasyon çalışmalarının yapılması, cephe strüktürü korunarak plan şemasının tamamıyla değişmesi, yapının fonksiyonunun değişmesi gibi evin fiziksel durumunu büyük ölçüde etkileyen değişimlerdir. Küçük ölçekli tadilatlar ise evin ıslak hacim, oda, giriş gibi çeşitli mekanlarında gerçekleştirilen kapı, pencere iptal edilmesi, kısmi veya bütüncül duvar iptali, mekanın bölünmesi, duvar eklenmesi, yeni mekan eklenmesi, mekanın farklı bir kullanıma dönüştürülmesi, badana, basit tamirat gibi evin fiziksel durumunu küçük ölçüde etkileyen değişimlerdir. (Çizelge 4.47)

Çalışılan yapılarda gerçekleşen tüm tadilatlarda incelendiğinde ise fonksiyon değişimi; daha önceden genellikle ev olarak kullanılan yapıların butik otel, kafe, restoran gibi fonksiyonlara dönüşmesini (9 ev), plan değişiminin ise yapının fiziksel sistemini büyük ölçüde etkileyen, örneğin bir katın tamamen tek hacim olarak kurgulanması (5 ev), yeni plan çözümünün yapıldığını (6 ev) göstermektedir.

Kapı, pencere, balkon, banyo, oda, sofa, kiler gibi birimlerin iptal edilmesi (19 ev); oda, sofa veya mutfak gibi mekanların bölünmesi (5 ev); dönüştürülmesi (18 ev); ve mekana yeni bir ek yapılması (19 ev) küçük tadilatları oluşturmaktadır. Genellikle kullanıcıların her yıl yaptırdığı badana, tamiratlar gibi işler de genel tadilatı göstermektedir. (Çizelge 4.48)

Çizelge 4.47: Çalışılan Alanın Tadilat Tipi (Şakir, 2014).

GÖRÜŞME SIRASI	ADA	PARSEL	BÜYÜK TADİLAT	KÜÇÜK TADİLAT
1	1	1		•
2	1	2		•
3	2	1 ve 2	•	
4	2	6		•
5	2	9	•	
6	3	5	•	
7	3	8	•	
8	4	3 ve 4	•	
9	4	7 ve 9	•	
10	6	3		•
11	Alan Dışı	2	•	
12	Alan Dışı	4	•	
13	Alan Dışı	5		•
14	3	6		•
15	4	11		•
16	6	2		•
17	6	18 ve 19	•	
18	8	1		•
19	8	10		•
20	Alan Dışı	6	•	
21	Alan Dışı	7		•
22	Alan Dışı	8		•
23	3	9	•	
24	2	7		•
25	2	8		•
26	3	7	•	
27	5	4 ve 6	•	
28	6	14		•
29	8	3	•	
30	9	3	•	
31	Alan Dışı	1	•	
32	Alan Dışı	3		•

Çizelge 4.48: İncelenen Yapılarda Gerçekleşen Tadilatlar (Şakir, 2014).

ADA	PARSEL	FONKSİYON DEĞİŞİMİ	PLAN DEĞİŞİMİ	KAT TEK HACİM	İPTAL ETME	BÖLME	DÖNÜŞTÜRME	EKLEME	GENEL TADİLAT
1	1	•		•	•		•	•	•
1	2	•			•				•
2	1 ve 2		•		•		•	•	•
2	6						•	•	•
2	7			•	•				
2	8				•				
2	9			•	•	•	•	•	
3	5	•					•		•
3	6								•
3	7								•
3	8				•		•	•	
3	9		•		•		•	•	
4	3 ve 4				•		•	•	
4	7 ve 9		•		•		•	•	
4	11								•
5	4 ve 6		•					•	•
6	2							•	
6	3				•		•	•	
6	4			•					
6	14				•	•	•	•	
6	18 ve 19		•				•	•	
8	1								•
8	2								•
8	3	•			•	•	•	•	
8	10								
9	3	•					•		
10	9								•
10	10								•
Alan Dışı	1				•	•	•	•	
Alan Dışı	2	•	•				•	•	
Alan Dışı	3				•		•	•	
Alan Dışı	4			•	•		•	•	
Alan Dışı	5				•		•	•	
Alan Dışı	6				•	•		•	•
Alan Dışı	7				•		•		•

Bu verilerle birlikte ilk olarak saptanan; yapılardaki ıslak hacimlerde meydana gelen değişimlerdir. Tuvalet, banyo gibi alanların döşeme - duvar kaplama malzemelerinin değişimi, evlerin orijinal planlarında daha çok merdiven altı kullanımda yer alan tuvalet ve banyolar genellikle günümüzde tamamen yenilenmiş, bazen planda - katta farklı yere taşınması gibi değişimler gerçekleşmiştir. Yapıların katlı olmasından dolayı ve her katta ıslak hacmin olmaması sebebiyle, daha çok orta yaşlı kullanıcılar ıslak hacime ulaşımında sorun yaşadıklarını söylemişlerdir. Restorasyon çalışması yapılan evlerde üst katlara ve yatak odalarına tuvalet - banyo ek olarak yapılmıştır.

İncelenen yapılarından bodrum kata sahip olanların ev girişlerine birkaç basamak merdiven ile ulaşılmaktadır, kullanıcı günümüzde de bu kullanımı bozmamıştır. Yapıların orijinal halinde bodrum katlar depo olarak kullanılırken, günümüzde genel olarak ısınma tesisatların yer aldığı alan olarak kullanılmaktadır.

Çalışılan evler ile birlikte tarihi alandaki eski evlerin tümüne bakıldığında; evinde restorasyon çalışması yaptıran kullanıcılar ile birlikte neredeyse tüm kullanıcılar pencere çerçevelerini ve kapıları yenilemişlerdir.

Alanda saptanan diğer verilerden biri de; özellikle denize cephesi olan yapıların sokak cephesi ile deniz cephesindeki fiziki farklılıktır. Örneğin; sokak cephesinde tescilli olan yapı eski, ahşap cepheli bir yapı iken, deniz cephesinde bu yapının cephesi sıvalı ve boyalı, çerçevelerinin farklı bir malzeme ile yapıldığı, tespit edilmiştir.

Yapıların parsellerinin dolayı plan ön ve arka oda ve iç sofalı düzende oluşturulmuştur. Evlerin üç tanesinde günümüzdeki değişmiş halinde ise ara duvarlar veya kapılar kaldırılarak sofa ve odalar iptal edilmiş, kat tek hacim olarak kurgulanmıştır. Çalışma yapılan 6 adet evde ise kattaki sofa ve odalar orijinal halde korunmuş, sadece odalara ıslak hacim eklenmesi yapılmıştır.

Çalışma alanında sadece bir evde yeni ek yapılmıştır. Bu yeni ek bahçenin iptal edilerek yerine betonarme, tek odalık bir yerin yapılmasından meydana gelmiştir.

Yapıların çatıları yenilenmekle birlikte, kullanıcılardan bir kısmı ısınma problem yaşadığını söylemiştir. Bunun sebebi kullanıcı tarafından yapının çok katlı olmasından dolayı ısının yukarı çıkarak alt katlara bir fayda sağlamaması şeklinde

açıklanmaktadır. İncelenen planlarda bazı evlerde katları birbirinden ayıran, merdiven başında kapılar olduğu görülmüştür. Günümüzde bu kapılar iki evde iptal edilmiş, üç evde ise hala kullanılmaktadır.

İncelenen yapıların altı tanesinde parsellerinin küçük olmasından dolayı büyük bahçeleri yoktur, bunun yerine evinin arkasında yarı açık depoları bulunmaktadır. Bahçe bulunmayan evlerde genellikle balkon kullanımı mevcuttur, 20 tane yapıda balkon bulunmaktadır. Çalışma yapılan 5 adet evde ise balkon ve bahçe yoktur, 4 adet kullanıcı çatı arasına küçük bir teras - balkon yaptırmışlardır.

Belediyeden alınan projelerde ve alanda gerçekleştirilen plan şeması çalışmalarında, evlerde odalarda iptal ve fonksiyon değişimi mevcuttur. İncelenen dokuz yapıda ise tamamıyla fonksiyon değişimi mevcuttur. Bu değişim kafe, emlak ofisi, butik otel olarak gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak; kullanıcılar kendi emeklerince veya özel projelendirme yaptırarak evlerinde değişim yapmaktadırlar. Bunun sebebi ise yapıların tesisat ve alt yapılarının günümüzde yetersiz kalması, yapıların eskimesi, konut kullanıcısının ihtiyacının veya isteklerinin artması, olarak saptanmıştır.

Çalışma alanındaki evler hakkındaki genel bilgiler Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu başkanından alınmış, alanın imar, korunma durumu ve değişen kararlar ve yönetmelik hakkında bilgiler alınmıştır.

Gerçekleştirilen tüm bu röportajlar ile birlikte çalışma boyunca alan veya mübadele hakkında bilgi sahibi olan birçok kişiyle konuşulmuş, mimar ve mühendislerden de bilgi alınarak, yapılan rölöve restorasyon çalışmaları hakkında bilgi alınmıştır.

Röportajlar mübadele konusu hakkında sözlü tarihi oluştururken, Mudanya ve evler hakkında alınan bilgiler ile çalışmanın daha doğru biçimde ilerlemesini sağlamıştır.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Savaşlar, doğal afetler ve göçler tarihte kentleri, mekanları, insanları ve yaşamlarını değiştirebilen etkili olaylardır. Özellikle zorunlu göçlerde veya ülkelerarası mübadelelerde, göç alan yerlerde şehirler, binalar gibi fiziksel mekan etkilenmekte, bunun yanında sosyal yaşam da değişmektedir. Mübadele göçünde ülkeler arasında karşılıklı olarak nüfusun değişimi gerçekleşmekte; hem sosyo - kültürel hayat, hem de başta konut olmak üzere yerleşik düzen tamamıyla değişmektedir. Çalışmada amaçlanan 1923 Nüfus Mübadelesi ile Mudanya' dan giden insanların bıraktığı evler ve buraya yerleşen insanların yerleşmede yarattığı sosyo - kültürel ve mekansal değişimi incelemek ve mekanın göçten bugüne ne kadar değiştiğini irdelemek olmuştur.

Belirlenen çalışma konusu içinde iki mahallede ev kullanıcıları ile yapılan görüşme, çıkarılan, ev plan krokisi, gözlem ve röportaj çalışmanın ana strüktürünü oluşturmuş, göç ile yaşananlar tespit edilmeye çalışılmış konut, kültür, kimlik, bellek ve koruma kavramları irdelenerek tarihi önemi olan yerleşmede bugüne kadar gelen evlerin yaşam hikayeleri aktarılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın giriş bölümünde; amaç, kapsam ve yöntem belirtilmiş; ikinci kısımda ise göç, konut kavramları ve türleri; kültür, kimlik ve bellek kavramları ile koruma kavramı incelenmiş; ana tema ile ilişkisi değerlendirilmiştir.

Bursa mübadele döneminde önemli derecede göç alan bölge olmuş, kentin merkezine, ilçelerine ve köylerine mübadiller yerleştirilmiştir. Bu sebeple mübadele ve geleneksel Bursa evleri ve kent aynı başlık altında irdelenmiştir.

Alan çalışmasında ise çalışılan mahalleler hakkında bilgi verilmiş; evlerin durumu ve geçirdikleri değişim, kullanıcıların evleri ve mahalle hakkındaki görüşleri, mahallenin korunması ve geleceğe taşınması hakkındaki görüşleri aktarılmaya çalışılmıştır.

Değerlendirme kısmında; alandaki bulgulara, kullanıcı ile yapılan görüşmelere ilişkin veriler değerlendirilmiş ve gözlemlere dayanarak genel yorumlar yapılmıştır.

Çalışmanın başında amaçlanan buradan göç eden aileler ve buraya göç ile gelen ailelerin izini sürmek mümkün olmamıştır. Mahallelerde görüşülen kişilerin çoğunun mübadele göçü ile gelen ailelerle ilişkisi olmadığı görülmüş, bunu üzerine önceden tespit edilen alanın dışına çıkılarak göç mübadili ailelerin çocukları ve torunları aranmış ve bulunan kişiler ile görüşme yapılarak göçün izleri sürülmeye çalışılmıştır. Bunun dışında iki mahallede göç eden ailelerin bıraktığı evlerin günümüze kadar geliş hikayeleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Mütareke ve Halitpaşa mahallelerinde evlerin bir bölümü (12 ev) boş durmaktadır ve bakımsızdır. Bir kısmı ise yazın kullanılmakta, kışın boş olmaktadır. Mudanya' nın yaz - kış nüfusu oldukça farklıdır. Yazlık ev kullanımı yaygındır, bu da kışın mahallede daha az kişinin yaşaması demektir. Bursa' dan ve İstanbul' dan gelen günübirlik turistler ile Yunanistan' dan gelen ziyaretçiler mahallenin yaşamında önemli bir etken olmaktadır.

Mahallenin fiziksel yapısına bakıldığında; sağlıklı bir şekilde koruma çalışmalarının yapılmadığı anlaşılmakta, bakımsız, kullanılmayan, yıkılmak üzere olan evlerin varlığı dikkat çekmektedir. Gözlem ve röportajlara göre kullanılmayan bu yapılar mirasçılarının yapının geleceği ile ilgili fikir birliğine varılmadığından dolayı bakımsız, çöküntü hale gelmektedir.

Mahallede yapılan rölöve, restorasyon çalışmaları daha çok maddi geliri yüksek ev kullanıcıları tarafından yaptırılmakta, orta gelirli kullanıcılar evlerinde büyük, küçük ölçekli onarım, bakım gibi tadilatları kendi çabası ile gerçekleştirmektedir. Yapılan değişiklikler cephede pencere değişiklikleri ve iptalleri, malzeme değişiklikleri gibi değişiklikler iken, planda banyo, WC, mutfak gibi ıslak hacimler ya da oda vb. mekan ekleme, duvar kaldırma, kapı iptal etme, mekan iptal ederek mekanı tek mekan haline getirme, merdiven tipinin değişimi, balkonun oda içine alınması gibi farklı niteliklerde değişimler olmuştur. Bazı yapılarda çatı arası kullanımı, oda kullanımına çevrilmiş veya teras - depolama gibi açık mekanlara dönüştürülmüştür.

Mahallenin eski dokusunun ızgara plan kurgusu alan için dikkat çekici ve kullanışlı bir durum olmakla birlikte, günümüzdeki sokağın denizle birleşim alanları bakımsız hale gelmiştir ve buna bir çözüm getirilmesi gerekmektedir. Yapılan çalışmalara göre uzun yıllar önce sahil tarafında patika, deniz kenarı ve kısmi küçük plajlar bulunmaktayken, günümüzde bu kıyı yolu denizin yükselmesi ve kötü kullanım ile yok olmuştur. Plaj ve halka açık kullanım bugün tekrar canlandırılabilir.

Elde edilen bulgulara göre çalışma alanındaki kullanıcıların çoğu 20 - 30 yıldır bu mahallelerde ikamet etmektedir, komşuluk ilişkileri aktif bir şekilde devam etmektedir, özellikle yaz aylarında neredeyse tüm kullanıcıların kapı önlerine masa, sandalye, çiçek, kapı süsü gibi kişisel eşyalarını çıkarması ve burada komşularıyla ya da misafirleriyle zaman geçirmesi yaygın bir durum olmaktadır. Bu alanların komşuluk ilişkilerini geliştiren yerler olduğu düşünülmektedir.

Mahalle sakinleri ile birlikte havanın müsait olduğu zamanlar yazın ve kışın, özellikle yaz aylarında ise haftasonu Bursa' dan ve çevre ilçelerden günübirlik kullanıcılar gelmektedir. Gözlemlere göre bu kullanıcılar Mudanya' daki bu tarihi kent alanına ilgi duymaktadır, bu turizm potansiyeli semt için önemli bir potansiyel olabilir. Gelen kişiler için kalacak yerler, yemek yenecek mekanlar yaratılması alanın yaşaması, insanlar için iyi bir gelir kaynağı yaratabilir.

Yapılan gözlem ve görüşmelerde orta yaşlı nüfusun alanda daha fazla olduğu görülmektedir, ailelerin çocuklarının genellikle şehir dışında lisans eğitiminde veya kent merkezinde ikamet ediyor olması alanın yaş ortalamasını yükseltmektedir. Bu durumda mahallede genç kesimin giderek azalacağı tahmin edilerek günübirlik genç ziyaretçileri çekebilmek için yapılarda gerçekleştirilecek restorasyon çalışmalarında yapıların bir bölümünün ev olarak korunması, bir bölümünün de gençlere yönelik kafe, kütüphane, ofis, oyun alanı, küçük sinema salonları, hobi kursları vb. fonksiyon değişimi geçirmesi iyi olabilir.

Alanda yapılan görüşmelerde mahalle sakinlerinin burada yaşamaktan memnun oldukları, mahallenin ve tarihi dokunun önemini bildikleri görülmüştür. Yapılacak bir koruma, restorasyon çalışmasına katılacaklarını söylemişlerdir. Mahalle ölçeğinde eski konut dokusunun korunması ve sosyal yaşamın sürekliliğinin sağlanabilmesi için Büyükşehir Belediyesi' nin veya Toplu Konut İdaresi' nin desteği ile oluşturulacak, özgün dokuyu koruyan bir restorasyon çalışmasının iyi olacağı düşünülmektedir. Devlet veya yerel otorite eliyle yapılacak iyi bir organizasyon ile kullanıcı, kar amacı gütmeyen dernek ve kuruluşlar ile üniversitedelerdeki uzmanların katılımı ile yapılacak bir çalışma ile her iki mahallenin de canlanacağı ve geleceğe özgün halini koruyarak taşınabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Abacı, Z. D.** (2008). Osmanlı'dan İşgal Yıllarına Mütareke'den Cumhuriyet Günlerine Mudanya, Gaye Kitabevi, Bursa
- Ağanoğlu, H. Y.** (2001). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Balkanların Makûs Talihi Göç, Kum Saati Yayınları, İstanbul
- Ahunbay, Z.** (2010). Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul
- Akgür, Z. A.** (1997) Türkiye'de Kırsal Kesimden Kente Göç ve Bölgeler Arası Dengesizlik (1970-1993), T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, No:201, Ankara
- Akkayan, T.** (1979). Göç ve Değişme, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No:2573, İstanbul
- Akmat, A.** (2011). Fotoğraflarla Düünden Bugüne Mudanya, Mudanya Belediyesi Kitabı, Ayka16 Yayıncılık, Bursa
- Aksoy, A.** (2007). Selanik'ten Bursa'ya, Olay Gazetesi, Bursa'da Yaşam Dergisi, Ocak 2008, Bursa
- Arı, K.** (2008). Büyük Mübadele, Türkiye'ye Zorunlu Göç (1923-1925), Tarih Vakfı Yayınları
- Artun, N. A.** (2012). Arzu Mimarlığı, Mimarlığı Düşünmek Düşlemek, İletişim Yayınları, İstanbul
- Assmann, J.** (2001). Kültürel Bellek, Eski Yüksek Kültürde Yazı, Hatırlama ve Politik Kimlik, Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- Ayverdi, S.** (2010) Türk Dil Kurumu Sözlüğü, (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.54344e60b7b612.04783408), (7.10.14; 23:42)
- Balamir, A. ve Asatekin, G.** (1991). Ulusal Kimlik Sorunu Üzerine Karşıt Düşünceler ve Konut Mimarisi, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi, Ankara
- Bastea, E.** (2004). Memory and Architecture, University of New Mexico Press, New Mexico
- Başer, N.** (2013). Mudanya'daki Çocukluk Günlerim, Bursa'da Yaşam, (syf:178), Haziran, Bursa
- Behar, C.** (1996), Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye'nin Nüfusu (1500-1927), Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları, Ankara
- Binle, M., Ertan, M.** (1992). Çanakkale'de Turizmin Geliştirilmesi ve Kent Kimliği ile İlişkilendirilmesi, MSÜ, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Bolt, G., Özükren, S. A. ve Phillips, D.** (2009). Linking Integration and Residential Segregation, Routledge, Oxon
- Bursa'da Yaşam.** (2012). Geleneksel Yaşam Kültürümüzde Bursa, Olay Gazetesi Yayını, Bursa

- Bursa’da Yaşam.** (2013). Fotoğraflarla Yakın Tarihte Mudanya, Olay Gazetesi Yayını, Bursa
- Cengizkan, A.** (2004). Mübadele, Konut ve Yerleşimleri, Arkadaş Yayıncılık, Ankara
- Ceyhan, A.** (2013). Bir Mudanya Sevdası, Fotoğraflarla Yakın Tarihte Mudanya (syf:318), Olay Gazetesi Yayını, Bursa
- Ceylan, G.** (2000). Marmara’nın İncisi-Saklı Kent Zeytinbağı, Güldane Ceylan-Bay Yayıncılık, İzmir
- Crinson, M.** (2005). Urban Memory, History and Amnesia In The Modern City, Routledge, Oxon
- Cüceloğlu, D.** (2012). İnsan ve Davranışı, Remzi Kitabevi, İstanbul
- Dalkılıç, N.** (2008). Geleneksel Konutlarda Kullanıcı-Mekan İlişkisi: Midyat Örneği, Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, (cilt 13, sayı 1)
- Demir, S.** (2012). Kültürel Bellek, Gelenek ve Halk Bilimi Müzeleri, Milli Folklor, (www.millifolklor.com/tr/)
- Demir, T. E.** (2008). *Göç ve Sosyo-Kültürel Değişim*, (yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi
- Demirağ, B.** (2013). Mudanya’daki Girit Mübadilleri, Bursa’da Yaşam, (syf:344), Haziran, Bursa
- Dener, A.** (2005). *The Transformation of House Types in Istanbul in Relation to the Socio-cultural Changes* (doktora tezi), İTÜ
- Dostoğlu, N. ve diğ.** (2007). Mudanya İskele Meydanı’nda Kentsel Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesi Amacıyla Kentsel Tasarım Proje Önerisi, Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, (cilt 12, sayı 1)
- Dripps, R. D.** (1997). The First House, Myth, Paradigm, and the Task of Architecture, Mit Press, London
- Dülgeroğlu Y. ve Kerem Z.** (1998). Göç, Kent ve Gecekondu, Birsan Yayınevi, İstanbul
- Eldem, S. H.** (1954). Türk Evi Plan Tipleri, Hakkı Eldem Yayınları, İstanbul
- Eraydın, A.** (1985). Değişen Mekan, Mekan Süreçlerine İlişkin Tartışma ve Araştırmalara Toplu Bakış:1923-2003, Dost Kitabevi, Ankara
- Ersoy, M.** (1991). Göç ve Konut, (Migration and Housing Problem), METU Mimarlık fakültesi Dergisi
- Ertük, H. ve Tosun, K. E.** (2009). Küreselleşme Sürecinde Kentlerde Mekansal, Sosyal ve Kültürel Değişim: Bursa Örneği, Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi
- Fichter, J.** (1994). Sosyoloji Nedir? (Çev: Nilgün Çelebi), Atilla Kitabevi, Ankara
- Goularas, G. B.** (2012). 1923 Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi ve Günümüzde Mübadil Kimlik ve Kültürlerinin Yaşatılması, Alternatif Politika, (cilt 4, sayı 2)

- Gürkan, Ü.** (1969). Dış Göç, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:1, Pamukkale
- Güvenç, B.** (1994). İnsan ve Kültür, Remzi Kitabevi, İstanbul
- Güvenç, S.** (2010). Kuzey Yunanistan Yer Adları Atlası, Lozan Mübadilleri Vakfı, G.M. Matbaacılık, İstanbul
- Hacıhasanoğlu, O.** (1995). Mimari ve Kentsel Kimlik: Venedik Örneği, Yapı, Sayı 158, Ocak
- Halbwachs, M.** (1925). Les Travaux de L'Année Sociologique (Çeviren: F. Alcan), Presses Universitaires de France, Paris
- Halbwachs, M.** (1985). On Collective Memory, Introduced and Edited by Levis A. Coser, University of Chicago Press, Chicago
- Ilgın, P.** (2006). Göç – Aidiyet İlişkisinin Belirlenmesi İçin Model: Berlin Kreuzberg Örneği, İTÜ Dergisi, (cilt 5, sayı 2)
- IOM** (2010) (http://publications.iom.int/bookstore/free/WMR_2010_ENGLISH.pdf)
- İpek, N.** (1999). Rumeli'den Anadolu'ya Türk Göçleri, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara
- Kahveci, K.** (2003). Mutlak Zaman-Mekan Kavrayışı Üzerine, Newton'un Doğa Felsefesinin Matematik İlkeleri Yapıtına Bir İlk Eleştiri, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (sayı 30), Erzurum
- Kaplıanoğlu, R.** (1999). Bursa'da Mübadele, Avrasya Etnografya Vakfı Yayınları, İstanbul
- Kara, B.** (2005). Dramatik Bir Huzur Mücadelesi: Mübadele, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (cilt 5, sayı 1)
- Karakoç, F. D.** (2008). Mudanya'nın Akdenizli Konukları Giritliler, Gaye Kitabevi, Bursa
- Kayabaşı, N.** (2013). Kayıp İnci Mudanya, Sunuş (syf:24), Bursa'da Yaşam, Olay Gazetesi Yayını, Bursa
- Kırayoğlu, M.** (2001). Çekül'ün Öyküsü, Ütopya Gerçeğe Dönüşür mü?, Mimarlık Dergisi, (sayı 301), İstanbul
- Kırayoğlu, M.** (2012). Geleneksel Yaşam Kültürümüzün Kaynağı: Bursa Evi (syf:24), Geleneksel Yaşam Kültürümüzde Bursa, Olay Gazetesi Yayını, Bursa
- Kırayoğlu, M.** (2013). Mudanya'nın Halleri (syf:76), Bursa'da Yaşam, Olay Gazetesi Yayını, Bursa
- Kıracı, M.** (2006). *Cumhuriyet Döneminin İlk Göçü: Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi*, (yüksek lisans tezi), Trakya Üniversitesi
- Kongar, E.** (1981). Türkiye'nin Toplumsal Yapısı, Remzi Kitabevi, İstanbul
- Kongar, E.** (1985). Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği, Remzi Kitabevi, İstanbul
- Kuban, D.** (2009). Türkiye'de Kentsel Koruma, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul
- Lee, E. S.** (1966). A Theory of Migration, University of Pennsylvania

- Lefebvre, H.** (2013). Modern Dünyada Güncelik Hayat, Metis Yayıncılık, İstanbul
- Longman Sözlüğü** (1995). Longman Dictionary of Contemporary English, Pearson 3rd Edition,
- Madran, E. ve Özgönül, N.** (2005). Kültürel ve Doğal Değerlerin Korunması, Mimarlar Odası Yayınları, İstanbul
- Meray, S. L.** (1923). Yakın Doğu sorunları üzerine Lausanne Konferansı (1922-1923), Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara
- Michailidis, G.** (2013). Mudanya'dan Nea Mudanya'ya (syf:100), Bursa'da Yaşam, Olay Gazetesi Yayını, Bursa
- More, T.** (2012). Utopia, Hasan Ali Yücel Klasikleri Dizisi, XV. Basım, Türkiye İş Bankası Kültür yayınları, İstanbul
- Neyzi, L.** (2011). İstanbul'da Hatırlamak ve Unutmak: Birey, Bellek ve Aidiyet, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul
- Oğuzoğlu, Y.** (2009). *Bursa'ya Gelen Göçmenlerin Tarihi Geçmişi*, Bursa'nın Zenginliği Göçmenler Kitabı, Cem Ajans, Bursa
- Örnek, S. V.** (1970). Etnoloji sözlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara
- Pekman, C.** (2013). Mudanya'da Gel Zaman Git Zaman, Fotoğraflarla Yakın Tarihte Mudanya (syf:184), Olay Gazetesi Yayını, Bursa
- Perker, S. ve Akıncıtürk, N.** (2011). Geleneksel Konutlarda Fiziksel Değişim: Bursa'da Üç Örnek Yapı, Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, (cilt 16, sayı 1)
- Perouse, J. F.** (2011). İstanbul'la Yüzleşme Denemeleri, İletişim Yayınları, İstanbul
- Petruccioli, A.** (2010). Bellek Yitiminin Ardından, Akdeniz İslam Kent Dokusunun Öğrettikleri, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul
- Polat, S. ve Dostoğlu, N.** (2007). Kentsel Dönüşüm Kavramı Üzerine: Bursa'da Kükürtlü ve Mudanya Örnekleri, Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, (cilt 12, sayı 1)
- Rapoport, A.** (1969). House Form and Culture, Prentice Hall Inc, United States of America
- Rapoport, A.** (1982). The Meaning of the Built Environment: A Nonverbal Communication Approach, University of Arizona Press
- Ravenstein, E. G.** (1880). The Use of Migration as an Explanatory Concept in Archaeology
- Sağdıç, T.** (2001). Kastamonu Geleneksel Kent Dokusunda Sosyo-Kültürel Değişimin Konut Mekanına Etkisi, (yüksek lisans tezi), İTÜ
- Sam, N. ve R.** (2012). Sosyo-Kültürel Farklılık ve Alaşım Mekanları, Kent ve Kentler, Ezgi Kitabevi, Bursa
- Sennett R.** (1999). Gözün Vicdanı-Kentin Tasarımı ve Toplumsal yaşam, Ayrıntı Yayınları, İstanbul

- Sorokin, P.** (1947). *Society, Culture, and Personality: Their Structure and Dynamics, A System of General Sociology*, Harper & Brothers Publishers, New York, London
- Suher, H.** (1995). *Şehircilik Yardımcı Ders Kitabı*, İ.T.Ü Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul
- Taş, H.** (2009). *Bursa’da Göçmen Kültürü*, Bölüm 10, *Bursa’nın Zenginliği Göçmenler*, Cem Ajans, Bursa
- Tekeli, İ.** (2009). *Kültür Politikaları ve İnsan Hakları Bağlamında Doğal ve Tarihi Çevreyi Korumak*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul
- Tekeli, İ.** (2010). *Göç ve Ötesi*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul
- Tezcan, M.** (1984). *Sosyal ve Kültürel Değişme*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No: 129, Ankara
- Tomsu, L.** (1941). *Bursa Evleri*, İstanbul Teknik Üniversitesi, Bina Bilgisi, Doktora Tezi, İstanbul
- Tunçdöken, F.** (2013). *Mübadil Kültürü (röportaj)*, *Fotoğraflarla Yakın Tarihte Mudanya* (syf:458), Olay Gazetesi Yayını, Bursa
- Turgut, H. ve Kellet, P.** (2001). *Traditional Environments In a New Millennium Defining Principles and Professional Practice*, IAPS, Amasya
- Tuztaşı, U. ve Aşkun, İ. Y.** (2013). *Türk Evi, İdealleştirmesinde Osmanlı Evi ve Anadolu Evi Kavramlarının Ortaklıklarına İlişkin İşlevsel Açıklamalar*, Bilig, (yaz 2013, sayı 66)
- Tümer, Ö. H. ve Dostoğlu, N.** (2008). *Bursa’da Dışa Kapalı Konut Yerleşmelerinin Oluşum Süreci ve Sınıflandırılması*, Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, (cilt 13, sayı 2)
- TDK.** (2010). 11. Baskı, *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu, Ankara
- Ural, Ş.** (2008). *Zaman – Mekan, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları*, İstanbul
- Warburg, A.** (2001). *History of Art: Collective Memory and the Social Mediation of Images*, Warburg Institute
- Wiberg,** (1993). *Medium sized cities and renewalstrategies*, The Journal of the Regional Science AssociationInternational, Papers in Regional Science
- Yörükan, T.** (2012). *Şehir, Konut ve Mahremiyet, Sosyolojik ve Sosyal Psikolojik Görüş Açısıyla*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara
- Yalçın, C.** (2004). *Göç Sosyolojisi*, Arı Yayıncılık, Ankara
- Yalman, B.** (2013). *Mudanya, Marmara’nın İnci*, Mudanya Belediyesi Yayını, Bursa
- Yurdagül, Y. A.** (2013). *Litharenya’nın Öyküsü*, *Fotoğraflarla Yakın Tarihte Mudanya* (syf:310), Olay Gazetesi Yayını, Bursa
- Yüceer, S.** (2005). *Tanıkların Anlatılarıyla Bursa Tarihi*, Uludağ Üniversitesi Basım Evi, Bursa
- 24. Yapı Yaşam Kongresi.** (2012). *Kentsel ve Mekansal Dönüşüm / Kavramlar*, Bursa

Url-1 < <http://www.bursa.com.tr/bursanin-tarihi> , 4. Kısım tarihi>, alındığı tarih: 07.10.14; 16:42.

Url-2 <<http://mudanyaresimleri.tr.gg/Eski-Mudanya.htm>>, alındığı tarih: 28.9.14; 20.03.

Uydu Görüntüsü 1, 2, 3, 4, 5 <Tüm uydu görüntüleri Google Map programı indirilerek elde edilmiştir.>

EKLER

EK A: Çalışma Anketi

EK B: Mudanya Kentsel Sit Alanı Koruma Planı 1/1000

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ |

2013-2014 Güz Yarıyılı | Yüksek Lisans Tez Tasarımı

Bu anket formu İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yapılan bir yüksek lisans tezinin araştırması kapsamında hazırlanmıştır. Amacı Mudanya'da Mübadele ile değişen konut kullanıcısının mevcut konutlardaki yaşamını ve yaşam koşullarını saptamaktır. Evlerin bugünkü kullanımı ile geçmişteki kullanımı arasındaki farkları saptamak ve bugüne taşınan nitelikleri irdelemektir. Bu amaçla ankette vereceğiniz yanıtlar bizim için çok değerlidir. Mudanya geleneksel konut yerleşmesinin geleceğe taşınmasına katkı sağlayacak bu çalışmada değerli yardım ve katkılarınız için şimdiden çok teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Gülçin Pulat GÖKMEN
İTÜ Mimarlık Fakültesi
Mimarlık Bölümü
Taşkışla, Taksim
34437, İstanbul

İş Tel: 0212/ 293 1300 (2292 dahili)
Cep Tel: 0532 668 1994

ANKET NO:

Görüşme Tarihi: .../.../2013
Görüşme Saati:

Mahalle:
Cadde/Sokak:
Kapı No:

BÖLÜM1- KULLANICININ SOSYO DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

1) Görüşmenin Yapıldığı Kişinin:

No:	Adı Soyadı	Cinsiyeti	Doğum Tarihi	Görüşmeciye Yakınlığı	Eğitim Durumu	Mesleği	Medeni Durumu
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

2) Bu mahallede ne kadar zamandan beri oturmaktaısınız?

.....

3) Mütareke Mahallesi'ne Mübadele göçü ile gelen göçmenlerden misiniz?

a. Evet b. Hayır c. Diğer:

.....

4) Evet ise kaç yılında, nereden göç ettiniz?

.....

5) Daha önce nerede oturuyordunuz?

İl/ilçe:..... Köy/Mahalle:..... Diğer:

6) Daha önceden oturduğunuz evin türü nasıldı?

- a. Az katlı
- b. Bağımsız Ev
- c. Apartman Dairesi
- d. Diğer

.....

7) Bursa/Mudanya'ya ne zaman geldiniz? (Daha önce Bursa dışında ise)

Yıl;

.....

8) Daha önce oturduğunuz evden neden taşındınız?

- a. Ekonomik nedenler
- b. Ailevi nedenler
- c. Evin çevresine ilişkin nedenler
- d. Eve ilişkin nedenler
- e. Mübadele göçü
- f. Diğer

.....

9) Bu konut bölgesine taşınmanızda hangi faktörler etkili oldu?

- a. Ekonomik nedenler
- b. Ailevi nedenler
- c. Evin çevresine ilişkin nedenler
 - 1. Mudanya merkeze yakın olması
 - 2. Çevrenin düzenli ve ferah olması
 - 3. Ulaşımın kolay olması
 - 4. Ulaşım kolaylığı
 - 5. Sokakların ve açık alanların planlı oluşu
 - 6. Komşuların iyi olması
 - 7. Sakin ve güvenli olması
 - 8. Bahçeli/az katlı olması
 - 9. Diğer
- d. Eve ilişkin nedenler
 - 1. Büyüklüğü (uygun)
 - 2. Oda sayısı
 - 3. Oda Düzeni (iyi)
 - 4. Manzara
 - 5. Binanın dış görünüşü

6. Mahalledeki konumu
e. Mübadele kuralları
f. Diğer

10) Bu evden başka sahip olduğunuz başka ev var mı?

- a. Evet b. Hayır c. Diğer

11) Evet ise; kaç tane? Nerede?

12) Neden bu evde oturmayı tercih ettiniz?

BÖLÜM2- MAHALLENİN GENEL NİTELİKLERİ

13) Mahallenizin tarihi geçmiş, önemi ile ilgili herhangi bir bilginiz var mı?

- a. Evet b. Hayır c. Kısmen d. Diğer

14) (Var ise) Mahallenin tarihi geçmişini hangileri oluşturur?

- a. Eski Rum mahallesi olması
b. Mübadele göçmenlerinin yerleştirildiği yer olması
c. 1800'lü yıllarda büyük yangın ile zarar görmüş olması
d. İtalyan mimar tarafından tasarlanmış olması
e. Diğer

15) Mahallenizden memnun musunuz?

- a. Evet b. Hayır c. Kısmen d. Diğer

16) Memnunsanız neden?

- a. Yeri güzel
b. Mahalle iyi
c. Manzara ve deniz var
d. Komşuluk iyi
e. Evler güzel
f. Diğer

17) Memnun değilseniz nedenleri nelerdir?

- a. Kalabalık
b. Gürültülü
c. Yollar dar
d. Evler, sokaklar bakımsız
e. Komşuluk iyi değil
f. Diğer

18) Komşularınızla görüşür müsünüz?

- a. Evet b. Hayır c. Kısmen d. Diğer

.....

19) Ne kadar sıklıkla komşularınızla görüşürsünüz?

- a. Hergün iki defa
b. Hergün bir defa
c. 2-3 günde bir
d. Haftada bir
e. Hiç
f. Diğer

.....

BÖLÜM3- KONUT İLE İLGİLİ DÜŞÜNCE ve EYLEMLER

20) Eviniz kendinizin mi?

- a. Evet b. Hayır c. Diğer

.....

21) Evinize nasıl sahip oldunuz?

- a. Satın aldım.
b. Babamdan kaldı. (Miras yolu ile geçti)
c. Müşterek sahibiyim. (Ortaklar var)
d. Bağış yolu ile aldım.
e. Diğer

.....

22) Miras ise; evinize nasıl sahip oldunuz?

- a. Mübadele ile elde ettim.
b. Satın aldım.
c. Miras kaldı.
d. Diğer

.....

23) Satın alınmışsa; evinizin ilk sahibini biliyor musunuz?

- a. Evet b. Hayır

İsim:

.....

24) Evinizin kaçınıcı sahibisiniz?

- a. 1 b. 2 c. 3 d. 4 ve üstü

25) Eviniz kaç metrekare (m²) ?

.....

26) Ne kadar zamandır bu evde oturuyorsunuz?

.....

27) Evinizde kaç oda var?

- a. 1 b. 2 c. 3 d. 4 ve üstü

28) Bu oda sayısı sizce yeterli mi?

a. Evet b. Hayır c. Diğer

.....

29) Evinizin bahçesi var mı?

a. Evet b. Hayır c. Diğer

.....

30) Varsa; bahçenizi ne şekilde kullanıyorsunuz?

a. Oturma b. Depolama c. Misafir ağırlama d. Diğer

.....

31) Evinizde odaların bu şekilde yerleştirilmiş olmasından memnun musunuz?

a. Evet b. Hayır c. Diğer

.....

32) (Hayır ise) Hangi açılardan memnun değilsiniz?

.....

33) (Hayır ise) Nasıl olmasını isterdiniz?

.....

34) Şimdiye kadar evinizde herhangi bir değişiklik yaptınız mı?

a. Evet b. Hayır c. Diğer

.....

35) Evinizde en son ne zaman mevsimlik temizlik ve bakım (boya, badana, tadilat vb.) yaptınız?

.....

36) Evinizin bakımında size yüklenen ekonomik nedenler var mı?

a. Evet b. Hayır c. Diğer

.....

37) Evinizi ne şekilde ısıtıyorsunuz?

- a. Soba
- b. Şömine
- c. Kalorifer
- d. Doğalgaz
- e. Kömür
- f. Klima
- g. Diğer

.....

38) Evinizin en sevdiğiniz ve en sevmediğiniz yeri var mı? Neresi?

En sevdiğiniz yeri;

.....

En sevmediğiniz yeri;

.....

39) Sizce evinizin nitelikli olması mı, yoksa çevresinin nitelikli olması mı önemli?

- a. Evin nitelikli olması
 - b. Çevresinin nitelikli olması
 - c. Her ikisi de önemli
 - d. Fark etmez
 - e. Diğer
-

40) Böyle bir konut yerleşmesinde ev sahibi olmak konusunda ne düşünüyorsunuz?

- a. Ayrıcalıklı bir durum
 - b. Sıradan bir durum
 - c. Fark etmiyor
 - d. Diğer
-

41) Mahalleyi nasıl değerlendiriyorsunuz?

- a. Çok iyi
 - b. İyi
 - c. Orta
 - d. Kötü
 - e. Çok kötü
 - f. Diğer
-

42) Evinizin konumunu (mahalle içinde) nasıl nitelendiriyorsunuz?

- a. Çok iyi
 - b. İyi
 - c. Orta
 - d. Kötü
 - e. Çok kötü
 - f. Diğer
-

43) Evinizi nasıl nitelendiriyorsunuz?

- a. Çok iyi
 - b. İyi
 - c. Orta
 - d. Kötü
 - e. Çok kötü
 - f. Diğer
-

44) Eviniz sizin için ne ifade ediyor?

- a. Ailemden kalan değerli bir hediye
 - b. Önemli bir yatırım
 - c. Çocuklarıma, torunlarıma hatıra
 - d. Başımı sokacak bir yer
 - e. Diğer
-

45) Sokağınızdaki evler sizce korunmaya değer mi?

- a. Evet b. Hayır c. Diğer

.....
Neden;

46) Evinizden memnun musunuz?

- a. Evet b. Hayır. Kısmen d. Diğer

.....
Neden?

BÖLÜM4- GELECEĞE İLİŞKİN GÖRÜŞLER

47) Mahallenin geleceğini nasıl görüyorsunuz?

- a. Evler bakımsızlıktan çürüyor, yenilenmeli (yıkıp yeniden yapma)
b. Restorasyon yapılmalı, evler korunmalı
c. Mahalledeki evler yıkılarak yerine apartmanlar yapılmalı
d. Diğer

48) Mahalleniz kimliği hakkında ne düşünüyorsunuz?

- a. Bence bir kimliği yok
b. Tarihi bir miras, korunmalı, aynı kalmalı
c. Hızla değişiyor, tarihsel kimliği yok oluyor
d. Diğer

49) Sizce mahalle bu haliyle korunmalı mı?

- a. Evet, bu hali çok güzel
b. Evet ancak evlere bakım yapılmalı
c. Hayır, evlerin pek çoğu kullanılmıyor ve bakımsız, buna bir çözüm getirilmeli
d. Diğer

50) Tarihi evlerde yapılacak olan restorasyon vb. işleri için devletin kredi verdiğini biliyor musunuz?

- a. Evet b. Hayır c. Diğer

51) Evinizde restorasyon yaptırmak ister misiniz?

- a. Evet b. Hayır c. Diğer

52) Evinizde restorasyonu ne şekilde yaptırmak istersiniz?

- a. Kendi olanaklarımla
b. Banka kredisi alarak
c. Devlet kredisi alarak
d.

Diğer.....

53) Sizce mahalledeki evler nasıl iyileştirilmeli?

- a. TOKİ ve belediye ortak çalışması eliyle
- b. Özel sektör eliyle
- c. Büyükşehir belediyesi eliyle
- d. Yaşayanların katılımı ile
 - Maddi katılım
 - Emek, güç ile katılım

54) Mahallede iyileştirme kararı alınsa katılır mısınız?

- a. Evet
- b. Hayır
- c. Diğer

55) Evet ise, ne şekilde katılırsınız?

- a. Bir fiil yapımda görev alma
- b. Para verip katılma
- c. Yardımlaşarak, komşularla birlikte yapımda görev alma
- d. Diğer

.....

56) Mübadele göçü ile bu mahalleden / evden Yunanistan'a giden ailelerin nerede olduklarını biliyor musunuz?

- a. Evet
- b. Hayır
- c. Diğer

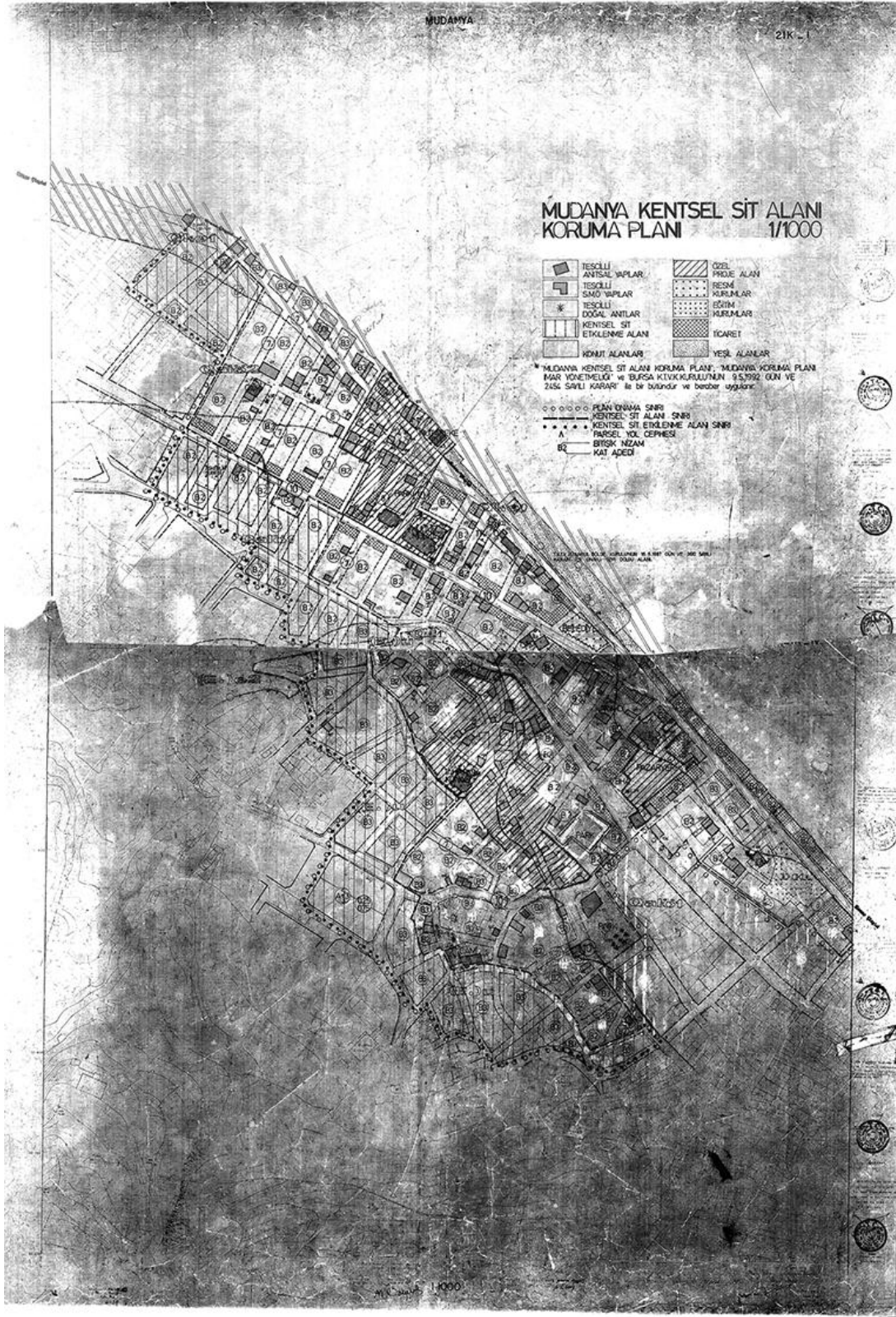
.....

57) Yunanistan'a göçen aileler ile görüşüyor musunuz?

- a. Evet
- b. Hayır
- c. Diğer

.....

EK B: Mudanya Kentsel Sit Alanı Koruma Planı 1/1000

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad : Gkiouler Sakir (Güler Şakir)

Doğum Yeri ve Tarihi : Gümülcine / 1989

E-Posta : gulersakir@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU:

- **Lisans** : 2011, Dokuz Eylül Üniversitesi, Mimarlık, Mimarlık

MESLEKİ DENEYİM VE ÖDÜLLER:

2011 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimari Tasarım alanında yüksek lisans eğitimine başlamıştır. Lisans eğitiminde daha ağırlıklı olmak üzere, çeşitli ulusal mimari proje yarışmalarında ve bitirme projesinde ödüller almıştır. Yaşamını Bursa'da devam ettirmektedir. Yüksek lisans eğitiminin yanında Bursa'da özel bir mimarlık ofisinde kariyerine devam etmektedir.